

MAI THẢO

CŨNG ĐỦ
LÃNG QUÊN ĐỜI

**cũng đủ
lãng quên đời**

mai thảo

cũng đủ lãng quên đời

mai thảo

bìa: *họa sỹ Trịnh Cung*
trình bày: *Muon Phuong*
nguồn: *TieuLun*

Copyright © 1969 by Mai Thao

Muôn phương góp lại, trả về muôn phương

**cũng đủ
lãng quên đời**

MAI THẢO

**Tiến Hóa xuất bản
tháng 6 - 1969**

TRƯỚC KHI VÀO TRUYỆN

Tôi ấn mạnh ngón tay lên cái nút điện trên thành cổng, và để thật lâu ngón tay mình trên đó. Chạy dọc theo một bờ tường thấp có những chùm hoa leo màu tím nhạt, tiếng chuông vang lên, tôi lắng nghe theo, thấy ngàn dài thành một hồi lạnh lạnh không dứt, tiến sâu xa bên trong, ở một khoảng sân sau khuất lấp tầm mắt nào đi nữa căn biệt thự yên tĩnh. Cánh cổng sắt khép hờ. Cảnh tượng hiện ra, vắng lặng hoàn toàn. Những cánh cửa lớn nhỏ trên hai tầng đều đóng kín. Những phiến tường màu xám lăm lỳ. Nhà chứa xe, lưới sắt buông. Nắng sáng quạnh hiu dãi trên những bậc thềm thiêm thiếp. Không một bóng người. Không một tiếng động. Tôi thở một hơi dài, đứng đó, trước cánh cổng sắt khép hờ, đợi

chờ một tiếng chân người đi ra. Tròng mắt tôi từ từ khép lại.

Tối thăm linh hồn, anh đã về đây. Anh đã trở về, đứng đây, trước căn biệt thự hoang vắng mang con số trùng 44 này. Tấm biển số, như ngày nào, vẫn treo ở mảnh tường cũ. Mười năm qua, anh đã trở lại, đứng trầm tư dưới vòm lá xanh chập chờn ánh nắng của con đường Nguyễn Du này, nơi cuộc đời đã đi qua kéo theo sự xáo trộn dị thường và khủng khiếp của nó. Mười năm. Những vang bóng lặn chìm. Những dấu tích như mơ hồ. Những anh linh phảng phất. Mười năm. Anh đã trở về đây, trên cái hành lang này của một quá khứ có chúng ta, kẻ thù, bạn hữu, tuổi trẻ, tình yêu và định mệnh chúng ta. Anh đang trở về đây. Qua những hàng ghế trống. Tấm màn nhung vô tình ấy đã buông xuống. Nhạc đã tắt trên dàn nhạc. Đèn đã tắt trên tiền trường bụi phấn lả tả phủ đầy. Những nhân vật khốc liệt của vở kịch bàng hoàng như một cơn mộng dữ, đã bỏ đi. Từng người, từng người bỏ đi, mỗi kẻ một

phương. Từng người, từng người bỏ đi, không một tên nào ở lại. Đã vay, đã trả, đã mất mát, đã đau đớn, đã âm thầm chịu đựng, đã làm lại đời mình hay đã tan nát một đời, sau lần va chạm bàng hoàng đó, là những chuyện động trời đã xảy ra.

Mười năm qua rồi. Dĩ vãng chết. Đời lãng quên ta, ta lãng quên đời. Mười năm sau, sao anh còn trở lại? Có phải chúng ta không bao giờ đuổi dạt được khỏi linh hồn những bóng ma xưa cũ? Có phải luôn chúng ta chết rồi, đã trở thành những phảng phất anh linh? Hay chúng ta là kẻ giết người đó, và kẻ giết người, tuân theo một ám ảnh siêu hình, bao giờ cũng trở lại nơi chốn nó đã làm nên tội ác? Có phải chúng ta là...

– Ông là ai?

Tôi giật mình, mở mắt. Người đàn ông đã đứng tuổi. Mập mập. Đầu hói. Trán bóng như gương. Ông ta cười trần, chừng vừa mới tắm xong, những giọt nước óng ánh nắng chiều còn

10 | Mai Thảo

động trên vai, trên ngang bụng một mảnh xà rồng sắc sỡ. Y đặt tay trên cánh cửa sắt khép hờ.

– Xin lỗi làm phiền ông. Tôi nói.

– Không sao. Tôi đã chờ ông quá lâu. Lúc chuông kêu, tôi đang ở trong buồng tắm. Nhà lại không có ai ngoài tôi. Có chuyện gì thế ạ?

– Tôi là người đã gọi điện thoại chiều hôm qua!

Người đàn ông « à » một tiếng. Y đã nhớ lại người xa lạ và cuộc điện đàm ngắn ngủi. Cánh cửa sắt mở ra, xoay tròn cốt kết.

– Mời ông vào.

Tôi nói cảm ơn và lách mình bước vào. Chúng tôi đi song song mấy bước bên nhau trên lối đi cỏ mọc. Cảm tưởng đầu tiên của tôi là người chủ mới không đem lại cho căn biệt thự hai tầng này một sự thay đổi bé nhỏ nào. Vẫn những chùm hoa tím lác đác bờ tường thấp. Vẫn những bậc thềm xi măng, những phiến đá

hoa xanh kia. Vẫn màu xám trên những phiến tường, vẫn những dòng rêu trên những gờ mái. Căn nhà nguyên vẹn như căn nhà mười năm cũ. Chỉ không còn nữa những khuôn mặt, những đời sống thuở nào. Chúng tôi đứng lại bên một chậu cây, gần chùm hoa leo màu tím, dưới nắng.

– Mới sáng sớm mà trời đã nóng dữ.

– Đúng thế. Tháng sau, là mùa mưa. Tháng sắp mưa, bao giờ trời cũng nóng.

Người chủ nhà béo mập chỉ tay cho tôi ngó theo lên những khung cửa sổ màu nâu âm thầm đóng kín trên cao:

– Nhà có mình tôi. Đầy tớ xin nghỉ về dưới tỉnh. Nhà tôi và các cháu lên nghỉ mát ở Đà Lạt. Năm nào cũng vậy. Nhà tôi và các cháu đều không chịu được nóng. Mẹ con nó năm nào cũng phải lên nghỉ mát vài tuần ở Đà Lạt.

Tiếng người chủ nhà mơ mơ hồ hồ như vọng đến từ một nơi nào ở thật xa xôi. Tầm mắt

12 | Mai Thảo

tôi đã rung rung lần đi trên những bờ mái kia, trên những bờ tường ấy. Mười năm. Vẫn một ánh nắng, vẫn những đường nắng, vẫn những bóng nắng ấy. Cái nắng rực rỡ nhảy múa mà nhìn lâu thấy thêm thiếp lim dim... Mười năm, vẫn khoảng rợp đầm đảnh bóng mát kia, nơi Hằng ngồi hung tóc, suối tóc dài chảy trong suối nắng.

Mười năm. Vẫn một đầu thềm kia, nơi Diễm, miệng ngậm thuốc lá, đẩy mạnh cánh cửa, chạy ra mở cổng cho tôi vào. Còn như nghe thấy tiếng cười yêu đời dòn dã của Diễm mỗi lần tôi đến: «Làm chó gì mà nhận chuông dữ thế cậu?». Còn như nghe thấy Diễm thì thầm, đồng lõa: «Hằng nó có nhà đấy!», Diễm là người sớm nhất biết tôi yêu Hằng. Còn như thấy Linh sắp mở cánh cửa sổ trên kia, cánh cửa sổ đầu hồi, gần giường ngủ của nàng nổi buổi sáng chủ nhật, cánh cửa sổ đó mở ra muện nhất, cả nhà giấc ngủ buổi sáng của Linh là giấc ngủ dài hơn.

Còn như nhìn thấy bà cụ ngồi tèm trầu

ở đằng xa, bên trong, trước cửa nhà chứa xe bao giờ cùng một tấm lưới sắt âm thầm buông xuống. Còn như vọng ra, tiếng hát vỡ giọng của thằng Hóa, tiếng dương cầm của Nguyên, tiếng chân chạy bình bình trên cầu thang của Liệu. Còn như, còn như... Mắt tôi nhòa đi.

Tiếng hỏi của người chủ nhà:

– Hồi xưa ông ở căn nhà này?

Tôi rùng mình, cố kìm giữ một biến xúc động từ khắp mọi miền cảm giác của linh hồn và thân thể mình đang xao xuyến dâng lên.

– Dạ không. Tôi đáp. Nhưng tôi đã sống ở đây. Đến đây.

Người chủ nhà nhìn tôi cái nhìn tò mò, nhưng ông ta không hỏi tiếp. Chúng tôi đứng đó, trầm ngâm, yên lặng. Một lát như thế, rồi người chủ nhà nói:

– Ông đứng chờ đấy. Tôi mở cửa trước cho ông vào.

14 | Mai Thảo

Tôi đứng chờ dễ đến hai phút. Rồi là tiếng lách cách của một chiếc chìa khóa tra vào ổ, và cánh cửa chính phía trước từ từ mở rộng. Người chủ nhà đón tôi ở bậc thềm.

– Ông cứ tham viếng tự nhiên. Các buồng đều đóng, nhưng không một buồng nào khóa. Tôi nằm đọc sách ở căn nhà ngang phía sau, sát hông nhà bếp. Khi nào xong, ông cho tôi được biết để tôi ra mở cổng.

– Cảm ơn ông lắm, tôi nói rất ân hận đã phiền ông rất nhiều.

Người chủ nhà xua tay:

– Không sao. Không sao.

Và tôi đứng lại một mình. Và cuộc trở lại để thăm một nơi chốn đánh dấu những chuỗi ngày tháng ghi nhớ nhất của đời tôi đã bắt đầu. Em, mười năm sau, thế là anh đã trở về. Đi hết chân trời, đi cùng góc biển, nhưng ở đâu thì hôm nay, anh cũng đã trở về đây. Căn phòng khách ngày xưa vang động những tiếng cười

hòa nhịp. Mặt giường kia, những đêm nguyên đán ngồi đánh bài tới sáng. Khói thuốc lá. Phấn hương giao thừa. Những gót son hồng và những tà áo lụa. Căn phòng vang động những tiếng cười tuổi trẻ. Bây giờ là bóng tôi, sự lặng chìm ngậm ngùi trong nước nở nín thinh.

Từ phía buồng khách, tôi đi vào phía trong. Còn buồng khách ngăn chia với những căn buồng nhỏ ở trong bằng một cái cầu thang lượn vòng. Tôi bước lên một bậc thang. Tiếng gõ động nhẹ dưới chân người. Đặt tay lên thành vịn nhẵn bóng, Mười năm trước, phải đây là những bậc thang im lặng tụ đầy bóng tối như bây giờ. Người người lên xuống không ngớt, có phải thế không Hằng, có phải thế không Diễm? Lên thang, xuống thang, bao giờ Hằng cũng chạy. Nàng là con chim hoàng oanh của căn biệt thự thuở đó sáng tươi như một vườn hương nơi nào, xó góc nào cũng nở đầy những nhành hoa lẽ sống.

Tôi vịn tay vào thành vịn, bước lên. Từng bậc kỷ niệm. Từng bậc trí nhớ. Mỗi bậc đưa

16 | Mai Thảo

lên, một hồi tưởng thành hình. Dĩ vãng đầy hồn, một rừng hình ảnh. Đầu óc tôi choáng váng. Chảy trong suốt lòng, từng đợt rung rung. Hết cầu thang đến hành lang này. Nhưng đêm trăng cũ, Hằng thường cùng tôi sánh vai ở đầu hành lang này nhìn lên vòm trời mênh mông dải ngọc. Những đêm hè nóng rực, cũng ở cuối hành lang kia, Linh mặc áo mỏng, chờ một ngọn gió đến làm dịu mát thân thể Linh như một lò lửa bùng bùng. Hành lang của ánh trăng lãng mạn. Cửa tình yêu và cửa oán thù. Những tiếng kêu khóc. Những lời chửi rủa, những giọt lệ đã nhỏ xuống ở đây, ở hành lang này, của tội lỗi, của xác thịt, của những vết thương không bao giờ hàn gắn, của những oán thù không bao giờ tha thứ, Hành lang của những trận bão tàn phá. Bây giờ là của lãng quên phai tàn.

Đây một cánh cửa buồng. Buồng Hằng. Màu vàng nhạt là mẫu Hàng yêu thích. Như yêu nắng, yêu mùa xuân. Như yêu mình và yêu đời vô điều kiện. Tôi nhắm mắt lại trong tưởng tượng. Đầu óc lại tối đen như hình

dung lại rõ rệt. Bàn phấn của Hằng ở góc kia. Giường ngủ của Hằng ở chỗ ấy. Gối của Hằng có thêu một nhành hoa nhỏ, những đêm thao thức dần dần. Tình yêu đến. Đêm lấp lánh sao. Mắt Hằng trong suốt. Anh ngồi xuống đây. Bây giờ, đã không bao giờ còn nghe thấy tiếng em mời, hơi em yêu dấu.

Đẩy một cửa buồng khác. Buồng của Liệu và Tường. Liệu làm dáng nhất nhà. Tình yêu lớn nhất và khốc liệt nhất chính là cái khối da thịt khát khao nồng nàn của Liệu. Thảm kịch của Liệu đó. Một thảm kịch của thân thể. Một thảm kịch của ham muốn. Một thảm kịch của tội lỗi. Còn thấy như Liệu ngồi đó, trước gương, cánh tay trần để nhể nhại, ngực cao vút như hai gò núi nhỏ, da cổ trắng ngần. Và Tường nằm đó trên giường, im lặng nhìn vợ. Thân thể họ là sự cách biệt giữa họ, sự tan vỡ giữa họ. Thảm kịch ấy bắt đầu và những thảm kịch ấy bắt đầu theo.

Tôi đi từng căn buồng. Tôi mở từng cánh cửa. Tôi nhìn từng viên gạch. Tôi nhớ lại từng

18 | Mai Thảo

dáng điệu. Tôi đang trở về từng buổi sáng cũ, từng buổi chiều xưa, của những người, những đời sống trong căn nhà này. Và tôi đã nhớ lại. Dần dần đến hết.

Em, sân khấu của chúng ta đã đốt cháy phần thơ mộng của đời người, bây giờ chỉ còn là vùng im lặng. Những vang bóng âm thầm. Những anh linh phảng phất. Quá khứ làm tôi nghẹt thở, không khí cũ bao trùm như nhà mồ kín bưng. Tất cả đã qua. Tất cả không còn. Tất cả đã trở về. Tất cả đang sống lại.

Tôi lang thang trong những căn buồng không biết bao nhiêu lâu.

Mọi ý niệm trong tôi về thời gian đã mất.

Chỉ biết khi tôi trở xuống nhà dưới, buổi sáng đã muộn lắm, cái bóng tối ngăn lại, mặt trời chói lọi trên đỉnh đầu.

Người chủ nhà béo mập, bụng cuốn sách, nhìn ra.

– Cuộc viếng thăm của ông đã xong? Y hỏi.

– Dạ, đã xong.

Chúng tôi đi trở ra con đường lóá nắng. Trên bờ tường những chùm hoa tím rủ xuống dưới buổi trưa hằm hập.

Tôi nhìn trở lại những khung cửa sổ trên cao, nhớ lại cái cầu thang lượn vòng, cái hành lang chạy dài và những căn buồng vừa thăm viếng.

Tôi thở dài, nói nhỏ:

– Không thay đổi gì hết.

Người chủ nhà:

– Ông nói sao?

– Tôi nói căn biệt thự này vẫn vậy sau mười năm. Tôi cứ nghĩ khó lòng mà tìm lại được những dấu tích cũ. Nhưng không phải thế.

Người chủ nhà gật đầu:

– Ông nhớ không sai chút nào. Tôi để nguyên không cho sửa sang gì.

20 | Mai Thảo

Ông ta nhìn căn nhà, thờ ơ, căn nhà như một hiện hữu xa lạ không ràng buộc. Căn nhà chỉ là một căn nhà, không mấy may yêu thương và lưu luyến.

– Tháng sau tôi cũng bán nó.

Thế giới của kỷ niệm này lại thay đổi chủ. Một lần nữa. Kinh ngạc trong tôi buốt nhói gần như một niềm đau đớn. Thêm một lần nữa đổi chủ, những hình bóng cũ lại phai nhạt thêm, những tàn hương cũ lại mất đi. Cho đến lúc chẳng còn gì. Cho đến khi những phảng phất anh linh cũng không còn phảng phất.

– Tại sao thế ạ? Tôi hỏi.

– Rộng quá. Lại hoang vắng thế nào ấy. Hình như căn nhà không bao giờ thuộc về chúng tôi. Mà nó thuộc về những người đã sống ở đây trước chúng tôi.

Thuộc về một quá khứ nào đó. Tôi tính bán cho một người bạn. Ông ta là thầu khoán. Làm ăn lớn lắm. Mua cho Mỹ mướn. Mỹ mướn bọn tiền lắm, ông ơi!

Chúng tôi đứng trước cảnh cổng khép hờ.
Nghe mình trước kiểu cách chào nhau.
Người chủ nhà thân mật:

– Ông vẫn có thể trở về, nếu ông muốn. Bất cứ lúc nào.

Tôi đứng sững, nhìn lên căn biệt thự im lìm. Thu nó vào trong mắt một lần nữa. Lần cuối cùng. Vĩnh biệt. Vĩnh biệt những chùm hoa tím, những bậc thềm hiu quạnh, những hoang rợn âm thầm, những lặng lẽ năm tháng. Vĩnh biệt. Một cái gì đã chết. Một cánh cửa đã khép đóng. Những dấu chân người đã lãng xa. Vĩnh biệt.

– Cảm ơn ông. Thế là đủ. Tôi trở lại đây lần này là lần cuối cùng.

– Ông đã tìm lại được những gì?

– Nhiều lắm. Cõi chết với từng khuôn mặt bất động của nó. Bụi bặm và sự lãng quên.

Cánh cửa sắt khép lại, đẩy tôi ra ngoài

đường. Người chủ nhà lững thững quay gót trở vào.

Em, mười năm sau, anh đã trở về đây. Một mình như hồn ma lang thang trên vườn sương trở về lòng mộ cũ. Như một cái bóng tìm nhập một cái hình. Trở về hành hương. Liệu, Diễm, Tường, Hằng. Trí nhớ anh còn những tên gọi. Đời sống đã ném bóng chúng ta vào những vùng biển động khác. Sau cuộc va chạm tan tành, chúng ta còn gì để sống, để chết, để oán thù, để tha thứ, để yêu thương? Liệu, Diễm, Tường, Hằng. Mẹ nữa. Vân nữa. Và Bảo. Quá khứ chỉ còn là những tên gọi. Anh và em. Chúng ta còn gì để sống. Sự tàn phá thực muôn vàn khủng khiếp, Chúng ta bây giờ còn gì, và chúng ta bây giờ là ai?

Tôi bước những bước lững lờ, vô định, trên con đường Nguyễn Du, nấu chín trong cái ban trưa bừng đỏ lửa. Mái lá trên đầu, trời xanh trên cao, tôi bước một mình. Thốt nhiên, một giọt lệ chẳng ngờ ứa ra.

Tôi cảm thấy nó.

Giọt lệ lìa khỏi tròng mắt, trong veo, long lanh, từ mắt tôi rơi xuống một thước nhựa đường nào. Gió của đường Nguyễn Du này. Trả lại cho quá khứ một giọt lệ. Một giọt lệ trả lại đó, một giọt lệ rớt xuống đó trên nắm mộ quá khứ của chúng ta. Thế thôi, Chỉ thế thôi, một giọt lệ. Không ai quên được. Dấu chàm cũ đã in sâu trong hồn. Nhưng chúng ta còn phải sống. Tôi ngẩng cao đầu. Tôi bước đi bằng những bước mạnh bạo hơn. Tôi đang đi ra khỏi con đường Nguyễn Du. Một lớp mù sương tan đi, trí nhớ tôi bỗng trở nên sáng suốt lạ thường. Thời gian vun vút lìa ngược đường đưa tôi trở về mười năm cũ. Quá khứ về, rục rĩ những ảnh hình, tỉ mỉ từng chi tiết trước mắt tôi. Tôi đang sống lại một lần nữa, một phần đời kỳ lạ. Và hồi tưởng bắt đầu.

Liệu cựa mình và thức giấc. Cổ họng nghệt thở. Thái dương bùng bùng. Trên khoảng không trung của thân thể, mồ hôi toát ra, tự lúc nào, không hay, trong giấc ngủ đồng thiếp. Thứ mồ hôi đầm đìa và đặc quánh dính chặt da thịt Liệu trên trên mặt đệm nhàu nát. Sự nóng nực cùng độ làm Liệu muốn kêu lên. Nàng đập tung chiếc chăn đơn quấn ngang người, đôi mắt mở lớn trong lò mờ bóng tối. Không khí trong căn phòng im ắng. Đêm không thoáng gợn một ngum gió nào. Đó là thứ đêm mùa hạ, đêm nhiệt đới, nóng cháy hơn ban ngày, và như thế cho đến lúc mặt trời lên. Liệu rên khẽ một tiếng nhỏ trong cổ họng. Mồ hôi vẫn tiếp tục ứa ra trên những khoảng trũng của da thịt Liệu bùng bùng.

Nóng thế này thì chết mất. Thì phát điên lên. Liệu lăn nhanh ra mép giường, úp xấp người

thả buông mái tóc và hai cánh tay xuống mặt đất. Nhưng vô ích. Cái nóng đuổi theo nàng, tận cùng bên trong và bên ngoài thân thể.

Liệu ngủ lỏa thể, chỉ mặc cái slip mỏng tanh. Bàn tay nàng đưa lần từ ngực xuống bụng, xuống đùi, Liệu thở dốc trong thứ nhiệt độ nung nấu, vất vả, căng thẳng cảm giác. Bàn tay nàng dừng lại trên cái hình thể chắc nịch và tròn lẳn của đùi. Lòng tay Liệu ướt đầm mồ hôi.

Đâu đó, trên một bờ tường, tiếng tích tắc đều đặn của một cái đồng hồ thản nhiên thả từng giọt. Tiếng tích tắc cơ hồ cũng muốn làm Liệu tưởng phát điên lên. Toàn thân nàng rạo rực một cảm giác bút rút. Những đường máu như có lửa bốc. Liệu thay đổi điệu nằm, duỗi thẳng tay chân, nàng cố gắng tìm lại một điệu thở điều hòa, nhưng cái nóng của đêm mùa hè im gió, vẫn ở đó, bủa vây ngọt ngạt.

Liệu nghĩ: Mấy giờ. Không biết. Chừng nửa đêm. Chừng một hai giờ sáng gì đó. Nàng nghĩ nàng phải trở dậy, ra khỏi giường, tìm uống

ngay một ly nước lạnh, một ly nước thật lạnh, chảy tràn qua cổ họng.

Trong im lặng, nổi lên hơi thở đều đều của Tường. Tường nằm xa nàng, ở sát thành giường bên kia và Tường đang ngủ say. Liệu nghiêng đầu nhìn sang. Thoáng nổi lên trên nền gối trắng, đường gáy gầy gò, mái tóc bù rối của Tường. «Ngủ gì nhà ngủ như chết.» Liệu lẩm bẩm.

Trong khoảnh khắc, Liệu nằm nghiêng, đầu gối cánh tay yên lặng ngắm nhìn chồng. Tường ngủ thật xấu xí. Vật vả. Co quắp. Đầu trút xuống hai đầu gối, kéo cao cánh tay thu vào người khur khur, như kẻ bị trói. Giấc ngủ của Tường luôn có những tiếng gầm gừ mê sảng.

Bây giờ, đêm nung đốt. Tường ngủ thật say, Liệu thức một mình.

Buồn tay, nàng dùng ngón trỏ gầy gầy vào gáy Tường. Ngón tay bò lần nhột nhật trên khoảng trũng khô cứng dưới chân tóc lỏm

chởm. Tường âm ừ cầu nhàu. Liệu lẫn lại gần chồng, âu yếm gọi nhỏ:

– Dậy.

Tường giật mình, mở choàng mắt, hốt hoảng hỏi dồn:

– Gì thế? Gì thế?

Liệu cười, dụi đầu vào ngực chồng:

– Nằm một mình buồn quá. Đánh thức anh dậy cho vui. Nói chuyện.

Tường quay xấp lại, đẩy Liệu một cách tàn nhẫn, gắt gỏng:

– Trời ơi! Tưởng gì. Khỉ lắm. Ngủ đi.

Liệu cụt hứng, lảng ra. Tiếng thở đều đều, Tường đã lại chìm sâu vào giấc ngủ. Căn buồng ngọt ngọt. Tích tắc. Tích tắc. Tiếng đồng hồ thả giọt. Đêm chậm chạp chuyển đi trong nung nấu đè nặng. Nực nội thế này, tôi muốn phát điên lên. Da thịt Liệu dồn căng trong một đè nén rạo rực khó tả. Nàng vật mình một hồi.

Mái tóc nàng xõa sợi. Mồ hôi vẫn đầm đìa ở những khoảng trũng của đùi, bụng ngực, tay chân để hờ.

Liệu vụt ngồi dậy. Nàng vớ tay lấy bộ đồ ngủ ở đầu giường khoát vào. Hơi nóng trong căn buồng làm Liệu không chịu đựng được nữa. Nàng lại cái bàn nhỏ, rót một ly nước lọc thật đầy. Ngửa cổ uống. Nước lạnh tràn lan hai bên mép, chảy xuống cổ, nước lạnh chảy vào cuống họng, gây cho Liệu một cảm giác khoan khoái dễ chịu.

Liệu thấy nàng tỉnh táo, tỉnh táo một cách khác thường. Nàng lấy một liều thuốc trong gói Lucky của Tường để ở bàn phấn. Châm lửa hút. Tường vẫn ngủ mê mết trên giường. Liệu thở dài. Phút này, giấc ngủ và đêm dài đã ngăn đẩy cặp vợ chồng ăn ở với nhau đã bao nhiêu năm, thành hai kẻ xa lạ, cách biệt. Không bao giờ Liệu cảm thấy sự xa lạ cách biệt bất ngờ ấy. Đêm nay cảm thấy. Và ngạc nhiên không ít. Nàng hút một hơi thuốc thật dài, rồi mở cửa đi ra. Hơi nóng đuổi theo ở sau lưng.

Căn buồng tối. Tiếng tích tắc đều đều thả giọt.

Khép cánh cửa buồng lại, Liệu đứng im một giây, tựa lưng vào thanh cửa. Trông mắt nàng lim dim. Nàng uốn cao gò ngực, để nguyên hai tà áo mở, không đóng khuy giữa. Ngực nàng trắng toát. Nhể nhại trắng. Rười rượi trắng, hai gò nổi cao, khiêu khích. Liệu thở mạnh. Hai gò ngực lên xuống nhấp nhô theo điệu thở. Liệu nhìn xuống và thấy bộ ngực nàng là một kêu gọi mê đắm nồng nàn. Toàn thân nàng cứng nhắc căng ra thành một niềm chờ đợi tuyệt vọng trong đêm hè cô đơn. Miết tay lên đùi. Miết thật mạnh, thật mạnh. Liệu nhắm nghiền mắt lại trong niềm hoan lạc tưởng tượng hé cánh. Trời ơi! muốn phát điên lên không chịu được nữa.

Sự trấn tĩnh ở nàng là một nguội lắng từ từ và khó chịu.

Liệu mở mắt nhìn. Hành lang le lói ánh đèn từ một khung cửa buồng ở tận cuối dãy, hắt ra.

Ánh đèn làm Liệu ngạc nhiên. Nàng nghĩ thầm: «Không riêng mình thức trong nhà này. Mà anh Phan và chị Vân cùng còn thức.» Ánh sáng chiếu ra là ở buồng ngủ của họ. Cũng chẳng có gì đáng ngạc nhiên. Nóng nực thế này, ai ngủ được, họa chúng là Tường. Liệu vui mừng đi về phía ánh đèn. Vẫn còn thức thì vào chơi. Hay kêu Vân ra hành lang nói chuyện.

Bước Liệu chuyển đi, nhẹ nhàng không một tiếng động. Đến trước khung cửa sổ hé mở, Liệu đứng lại. Nàng định lên tiếng gọi, nhưng nàng đã im bật. Mặt nàng nóng bừng. Một cảnh tượng thân mật đang diễn ra bên trong. Cảnh tượng thân mật suồng sã, và thầm kín ấy hiện ra trước mắt Liệu ngó vào. Khoảng cách của khung cửa mở hé rất nhỏ, ánh đèn bên trong lò mờ, nhưng thừa đủ cho Liệu nhìn thấy. Toàn thân nàng nóng bừng như có một luồng điện mạnh truyền khắp. Chân nàng rung lên. Liệu muốn quay đầu đi. Chạy thật nhanh trở về buồng nàng, đóng cửa lại. Nhưng đã diễn ra trong kia, cái mà Liệu bất chợt ngó thấy đã

cuốn hút lấy cái thân hình ngây dại của nàng như một thổi nam châm.

Và. Liệu đứng sững đó, chân chôn chặt xuống đất, hơi thở nghẹn ứ, trái tim dồn dập đập mạnh nhìn không chớp mắt.

Cảnh tượng bên trong diễn ra trên mặt đệm.

Phan và Vân đang yêu nhau. Liệu nhìn thấy gì? Hai thân thể trần truồng không một mảnh vải che đậy. Hai thân thể đang quấn vào nhau, tay lẫn trong tay, chân lẫn trong chân, Quần quai, không rời, trên mặt đệm nhàu nát. Pha ái ân mê đắm, trong thứ mê đắm khác thường của hoan lạc đã dâng lên đến cực điểm của hoan lạc. Và như một tên trộm lẻn vào biệt thự im lìm giữa một đêm hè nóng nực, Liệu đứng đó, và Liệu nhìn, như nàng bị thôi miên. Nàng nhìn không sót một cử chỉ nào. Nàng nhìn không mất một chi tiết nào. Tất cả ở Liệu chỉ còn là một trạng thái bàng hoàng, ngây ngất. Môi Liệu cắn chặt vào nhau đến chảy máu. Sự xúc

32 | Mai Thảo

động mãnh liệt đến độ làm cho Liệu lão đảo ngã xuống.

Chợt Liệu rùng mình. Nàng như vừa được giải thoát.

Bên trong, dưới ánh đèn xanh nhạt của ngọn đèn ngủ, Phan và Vân đã rời nhau ra. Hai thân hình lỏa thể nằm thẳng, bất động, trên mặt đệm là hình ảnh của trận bão hoan lạc tàn bạo thổi qua và đang lắng chìm trong một lã.

Cánh tay Liệu va mạnh vào một thành cửa. Nàng thất sắc lùi lại một bước.

Tiếng của Phan bên trong tức thời nổi lên.

– Ai đó.

Liệu đứng nép vào thành tường, lùi mau lại mấy bước nữa.

Liệu nghe thấy tiếng của Phan:

– Ai?

Tiếng Vân:

– Làm gì có ai mà anh hỏi.

Tiếng cười của Phan:

– Có lẽ không có ai thật. Không có ai nhìn trộm chúng mình đang yêu nhau.

Phan và Vân nói gì với nhau, Liệu không nghe thấy nữa. Nàng ôm đầu, chạy mau về buồng. Chạy vào. Đóng cửa lại. Nằm vật xuống giường.

Liệu nằm thẳng trên mặt đệm. Mắt nàng mở lớn, nhìn trần trần lên trần nhà.

Cảnh tượng ân ái giữa Phan và Vân tình cờ nhìn thấy qua khe cửa còn như hiện hiện trước mắt. Sự kích thích vẫn còn đẩy bốc trong da thịt bùng bùng của Liệu như một đợt sóng ngầm. Liệu nhắm nghiền mắt lại, cố xua đuổi ám ảnh ma quái ra khỏi đầu óc. Nhưng mọi cố gắng của ý chí đều vô ích trước sự bùng cháy của một niềm ham muốn mãnh liệt. Bên cạnh Liệu, Tường ngủ say như chết.

34 | Mai Thảo

Đêm kéo dài trong im sững. Bỗng có tiếng chân người đi ngoài hành lang.

Từ chỗ nàng nằm, Liệu nhận ra cái dáng nhỏ bé của Vân khi Vân đi qua khung cửa sổ mở rộng.

– Chị Vân, Liệu gọi nhỏ vừa đủ cho Vân nghe thấy, cốt ở không muốn đánh thức Tường dậy.

Vân đứng lại trước khung cửa chờ Liệu mở cửa đi ra.

Hai chị em cũng đang vịn tay vào thành bao lơn, nhìn xuống phía dưới. Con đường nhỏ chạy từ cổng nhà chứa xe ra đến cánh cổng sắt lờ mờ trong bóng tối. Không một bóng người. Khoảng tối dừng lại trong cổng sắt. Bên ngoài là con đường Nguyễn Du. Mặt nhựa sáng rõ dưới ánh điện.

Đứng bên cạnh Liệu, sự thấp nhỏ của Vân hiện ra rõ rệt. Liệu ném nhanh một cái nhìn sang Vân, có cảm tưởng như còn bắt gặp trên

nét mặt thỏa thuê của Vân một thoáng mệt mỗi khoan khoái. Vừa gặp làm tình xong có khác, Liệu nghĩ thầm. Nàng nghĩ đến Phan, và nàng nghĩ đến Tường. Thật đáng chán đời biết chừng nào. Tường, Tường chỉ biết có ban ngày đi uống rượu với chúng bạn, đánh bạc, đêm về lăn xuống mặt đệm đã ngủ vùi như chết.

– Trời nóng quá, Liệu nói.

Vân hỏi:

– Cô vừa, thức dậy sao?

Liệu nghĩ đến sự nhìn trộm của nàng và nói dối chị:

– Em vừa thức thì vừa thấy chị đi qua đó!

Vân nhìn cái thân hình nở nang khêu gợi của Liệu, cái thân hình đó lồ lộ phơi bày dưới làn áo mỏng tanh, trong đầu óc chợt nổi lên một so sánh về một chênh lệch. Tường gầy gò. Liệu thì phây phây như thế kia. Hồi gần đây, Tường chơi bời bẽ tha với đám bạn bè, đi vắng suốt ngày, để Liệu một mình ở nhà, vì Vân

36 | Mai Thảo

nhiều khi đã nghĩ đến cô em dâu bằng những ý nghĩ đầy tình trắc ẩn. Sự chênh lệch thể xác đã giết chết hạnh phúc giữa Liệu và Tường, khiến cuộc sống chung chỉ còn là một hiện tượng dừng đọng, tẻ nhạt, gần như là gượng ép. Liệu giữ ý không bao giờ nói ra, nhưng Vân biết rõ như vậy. Nhiều lần, Vân muốn khuyên bảo Tường ở nhà, bớt giao du với chúng bạn, dành thời giờ để săn sóc, và chiều chuộng người vợ trẻ. Nhưng rồi nghĩ đó là chuyện riêng của hai người, nói vào không tiện, Vân lại thôi.

– Tường đâu?

Liệu trả lời, giọng nói không giấu được vẻ chán ngán:

– Ngủ.

– Nóng thế này mà chú ấy ngủ được à?

Liệu muốn trả lời: «Nóng thế này mà chị và anh Phan cũng làm tình với nhau được à!» Nhưng nàng giữ được câu nói táo bạo trong ý nghĩ. Nàng lắc đầu thở dài:

– Chị tính, đánh bạc mệt lắm người ra, nóng thế, chứ nóng nữa, nhà em vẫn ngủ được như thường.

– Hồi này chú ấy đánh bạc nhiều lắm phải không?

– Chẳng ngày nào không.

– Tiền đâu mà chú ấy đánh luôn như thế?

Liệu chép miệng:

– Em cũng chẳng hiểu nữa.

– Sao cô không ngăn cản chú ấy.

Liệu tức tối:

– Em mặc xác. Muốn làm gì thì làm. Hơi đâu mà ngăn cản.

Vân dịu dàng đặt tay lên vai người em dâu:

– Cô nói thế không được. Vợ chồng phải bảo nhau.

– Bảo mãi rồi. Không nghe. Chị bảo em làm sao đây.

38 | Mai Thảo

Vân nhìn Liệu bằng cái nhìn như dò xét kín đáo. Và Vân thứ ném một hòn đá thăm đường:

– Có chuyện gì bất hòa phải không?

Liệu nhún vai:

– Không. Không có chuyện gì hết.

Hai chị em cùng im lặng một lát, mỗi người theo đuổi một ý nghĩ riêng. Ở Vân là ý nghĩ về gia đình. Hồi này có một cái gì căng thẳng, bất thường như đang khởi sự làm khác đi mối liên hệ thân mật đầm thắm giữa những người đã bao nhiêu năm chung sống dưới mái nhà này. Sự căng thẳng đó, vẫn không tìm hiểu được nguyên nhân. Nhưng nàng cảm thấy là có. Như một giải mây đen đe dọa sự trong xanh của một vòm trời. Như sự oi nồng của không khí báo hiệu một trận bão sắp tới. Như một điều xấu. Vân bám lấy cái hy vọng là nàng không nghĩ lắm, sự lo lắng của nàng chỉ là ảo tưởng.

Nàng lảng sang chuyện khác:

– Trời nóng thế này chắc sắp mưa.

Liệu nhìn lên vòm trời xanh thắm lác đác ánh sao:

– Em cũng mong mưa quá chừng. Nực nội thế này thì muốn phát điên lên được.

Tiếng chuông đồng hồ vang lên đầu đó trong căn biệt thự đắm chìm vào bóng tối. Chuông điểm đủ bốn tiếng khoan thai. Vân kêu:

– Chết thật. Ba bốn giờ sáng.

Liệu ngược mắt lên vòm trời đêm, như nàng đang ngóng chờ tuyệt vọng một ánh bình minh chưa hiện. Liệu than nhỏ:

– Mới có bốn giờ.

Vân ngạc nhiên:

– Thế cô muốn mấy giờ?

– Muốn đêm chóng hết. Đêm dài quá thế. Đêm dài không cùng.

– Cô không ngủ được muốn cả nhà cũng phải thức với cô sao?

Liệu cũng bật cười. Vân cười hiền lành.

– Muốn mình chị thức với em thôi. Thức từ bây giờ cho đến sáng.

Vân xoa tay rồi rít:

– Chịu thôi. Có họa là điên.

Liệu vịn tay vào thành hành lang, gục đầu xuống mái tóc xoắn, che nửa khuôn mặt. Giọng Liệu mơ màng, âu sầu:

– Điên thực rồi còn gì!

Vân kín đáo ném cho Liệu một cái nhìn ái ngại. Mấy tháng nay, nàng không thấy ở người em dâu một cử chỉ vui mừng, một thoáng nụ cười nào nở trên cặp môi bao giờ cũng mím chặt. Ở Liệu, cái bề ngoài phơi bày trong một trạng thái lạnh nhạt đứng đưng. Liệu di động trong những căn buồng của tầng trên và tầng dưới như một hình bóng âm thầm, lơ lửng. Liệu lấy Tường đã được ba năm. Chưa có con cái gì. Vân biết Liệu mong mỏi có một đứa con vô cùng. Những lúc chị em tâm sự với nhau,

đưa nhau đi sâu vào những niềm khát vọng bé nhỏ thân mật của đàn bà, Liệu thường dẫn dắt câu chuyện đến cái hình ảnh kháu khỉnh của một đứa bé, một đứa con đầu lòng. Con trai, tất nhiên rồi. Con đầu lòng phải là con trai trong hình dung âu yếm của Liệu muốn được sống đời sống của người mẹ. Một đứa con trai đầu lòng với những sợi tóc tơ vàng ánh, những sợi tóc màu nắng, mắt tròn thơ ngây, tay chân bụ bẫm, tiếng cười thủy tinh. Mong ước đó, đã ba năm qua, chưa thành sự thực. Vân an ủi Liệu: «Không sớm thì muộn, lo gì. Đời cô còn dài». Bao giờ Vân cũng bảo đời Liệu còn dài. Và Liệu lại thở dài, nghĩ đến đời mình. Dài cố nhiên là đời nàng còn dài, quá dài. Dài như đêm mùa hạ nóng nực. Dài như đêm mùa hạ thao thức, bên cạnh Tường ngủ say như một xác chết khô quắc. Dài như buổi sáng dài đằng đằng nối tiếp những buổi chiều là thế, nối tiếp vào đời đang qua, xuân đời sắp tàn, vườn lòng hoa thôi không nở, tâm hồn đã thấp thoáng cái hình ảnh của sa mạc hoang vu, không có màu xanh tươi mát của cỏ cây, tất cả chỉ là khô cằn mênh mông, không một dòng suối ngọt.

Những lúc kéo ghế ra ngồi ngoài hành lang, hình bóng nắng xế nghiêng trên những thành cửa sổ, Liệu thường ôn lại những năm tháng đã đi qua của đời nàng.

Nhớ lại, để thấy những gì? Nàng. Thuở còn nữ sinh. Thuở còn thiếu nữ. Nhảy nhót như một con chim sơn ca trên những đầu cành xanh biếc của tuổi trẻ. Không biết buồn là gì. Chỉ vui đầy ngày tháng thần tiên. Sống như ca hát. Như múa. Như bay. Sáng sảng cùng chúng bạn đến trường, đạp xe đạp trên hè phố nắng, đời quay vui từng vòng như nan hoa óng ánh, đời phát phối từng giải sáng láng như tà áo lụa bay. Chao ôi! Cái tuổi mười bảy. Nhớ sao là tuổi mười tám. Dăm thắm ngần nào là những kỷ niệm học trò. Cái thế giới thiên đường lộng lẫy nhất là cái thế giới phấn trắng và bảng đen. Đó là cái thế giới của những đôi cảnh thiên thần, của bướm lượn vòng, của hoa nở rộ, của đài trán không hằn một nếp ưu tư, của tròng mắt chưa từng một lần nhỏ lệ.

Mấy năm ở trường là từng ấy mùa xuân thắm tươi nhất của Liệu.

Nàng đẹp khỏe mạnh, một vẻ đẹp chan hòa sức sống. Đời nàng có tất cả những hứa hẹn tốt đẹp và huy hoàng nhất.

Bạn hữu Liệu thường kháo nhau:

– Thế nào con Liệu nó cũng sung sướng nhất bọn mình.

Liệu mỉm cười:

– Thế nào là sung sướng đã.

– Là mày sẽ được khối thằng mê. Mày tha hồ lựa chọn. Mày đẹp, và mày có quyền được lựa chọn xem kếp nào đẹp trai nhất, đủ điều kiện nhất. Và yêu và lấy. Thế là mày sung sướng, mày tìm thấy hạnh phúc.

Và Liệu cũng tin như thế. Tin là nàng sẽ được sung sướng, sẽ đi trên con đường trải đầy hoa thơm của hạnh phúc, sẽ ngó thấy thế nào là cái khuôn mặt rực rỡ của tình yêu.

Nhớ lại những lúc buồn tủi trong lòng, Liệu chưa chút trách mình:

– Ngây thơ thật.

Ngây thơ, tại sao không? Liệu chưa từng nhìn thấy cái mặt trái tàn nhẫn của cuộc đời, chỉ nhìn thấy cái mặt phải của cuộc đời như một tiền trường rực rỡ. Và nàng hồn nhiên ném tuổi thiếu nữ đương hoa vào những ngày tháng mùa xuân. Nàng nghĩ về đời thật đơn giản. Như nó lăn tròn trên một bánh xe. Như nó thênh thang con đường thẳng tắp. Nhưng nó sẽ không dành cho nàng một bất ngờ đón đầu nào.

Và Liệu đã gặp Tường. Và Liệu đã lấy Tường.

Từ lần gặp gỡ thứ nhất đến buổi sáng mặc áo cưới bước lên xe hoa, không đầy ba tháng.

Tất cả bắt đầu từ một đêm dạ hội trình diễn. Một đêm kịch. Đêm kịch trên sân khấu ấy bắt nguồn cho một tấn kịch khác trong cuộc đời. Cái yêu của Liệu, cũng là đam mê nhất, là sân khấu. Là tiền trường. Là cái quyến rũ kỳ lạ của một ánh đèn riềm khi tấm màn nhung từ

từ được vén lên, khi ba tiếng gõ mở màn đập mạnh xuống sàn gỗ. Ở trường, Liệu là ngôi sao sáng trong đoàn kịch của nhà trường. Bế mạc một niên học, hay nhân một buổi hè nào đó, những tối kịch nào của nhà trường đều rực rỡ sự có mặt đầm thắm của Liệu. Nàng hằng mơ tưởng, một ngày bỏ trường, nàng sẽ được gia nhập một đoàn kịch nhà nghề sống một cuộc sống đầy khác thường của một diễn viên lưu động trên những ngã đường trình diễn.

Không một đêm kịch nào ở thủ đô không có Liệu ngồi ở dưới hàng ghế khán giả. Vở kịch nào cũng được nàng say mê theo dõi từ màn đầu đến màn chót.

Đêm kịch đó, nàng đi cùng một người bạn gái, nàng cũng say mê theo dõi một vai trò do một chàng trẻ tuổi mảnh khảnh, có dáng đi nhẹ nhõm, có nét mặt chán chường thủ vai. Liệu thấy chàng đóng kịch thật buồn nhưng cũng thật hay, thật cảm động. Chàng trầm ngâm hút thuốc lá, thở khói, chàng vuốt tóc, chàng thở dài, đôi mắt chàng đắm chìm vào suy nghĩ triền

46 | Mai Thảo

miên, tất cả ở chàng toát ra sự mỗi một hững hờ, chàng đóng chung với các diễn viên khác, mà chàng ngạo nghễ đứng riêng trong một thế giới cách biệt. Thái độ trầm tư của chàng làm Liệu rung động.

Nàng chỉ tay lên sân khấu, chỗ chàng đứng thì thầm hỏi bạn:

– Ai đấy mày?

– Tường.

– Tường nào?

Người bạn gái cười:

– Mê kịch mà không biết diễn viên. Thế mà cũng đòi mê. Trịnh Tường đó. Đang nổi tiếng hết sức.

Người bạn gái cho Liệu biết thêm Tường thuộc về một gia đình có dòng máu nghệ sĩ chảy trong huyết quản, từ đời trước tới đời người sau, cha truyền con nối. Và Tường có khuôn mặt trẻ trung và nhiều triển vọng nhất

của gia đình nghệ sĩ này. Những phát giác mới mẻ của người bạn gái kích thích dữ dội sự tò mò muốn biết của Liệu. Nàng đã được nghe nói đến tên Tường, bây giờ mới được biết mặt, mới thỏa được niềm khao khát. Một gia đình nghệ sĩ. Nghe lãng mạn và tiểu thuyết lạ. Nàng muốn được làm quen với Tường, với cả gia đình Tường. Từ sân khấu trên kia, khuôn mặt Tường đến với nàng như bao bọc trong ánh hào quang, ánh hào quang ấy chiếu soi suốt thấu vào tâm hồn nàng sáng ngời kỳ lạ.

Phải làm quen Tường, làm quen tức khắc và bằng bất cứ cách nào, Liệu nhủ thầm. Nàng nhấp nhóm trên mặt ghế, lòng thôi không còn yên tĩnh. Tầm mắt nàng thu lấy từng lời nói của Tường. Giọng càng chậm và trầm, thả buông trong một trạng thái chán chường mệt mỏi, dễ thương lạ lùng là dễ thương.

Người bạn gái nhận ngay thấy sự rung động của Liệu:

– Nay làm sao thế, con này.

48 | Mai Thảo

Liệu đỏ bừng mặt chối tội:

– Không, sao đâu?

– Tao đi guốc vào tâm sự mày. Chấm rồi phải không? Chịu rồi phải không?

Cuối cùng, Liệu gật đầu thú nhận. Người bạn gái mỉm cười tinh quái:

– Muốn quen chàng không?

– Muốn.

– Phải nhờ tao. Không nhờ ai bằng nhờ tao.

Liên lúng túng:

– Mày quen anh ấy.

– Sơ sơ thôi. Nhưng em gái anh ấy là bạn thân của tao.

– Ai vậy?

– Hằng. Để hôm nào tao rủ Hằng nó đi ciné với bọn mình. Con nhỏ ấy dễ thương lắm. Mê ciné một cây. Chịu nhất là những tài tự đứng

tuổi. Như Humphrey Bogart. Như James Mason. Nhưng bây giờ thì để tao giới thiệu mày cho Tường đã.

Người bạn gái đập vào vai Liệu, cười khúc khích:

– Không giới thiệu thì đêm nay cô ả về nhà lại mất ngủ. Mày lãng mạn thế thì khổ, con ạ.

Màn chót của vở kịch chấm dứt sau đó. Màn buông. Dòng người lũ lượt đồ xô ra cửa rạp. Liệu và người bạn gái ngồi lại. Mấy phút sau đó, Liệu hồi hộp đi theo người bạn gái vào hậu trường. Lần đầu tiên trong đời nàng, nàng được tiếp xúc đích thực với thế nào là bộ mặt trái của sân khấu, một cảnh tượng ồn ào, bẽ bộn gần như là hỗn loạn làm cho Liệu hoa mắt. Những tấm phong đề co vắt ngổn ngang trên những diện tích nhỏ chật. Những dàn đèn chắn vướng hết lối đi. Giữa cái cảnh tượng hỗn loạn, nàng nhìn thấy Tường ở một góc, ngồi quay lưng lại, đang lau hết lớp phấn son trên mặt. Chàng lặng thinh không nói chuyện, không chú ý đến ai.

Ở chàng vẫn là sự cách biệt hoàn toàn với chung quanh, sự cô độc giữa một đám đông gần gũi mà xa lạ. Khi chàng khoác cái áo mưa đứng lên – bên ngoài trời thỉnh thoảng mưa thật lớn – người bạn gái dắt tay Liệu lại gần. Liệu đứng im cảm động, lúng túng trong khi người bạn gái hỏi thăm Hằng và giới thiệu Tường với nàng.

Tường đứng im, nhìn Liệu từ đầu đến chân, trong khi người bạn gái giới thiệu, cái nhìn của Tường sỗ sàng như một đụng chạm táo bạo vào thân thể khiến cho Liệu đỏ bừng mặt. Rồi Tường hất hàm:

– Cô vừa xem tôi đóng kịch à?

– Dạ, anh đóng hay lắm. Anh đóng hay nhất.

– Cô không nói đùa chứ?

– Tại sao anh lại bảo là nói đùa ạ.

Tường nhún vai.

– Thế thì cô không hiểu gì hết. Vở kịch dở. Người viết dở. Người đạo diễn dở, Tôi đóng láo lếu cho xong. Khán giả không la ó, không ném cà chua trứng thối lên sân khấu là khán giả ngu.

Liệu nghĩ là nàng vừa bị Tường cho là ngu. Nàng sững người. Nhưng chẳng những đã không giận mà còn thấy thích thú. Nàng vừa khám phá thấy ở Tường một mẫu người đặc biệt. Chàng làm ra cái điều khinh rẻ và xem thường đàn bà. Sự thực có phải như không thế? Liệu càng cảm thấy óc tò mò muốn tìm hiểu của nàng bị kích thích dữ dội. Người bạn gái khéo léo gây lại bầu không khí thân mật cần thiết. Hậu trường dần dần thưa vắng. Tường mặc áo, hỏi hai người bây giờ đi đâu, rồi chàng nhìn đồng hồ nói còn sớm, chàng đói bụng, cần uống rượu, chàng muốn mời Liệu và người bạn gái cùng đi ăn cho vui, chàng có xe hơi, sau đó, chàng sẽ đưa hai nàng về nhà.

Ra khỏi hý viện, Trường dẫn Liệu và Yến – Yến là tên người bạn gái – lại chỗ đậu xe. Liệu

ngồi giữa, cạnh Tường. Chiếc xe lăn đi từ từ trên những lòng đường về khuya thoáng mát. Tiệm ăn mà Tường đưa Liệu đến là một tầng gác lộ thiên trông xế sang cửa chợ Bến Thành. Lên thang, Tường vừa châm thuốc hút, vừa giải thích:

– Tôi thường lên đây. Không ngon. Nhưng tiện, mở cửa khuya và bao giờ cũng có rượu mạnh thứ thiệt. Chỗ này cũng là nơi lui tới thường xuyên của bọn người sống về ban đêm.

Tường nhếch mép. Cả khi chàng mỉm cười, Liệu cũng thấy nụ cười ấy gượng gạo, mỗi một và xa vắng. Tiệm ăn là một nơi chốn quen thuộc của Tường thật. Chàng vừa dẫn Liệu bước vào, đã nghe những tiếng gọi: «Tường, Tường» từ phía nhao nhao lên. Tường đưa Liệu đến một cái bàn bỏ trống, kéo ghế cho nàng và Yển ngồi xuống. Chàng nói: «Mời các cô gọi tự nhiên. Tôi xin lỗi một phút.» Liệu nhìn theo Tường đi len giữa những hàng ghế, bắt tay vỗ vai, thân mật với hết người này đến người khác. Một lát, chàng trở lại. Bồi tự động đem rượu đến

như đã hiểu rõ ý định của người khách hàng quen thuộc. Chàng uống, uống thật nhiều. Hết ly này đến ly khác. Có rượu chảy vào thân thể, Tường như vui tính, cởi mở hơn. Rượu như đem lại cho Tường một nguồn sinh khí mới. Liệu nhìn, cảm thấy có cảm tình với tường vô tả. Chàng đúng là khuôn mặt của sân khấu. Chàng đúng là con người của ban đêm. Liệu chưa từng thấy ai như thế.

Khi thấy Tường gọi đến ly thứ tư, Liệu nhăn mặt. Tường nhìn thấy Liệu nhăn mặt, chàng nâng ly, uống thẳng một hơi, đặt ly xuống, cười thành tiếng lớn:

- Cô không chịu người uống rượu?
- Dạ.
- Tại sao?
- Uống nhiều như anh hại lắm. Đau bao tử.

Tường lắc đầu, chép miệng:

- Đàn bà nào cũng như đàn bà nào. Cô nói

54 | Mai Thảo

giống như Hằng vậy. Yếu thì biết Hằng rồi hả? Cô Liệu chưa biết, phải làm quen với Hằng đi, chắc là trở thành đôi bạn thân đấy. Em gái tôi tượng trưng cái tốt cho gia đình tôi. Tôi trái lại. Tôi tượng trưng cho cái xấu. Em tôi nó vẫn bảo tôi chưa chết về bệnh đau bao tử. Còn lâu. Người uống rượu sống lâu trăm tuổi.

Buổi tối hôm đó ngà ngà say, Tường nói chuyện thật có duyên, rượu làm mắt chàng lóng lánh, mọi vẻ mệt mỏi chán chường ở chàng như được một màu nhiệm nào đó làm cho tan biến hoàn toàn. Liệu đoán Tường quý em gái. Tường nhắc đến Hằng luôn luôn. Hằng nó thế này, Hằng nó thế nọ. Nhờ người bạn gái giới thiệu Tường như một thành phần của gia đình nghệ sĩ, ai ai cũng có dòng máu nghệ sĩ chảy trong huyết quản, Liệu hỏi:

– Chị Hằng có đóng kịch?

Tường lắc đầu:

– Chưa, em tôi đang đi học. Nhưng mà sắp. Nó cũng ra cái điều chán sách chán vở lắm rồi.

Sang năm tới, cô sẽ thấy em gái tôi thừa đủ thành lập một ban kịch.

- Tôi cũng thích thế lắm.
- Thích kịch. Đóng lẫn nào chưa?

Liệu mỉm cười. Sự thân mật đã làm nàng bớt lúng túng. Nàng đắm đuối nhìn Tường, hỏi:

- Ban kịch gia đình anh có nhận diễn viên ngoài đời không?
- Tại sao không? Tường cười.

Đêm đã khuya lắm, khi Tường đưa Liệu và Yến từ trên quán ăn lộ thiên trở về nhà. Đêm đó, gặp Tường, Liệu đã gặp một thần tượng.

Phút chia tay bình thản. Tường nhếch mép chào. Chiếc xe phóng vụt đi không lưu luyến. Liệu đứng lại, thần thờ trên lề đường. Nàng băng khuâng nhìn theo chiếc xe mất hút ở đầu phố, không hy vọng gì gặp lại Tường.

Nhưng mấy ngày sau, giữa lúc Liệu không

chờ đợi, Tường trở lại thăm nàng. Những giờ phút thần tiên thơ mộng nhất của cuộc tình bắt đầu. Tiếng sét ái tình làm Liệu choáng váng. Nàng bơi lội vẫy vùng thỏa thuê trong mỗi tình đầu, rực rỡ ánh sáng, tươi thắm mùa xuân. Con người nữ sinh, cái thế giới của phấn trắng bảng đen, từng mùa hè phượng vĩ, tất cả đều lùi ngược vào một quá khứ gần gũi mà tưởng xa vời, nhường chỗ cho cái thế giới muôn phần điểm ảo hơn của tình yêu. Tưởng chiều chuộng nàng đủ điều. Ngày nào, chàng cũng đến với một bó hoa lớn. Những tặng vật nhiều không đếm được. Áo. Nữ trang. Những đồ trang điểm của đàn bà. Sắc đẹp đơn giản của Liệu trở thành một nhan sắc lộng lẫy. Nàng như một đài hoa trước kia chỉ mơn mớn hàm tiếu, giờ mãi khai, phơi bày toàn vẹn, sắc hương.

Nàng bỏ học ở nhà khi Tường nghĩ muốn lấy nàng. Ôm đám bạn gái mà khóc, nhưng nỗi buồn chia tay ấy chỉ như những giọt sương mai, lệ của sương làm ban mai lóng lánh. Tường đưa nàng đi khắp nơi. Đến những địa

điểm tập dượt. Đêm trình diễn nào, nàng cùng theo Tường vào hậu trường. Nàng nhập hân vào sinh hoạt vào gia đình Tường. Nàng trở thành bạn thân của Hằng:

– Liệu sắp trở thành chị dâu mình đấy hả? Đừng lên mặt chị bắt nạt nhau nhé.

Liệu đập vào vai Hằng:

– Làm gì có chuyện đó. Chúng mình coi nhau như bạn.

Nghĩ đến cái ngày mai trở thành người vợ, Liệu lo lắng bảo Hằng:

– Mình đi học, rồi thôi học lấy chồng. Chẳng biết thua thua may vá bếp nước gì hết. Chỉ sợ không đủ bốn phận làm dâu thì chết.

Hằng dịu dàng:

– Rồi ai cùng thương yêu chị như anh Tường.

Liệu ngấm ngấm, thấy là ném mình vào con lắc dử dọi của tình yêu, làng như một người

58 | Mai Thảo

say rượu, và do đó, tuy gần Tường luôn luôn mà thật ra nàng cũng chẳng hiểu gì thấu đáo cho lắm về tâm tính Tường. Nàng hiểu Tường như một người tình. Nàng chưa hiểu được Tường như một người chồng. Liệu đem bản khoán này thổ lộ với Hằng. Hằng:

– Em ít tuổi nhất nhà không dám hỗn xược phán xét các anh các chị. Người chị phải cẩn thận, giữ gìn ý tứ nhất là mẹ em. Mẹ không tai ác, không mẹ chồng nàng dâu lắm đâu, theo như em nghĩ. Nhưng mẹ cố lắm Hay chấp nhất. Chị liệu làm cho mẹ vui lòng.

– Chị sẽ cố gắng.

Liệu lo lắng thở dài:

– Không biết có được không.

Kiểm điểm những khuôn mặt nhà chồng, Liệu hỏi:

– Còn anh Phan, chị Vân, chú Diễn?

– Anh Phan vui tính và thương các em lắm.

Anh ấy là rể, cũng như một người anh cả. Linh hồn của đoàn kịch là anh Phan đó. Ai cũng được chỉ bảo tận tình. Diễn thì không có gì đáng nói. Chị Vân hiền lành, cũng như em, ruột để ngoài da, thế nào xong thôi. Chị đừng ngại.

Liệu nhìn Hằng, người em chồng tương lai gây ở Liệu một niềm tin mền phục thành thực. Dưới mắt Liệu, Hằng ít tuổi chưa có một đời sống tình cảm riêng tây, nhưng đã có tư cách, rất chững chạc và điểm đặc biệt là có những hiểu biết hiếm thấy ở một người con gái khác đồng tuổi với Hằng. Liệu cười:

– Hằng giống chị Vân thế nào được.

– Tại sao thế?

– Chị Vân sánh làm sao bằng được với Hằng. Không thể thông minh bằng Hằng được.

Hằng chớp mắt:

– Thông minh để làm gì. Em chỉ mong sau này cũng tìm được hạnh phúc như chị Vân đã tình thấy hạnh phúc ở anh Phan, như chị đã

60 | Mai Thảo

tìm thấy hạnh phúc ở anh Tường. Hạnh phúc ở người đàn bà là thứ hạnh phúc đó, do người đàn ông đem lại. Theo em, chỉ có thứ hạnh phúc đó, không có thứ hạnh phúc nào khác.

Liệu nhìn Hằng thành thực:

– Mình hơn Hằng ba tuổi. Nhưng ngu dại quá. Không thể bằng Hằng được. Thế còn anh Tường.

Hằng cười:

– Chị phải hiểu rồi, sao còn hỏi em. Nhưng em cũng cứ nói điều này về anh Tường. Anh ấy còn trẻ, ham chơi lắm. Bạn hữu anh ấy là điều quan trọng nhất đối với anh ấy. Làm ra vẻ chán chường, mệt mỏi. Nhưng anh Tường yếu đuối lắm. Anh ấy dễ bị cuốn hút, dễ chịu ảnh hưởng. Hồi mới đây, anh ấy rượu chè, chơi bời, thức đêm, người gầy rạc đi, mẹ bảo không được, mẹ buồn lắm. Hy vọng chị, bằng tình yêu, đổi thay được tâm tính, được lối sống của anh ấy.

Lo âu về trong lai tuy vậy chỉ đến với tâm

trí Liệu như những thoáng rợp chóng tan trên một vòm trời rực nắng. Nàng sống thỏa thuê, tràn đầy, với tình yêu đầu, không suy nghĩ, không đắn đo. Hoa và bướm chắt ngất của bay trong hồn Liệu mở hội. Trước, nàng không được đi đâu. Có Tường, với chiếc xe hơi của Tường, nàng được Tường đưa đi cùng khắp. Cuộc đời quay gập, chóng mặt, Như cuộc đời là chiếc xe hơi của Tường phóng như bay đến những nơi hẹn hò và tình tự của tình yêu. Với Tường, Liệu sống một tuần thành sống một năm. Sống một năm thành sống cả đời.

Biên Hòa. Những quán ăn thơ mộng nghiêng bóng xuống dòng sông buổi nắng vàng. Thủ Đức. Những chỗ ngồi đầm ấm và riêng biệt dưới những bóng cây. Chợ Lớn với tất cả đời sống ban đêm xa hoa muôn mặt của Chợ Lớn. Những vui thú nàng chưa từng được biết, Tường dạy cho nàng biết. Bằng Tường, nàng biết lái xe, biết khiêu vũ, biết trang điểm, biết làm dáng, biết nàng xinh đẹp, biết nàng đàn bà. Biết thế nào là ngây ngất yêu. Biết thế nào là huy hoàng sống.

Rồi là đám cưới linh đình như một cây pháo bông rực rỡ thắp sáng một vòm trời đã rực rỡ muôn sao. Đám cưới đông đảo chói lọi, làm chấn động dư luận. Hàng trăm nghệ sĩ đến dự. Đàn hát vui chơi, cười đùa tới sáng. Một ngày sau, tuần trăng mật bắt đầu với cuộc đi chơi Hong Kong. Liệu có cảm tưởng nàng không còn là một nữ sinh, nàng là một bà hoàng. Giấc mộng đẹp nhất đời nàng thế là đã trở thành sự thực.

Nhưng cuộc đời không phải là sự kéo dài của một tuần trăng mật. Những cuộc đi chơi chấm dứt. Bắt đầu là đời sống tay đôi. Gần nhau, người ta có đầy đủ những cơ hội để nhìn thấy nhau rõ hơn. Và nhìn thấy nhau rõ hơn là nhìn thấy những bề trái, những sự thực. Sự thực thì bao giờ cũng vậy, sự thực giết chết cái đẹp. Sự thực làm hiện hình cái xấu. Tường thôi là thần tượng ngời ngời trong trí tưởng mê đắm của Liệu ngày trước. Tường chỉ còn là một người chồng theo cái ý nghĩa tầm thường của một người chồng. Trên phương diện người chồng, Tường lại không phải là một người chồng lý

tưởng. Trái lại, Liệu không đem lại một đổi thay nào. Nàng bất lực trong ý muốn đổi thay nếp sống hoang tàn ngày trước của Tường. Có muốn cũng là điều vô lý. Làm sao thay đổi được. Bản chất Tường bạc nhược, thiếu ý chí, dễ dàng thả buông, dễ dàng thỏa hiệp. Hôn nhân thành rồi. Hơi rượu say của tình yêu đã loãng. Và Tường, mặc nỗi buồn của Liệu, mặc dầu những giọt lệ của Liệu, lại lặn mình vào nếp sống trác táng ngày trước. Rượu cò bạc đang điểm. Những đêm bỏ nhà đi tới sáng. Những ngày đi biệt, tối về lặn ra ngủ, không còn biết đất trời là gì.

Thảm kịch bắt đầu với Liệu, mang tên là người vợ trẻ cô đơn, để kết tinh dần thành thảm kịch của xác thịt. Xác thịt không được thỏa mãn. Nó đòi hỏi và nó nổi loạn. Đêm trở thành một cực hình cho người đàn bà. Những lúc cảm giác bốc lửa, da thịt thèm khát, Liệu lặn vào, ôm ghì lấy Tường. Nàng vẫn được ôm ấp, ve vuốt. Nàng cần được làm tình. Nàng cần được cung cấp đầy đủ cho những cái mà thân thể đương hoa của nàng đêm ngày đòi hỏi.

Tường không chiều được vợ. Những cơn say tàn phá, những canh bạc rã rời, cộng với cuộc sống hàng ngày không điều độ đã lấy hết sức lực của Tường. Tường thức thì mệt rũ, thức như một kẻ mất hồn. Về đến nhà, mặt chưa rửa, áo quần chưa thay, đã ngã vật xuống mặt đệm và thiếp đi.

Đêm nằm một mình, Liệu chịu không được. Nàng sợ cô đơn. Nàng sợ bóng tối.

Ôm lấy Tường, nhiều khi nàng có cảm giác buốt lạnh đến tận cùng xương tủy như ôm một cái xác chết bất động trong tay. Liệu khổ đau âm thầm tự đó. Nỗi khổ đau giấu kín trong tim, không thổ lộ được cùng ai, càng thêm nung nấu.

Hằng là người thứ nhất nhận thấy sự đổi thay của Liệu.

– Chị làm sao thế?

– Hằng thấy chị làm sao?

– Như người mất hồn.

Liệu then thùng chống chế:

- Có lẽ. Hồi nay chị hơi mệt trong người.
- Không phải. Chị giấu em điều gì đó.

Hằng hỏi, thân mật tử tế, làm Liệu xúc động muốn khóc. Nhiều lúc, nàng muốn kể hết cho Hằng nghe. Là thiếu thốn tình yêu. Là đêm ngày càng phải chống cự ê chề với sự nổi loạn của thân thể nàng nổi loạn. Nhưng Hằng là con gái. Chuyện ái ân nhục dục, Hằng chưa biết đến. Nói cho Hằng biết sao được.

Không có gì khổ sở bằng một đau đớn âm thầm không được nói ra.

Nói ra được, nhẹ nhõm, thư thái biết bao nhieu.

o O o

Đêm về sáng càng thêm nồng nực.
Vân về buổi rồi, Liệu còn đứng rũ
ngoài hành lang. Hình ảnh cuộc làm tình mê

đắm giữa Phan và Vân mà nàng vừa mục kích lại làm cho Liệu rạo rức toàn khắp thân thể. Liệu ngã người vào thành bao lơn cắn chặt môi đến chảy máu. Nàng rên lên: «Trời ơi, thế này thì phát điên lên».

Phía dưới con đường Nguyễn Du im lìm chột dấy động trong những tiếng xe cộ đầu ngày rời rạc. Những tảng bóng tối loãng dần. Chuông đồng hồ thông thả điểm năm tiếng. Liệu nhìn lên. Trời nhạt nhạt. Ánh sáng những vì sao yếu mờ. Sao rưng từng điểm sáng lung linh phai tàn. Có tiếng chân người đi dưới vườn. Những viên sỏi lạo xạo.

Liệu đu người khỏi thành bao lơn, nhìn xuống.

Tuy trông mắt mỗi một đờ dẫn, Liệu cũng nhận được ra ngay cái bóng dáng loắt choắt di động dưới kia là của bà mẹ chồng nàng. Bà Ký Thịnh. Sáng nào cũng vậy, bà Ký Thịnh sáng nào cũng dậy sớm nhất nhà. Tuổi già không ngủ được. Giấc ngủ của tuổi già là một tỉnh thức chập chờn. Những tiếng ho thúng thảng

của bà Ký Thịnh bao giờ cũng là những tiếng động đánh thức căn biệt thự im lìm.

Bà Ký Thịnh vừa thúng thảng ho, vừa tiến lại bên thành bể nước.

Liệu nghe thấy tiếng nước sóng sánh đổ vào nhau. Lại những chuỗi ho thúng thảng của bà mẹ chồng. Một lát, rồi nhiều tiếng chân khác nổi lên. Dưới bếp, chị Hai đã thức. Trời sáng dần. Những hình thể rõ dần. Sinh hoạt thức dậy đầu tiên yếu đuối như những dò thăm bờ ngõ.

Liệu thức gần trọn một đêm. Phút này, nàng mới nhận thấy là nàng thức gần trọn một đêm hè nóng nực. Sự mệt mỏi ào ạt, xâm chiếm, tàn phá. Thân thể tan rã trong một cảm giác băng khuâng mơ hồ. Liệu lão đảo trở về buồng. Những bước chân hụt hẫng, chênh vênh nhẹ thếch. Như một thân xác rũ rượi. Tới thành giường, Liệu dương căng cặp mắt, nhìn Tường như một vật xa lạ. Tường vẫn ngủ say. Ngủ say không biết gì. Như một con vật ngủ.

Rồi Liệu ngã vật xuống mặt nệm, thiếp đi.

Nàng mơ màng như rơi xuống một cái đáy sâu không cùng. Không cùng như hư vô. Không cùng như địa ngục.

o O o

Bữa cơm trưa được dọn ra trên chiếc bàn tròn kê chính giữa phòng ăn phía sau phòng khách. So sánh hai căn phòng, căn phòng ăn thân mật và ấm cúng hơn. Trên mặt bàn, những món ăn đã bắt đầu nguội lạnh. Từ dưới bếp, Vân đi lên. Nàng gần củi lửa ra, gò má hồng hào, ánh mắt long lanh. Mồ hôi làm dính hết những chân tóc. Một bên góc áo Vân ướt loáng. Áo ướt dính vào da thịt, làm nổi hình thân thể Vân gầy còm. Vân sống đời sống hàng ngày của nàng, với cái công việc thường nhật của nàng là bếp nước, nội trợ, thổi nấu. Bà Ký Thịnh đã già yếu. Mắt kém, tay run. Bà đi chùa suốt ngày, ở nhà chỉ ngồi một chỗ bồm bẻm nhai trầu, thứ bảy, chủ nhật, đi đánh chắn

còn với mấy bà bạn già, mọi công việc lật vật đều do tay Vân làm hết. Vân làm thản nhiên, như Vân sinh ra để làm cho cả nhà công việc ấy. Tâm hồn nàng đơn giản, không thắc mắc, không xao xuyến.

Ở Vân, không có một đam mê, một khát vọng nào. Thuở còn thiếu nữ, có một chàng trẻ tuổi cùng lớp mê Vân, lòng nàng cũng rung động, những cuộc tình lãng mạn thơ ngây không đi đến đâu. Ít lâu sau, chàng trẻ tuổi lấy vợ. Và ít lâu sau, Vân cũng trở thành người bạn ăn đời ở kiếp của Phan.

Vân gặp Phan, trường hợp gặp gỡ cũng tương tự như Liệu gặp Tường. Cũng trong một đêm trình diễn, Vân cùng đi xem kịch, cũng nhìn thấy Phan đóng kịch trên sân khấu. Những tình cảm giữa Vân và Phan bình dị, không phải là một bốc cháy bất thần, không phải là tiếng sét ái tình như trường hợp của Liệu và Tường. Đám cưới cũng đơn giản. Cuộc sống của Vân, lấy chồng rồi, cũng đơn giản trôi xuôi, như một dòng sông nhỏ chạy giữa đồng bằng phẳng lặng.

Bây giờ, hai vợ chồng đã có với nhau được ba đứa con. Hai trai một gái. Thăng Phương. Thăng Phi. Đứa út, con Hoa, giống mẹ như lột. Những lúc nghĩ về đời mình, về những mùa xuân thiếu nữ của đời mình, đến cái mai sau rồi sẽ là bóng hoàng hôn tàn tạ, Vân nghĩ không có gì đáng ghi nhớ, không có gì đáng xếp vào trí nhớ, không có gì đáng xem là kỷ niệm.

Tất cả nhạt nhạt, đều đều, như bữa cơm trưa Vân vừa dọn xong.

Tiếng chân người chạy thình thình trên cầu thang.

Phan cầm trên tay một tờ nhật báo, vui vẻ bước vào. Phan cởi trần, chỉ mặc một cái quần ngủ. Vân nhìn chồng, cau mặt. Phan mặc cái quần ngủ của nàng, mỏng dính, cũn cốn. Vân nhớ đêm qua Phan ngủ lỏa thể. Bao giờ Phan cũng ngủ như thế. Trần truồng.

Vân gắt:

– Anh ăn mặc hay nhỉ!

Phan cười, nhìn xuống mình.

- Không được sao?
- Quần em.
- Quần em thì đã sao?
- Lại còn thì đã sao. Không được thì đã sao.
- Tôi mặc quần vợ tôi. Phan cãi bay.

Phan sống bừa bãi, tự nhiên và sôi nổi. Một lối sống Tây phương mà tất cả những sôi nổi của nhiệt tình đều ném vỡ oà lên bề mặt. Phan đi tới đâu, không khí chuyển lay tới đó, tiếng cười vang tới đó. Phan là sự bất ngờ thường trực của cả nhà. Ăn to nói lớn, hoa chân múa tay. Có những điệu bộ rất tuồng rất kịch. Không khí trầm lặng của căn biệt thự, chỉ có Phan làm xáo trộn. Tràn đầy sức sống, ăn khỏe, ngủ nhiều, thân thể cường tráng, lòng đầy tự tin, đó là Phan. Phan là một mẫu người trái ngược hẳn với Tường. Giữa người em vợ và người anh rể, tâm tính và bản chất trái ngược lại là vô tình tạo một cái hố ngăn cách.

Bởi cá tính sôi động, bóng dáng Phan bao trùm một đời sống. Nhiều khi đến chỗ lẫn át. Không ai tỏ vẻ phản đối, nhưng ở nhiều trường hợp, là sự bất mãn âm thầm. Phan vô tình không hay. Nhiều khi Phan dạy cho từng người trong nhà cách sống.

Một trường hợp điển hình. Một đêm đóng kịch, Tường đóng dở đến không thể nào dở hơn. Đêm trước thức khuya, ngày hôm sau lại đi đánh bạc. Trước giờ ra sân khấu Tường say bí tỉ. Vở không học, ra sân khấu, Tường loạn choạng, mắt lơ đờ, nói không ra hơi, vai trò nọ đóng lẫn ra vai trò kia. Người sống đóng thành người chết. Vai phải vui đóng thành vai phải buồn. Trong hậu trường Phan giơ cả hai tay lên trời. Hằng đứng xem anh, không bao giờ muốn tỏ vẻ chê trách anh mà cũng phải nhẫn mặt. Liệu đứng im, mặt nghiêm trang, tức giận. Nàng thấy Tường thật bê bối.

Phan vô tình mà hóa ra ác ý. Phan lôi tay Liệu:

– Nhìn ông chồng cô kìa!

Hằng ngăn lại:

– Hôm nay anh ấy đau mà.

Phan bóp chặt:

– Đau thì nghỉ ở nhà. Diễn làm gì.

Hằng vẫn chống chế cho anh ruột.

– Đến đây mới biết đau.

Phan đi đi lại lại:

– Vô lý. Chính mình không hiểu mình ra làm sao nữa.

Hằng vẫn đứng về phe Tường đến cùng:

– Anh có hiểu anh không?

Phan trợn mắt: – Hiểu.

Hằng nửa khen, nửa riếu cợt:

– Ai mà như anh được.

Phan, mà lòng tự tin ngạo nghễ bao giờ cũng chờ cơ hội để biểu tỏ.

– Đúng.

Hằng nghiêm mặt. Nàng lễ độ và ngoan ngoãn nhất nhà. Nhưng nàng hiểu biết, biết có những thái độ thích ứng và chừng chặc trong từng hoàn cảnh. Nàng « sửa lưng » Phan:

– Những lúc anh tự tin, anh đáng ghét lắm. Anh thật khả ố.

Phan giận dữ:

– Cô bệnh anh ruột cô vừa vừa chứ. Bệnh phải thì bệnh. Bệnh trái lè lè mà cũng cố tình bệnh.

Hằng nhìn Phan giây lâu, cái nhìn khiến Phan ngượng phải quay mặt đi chỗ khác.

Hằng dịu dàng:

– Anh ruột với anh rể, em cũng coi các anh như nhau. Không bao giờ có chuyện phân biệt. Sao anh nỡ nói thế. Thôi, không nói chuyện với anh nữa.

Phan được cái hay nhất là chịu phục thiện.

Phan dụ giọng:

– Anh nông nổi. Nói một câu tầm thường quá. Hằng đừng để ý. Nhưng Hằng nhìn xem, có thảm hại không, có điên đầu không?

Hằng thản nhiên:

– Tối này hay phải có tối kia dở. Anh ấy buồn, anh ấy mới đi uống rượu.

Đến lượt Hằng thấy mình lỡ lời, vì ngoài Phan, còn có mặt Liệu. Tường buồn cái gì? Thế còn Liệu, Liệu mới chính là người buồn «đáng uống rượu» nhất nhà. Hằng xin lỗi ngầm Liệu bằng cách nắm lấy tay. Hai chị em cùng yên lặng nhìn ra cái sự thảm hại tồi tệ mang tên là Tường đang sống dở chết dở với màn kịch ngoài sân khấu. Tường mệt quá, ngã chúi xuống. Dưới hàng ghế, đã có nhiều tiếng cười của khán giả nổi lên.

Phan kêu lên:

– Buông màn xuống.

Liệu đứng im không nói.

Hằng nhìn ra đường. Tuy nàng không có một lý do nào đứng vững để có thể bào chữa cho Tường, nhưng nàng đứng im, không dám có một thái độ gì. Nàng thương Tường vô cùng. Những lúc Tường phải. Cả những lúc Tường lầm lẫn.

Phan gọi người kéo màn:

– Buông màn xuống, tôi bảo.

Vừa may, vai trò của Tường chấm dứt. Mồ hôi vã ra như tắm, Tường lão đảo bước vào. Liệu im lặng nhìn. Một cái nhìn lạnh lùng nghiêm khắc.

Buổi trình diễn đêm đó là một đau đớn vô cùng cho Liệu. Vừa đau đớn, vừa tủi hổ. Không phải vì Tường đóng dở khiến cho vở kịch thất bại ê chề. Nàng không cần. Tường đóng hay hay dở, nàng không cần. Từ ngày lấy nhau, nàng đã hết say mê và đắm đuối nhìn ngắm Tường như một thần tượng. Sự thật đã giết chết ảo tưởng. Thần tượng chỉ được nhìn ngắm như một thần

tượng từ xa, trên một ngôi cao, bên kia một khoảng cách biệt chói lọi hào quang. Khi thần tượng từ ngôi cao bước xuống, hào quang ảo tưởng không sáng nữa, nhưng kích thích thần tượng thu nhỏ lại và thần tượng hiện nguyên hình. Thần tượng là hình ảnh, nhân vật của cõi mộng. Cõi mộng đứng lại, thần tượng bị đẩy bắn ra ngoài, và sự lộ nguyên hình này hồi mới lấy nhau đã làm cho Liệu bàng hoàng đau đớn. Nhưng nàng quen dần và đã từ lâu, nàng chấp nhận.

Duy lần này, nàng đau lớn vì một chuyện khác. Thân mật hơn, riêng tư hơn, nhưng lại đau đớn hơn. Đó là điều Tường bị Phan coi thường. Phan coi thường Tường như một người lớn xem thường một đứa con nít hư hỏng, hèn yếu, làm những chuyện nhảm nhí. Người đàn bà có thể chịu đựng tất cả những thói xấu của một người chồng nhưng âm thầm và riêng tây. Đừng có kẻ thứ ba biết tới. Đừng bị mất thể diện. Thà người ngoài xem thường. Nhưng đây lại là chính người trong nhà. Chính Phan.

Liệu uất ức muốn chảy nước mắt, muốn chạy trốn.

Khi Tường đã vào đến hậu trường, Hằng chạy lại đỡ lấy anh, riêng Liệu đứng im. Hằng cau mặt:

– Anh bậy quá.

Tường ngồi vật xuống ghế, ôm lấy đầu:

– Anh say quá.

– Đã biết phải ra sân khấu, còn uống, anh lạ thật. Mà uống cũng vừa vừa thôi, uống thế thì chết.

Tường cười gượng, chống chế:

– Uống thì còn biết thế nào là vừa hay quá nữa.

Phan chống tay đứng nhìn lắc đầu. Liệu nhìn Phan, mím chặt môi lại. Cơn giận dữ bùng bùng trong đầu nàng. Bàn tay nàng muốn vung lên. Hất đổ, xô ngã tất cả những sự vật chung quanh. Sân khấu này. Những

người có mặt. Liệu tức giận cũng không biết là tức giận ai nữa. Tường. Phan. Hằng. Có thể là tất cả. Phan với vẻ thỏa mãn tự tin của người không làm điều gì lầm lẫn, đang có có để chê trách người lầm lẫn. Tường. Vì Tường đã làm cho mọi người coi thường Tường, hóa ra coi thường luôn nàng. Và nàng, nàng tức giận với chính năng, tuy nàng không làm điều gì lầm lỗi. Trông Tường gục đầu trên ghế, thảm hại quá chừng. Bỗng vai Tường rung lên, bàn tay đưa lên bịt chặt lấy miệng. Nhưng sự kìm giữ đã muộn. Hằng thất sắc lùi vội ra. Tường há hốc miệng. Nước mũi, nước mắt dàn dụa. Rồi là cơn nôn mửa thốc tháo. Mọi người xúm lại nhìn, Tường hực lên, như một con vật sắp chết. Lại gục xuống. Lại nôn mửa thốc tháo.

Nhiều người bịt mũi. Phan lắc đầu:

– Thế kia kìa.

Hằng gắt:

– Anh ấy say. Đã bảo anh ấy say.

Tường hết nôn, nhưng vẫn hai tay bưng lấy mặt, nước mắt ràn rụa, không dám ngừng lên nhìn ai nữa.

Vừa lúc ấy, Vân từ thang gác phía sau đẩy cửa hậu trường bước vào. Vân đến, như thường lệ. Bao giờ Vân cũng đến khi đã tan giờ trình diễn như vậy. Chờ cho Tường, Phan rửa sạch lớp phấn son hóa trang, thay quần áo. Cả mấy anh em lại kéo nhau đi ăn đêm hay ít nhất cũng ngồi uống nước, nói chuyện vãn với nhau ở một tiệm nước lộ thiên ngoài bến Bạch Đằng, Vân đứng sững lại trước cảnh tượng bất thường.

Vân lo lắng hỏi Liệu:

– Gì thế cô?

– Chị nhìn thì biết.

Hằng đỡ lời:

– Anh Tường uống rượu, trúng gió nhưng không sao hết.

Vân:

– Phải ngừng diễn sao?

Phan nhún vai:

– May quá là chưa.

– Có đi không?

Liệu lắc đầu:

– Chị về trước đi. Chị và anh Phan về trước đi.

Liệu không muốn cho ai, nhất là Phan, nhất là Vân, nhất là Hằng nhìn thêm cái cảnh tượng bê bối bẩn mắt của Tường. Nàng bảo Hằng:

– Hằng cũng về trước đi.

Vân và Hằng cùng nhìn Phan, rồi cùng nói:

– Về cùng cả. Chờ cho Tường tỉnh hẳn rồi về cùng.

Liệu ném cho Tường một cái nhìn khó hiểu, cười nhạt:

– Được lắm. Mọi người về với nhau. Nhưng tôi, tôi về trước.

– Chị Liệu!

Hằng kêu lên, nhưng Liệu đã gạt bản Hằng ra, chạy xuống cái cầu thang nhỏ hẹp đưa ra khỏi hậu trường. Hằng và Vân ngao ngán nhìn nhau. Phan thản nhiên như coi chuyện xảy ra không quan trọng. Nhưng Phan có thái độ ấy, ai cũng biết là Phan không thành thật. Không khí căng thẳng, nặng nề. Sự bất hòa đột ngột đã ném sự kinh hoàng thẳng thốt vào ý nghĩ của mấy anh em từ xưa chỉ sống với nhau bằng tuổi trẻ và những tiếng cười đùa ròn rã sáng chiều vang động khắp tầng dưới, tầng trên của tòa biệt thự. Từ ngày hai vợ chồng nàng chung sống với nhau, chưa từng bao giờ Liệu có thái độ gần như hỗn xược như vậy.

Suốt dọc đường về đến nhà, Phan lái xe thay cho Tường. Tường ngồi ở băng sau, ngã vào vai Hằng, đầu tóc rũ rượi. Tường nấc lên từng hồi và lại nôn mửa thốc tháo. Cho xe vào ga ra, Phan phải vực Tường lên buồng.

Tường rũ liệt trên tay Phan như một đứa con nít.

Hằng đi đằng sau buồn rầu. Hằng giận Tường nhưng không bao giờ Hằng ghét được Tường. Trong gia đình, Hằng và Tường gần nhau nhất. Hai anh em có thật nhiều kỷ niệm tuổi nhỏ. Những ngày ấu thơ chạy nhảy trên cánh đồng, dắt nhau đi học, hay lang thang hái hoa bắt bướm trong những bờ bụi, bao giờ hai anh em cũng có nhau. Hằng kém Tường hai tuổi, lại là con gái, nhưng từ thuở nhỏ, bao giờ nàng cũng che chở Tường. Là em Tường, mà như chị, như mẹ. Tường thuở nhỏ, bắt nạt em gái đủ điều. Hằng có đồng nào mẹ cho, Tường ngang nhiên chiếm đoạt. Hằng còn nhớ mãi một cái Tết Nguyên Đán. Năm đó, nàng mười hai tuổi, và đã biết làm dáng. Nỗi mơ ước lớn nhất của Hằng trong cái Tết Nguyên Đán năm đó là một cái kẹp tóc bằng đồi mồi. Một buổi, nàng đi chợ cùng với mẹ, và nàng nhìn thấy cái kẹp tóc bày trong tủ kính một cửa tiệm tạp hóa. Mắt nàng sáng lên. Tóc đã dài chấm vai, được thu vào thành một cụm trong cái kẹp

tóc bằng đôi mồi ấy thì tuyệt đẹp. Hằng trở lại đứng trước cửa tiệm tạp hóa nhiều lần. Cái kẹp tóc vẫn nằm đó, nguyên vẹn ở chỗ cũ, như một réo gọi đầy quyến rũ. Lâu dần cái kẹp trở thành một ám ảnh hiện hữu đêm ngày trong trí tưởng cô nhỏ làm dáng đã muốn làm đẹp cho mớ tóc của mình. Tất cả hy vọng của Hằng đều gửi vào cái Tết Nguyên Đán sắp tới. Tết Nguyên Đán với những đồng tiền mừng tuổi gói trong những giấy bao màu hồng. Suốt ngày mừng một sang ngày mừng hai, Hằng có mặt nơi phòng khách, không dám đi đâu, sợ khách khứa đến chơi, nàng đi vắng không được tiền mừng tuổi. Đến chiều ngày mừng hai, Hằng đếm lại tiền mừng tuổi, sung sướng đến chảy nước mắt. Nàng có vừa đủ số tiền để mua cái kẹp tóc đôi mồi. Để dành tiền lúc đó là một can đảm phi thường. Nhìn Tường dùng tiền mừng tuổi mua quà bánh ăn rả rích suốt ngày, Hằng thèm chảy nước miếng. Nàng cũng muốn bỏ tiền mua quà, nhưng ý định phải có kẹp đôi mồi mạnh hơn cho nên nàng không làm tiêu một xu nhỏ. Hằng có ngu một điều là trước

khi mua kẹp tóc, nàng khoe với Tường. Tường
túm tím:

– Mà có đủ tiền chưa?

Hằng vênh mặt:

– Vừa đủ.

– Láo.

– Thật đấy.

– Tao không tin. Muốn tao tin, đưa tao xem
tiền, tao mới chịu tin.

Hằng không biết mình bị mắc lừa. Vừa rút
cặp tiền ở trong túi ra, Tường đã cướp phăng
lấy, ném trả Hằng một nửa, cướp một nửa rồi
chạy như bay như biển ra ngoài đầu ngõ. Hằng
nằm lăn xuống đất kêu khóc ầm nhà, Đến sẩm
tối, Tường mới mò về, sau khi tiêu hết tiền của
em. Hằng giận Tường không thềm nói với anh
một câu suốt ba ngày liền. Nhưng không giận
không thù được anh suốt đời. Ngày thứ tư,
Tường mon men làm lành.

– Hằng, đi chơi hồ với tao.

Sau nhà, có cái hồ lớn, chung quanh cây cối um tùm lúc nào cũng đầm đầm bóng mát. Đó là chỗ chơi đùa lý tưởng của hai anh em. Hằng thâm tâm đã hết giận anh, tuy còn hận không mua được cái kẹp tóc, làm bộ lạnh lùng:

– Không.

Tường dõ dành:

– Rồi tao đền. Rồi tao có tiền, tao đền.

Hằng nguýt:

– Có cúrt tiền ấy mà đền.

– Được nhé. Tao đi ra ngoài hồ một mình.

Tường vừa ra đến cổng, Hằng đã chạy theo. Đến lượt nàng làm lạnh:

– Em đi.

– Sao nói không.

– Không nói không nữa.

Hằng và Tường nhìn nhau tủm tỉm cười. Thế là hết giận. Thế là giảng hòa. Thế là quên dứt cái kẹp tóc đòi mồi. Kỷ niệm đó, mỗi khi nhớ lại, con làm cho Hằng cảm động đến chảy nước mắt. Lớn lên, không bằng lòng anh điều gì, chỉ cần nhớ lại những kỷ niệm cùng có với anh, hồi thơ ấu là Hằng lại bùi ngùi cảm động, và lại quên giận anh ngay. Bao nhiêu năm tháng về sau, những tháng ngày xa xưa của một tuổi hồng đã tan biến những bướm hoa xưa cũ, lòng Hằng còn ngọt ngào, và câu chuyện cái kẹp tóc đòi mồi lại trở về trong trí nhớ nàng. Lớn, những cử chỉ yêu thương không biểu tỏ được thơ ngây và chân thành như trước nữa. Lớn, người ta đã sống trong một cái mặt nạ.

Tuổi người lớn giết chết tuổi thơ. Như cối thực làm tan tành cối mộng. Giã từ ấu thơ đi vào thiếu nữ, ở Hằng, tuy vẫn là sự kéo dài thắm tươi một nếp sống hồn nhiên, nhưng hồi tưởng lại từng mùa nhỏ dại, Hằng vẫn thấy ở nàng một mát mát rộng lớn. Lớn, có những cái thú mà Hằng không bao giờ còn được gặp lại.

Lớn, có những điều Hằng không thể làm được nữa, bởi Hằng đã hết trẻ con.

Những buổi chiều nhạt nắng, tì tay trên thành cửa sổ nhìn xuống thảm cỏ phía dưới, tâm hồn Hằng bắt đầu rung động, tâm hồn ấy chưa gặp được tình yêu là đối tượng, không biết gửi rung động về đâu hơn là về cõi huy hoàng ấy, cõi huy hoàng của những kỷ niệm tuổi vàng, những mê thích tuổi nhỏ khiến cho Hằng, mỗi lần hồi tưởng lại, muốn mỉm cười. Kỷ niệm nhiều. Nhiều vô kể. Từng chi tiết là từng kỷ niệm. Chẳng hạn như về kỷ niệm của một khúc sắn. Bé Hằng mê ăn quà không thể nào tả được. Ăn quà vặt là thói xấu đáng yêu nhất của làng. Một buổi sáng, đứng thần thờ trước cửa nhà, một người đàn bà bán hàng rong, bưng một thúng sắn luộc đi qua, Ngon sao là ngon. Những khúc sắn còn nghi ngút khói, tròn trĩnh, xinh xắn. Mắt Hằng sáng lên. Quay gót chạy vào nhà, xin mẹ được một xu, chạy ra, người bán sắn đã đi xa về phía chợ. Đi chơi xa nhà một mình là điều Hằng không bao giờ dám. Hằng chỉ dám đi với anh Tường. Đi

một mình lạc đường, mẹ mìn bắt, đem bán cho Tàu, Tàu đem tuốt về nước đâu xa vời nghìn dặm, bị mẹ mìn bắt thì phải làm đầy tớ cho Tàu, suốt đời hầu Tàu, suốt đời khổ cực không thể nào tả được, mẹ thường bảo Hằng thế. Hằng mở to đôi mắt chim non, tưởng tượng ra mẹ mìn. kinh khiếp ma quỷ. Nhưng cái thích ăn quà, những khúc sắn thơm tho nghi ngút bốc khói buổi sáng hôm ấy đã lấn át được nỗi khiếp hãi mẹ mìn.

Như bị thôi miên, Hằng cứ theo con đường người bán sắn mà bước đi. Đi không còn hay biết gì. Đi đến tận chợ, xa nhà đến hai cây số, vào đến chợ, Hằng đi tìm người bán sắn. Chợ đông nghìn người, tìm mãi không ra, tìm đến xế trưa mới gặp. Mua ngay hai khúc sắn lớn. Một khúc cắt vào túi áo để dành, lát về nhà cho anh Tường một nửa, một khúc đưa ngay lên miệng, vừa đi vừa ăn. Chỉ vì một khúc sắn, Hằng vắng nhà đến hơn nửa buổi. Bữa ăn không thấy, cả nhà đổ đi tìm. Mẹ nghĩ Hằng có thể đã chết đuối ở một cái ao, trong một lòng giếng nào đó, khóc lóc âm ỹ.

Hằng về đến nhà, khúc sắn cũng vừa ăn xong. Cố nhiên là Hằng bị một trận đòn nên thân, một trận đòn nhớ đời. Nhưng mà thích, nhớ và không bao giờ quên được sự vui mừng thơ ấu ấy khi gặp lại người bán sắn. Những năm tháng hoa bướm trôi qua. Cánh đồng cỏ mùa xuân, những bờ ao xưa, bờ bụi cũ, những buổi sáng bắt bướm trong vườn, những buổi chiều ra sông tắm, tiếng nước đập lạt sạt vào những thang đá, mùi thơm của khúc sắn, những phiên chợ làng, những cái Tết Nguyên Đán, những đồng tiền mừng tuổi mới tinh, tai kẹp tóc đời đời không bao giờ mua được, thấy đã rủ nhau đi vào quá khứ.

Nhiều lúc nhớ lại, Hằng lại rất sung sướng được thấy nàng, vẫn rõ xuống cho quá khứ ấy một giọt lệ đẹp. Bây giờ lớn rồi, vấn đề cuộc đời, vấn đề hôn nhân đặt ra, đã đôi khi ném Hằng thật sâu vào một bàng khuâng buồn rầu.

Hằng không thích lớn. Hằng chỉ thích nhỏ mãi. Nhỏ như buổi sáng đuổi theo người đàn bà bán sắn. Nhưng không được. Hằng đã lớn.

Đã thay đổi. Đi từ đứa con gái nhỏ mà ăn quà trở thành một thiếu nữ biết làm dáng. Hằng không hẳn đẹp, không tìm thấy nét đẹp thông thường trên khuôn mặt, trong điệu dáng của Hằng. Nhưng Hằng có khuôn mặt dễ thương đáng yêu.

Nếu Phan là sự ồn ào của cả nhà, Vân là sự trầm lặng lánh khuất, Tường là hình ảnh của chán chường, Diễm là sự hồn nhiên và Liệu là sự âm thầm buồn bã, thì Hằng là dòng ánh sáng, là nhành hoa mới, là sự thắm tươi nổi kết được tất cả những tâm tính và những bản chất trái ngược kia vào cuộc sống chung.

Bà Ký Thịnh thường nói những lúc Hằng không có nhà:

– Nhà không nó con Hằng, buồn buồn thiếu thiếu thế nào.

Hằng về, nhà vui hẳn lên. Khi Hằng xuống xe từ ngoài đường, mở cửa sắt đi vào, khuôn mặt đôn hậu, dáng đi lanh lẹ, và nụ cười, và mắt sáng, môi tươi của Hằng như chuyên chở

92 | Mai Thảo

theo sự sống, như một ánh sáng làm cho tất cả đều sáng tươi theo.

Hồi gần đây, bà Ký Thịnh đã tính đến chuyện mai sau của đời Hằng. Bằng cách:

– Đến tết năm nay, con Hằng bao nhiêu tuổi rồi nhỉ?

– Hai mươi ạ.

– Ừ, thế mà mà đã hai mươi.

– Thì sao...? Mẹ hỏi hoài tuổi con làm gì thế?

– Con gái đến tuổi phải lấy chồng.

Hằng mỉm cười:

– Con không đi lấy chồng. Không bao giờ con đi lấy chồng đâu. Từ giờ mẹ đừng bao giờ hỏi tuổi con nữa.

– Bộ mà muốn ở vậy suốt đời sao?

Hằng trêu mẹ:

– Con đã định rồi.

– Định cái gì?

– Con đi tu.

Không chờ xem phản ứng của mẹ, Hằng cười rộn rỡ chạy đi chỗ khác.

Tường nhiều bạn, nhưng toàn những bạn chơi, gặp nhau ở những tiệm nháy, những sòng bạc, hơn là đến tìm gặp Tường ở nhà Tường. Nhiều lúc nghĩ đến tương lai em gái, Tường kiểm điểm trong đám bạn hữu, cũng không tìm được ai có thể trở thành người chồng tương lai của em mình. Nghĩ, cũng thoáng qua mà thôi. Rồi lại vùi đầu vào những đám bạc. Rồi lại chìm đắm trong men rượu. Rồi lại chỉ sống cho mình.

Trong khi đó, những mùa xuân của Hằng tiếp tục qua đi.

Bà Ký Thịnh khoanh tay đứng giữa thềm cửa, lạnh lùng nhìn Phan buông tay cho Tường ngã vật xuống mặt đệm. Hằng ngồi xuống theo, kéo gối kê đầu cho anh.

Bà Ký Thịnh:

– Sao thế kia?

Phan không nói gì, đi ra, trở về buồng riêng. Vân cũng lặng lẽ theo gót Phan. Hằng phải trả lời thay cho Phan:

– Anh con trúng gió.

– Uống cho lắm vào. Có bữa chết ấy đừng tưởng. Vợ nó đâu?

Hằng ngơ ngác.:

– Tưởng chị ấy về nhà trước chúng con rồi.

Bà Ký Thịnh lắc đầu:

– Chẳng thấy mặt mũi nó đâu hết. Hừ, lạ thật.

Hằng cũng ngăn người, ngạc nhiên, không hiểu Liệu đi đâu. Hằng nhớ lại thái độ giận dữ của Liệu ở hậu trường. Bà Ký Thịnh xuống nhà dưới rồi, nàng ngồi thừ người, nhìn Tường thêm thiếp trên mặt nệm, chợt thấy lo lắng thực sự cho một hạnh phúc đã có những dấu hiệu rạn nứt đáng ngại. Cuộc chung sống giữa Tường và Liệu đã phơi bày, một bề mặt hạnh phúc lung lay, của bất hòa ngấm ngầm, mà sự hòa thuận bề mặt chỉ là một tấm bình phong che giấu yếu ớt cho một tấm thảm kịch tưởng như chỉ chờ rình một cơ hội nhỏ nhoi để bùng nổ. Nhưng Hằng lo mà không biết làm thế nào. Nàng thở dài đứng lên, đi ra. Lát sau, Hằng trở vào với một tấm khăn ướt. Nàng đặt tấm khăn ướt lên trán Tường.

Nước lạnh làm Tường rùng mình và tỉnh dậy. Tường nhắm mắt, hai thái dương rức buốt, cổ họng đắng chát, đầu óc bưng bưng. Tường gắng gượng ngồi lên. Hằng ngăn:

- Anh còn say lắm. Ngồi lên làm gì?
- Máy giờ?

– Khuya rồi, anh ngủ đi.

Nhìn quanh không thấy Liệu đâu, Tường hỏi, và Hằng trả lời cho qua:

– Chị ấy chạy ra đầu phố, chắc cũng sắp về đấy. Anh ngủ đi. Khổ quá, sao anh cứ uống nhiều rượu quá thế. Anh không uống bớt được đi sao?

Tường âm ừ, và nghe lời em gái, nằm xuống, quay mặt vào tường. Hằng đứng lên, tắt đèn. Căn phòng tối lại. Nàng bước rón rén, những bước chân dịu dàng không gây một tiếng động nào. Bên ngoài đêm đã lắng chìm hoàn toàn vào yên tĩnh, Hằng đi dọc hàng lang, qua buồng Vân. Nhìn thấy Vân đang chải đầu trước bàn phấn, và Phan nằm trên giường đang đọc báo. Hằng đặng hăng, bước vào.

Vân buông lược:

– Thế nào, cậu ấy tỉnh chưa?

– Ngủ rồi chị ạ.

– Cô Liệu đâu?

– Em cũng chẳng hiểu nữa, em đang định xuống dưới cổng đón chị ấy. Khuya rồi, chị ấy đi đâu chưa về mới được chứ.

Vân ngẫm nghĩ, cũng cảm thấy lo lắng về sự vắng mặt bất thường của Liệu. Vân bảo chồng:

– Này anh?

– Gì?

– Hay là anh lấy xe đi tìm Liệu xem cô ấy ở đâu đi.

Phan, mắt vẫn không rời trang báo:

– Chịu. Mệt lắm. Biết đâu mà tìm. Rồi cô ấy về.

– Nói như anh, thì còn nói làm gì nữa.

Van giật tờ báo khỏi tay Phan, giục:

– Anh chịu khó một chút đi. Cô ấy buồn chắc đi lang thang đâu đó. Khuyến nhủ cô ấy một câu, đưa cô ấy về, chẳng lẽ cô ấy ở ngoài đường suốt đêm sao.

Phan cầu nhàu nhưng cũng đành ngồi lên.

– Cái ông Tường thật chẳng ra làm sao cả. Làm phiền hết người này đến người khác. Nào thì đi tìm. Nhưng nói trước, tôi chỉ lái xe một vòng thôi đấy. Không thấy là về ngủ đấy nhé.

Hằng cười:

– Được, anh không tìm thấy thì đến lượt em và chị Vân đi tìm vậy.

Đêm thoáng mát, có gió nhẹ thổi là là mặt đường Nguyễn Du sáng láng ánh điện, khi Phan lái xe từ trong ga-ra ra. Thân thể khỏe mạnh, đầu óc tỉnh táo, Phan nói chân ga cho xe chạy từ từ. Những đêm Sài Gòn như đêm nay, Phan yêu vô cùng. Phan nghĩ chàng có thể lái xe suốt đêm trên những con đường vắng vẻ, để cho gió mát lùa đầy vào thân thể, gió đêm tắm gội trên da thịt, gió đêm làm lay động mái tóc, gió đêm như thổi vào tâm hồn sự thư thái phơi phới không bao giờ tìm thấy được trong những tiếng ồn ào náo nhiệt trong cái nóng nung nấu của Sài Gòn ban ngày. Ban này,

nằm trên giường Phan thấy ngại, nhưng bây giờ chàng thầm tiếc đã quên không rủ Hằng và Vân cùng đi cho vui. Không tìm thấy Liệu thì cũng có thể rủ Hằng và Vân đi vào Chợ Lớn ăn một bát cháo cá ở cái ngõ hẻm đường Tản Đà. Sống với đêm là một cái thú của Phan. Đêm của những vì sao lấp lánh trên những vòm cây. Đêm của những hình bóng, những chiều sâu, những vùng im lặng.

Tới một công viên, Phan cho xe chạy thật chậm. Ánh điện soi nghiêng trên những thảm cỏ im lìm và ướt sương. Những lối đi hiu quạnh. Một pho trong ngó xuống trong cái dáng điệu bất động nghìn đời của tượng. Một hàng ghế đá chạy dài ở giữa, đối diện với cái bồn nước cạn. Trên một cái ghế đá, bóng một người đàn bà ngồi quay lưng lại.

Phan lái xe sát vào vỉa hè, tắt máy mở cửa bước xuống. Người đàn bà đắm chìm trong trầm tư cô đơn kia, Phan đã nhận được là ai.

Tiếng chân Phan giẫm trên mặt sỏi lạo sạo. Liệu quay lại, nàng đã nhìn thấy Phan. Liệu

vuốt tóc ngồi thẳng lại, cái cảm giác thứ nhất của nàng là sự bức mình bị quấy rối. Nàng vừa sống nhiều phút mơ màng buồn rầu, nhưng buồn rầu một cách dễ chịu ngây ngất. Giận Tường, bỏ về trước, đi lang thang không chủ định, rồi mỗi chân dừng lại ở vườn hoa, lần đầu tiên trong đời, Liệu khám phá thế nào là cái thế giới của im lặng và của ban đêm. Đêm lặng im là một tấm gương lớn, nghiêng đầu nhìn nàng, Liệu nhìn thấu suốt được tâm hồn nàng. Và, từ khởi nguồn này, nhìn thấu suốt cuộc đời nàng, quá khứ nàng. Đêm là một nhiệm mầu. Đêm là một bao trùm bạn hữu, Đêm là dòng nước êm mát trong suốt, rửa sạch được cho Liệu những bức bối của buổi tối ở hậu trường. Đắm chìm trong mơ màng, nàng đã rời xa, đã lãng quên được thực tại. Những hệ lụy hàng ngày, những khuôn mặt quen thuộc, những ràng buộc đã trở thành thói quen, tất cả những sợi dây trói buộc đã được đêm lặng yên, đêm dịu dàng, đem một mình tháo bỏ cho Liệu. Tháo bỏ như thân thể bỏ hết quần áo. Và da thịt để trần bỗng nhiên bắt gặp một trạng

thái khời khời, thên thên. Hồn Liệu bay lên. Tìm thấy được nó. Và Liệu bàng hoàng đứng trước một sự thực. Là nàng có một đời sống riêng. Là nàng phải có một đời sống riêng. Sự cách biệt, sự riêng tư, sự cô đơn là những khía cạnh của đời sống riêng mà bất cứ một người nào cũng phải có, phải tạo lấy cho mình.

Ngồi trong vườn hoa, hòa nhập vào sự im lặng tràn đầy rộng lớn, sự khám phá bản thân Liệu chưa nổi hình đầy đủ bằng một ý thức nổi loạn hay thoát ly. Những ý thức đó gần như là một chối từ bị lệ thuộc hoàn toàn, tự chia sẻ thành một phần đất mới của đời sống, phần đất của tâm hồn tự do và tình cảm độc lập.

Liệu đắm đuối với sự khám phá mới của nàng, đến lãng quên tất cả chung quanh.

Cho nên Phan đến, phản ứng thứ nhất của Liệu là tỏ ra biết mình bị phá rối, Phan đi vòng ghế đá ngồi xuống bên cạnh Liệu. Phan nhìn cái cảnh trí thư thái của cô và cây bao la, với những vùng ánh sáng và những vùng bóng tối thấp thoáng.

102 | Mai Thảo

– Ngồi ở đây thích thật.

Liệu cau mặt:

– Anh đi tìm em làm gì?

Phan thản nhiên châm một điếu thuốc lá, thở một hơi khói lên những vòm cây:

– Đưa cô về.

Liệu hỗn xược bữu môi:

– Ai khiến anh.

Phan trừng mắt:

– Cô tưởng tôi muốn đi đón cô sao. Đón cô để làm gì?

– Đúng, xin mọi người để mặc tôi. Tôi đã lớn, không phải là con nít.

– Nhưng mà Liệu hiện đang là đứa con nít đấy, khuya khoắc thế này, không về nhà, để cả nhà phải lo lắng. Như thế là người lớn sao.

Liệu trả đũa:

– Anh đi kiếm thì em mới là con nít. Con nít mới phải được người lớn đi tìm về.

– Đây là Hằng và chị Vân đòi anh đi. Nhớ lấy như thế. Nhưng Liệu muốn về hay không là tùy. Còn thích ngồi làm bạn với cái vườn hoa này thì cứ việc ngồi. Lát nữa. Đến sáng. Tùy ý. Anh về trước. Về nhà sẽ nói không tìm thấy cô đâu, bằng lòng như thế chưa?

Liệu nín thinh. Phan hỏi:

– Buổi tối, Liệu giận anh lắm phải không?

– Tại sao?

– Vì anh chê trách Tường. Chê trách cái thái độ bê bối của Tường.

– Anh đã biết thế, sao anh còn hỏi. Không ai hoàn toàn. Anh tưởng anh không có những lúc bê bối như anh Tường buổi tối nay sao? Anh tự tin quá. Nhiều lúc anh tự tin một cách ngạo nghễ, anh tự cao một cách khả ố.

– Đúng. Nhưng ít ra người ta phải biết tự

tin. Không tự tin thì làm việc gì nữa. Không tự tin làm sao thành công được ở đời. Anh có trách nhiệm lớn với đoàn kịch. Ngoài anh em trong gia đình chúng ta, còn bao nhiêu anh chị em khác. Người ta trông cậy tin nhiệm ở mình. Người trong nhà phải biết nêu gương tốt, chứ người trong nhà đã láo, còn bảo sao được người ngoài nữa.

– Thì nói. Nhưng nói riêng với nhau. Nói chỗ đông người làm mất mặt Tường.

– Vì thế mà Liệu giận?

– Có thể coi là như vậy.

– Anh thẳng tính. Thấy thế nào là nói như thế. Không khéo léo. Không biết lựa lời. Nhưng đã là anh em trong nhà, mà còn phải giữ gìn ý tứ thì còn gì anh em nữa. Thôi chấm dứt. Cô về sau.

Liệu mỉm cười đứng lên, đi theo Phan. Nàng muốn làm lành. Nàng muốn về nhà.

Trên xe, Phan và Liệu im lặng không nói

với nhau một lời nào. Như thế một đoạn đường dài. Phan lên tiếng trước, cho cuộc nói chuyện tiếp tục:

- Hết giận chưa?
- Giận ai?
- Ai cũng được. Tất cả mọi người.

Liệu cười. Nàng đã hết phiền muộn, hết bực tức.

- Nếu giận thì là giận tất cả mọi người.
- Giận tất cả mọi người, mệt quá.
- Vậy thôi đừng giận ai nữa thì hơn, có phải không?
- Đúng.

Liệu nghiêng đầu nhìn ra đêm. Đêm dịu dàng, mát mẻ khiến Liệu nghĩ đến tất cả những đêm nóng nực, những đêm mồ hôi nhễ nhại, không khí im ắng, nàng không ngủ được. Đêm nay đẹp, Liệu có cảm tưởng đêm là một

dòng suối róc rách hiền hòa, nàng nghĩ bây giờ trở về nhà chỉ để giam thân vào một căn buồng, nghe tiếng chuông đồng hồ thả giọt, nhìn Tường say rượu với hơi men nồng nặc chần gối. Nàng muốn ở ngoài, đâu đó, dưới vòm trời sao, trên những con đường khuya, trong những vùng bóng tối, trong những miền thoáng mát, làm bạn với đêm như nàng chưa từng được làm bạn với một vẻ đẹp như thế bao giờ.

Liệu hỏi Phan:

– Anh đã buồn ngủ chưa?

Phan ngạc nhiên:

– Chưa. Sao?

– Đêm nay đẹp quá sao không đi dạo một vài vòng?

– Cũng là một ý kiến hay. Liệu muốn đi đâu?

Liệu hất mái tóc ra đằng sau.

– Đi đâu cũng được.

Phan lái xe từ con đường Thống Nhất lên thẳng khu Đakao. Xe chạy qua cầu Bông. Tiếng sắt lạnh canh dội lên. Gió lồng lộng thổi. Mặt nước đen sâu phía dưới. Những căn nhà lá im lìm, giấc ngủ bình thản và tiêu tụy của vùng ngoại ô khởi sự. Đã ra khỏi địa phận thành phố. Xe nghiêng nghiêng, trên con đường lượn vòng. Hai bên đường, những khu xóm thấy thoáng ánh sáng và bóng tối. Những cánh rừng thưa. Những khoảng trống. Rồi tầm mắt đột nhiên được mở rộng. Mọi vương lấp lù về sau lưng. Ruộng đồng mênh mông phẳng lặng hiện ra.

Liệu lên tiếng:

– Đẹp quá chừng, anh thấy không?

Phan cười, nhìn sang:

– Càng hay. Đẹp thì lại đi nữa. Nhưng đề nghị là chúng mình đi mười lăm phút nữa là cùng. Rồi về. Kéo ở nhà chờ.

Kéo ở nhà chờ. Câu nói kéo Liệu trở về thực tại. Tường. Vân. Chuyện bực mình trở lại, làm Liệu khó chịu. Nàng lạnh lùng:

– Tại sao phải chờ? Người nào sống đời sống người ấy, tại sao người nọ cứ phải vướng vào người kia.

– Liệu nói gì tôi không hiểu.

– Giản dị lắm. Có gì mà không hiểu.

– Người ta có quyền sống một mình.

– Em không muốn nói như thế. Nhưng em nghĩ ai cũng phải và cũng nên có một đời sống riêng.

Phan cười:

– Liệu có ý nghĩ ấy bao giờ?

Liệu cũng cười:

– Mới đây thôi.

– Ban nãy? Ở vườn hoa?

Liệu gặt:

– Ban nãy. Ở vườn hoa. Chưa bao giờ em được sống những phút im lặng thích thú như vậy. Hình như trước kia, chưa bao giờ em biết nghĩ. Chỉ từ ban nãy em mới biết nghĩ.

Phan gặt gù:

– Nghĩ nhiều cũng là một nguy hiểm.

– Tại sao?

– Nghĩ là người ta đã muốn sống yên ổn. Nghĩ là người ta đã muốn thay đổi...

– Cuộc đời không phải là một cuộc đổi thay luôn luôn và mãi mãi sao?

– Đúng là như thế. Nhưng chỉ cho từng người.

– Không phải cho tất cả mọi người. Chúng ta là những người không có quyền nghĩ đến sự thay đổi. Liệu phải bình tĩnh mới được. Đừng vì chuyện nhỏ mà có thái độ.

Liệu nghiêm trang:

– Nếu em nói chuyện đó không phải là một chuyện nhỏ thì anh bảo sao?

Phan nghĩ Liệu đang muốn đề cập tới một vấn đề phiền phức mà Phan muốn tránh, không muốn có ý kiến gì. Phan lái xe đến một ngã ba rồi lảng lảng chậm đà xe, cho xe vòng trở lại. Liệu hơi thất vọng:

– Về rồi sao anh?

Phan làm bộ ngáp thật lớn:

– Buồn ngủ rồi. Đi về là vừa.

Đoạn đường trở về không có gì đáng nói, Phan và Liệu cùng im lặng, mỗi người theo đuổi một ý nghĩ riêng. Thành phố về khuya hiện ra trước mắt Liệu trong những hình dáng quen thuộc và buồn nản. Xe dừng lại trước cánh cổng sắt. Liệu xuống trước, mở cửa đi thẳng lên lầu, trong khi Phan lái xe vào ga-ra.

Hằng và Vân đứng đón Liệu ở cửa buồng.

Hằng thân mật hỏi Liệu:

– Chị đi chơi đâu đấy?

Liệu không trả lời, mở cửa buồng đóng xâm cửa lại.

Hằng và Vân đưa mắt nhìn nhau buồn bã. Hằng nói khẽ:

– Thôi chị đi ngủ. Khuya quá rồi đấy, chị.

Chiếc xe tắt máy trong ga-ra tối om. Phan hạ tấm lưới sắt xuống và trở ra đóng cổng. Dáng đi của Phan lạnh lện tràn đầy nhựa sống. Phan huyết sáo nhỏ một điệu sáo yêu đời. Vân đứng trên bao lơn nhìn xuống chồng, mỉm cười trước cái dáng điệu trẻ con của Phan. Bao nhiêu năm chung sống với Phan, thời gian tuy đã làm lắng dịu phần nào sự sôi nổi buổi đầu, nhưng ở Vân mãi mãi vẫn còn là thứ cảm giác chóng mặt, như nàng đứng trên con tàu nghiêng chao bồng bênh trên mặt biển động sóng. Phan sống mạnh, nhanh, mọi sinh lực tràn trề bốc thoát. Ngày hôm nay ở Phan

không mang chung một dáng hình với ngày đã qua, cũng chẳng chung một dáng hình với ngày sắp tới. Thứ nhân sinh quan ở Phan, Vân nhớ bạn hữu Phan hồi còn ở ngoài Hà Nội gọi là một thứ nhân sinh quan màu hồng. Vui thật nhiều, thật đấy. Buồn chỉ thoáng qua, buồn chỉ chốc lát. Tưởng như sự đau buồn không bao giờ chạm được tới Phan, để trồng cây ở Phan sự đầy vò hành hạ, sự tan nát của những vết thương ròn ròn máu chảy.

Nhớ lại hồi hai người với gặp nhau, Vân mới mười chín tuổi, Phan đã ba mươi. Vậy mà trước sự nháy nhót của Phan, Vân có cảm tưởng như nàng nhiều tuổi hơn, già nua hơn. Phan. Gia đình Vân bấy giờ ở phố Huế. Mỗi lần Phan đến, Phan đem theo buổi sáng, ánh nắng, cái tinh thần chủ nhật, và sự ồn ào. Phan có mặt như trăm người có mặt. Phan bỏ đi như trăm người bỏ đi. Cuộc tình duyên nảy nở giữa Phan và Vân trong những câu nói đùa, những tiếng cười ròn rã, những tiếng chân chạy trên cầu thang, những buổi họp mặt đông đảo. Cảm giác chóng mặt có với Vân từ đó. Từ buổi đầu

gặp nhau, đến lúc Vân nhận lấy Phan, thời gian hai tháng là một bầu không khí tưng bừng hội hè kéo dài.

Gần như Phan «bắt» Vân lấy chàng, và lúc nào nghĩ lại, Vân còn lấy làm buồn cười về cái thái độ của Phan.

Hôm Phan hỏi:

– Em có bằng lòng lấy anh không?

Vân muốn, muốn lấy vô cùng, nhưng nàng sợ, nàng sợ như bất cứ một thiếu nữ nào sợ hãi trước một thay đổi cực kỳ lớn lao của đời mình.

Nàng lúng túng và nàng hồi hộp.

– Thế nào?

– Em không biết.

Phan cười lớn:

– Em không biết thì ai biết. Chuyện riêng của em. Chuyện riêng của chúng mình mà!

– Nhưng...

– Tại sao lại nhưng.

– Em không nói được.

– Không nói được thì anh nói hộ cho em.

Vân bật cười:

– Anh nói hộ thế nào.

– Là chúng mình yêu nhau, và chúng mình bằng lòng lấy nhau.

– Để em nghĩ.

– Không nghĩ được.

– Ô hay! Anh không cho em nghĩ sao?

Phan ôm lấy nàng, nòng nân hôn lên miệng nàng. Mỗi lần Phan ôm lấy nàng, chàng ôm thật chặt, Vân không thở được. Mỗi lần Phan hôn nàng, chàng hôn thật lâu, chàng hôn thật hết, và nàng không thở được. Chàng yêu Vân và từ khi chàng yêu, Vân không thở được nữa.

– Không nghĩ. Quan trọng là sống. Nghĩ là không sống nữa.

– Thì không nghĩ.

– Vậy em trả lời ngay đi.

– Em bằng lòng. Nhưng...

Phan giơ cả hai tay lên trời:

– Em dùng quá nhiều chữ nhưng đó. Nhưng sao?

– Cũng phải sau một thời gian nữa đã chứ anh?

– Tại sao?

– Tại em cần phải nghĩ.

– Đó. Lại nghĩ. Em nghĩ nhiều quá. Đừng thèm nghĩ đến những chuyện không bao giờ phải nghĩ. Cấm em nghĩ. Yêu cầu em sống.

Vân lấy giọng nghiêm trang:

– Anh muốn là chúng ta bao giờ lấy nhau?

– Mai thì tốt. Bây giờ cũng hay. Anh thực hiện chuyện này ngay bây giờ cho chúng mình nhé.

Vân chưa kịp có một thái độ, Phan đã tuyên bố cho tất cả những người chung quanh là chàng và Vân lấy nhau, đám cưới được cử hành một tuần lễ sau đó. Từ đó, Vân không thở được. Nàng sống thường trực một cảm giác say sóng. Phan sống như chạy, Phan kéo nàng chạy theo, Vân chạy theo Phan từ đó đến chóng mặt, đến đứt hơi.

Nàng thường bảo Phan:

– Sống với anh mệt quá chừng.

Nhưng trong thâm tâm, Vân cảm thấy sung sướng và hài lòng. Nàng thu lại, cho hiền từ, cho nhỏ bé, cho lặng lẽ, và nàng sống với Phan trong một vùng thư thái yên tâm, tưởng như mọi thứ gió bão và trở lực của cuộc đời, Phan đã đón nhận tất cả. Phan đứng trước, nàng đứng sau. Nàng phó mặc tất cả, phó mặc hoàn toàn cho Phan.

Những năm tháng bình thản tự đi trôi qua của đời thu hẹp của Vân như một bóng mát mà thời gian phủ thêm mãi xuống những tầng lá mới. Những xao động của đời sống ở thật xa ngoài tâm hồn Vân, tâm hồn Vân như một ao hồ trong lục địa, không bao giờ biết thế nào là những sóng gió biển lớn.

Và căn biệt thự mang điểm số của một con số trùng, con số 44, và con đường mang tên một người bất hủ, con đường Nguyễn Du, đứng đó, thu lấy những cuộc đời chung sống với nhau, họp những cuộc đời ấy thành một thế giới, một xã hội thu nhỏ. Mưa nắng đổ xuống. Những đêm ấy nồng nực. Những đêm kia dịu dàng. Hoa tím lan trên những bờ tường. Xe ra khỏi ga-ra buổi sáng, xe trở về ga-ra ban đêm. Tiếng chân chạy trên cầu thang. Tuổi dậy thì mơn mớn của Hằng. Những chuỗi cười pha lê của Hằng. Buổi sáng chủ nhật, mẫu áo vàng của Hằng bay múa trong màu nắng. Hằng là nắng. Như Vân là bóng rợp. Tường là sự mỗi một chán chường. Như Phan là cuộc sống bản năng ào vỡ. Người này sống. Người kia nghĩ.

Và nghĩ là một lối sống bắt đầu có chuyện. Liệu bắt đầu nghĩ. Đời Liệu đã đặt thành vấn đề. Đời Liệu đã hết bình yên. Cần gì nhiều hơn đâu, để thấy hồn mình đã hết yên vui. Với Liệu, chỉ cần nhìn Tường ngủ vùi, ngắm nàng thao thức. Chỉ cần một buổi tối giận chồng, đến ngồi trên một ghế đá công viên đối thoại triền miên với im lặng chung quanh. Và như vậy, thừa đủ để khám phá ra một sự thực cực kỳ quan trọng. Đó là: mỗi người đều có một đời sống. Và mọi người đều phải sống đời của mình. Liệu biết như vậy. Thật rõ ràng. Nhờ những đêm thao thức buồn rầu không ngủ. Nhờ sự ham muốn đốt cháy thân thể nàng thành một khao khát không nguôi.

Hằng thì chỉ cảm thấy một cách mơ hồ. Vân không cảm thấy bao giờ vì cuộc đời Vân là hoàn toàn lệ thuộc. Tường cảm thấy, nhưng Tường ngoảnh mặt. Diễn còn trẻ quá, đời chưa đặt thành vấn đề, sống chưa biết phải như thế nào. Bà Ký Thịnh không còn cảm thấy gì nữa. Tuổi già nghiêng dần vào thêm thiếp nghĩ ngợi.

Bằng ấy cuộc đời là bằng ấy thế giới nhỏ hẹp lại, dưới một mái nhà, thành một xã hội. Trong những liên lạc không thể bền vững hơn là những liên lạc ruột thịt. Ngày tháng lặng lẽ trôi qua. Những tiếng chuông trên tường đêm đêm thả giọt vào thời gian. Lá cây của con đường Nguyễn Du thả xuống bờ mái của căn biệt thự số 44, hết lớp này đến lớp khác.

Người ta nhẫn nhục, ngoan ngoãn và hồn nhiên sống.

Thảm kịch là ở trên sân khấu. Thảm kịch không đi xuống những đời người. Ai cũng tin như vậy. Ai cũng tin như vậy. Nhưng bao giờ cũng vậy, ở những nơi chốn, những cuộc đời không ngờ tới nhất, thảm kịch lại thường tìm đến, ném sự xáo trộn bàng hoàng, sự đổ vỡ tan nát. Rồi phát cao tà áo như một phù thủy, thảm kịch lạnh lùng bỏ đi. Thảm kịch là định mệnh đó. Sự không tính trước, không ngăn ngừa, không lãng tránh được. Thảm kịch mang tên là bất hạnh. Đám cháy bùng lên khi mọi người đều ngủ yên. Sấm sét dấy lên khi trời rất đẹp

trời. Trần Hồng Thủy ào ạt phủ trùm khi mọi người tưởng rằng đời mình được che chở sau một vách đá kiên cố.

Bao giờ cũng vậy. Giữa lúc bất ngờ nhất, bằng những cái nhỏ nhoi vô nghĩa nhất. Trong những trường hợp thông thường nhất, thảm kịch đã xảy ra.

Người ta chỉ kịp thét lên kinh hoàng.

Lửa đã bùng bùng, nước đã tới chân, sét đã đánh xuống, thảm kịch đã tới. Không một dấu hiệu báo trước. Những chùm hoa tím vẫn leo trên những bờ tường. Người đi đường nhìn vào căn biệt thự khoan thai phơi mình trong nắng. Những chùm hoa tím ời! Những chùm hoa tím ời! Những chùm hoa tím ời!

Thảm kịch leo tường vào đã mở màn trên những chùm hoa tím.

Tôi rút một con bạt. Hé mép tẩy nhìn, ở dưới là một cây bài hoa nữa. Sập, sắt gì đó. Nhưng không phải là con bạt. Tôi dùng ngón tay út đẩy nhẹ cây bài nằm ngang, lúi lại tựa lưng vào tường. Gã đàn ông gầy còm, thấp nhỏ ngồi trên cánh tôi xếp lại ngay ngắn cây tây cơ y vừa rút ra khỏi nọc. Cái lối rút bài của y rón rén, rụt rè. Như sợ cây bài đau. Như mỗi cây bài ở y được rút lấy là một thăm mong tính trước. Tôi nghĩ thăm: «Cái lối đánh phé của kẻ thua. Càng mong càng chết.» Y quay sang tôi, hỏi: «Bỏ à?» Tôi gật và tựa đầu vào tường, tôi nhìn tất cả, tôi nhìn chiếu bạc, tôi nhìn mọi người, tôi nhìn gã đàn ông vừa hỏi tôi: Bỏ à.

Hắn tên là Tường. Bách, người chủ nhà vừa giới thiệu cho tôi biết hắn tên là Tường. Tôi không có ý nghĩ gì đặc biệt. Một khuôn mặt, một kẻ đánh bạc. Một bàn tay rút loại và hỏi: Bỏ à.

Căn buồng hẹp lòng, trần thấp đục đầu, cửa sổ đóng kín, tự lúc vào chỉ còn vùng kín đặc cay mắt của khói thuốc lá. Cổ tôi mỗi nhừ.

Cảm thấy nhóp nhúa, bồn chồn trong người, cổ áo dính bết vào những chân tóc ướt đầm mồ hôi. Tôi thức suốt đêm, buổi sáng không muốn về nhà, định đến nhà Bách ngủ một giấc, không ngờ căn buồng nhỏ của y biến thành chiếu bạc. «Đánh không?», Bách hỏi. «Đánh thì đánh», tôi nói. Và thế là tôi được dành cho một chỗ ngồi bên cạnh người đàn ông rút bài như sợ cây bài đau, gã đàn ông mang tên Tường tôi mới gặp lần đầu.

Tôi có cái thói không làm gì thì quan sát người chơi. Thế thôi. Cũng chẳng để làm gì. Và tầm mắt tôi lướt đi, để cuối cùng trở lại với gã đàn ông mang tên là Tường. Lại đến lượt y rút nữa. Rón rén lật lên một cây đầm. Xếp ngay ngắn với con tây. Tôi bật cười về sự xếp đặt trang trọng ấy.

Điều thuốc ngậm trên môi, tôi duỗi dài hai chân cho đỡ mỏi. Bỏ ván bài từ cây thứ nhất, tôi ung dung ngắm người khác đánh bạc. Sau hai tiếng đồng hồ, kiểm sơ qua chiều dày của đồng tiền làng, tôi biết tôi được, ít nhất cùng

trên bốn năm ngàn. Và tôi đánh cầm chừng. Chơi phé, thú nhất là chơi bằng cái tâm trạng đở của kẻ được. Chơi cái lối chơi chân trong chân ngoài, lững lờ lơ lờ, ván nào thú thì vào, không thú thì bỏ, tuyệt nhiên không cay cú.

Ung dung với thiếu thuốc lá, tôi tìm thú vui trong việc đoán tẩy thiên hạ, qua làn khói. Ván bài chỉ còn lại Bách và Tường. Mặt bài Tường có hai con tây đầm đầy vẻ dọa nạt. Bài Bách nhỏ hơn, một con chức sáng, một con sập chết. Nhưng đánh tay đôi, tôi lo cho Tường hơn. Chỉ sau hai tiếng đồng hồ, tôi đã đo lường được chu đáo cái nghệ thuật đánh phé của Tường. Yếu và non lắm. Cũng chỉ hơn loại tay mơ mới biết đánh một chút thôi. Và như thế thì làm sao địch lại Bách được. Cả dàn bạc, Bách chỉ ngán tôi. Hắn đánh lớn, ăn thua lớn, thu thập được đủ mọi mảnh khéo, và có cái biệt tài là đoán tẩy như thần. Lối chơi của Tường thì ngờ nghệch, vụng dại, phơi bày rất nhiều kẽ hở cho đối phương nhìn thấy. Dùng

cái ngôn ngữ đánh phé mà nói, những người lão luyện như chúng tôi gọi lối chơi của Tường là lối chơi thủy tinh. Trong suốt, ai cũng nhìn thấy. Cây tẩy úp mà như cây tẩy mở. Tường lại đang thua. Bách lại đang được. Thua, quần lắm. Được, tỉnh táo lắm. Bởi vậy mà tôi đã có đủ lý do để lo cho Tường.

Tiền làng chừng đã tới một ngàn đồng. Đến lượt Tường đi tiền. Y cậy có cây tây cây đầm mắt, hơi ra cái điều rất đông dặc:

– Ăn chưa?

Bên kia, Bách nhìn sang tôi, nháy mắt. Tôi hiểu y nháy với tôi có nghĩa là y đã kết tẩy của Tường. Bách giỏi lắm. Tôi cũng nghĩ Tường đang có trong tay một ván bài rồng, mặt thì ra đáng, nhưng tẩy hấn phải là một cây tẩy xấu. Lướt mắt trên chiếu bạc, tôi không nhìn thấy một cây chín nào. Tôi nghĩ: «Tẩy cầu.». Và nhìn Tường đếm tiền để đi. Cái lối đếm tiền của Tường cũng là một lối đếm tiền «thủy tinh». Nó chỉ đánh lừa được những thứ tay mơ. Ra

cái điều quyết liệt, nhưng nhận xét thật tinh, thấy ngay cái sự ngập ngừng. Tường còn lại cả thảy ba ngàn. Y đã thua mất bảy ngàn.

Những tờ giấy bạc được xếp ngay ngắn và được ném mạnh ra giữa chiếu:

– Một ngàn.

Bách gãi mép, hỏi dò:

– Đi gì chưa, cậu cả?

– Không biết.

Bách cười:

– Xem lại tẩy đi. Xem thì phải biết.

– Không cần xem. Bài mặt đã đủ ăn. Muốn biết thì cứ ném tiền vào.

– Theo.

Cây bài thứ tư được rút ra khỏi nọc. Tường bắt mất của Bách cây chức.

Nhưng Bách cũng bắt được của Tường cây đầm.

– Pha. Bách nói.

– Đâu, có được.

Chúng tôi cùng nhìn Tường loay hoay đếm tiền. Tôi tưởng thế nào y cũng phải đánh nốt chỗ hai ngàn còn lại. Liền đó. Nhưng phải đánh rồi muốn ra sao thì ra. Đánh phé nó có cái trường hợp lỗ làng khốn nạn như vậy. Cái sự trót thì phải trót đến cùng. Thôi thì hy vọng ở cây bài thứ năm vậy. Nhưng Tường, không hiểu sao, không dám liều như vậy. Y đếm tiền, bỏ xuống rồi cũng cho pha luôn. Im đi, có lẽ còn hay. Nhưng y lại nói cứng:

– Thừa ăn cậu rồi. Đánh ngay bây giờ, cậu bỏ mất. Rút.

Bách cười lớn, rút phắt cây bài thứ năm lật lên. Một cây si cơ. Y thuận tay rút luôn cho Tường một cây, lật luôn lên. Cũng một cây si. Một cây si chuẩn.

Bách:

– Pha.

Tường:

– Pha thể nào được. Lá trước pha là thông cho cậu vào.

Tôi không giữ được một cái lắc đầu ngao ngán. Thông cái con khỉ, tôi nghĩ, đánh nữa thì biểu tiền thẳng Bách.

– Còn bao nhiêu đánh hết.

Bách vẫn cười, rất tỉnh táo, rất bình tĩnh:

– Bao nhiêu?

– Hai ngàn.

Tường vừa ném tiền vào đồng bạc. Bách đã ném theo hai ngàn và y nhào người lật tẩy của Tường, miệng hô lớn:

– Tẩy cầu, tẩy bạc này.

Thảm bại hơn, Tường không có cả một cây bạc hay một cây cầu. Tẩy của Tường là một cây bẫy.

Nhìn Bách vợ đồng tiền, Tường thần người.
Y nhẩn mặt:

– Bài tôi thế cậu bắt phăng phăng.

Bách lật tẩy của hấn. Cây chức. Y tùm tùm:

– Một đôi bảy cũng bắt nữa là một đôi chức. Thua cậu đủ nước. Nhưng chính là thua cậu đủ nước mới bắt. Cậu hiểu chưa?

Tường hiểu làm sao được. Cái lối đánh phé sơ đẳng của Tường hiểu làm sao được cái lối đánh phé siêu việt, nhà nghề của Bách. Tôi biết Tường hết tiền rồi. Y làm điệu rút ví, nhưng lại thôi và lúng túng ngồi im. Tôi biết Tường còn ham đánh, ham gỡ lắm. Y nhìn mọi người rút ván bài tiếp theo một cách thèm thuồng tuyệt vọng. Tự nhiên tôi cảm thấy thương hại. Mấy năm trước mới biết đánh phé. Rồi cũng đánh cái thứ phé «biểu tiền» như Tường bây giờ. Mê lắm. Và ngu lắm. Chỉ biết húc đầu vào như một cánh thiêu thân, và không có gì buồn hơn, đang đánh hết tiền, phải ngồi chờ rìa. Tường

ném cho Bách một cái nhìn đầy ý nghĩa. Nhưng Bách đã chặn trước:

– Hôm nay cậu đen lắm. Để hôm khác phục thù. Cậu đánh nữa chỉ thua thêm mà thôi.

Tường. Mím môi, ngồi yên, nhưng rõ ràng là y không có đủ can đảm rời khỏi chiếu bạc, ra về. Đánh bạc thua cháy túi, có cái cảnh ngộ bẽ bàng thảm thương như vậy. Về cũng dở. Ở cũng dở. Tần ngà tần ngần, loay hoay loay hoay.

Hồi xưa, đánh bạc tay mơ, mê bạc như điên đảo, tôi cùng luôn rơi ngã vào cảnh ngộ chán đời như vậy.

Tôi gặp rồi cái cảnh ngộ đó cho nên động lòng trắc ẩn với người cùng cảnh ngộ. Tôi hỏi Tường:

– Anh muốn đánh nữa không?

Tường nhếch mép, như mỉa:

– Hết mẹ nó tiền rồi.

Tôi đếm trong đồng lán, đẩy sang phía trước mặt Tường hai ngàn đồng.

– Chơi tiếp đi.

Tường nhìn tôi, hơi ngạc nhiên. Chắc y đã quen lắm với việc không được ai tự nhiên cho mượn tiền như vậy. Nhất là người cho mượn là tôi, lạ mặt, chưa từng quen biết, mới gặp lần đầu. Y nói nhỏ, hơi ngượng ngùng: « Cám ơn. », và thò tay rút bài trong nọc. Tiền của tôi cho Trường mượn là thứ tiền màu đỏ. Đỏ chói như son. Đánh ván nào được ván ấy. Vào xấu nào là ăn xấu nấy. Tôi tiếp tục quay bài luôn luôn, chỉ hút thuốc đánh cầm chừng, nhìn tiền lán chảy như nước lũ vào cửa bài Tường. Y đỏ lẹ lẹ là đỏ. Đánh ngu dốt, hớ hênh thế nào cũng được. Bài toàn ăn ngược, toàn ăn về cây thứ năm cho nên càng đánh dở càng hóa hay. Bách cũng đành lắc đầu chịu thua cái đỏ của Tường.

Khi giải tán đứng lên, thì Tường đã gỡ lại được khoản tiền thua mười ngàn, còn được thêm trên tám ngàn nữa. Và như thế chỉ trong

khoảng thời gian một tiếng đồng hồ. Lúc trả lại tiền tôi, Tường ngập ngừng, rồi đưa thêm cho tôi một ngàn.

Tôi cười:

– Cái gì thế này?

– Nhờ anh mà tôi được.

– Ngày trước, tôi cũng như anh đó. Ăn thua gì chuyện ấy.

Tôi nói đùa:

– Nhớ nếu có gặp tôi, tôi có thua thì cho mượn. Như thế là được.

Và tôi trả lại Tường một ngàn. Xuống khỏi cầu thang buồng Bách, Tường nằng nặc mời tôi đi ăn bằng được. Chúng tôi vào một tiệm ăn có máy lạnh trong Chợ Lớn. Suốt bữa ăn, ở Tường là một sung sướng hoàn toàn.

– Không phải vì được tám ngàn đâu. Tôi thua có canh gấp mười như thế. Nhưng thích vì được. Tôi ít khi được lắm. Nhớ lại, hình như

132 | Mai Thảo

là không được bao giờ. Người ta bảo ở đời có nhiều thứ mê. Đàn bà, rượu, đỏ đen. Tôi thích uống rượu, nhưng không thể gọi được là mê. Thích đánh bạc và hiện nay thì có thể gọi là mê. Bỏ không được tuy người nhà không bằng lòng.

Tôi hỏi:

– Thế còn đàn bà? Đàn bà mới là say mê ghê gớm nhất chứ?

Tường nhún vai:

– Nhưng mà mệt. Mệt lắm. Chuyện ấy cũng không thành vấn đề nữa với tôi.

– Anh đã có vợ?

– Phải. Vợ tôi nó ghét đánh bạc lắm. Nó buồn tôi hoài về chuyện lang thang với bạn hữu, rượu chè, cờ bạc tối ngày.

Tường uống rượu thật khỏe. Buổi trưa nóng nực, tôi chỉ mới uống chưa hết một ly đã thấy đầu óc choáng váng, riêng Tường đã ba

ly xếp hàng trước mặt mà thần sắc vẫn như không. Cái nhìn chỉ hơi nhờ đi một chút. Tôi chỉ mấy cái ly:

– Uống nhiều đau bao tử.

– Nhưng có cái thú. Cái thú đặc biệt của rượu.

– Như thế nào?

– Anh chưa say bao giờ?

– Chưa.

– Thế tức là anh chưa có điều gì cần phải lãng quên đi. Rượu giúp người ta quên, một cách thật dễ dàng và mau chóng. Thành sầu phá bằng rượu mà.

Tôi cười:

– Nghĩa là trong anh có một thành sầu cần phá vỡ.

Tường nghiêm trang, lòng mày nhú lại, thận trọng tìm kiếm danh từ diễn tả một ý nghĩ khó diễn tả:

– Tôi cũng không biết nữa. Không hẳn là như thế. Thực ra, tôi không có chuyện gì đáng buồn. Gia đình êm vui, hòa thuận. Nhà tôi buồn tôi đôi khi, nhưng vợ chồng nào chẳng như thế. Có điều là không hiểu sao, hồi này tôi rơi ngã vào gần như một thứ tâm trạng chán đời ghê gớm. Tìm hoài tại sao mà không thấy được nguyên nhân. Tôi luôn luôn cần lãng quên.

– Những gì?

Tường giờ tay, nhún vai:

– Tất cả. Chung quanh. Công việc mình đang làm. Ngày hôm nay. Ngày đã qua. Chính mình. Sống, thấy nó mỗi một, nó chán chường, nó buồn tênh và nó vô vị thế nào ấy. Chẳng có gì đáng xem là quan trọng nữa.

– Anh làm gì?

– Gia đình chúng tôi, mấy anh em là những thành phần chính yếu của một đoàn kịch. Trịnh Tường là tôi. Anh không nghe thấy nói đến bao giờ sao?

Tôi lắc đầu thành thực:

– Chưa. Tôi không để ý. Ít đi xem kịch lắm.

– Xem kịch bây giờ là một cái mất. Một thứ sở thích thời thượng. Anh không giống mọi người.

Tường tím tím cười. Nụ cười không tươi, không hồn nhiên, chợt nhạt trên làn môi in hằn một thoáng đắng cay chán chường đã thành nếp. Nhưng Tường cười và khuôn mặt ánh lên một cái gì thật dễ thương. Tôi nghĩ thầm: Anh chàng này nên tập cười luôn luôn. Không cười, Tường chỉ là một người còn trẻ muốn làm già, muốn tỏ ra mình đi lạc lối, đã dừng dừng với hết thấy. Vì như thế, chỉ là đeo lên mặt một chiếc mặt nạ.

– Nhiều khi, tôi tưởng bỏ. Tự cho mình là một thứ nhân vật lầy lùng cả Sài Gòn này đều phải thuộc tên biết mặt. Đó là nguy cơ về tâm trạng thường thấy ở những người trình diễn trước đám đông. Rèm mở lên trong ánh đèn sáng chói, tiếng giới thiệu, rồi màn kịch bắt đầu,

son phấn hóa trang, sự im lặng theo dõi đầy vẻ thành kính của khán giả phía dưới, những tràng pháo tay, hình ảnh mình thấy đăng trên những bìa báo tạp chí, một bài phỏng vấn, dăm ba cô gái đẹp cản lại trên hè đường xin chữ ký, nuốt vài lần xuất ngoại trình diễn, đời sống của nhân vật kịch ngộ nhận là đời sống của mình, thế là đủ cho người ta tự phóng lớn thành một thần tượng. Và sống cái đời sống chói lòa ảo tưởng của một thần tượng. Tường nâng ly uống một hơi. Tôi yêu Tường sau hơi rượu ấy, nét mặt xa xôi mơ màng. Tôi ghét cái thứ người uống rượu mặt đỏ sạm, nói năng cục cằn, hiện hết bản năng thô bạo. Say, Tường hay hơn lúc tỉnh nhiều. Ngồi trong phòng ăn có máy lạnh, trong nuốt bối cảnh trang nhã, Tường hay hơn lúc rón rén rút từng cây bài ra khỏi nọc nhiều. Say, Tường trẻ nải trong dáng điệu. Chậm chạp trong cử động, nét mặt phẳng phất buồn. Tất cả bất chợt tạo cho Tường một nét đẹp riêng. Khác thường và cách biệt. Trường vuốt tóc gõ gõ đáy ly xuống mặt bàn:

– Lúc ngã đau lắm, anh biết không?

Tôi cười:

– Không, tôi chưa bao được sống cuộc đời thần tượng. Không được trèo cao nên không biết thế nào là ngã đau.

– Vậy tôi nói cho anh biết thần tượng trèo cao lắm. Đã trèo là cứ phải trèo mãi mãi. Thần tượng đứng lại là thần tượng chết. Đám đông đứng dưới reo hò, bắt thần tượng trèo cao, cao ngất, thành một vì sao. Thận trọng dừng lại và tự khai tử. Đám đông không bao giờ cho phép cái đối tượng tôn thờ thần thánh của nó đứng yên một chỗ. Thần tượng chính là con đẻ của đám đông. Bánh mất sự say mê tôn thờ của đám đông, chính đám đông sẽ quật thần tượng ngã xuống, và chôn vùi luôn thần tượng xuống đất đen, hất đẩy luôn thần tượng vào lãng quên. Thần tượng sai khiến được đám đông. Nhưng thần tượng là một hiện tượng lệ thuộc trọn đời. Nó là sở hữu, nô lệ của đám đông: sống chết tùy thuộc ở đám đông khai sinh ra nó. Anh biết không? Không có gì tàn nhẫn bằng đám đông. Cho nên định mệnh thần tượng là định mệnh bi thảm.

Tôi yên lặng nghe, nghĩ Tường có đầu óc, hiểu biết. Nhưng từ nghĩ đến sống xa lắm. Nghĩ được và sống được với ý nghĩ của mình thành hành động là hai việc khác nhau. Ở Tường vẫn là sự mệt mỏi. Như một cái gì đó đã bắt đầu sự úa héo phai tàn của nó.

Tôi hỏi, muốn cho Tường nói tiếp:

– Trường hợp anh thì sao?

– Anh nói rõ hơn đi.

– Anh đang ở trên cao hay anh đang ở dưới thấp?

– Cao thì không rồi. Chung quanh tôi không có hào quang để tôi tự cho phép mình nghĩ về mình như một vì sao. Chìm xuống đất đen mất vào lãng quên cũng chưa. Nhưng tôi đã ngã xuống, ít nhất với một người. Người đó là vợ tôi. Cái lắm của Liệu – Liệu là tên nhà tôi – là đã yêu tôi qua hình ảnh một thần tượng. Đến lúc lấy nhau, ăn ở với nhau, nhà tôi thất vọng là phải. Thần tượng không phải là chồng,

y là một người ở xa, trên cao. Xuống thấp, đến gần, y cũng tầm thường như mọi người. Có khi còn tầm thường, còn tệ hại hơn.

Tường đã động đến chuyện riêng, tôi giữ ý không phát biểu ý kiến. Bữa ăn xong, đã gần hai giờ trưa. Ra khỏi căn phòng có máy lạnh, không khí bỗng rất đập vào chúng tôi như một hơi lửa bàng hoàng. Con đường Đồng Khánh nhẽ nhại nắng. Nắng im ỉm, tàn nhẫn và lạnh lùng nấu chín từng thớ thịt nhựa đường. Tôi không quen uống rượu bữa trưa. Người nôn nao, khó chịu lạ lùng. Tôi bước mấy bước lảo đảo trong nắng. Đầu nặng, thái dương đập mạnh. Mắt hoa lên.

Tường đập nhẹ vào vai tôi, cười:

- Có một ly thôi mà.
- Một ly đã đủ chết.
- Anh về đâu?
- Thị Nghè.

Tường giật mình:

– Đầu hay cuối?

Tôi nghĩ đến con gác độc thân của mình ở vùng ngoại ô. Thấy là ngại đoạn đường xa, trở về trong cái nắng thiêu đốt.

– Tận cuối.

– Tôi đưa anh về.

– Phiền anh quá. Bởi từ đây về nhà tôi quá xa.

Trông như cùng ngại ngùng đoạn đường dài phải đưa về, và trở lại.

Y đề nghị:

– Hay anh về nhà tôi. Nằm ngủ một lát. Chiều rợp nắng, về mát mẻ, dễ chịu hơn.

– Tôi sợ không tiện,

– Không sao mà. Tường ân cần. Tôi thành thực thực muốn cho anh biết chỗ tôi ở. Ngộ

nhỡ anh có đi đánh phé ở đâu, đến rủ cho tôi cùng đi. Đánh phé có anh, vững tâm hơn.

Tường mở cửa xe cho tôi lên. Mặt đệm bông rất dưới chỗ ngồi. Cái bông lúc này đối với tôi có một tác dụng tốt. Nó làm cho Tường lẫn tôi tỉnh rượu được phần nào. Tôi nhận lời về chơi nhà Tường, và điều này làm Tường hài lòng ra mặt.

Tôi hiểu tại sao. Tường cho xe chạy chậm lại và nói:

– Tôi đi từ đêm qua, trưa nay mới về. Lúc vác mặt về, ngại lắm. Chết ở chỗ đó. Thành ra có nhiều trường hợp đã lỡ đi thì đi luôn, chẳng nào cũng đi rồi. Có điều là về một mình, cái không khí nó chờ đợi mình ở nhà nặng nề lắm, tôi chịu không được. Có anh có đỡ đi. Anh biết không, anh vừa làm một việc thiện đó.

Tôi bật cười:

– Càng hay.

– Dẫn anh trước, mẹ tôi nói gì anh đừng để ý.

– Bà cụ khó tính lắm sao?

– Như phần lớn những người già đều như thế. Nhất là những bà mẹ. Tôi nghiệm thấy một điều. Đàn bà càng về già, càng khó tính. Trái lại, đàn ông về già dễ tính hơn. Mẹ tôi, tôi có cảm tưởng như nhiều khi mẹ tôi ghen với chúng tôi. Đó là sự ghen tuông của tuổi già: đối với tuổi trẻ, của những người sắp không được sống nữa đối với những người cuộc sống còn dài, cuộc sống chỉ mới bắt đầu. Cha tôi về già dễ tính lắm. Về già của cha tôi như một tuổi thơ ấu mới. Dễ dãi, hồn nhiên không tả được. Chúng tôi chơi bời bây giờ dở lắm, cha tôi thường chê như vậy. Anh biết không, hồi còn trẻ ông cụ tôi lấy Khâm Thiên, Ngã Tư Sở làm nhà, ăn cơm tháng ở nhà cô đầu.

– Cụ bà cũng dễ yên sao?

– Không dễ yên hay dễ yên cũng thế thôi. Gia đình tôi có dòng máu chơi bời chảy trong huyết quản. Chơi có truyền thống. Đàn ông không chơi bời không phải đàn ông của dòng

họ Trịnh. Nhà tôi đây rồi. Dặn anh lần nữa, có ai nói gì, anh đừng để ý nhé.

o O o

Nắng chói lòa trên tấm biển số mang con số trùng 44. Chiếc xe tắt máy trước một cánh cổng sắt đóng kín. Tôi mở cửa xe bước ra. Buổi trưa yên tĩnh trông ngà ngà mệt thiếp. Con đường Nguyễn Du nằm đó, chạy dài trước tầm mắt, dưới những chùm lá đan vào nhau tạo thành một vòm mái xanh, thấp thoáng ánh sáng lọt xuống từ những khoảng trống. Con đường Nguyễn Du là một trong những con đường của Sài Gòn mà tôi yêu. Cũng không hiểu tại sao. Có lẽ vì tôi yêu cái tên Nguyễn Du, yêu vẻ yên tĩnh, những chùm lá, những bóng nắng, những khoảng rợp của con đường này. Nhưng như thế là tìm kiếm một giải thích thừa và vô ích. Những điều người ta yêu, khó lòng giải thích được tại sao và bởi đâu. Như thế. Tự nhiên. Như một thứ duyên nào đó. Yêu như một tình cờ. Một đụng chạm vô thức rung

động tình cảm bất chợt để trở thành sâu xa và mãi mãi.

Nguyễn Du là một con đường đối với tôi quen thuộc. Nhiều buổi chiều tôi một mình qua đây. Trên một chiếc cyclo. Hay lững thững đi bộ. Vào đến đầu đường, tôi bảo người phu xe đạp chậm lại. Xe lăn từng vòng dịu dàng.

Tôi ngồi ngả người vào thành xe, nhìn lên những chùm lá xanh, yêu mến một bầu trời thấp thoáng trên cao, đắm hồn vào mơ màng. Hồi ở Hà Nội, cũng có một con đường tôi yêu lắm, thích đi qua lắm. Đó là con đường Jackin sau lưng chợ Hôm. Yêu và cũng chẳng hỏi tại sao. Thấy là con đường đó đẹp hơn những con đường khác, tuy chẳng khám phá được nó đẹp ở chỗ nào. Về sau, những ngày tháng cuối cùng ở lại Hà Nội, bây giờ là khoảng mùa thu năm 1945, con đường Jackin trở thành con đường của tình yêu đầu đời và những kỷ niệm tâm hồn thứ nhất. Người thiếu nữ tên là T. ở đó, trong một biệt thự có cổng sắt và thảm cỏ, nàng ở đó, buồng ngủ của nàng trên tầng lầu,

cửa sổ mở ra những đỉnh cây ở gần, và tôi đã đến đó không biết bao nhiêu đêm chờ đợi. Mỗi tình đầu tiên không nói, nung nấu trong kín thầm không bao giờ tỏ lộ, nâng niu trau chuốt, thành kính và tôn thờ. Tôi có một đôi mắt tôi chưa từng được thấy ở một người đàn bà nào. To và buồn, Đôi mắt như một ngọc nhiên, một bờ ngõ, trở thành đối với tôi của những năm, mười chín, hai mươi, một thu hút, một huyền hoặc. Và tuổi trẻ của tôi, những rung động đầu đời của tôi đã mang tên con đường yên tĩnh đó sau lưng chợ Hôm phố Huế ồn ào. Nhiều đêm, tôi đứng dưới gốc cây, nhìn ngắm mê đắm lên một khung cửa sổ trên cao, và như thế, cho tới sáng.

Sương rơi ướt đầm mái đầu mà không hay. Đêm hết lúc nào không biết nữa. Căn biệt thự trở thành một tòa lâu đài. Công chúa phiến muện giam thân trên tầng cao, giữa nàng và tôi là nhưng không gian cách biệt và ngăn chia không bao giờ phá vỡ được. Tôi yêu đôi mắt to, thăm thẳm, không chớp, nhìn như nhìn đi đâu, đẹp huyền bí, đẹp hư vô, đẹp lạnh lùng và

đẹp rợn người, yêu âm thầm không nói. Như thể suốt mấy năm trời. Cho đến khi ánh đèn không còn sáng nữa ở khung cửa sổ trên cao. T. khép kín cuộc đời thiếu nữ của nàng lại. Ánh sáng tắt, khung cửa đóng, nàng công chúa lưu đầy phiền muộn ra khỏi tòa lâu đài. Pháo nổ đâu đó, trên một con đường có trái hoa. Đôi mắt to đen, thăm thẳm đi lấy chồng. Tôi nhớ tôi trở lại con đường sau lưng khu chợ Hôm phố Huế ồn ào ấy nhiều lần về sau này. Tôi vẫn thích thế. Cái tật của tôi nó thế. Trở lại những con đường cũ. Nhìn lên một khung cửa đóng. Thả mình vào một trạng thái ngậm ngùi, băng khuâng, vớt lên ở hồi tưởng những tàn hương, những hình bóng, tìm gặp lại một kỷ niệm, nhưng cũng là tìm gặp lại một con người mình những tháng ngày xa cũ. Không biết để làm gì. Nhưng không làm khác được.

Tôi yêu những hồn đường. Trong cái thành phố mang tên là Quá khứ của tôi có hàng trăm con phố lớn mang tên là Kỷ Niệm. Đường Nguyễn Du là một.

Tôi nói vào trong xe:

– Anh có biết con đường Jackin ở Hà Nội không?

– Không. Sao?

Tôi cười:

– Hỏi thế. Chẳng sao cả.

Đôi mắt to, buồn, bờ ngõ, thăm thẳm. Sự long lanh của sao. Sự trong suốt của hồ. Đôi mắt đẹp vượt khỏi cái đẹp của tinh thể tới cái đẹp trừu tượng của một ý niệm. Mái tóc tôi từ đó không bao giờ còn được ướt sũng sương đêm nữa. Tuổi mười chín đã qua. Đã chết đi những mơ mộng điên cuồng thần thánh thuở nào. Tuổi trẻ chỉ được sống với nó một lần trong đời. Bây giờ làm sao tôi còn có thể yêu một người nào đến có thể đứng suốt đêm dưới một khung cửa sổ? Nhớ một đêm, hình bóng T. hiện hình trên khung cửa ấy. Người thiếu nữ Hà Nội ấy tỳ cánh tay trên thành cửa, nhìn xuống. Nàng không hay biết gì về sự hiện hữu

của gã tuổi trẻ đứng nép mình sau một thân cây, nhìn lên nàng. Đêm đó là một đêm tháng bảy. Sao muôn triệu trên vòm trời Hà Nội. Mùa hè rực rỡ, rực rỡ như cái tuổi mười chín đang nấu chín thành đường, thành mật, đang múa lượn thành bướm, đang thơm ngát thành hoa trong tôi. Người Hà Nội rủ nhau đi hóng mát trên đường Cổ Ngư, đón hai hướng gió Hồ Tây, Trúc Bạch, nhưng tôi, tôi đứng đó trên con đường Jackin yên tĩnh, nhìn lên một mái tóc thả dài như một dòng suối, một bán thân thiếu nữ in hình trên một khung vuông ánh sáng, nghe trái tim đập vỡ lồng ngực bồi hồi, tự nghĩ mình đang sống trong những giờ phút thần tiên kỳ diệu nhất của đời người. Bỗng T. cất tiếng hát, Nàng hát bài hát thịnh hành nhất của Hà Nội thời bấy giờ.

Việt Nam minh châu trời Đông

Đây gấm hoa uy linh một phương trời...

Nàng hát nhỏ. Hát cái lối cho mình nàng nghe. Tưởng không có ai. Tưởng chỉ một mình. Tiếng hát thanh, nhẹ, rót xuống lòng đêm như

dòng chỉ bạc. Tôi lãng người đi, nghe trong
ngây ngất. Uống lấy từng tiếng «Việt Nam minh
châu trời Đông». Đêm đó, người thiếu nữ Hà
Nội ấy cũng là một hạt minh châu. Bao nhiêu
năm về sau, hạt minh châu đó còn sáng mãi
trong tôi.

Tiếng Tường kéo tôi về hiện tại.

– Đẩy giùm cánh cổng.

Tôi đẩy cổng, lững thững theo xe Tường đi
vào. Tường đánh thẳng xe vào ga-ra.

Tôi bước mấy bước theo dọc bờ tường.
Nắng dãi chói chang trên những chùm hoa leo
màu tím. Không biết làm gì, tôi thuận tay ngắt
một bông hoa. Một tiếng nói lớn, một tiếng nói
thiếu nữ, từ một cửa sổ trên cao, ném xuống:

– Không được ngắt.

Tôi giật mình. Nhưng đã muộn. Bông hoa
đã nằm trong tay tôi. Thiếu nữ đứng giữa
khung cửa sổ mở rộng. Tôi nhìn lên và bắt
gặp cái nhìn đầy khiển trách và gần như giận

dữ của nàng. Đó là lần đầu tiên tôi nhìn thấy Hằng. Cái cảm giác trong tôi lúc đó, vừa bối rối lại vừa vui thú. Tôi nhún vai, mở lòng tay cho thiếu nữ nhìn thấy bông hoa như muốn nói với nàng: “Xin lỗi. Rất ân hận. Nhưng tôi đã lỡ.”

Thiếu nữ mím môi lại, khuôn mặt nàng hiện rõ vẻ tức tối. Nàng trừng trừng nhìn tôi. Như thế, một khoảnh khắc. Rồi cái thân hình thanh thoát của nàng mất đi trên khung cửa mở rộng. Hai cánh tay thò ra. Cánh cửa đóng sập lại.

Tường từ trong nhà chứa xe ra. Tôi hỏi:

– Ai đó anh?

Tường nhìn lên khung cửa vừa đóng sập lại:

– Hằng. Em gái tôi. Chuyện gì thế?

Tôi chìa bông hoa cho Tường, thiếu nữ:

– Lỡ buồn tay ngắt một bông hoa. Vừa bị cô ấy mắng. Làm thế nào bây giờ?

Tường cười lớn, kéo tay tôi lên thêm.

– Mặc nó. Cả nhà chúng tôi bị nó mắng cho luôn như thế. Nhưng lần sau anh có đến nhớ đừng buồn tay nữa. Hằng nó yêu hoa lắm. Nhận dàn hoa leo trên tường là của nó đấy.

– Nhớ. Bố bảo lần sau tôi cũng không dám mó máy vào dàn hoa của cô em gái anh nữa.

Tôi cười và Tường hỏi:

– Anh cười gì?

– Cô Hằng. Cô em gái anh xem chừng đáo để lắm thì phải.

– Tính nó thế. Thấy gì là nói ngay. Chứ nó ngoan và hiền nhất trong các anh em chúng tôi.

Tôi ngồi chơi với Tường ở phòng khách chừng dăm phút thì bà Ký Thịnh, rồi là Vân từ nhà trong và từ trên gác xuống. Tường giới thiệu. Vân lễ độ đáp lại lời chào của tôi. Riêng bà Ký Thịnh chỉ hơi nhếch mép, tỏ vẻ

lạnh lùng và khó chịu ra mặt. Tường đưa mắt nhìn tôi như có ý nói: «Anh đừng để ý.» Tôi gật đầu. Tường hỏi Vân «Anh Phan đâu?» Vân trả lời: «Vừa chạy đâu đó.» Tường đề nghị với Vân rủ Liệu sang nằm bên buồng Vân, để tôi cùng nằm nghỉ với Tường một lát. Vân nhìn tôi không nói gì, lẳng lặng lên gác. Một lát sau, tôi và Tường lên theo. Tới lầu trên. Hành lang yên tĩnh. Những cửa buồng đóng kín. Tôi theo Tường vào buồng, gieo mình xuống mặt đệm. Đang mệt, được nằm ngả lưng một lát, thật khoan khoái dễ chịu.

– Anh ngủ đi một lát.

– Chắc phải thế.

Bên ngoài, bóng một thiếu nữ đi qua. Tường gọi:

– Hằng.

Thiếu nữ đứng lại, nàng nhìn vào, nhưng không vào khiến Tường phải gọi:

– Vào đây anh bảo.

Cửa mở. Thiếu nữ bước vào. Nàng đến đứng trước mặt Tường đưa mắt nhìn tôi nhưng không chào, nét mặt bức tức tôi nhìn thấy ban nãy ở khung cửa sổ còn nguyên vẹn. Nàng chưa tha thứ cho tôi cái tội ngắt một bông hoa của nàng. Đáo để, tôi nghĩ thầm, và trả đũa bằng cách nằm nguyên trên giường, không ngồi lên. Trong khoảnh khắc im lặng, chúng tôi nhìn nhau, nói với nhau thuần bằng mắt.

Hằng:

– Anh là đồ vô lễ.

– Cô đáng ghét lắm.

– Sao anh dám ngắt hoa của tôi?

– Hoa là của mọi người. Đâu phải của riêng cô.

Ánh mắt Hằng ngồi lên một thoáng giận dữ. Nàng không thèm nhìn tôi nữa.

– Anh bảo gì?

– Mẹ đâu Hằng?

– Em không biết.

Giận tôi, Hằng giận lấy cả anh. Tôi mỉm cười, châm một điếu thuốc hút và ngắm nhìn Hằng sau làn khói. Không thể nói là Hằng đẹp. Bởi vì những nét đẹp nếu có, ở nàng, cũng là những nét đẹp không nổi hình, không quy định được. Hãy nói là Hằng có nhiều điểm thật đặc biệt, nó làm cho Hằng không phải là một hình bóng mờ nhạt, một sự hiện hữu trăm ngàn, tầm thường. Và điểm đặc biệt, mà tôi ghi nhận được trước nhất là cái dáng đi của nàng, cái dáng đi đó phơi bày tất cả vẻ thanh thoát và đài các trong mấy bước đi của nàng từ thềm cửa đến trước mặt tôi. Đi cho đẹp, cho nhìn được, cho là đàn bà đi, là cả một thiên phú hoặc nếu không, là cả một nghệ thuật, không phải người đàn bà nào cũng biết, cũng có được. Ở cái thành phố Sài Gòn này, tôi đã được nhìn thấy nhiều người đàn bà, nhan sắc lộng lẫy, khuôn mặt xinh đẹp, nước da trắng hồng mát mắt. Nhưng nhìn thấy một dáng đi

đẹp, là một điều thật hiếm hoi. Nhiều người đàn bà có nhiều dáng đi thật kỳ cục. Đi mà như chạy. Hấp tấp. Vội vã. Cực nhọc. Vất vả. Đi xiên, đi vẹo. Đi như cây khô. Đi như lục sĩ. Đi như đàn ông. Chỉ một dáng đi và tất cả mọi nét đẹp khác đều bị giết chết. Tôi vẫn nghĩ là phải có một thứ trường học có phấn trắng, bảng đen, sách vở và giáo sư chuyên môn dạy cho những người đàn bà đi hồng, đi xấu, biết thế nào là đi cho đẹp hè đường, biết thế nào là đi cho đàn ông nhìn và thấy đời đáng sống hơn.

Hằng không phải học ai về cái lối đi. Nàng đi như lướt. Êm ái. Khoan thai. Sự di động vừa vắn ánh lên tất cả những nét thanh xuân, những đường thiếu nữ. Nàng đi, thẳng thắn, ngay ngắn, mềm mại. Không làm bộ điệu uốn éo, nhún nhảy mà như có thơ có nhạc bốc lên trong từng bước chân vậy. Khổ người Hằng hơi gầy, nhưng là cái gầy không đáng lo ngại, vì người ta đoán thấy được rồi, ở cái thân mảnh mai đáng liêu một sự nảy nở tuần tự và điều hòa, cho tới được dần dần một tròn lẳn

và căng đầy lý tưởng. Mái tóc cắt ngắn. Cổ cao thật đẹp. Cánh mũi hơi hếch một chút, tạo cho khuôn mặt trái xoan hiền hậu một vẻ bướng bỉnh rất dễ thương. Tôi chú ý nhiều đến đôi mắt, và không thất vọng. Tôi vẫn thường đọc thấy trong tiểu thuyết, đôi mắt là cửa ngõ của tâm hồn. Nếu như vậy, cửa ngõ ấy ở Hằng sáng tươi và phản ánh nhiều cái tốt, nhiều cái đáng quý lắm. Đôi mắt đẹp tuy đôi mắt ấy đang tức giận. Và đang không thèm nhìn tôi.

Tường giới thiệu:

– Anh Long. Hằng, em gái tôi.

Lúc đó Hằng mới nhìn lại tôi, khẽ nghiêng đầu chào. Tôi ngồi lên.

Vừa lúc ấy, tiếng người mẹ gọi Tường ở nhà dưới, Tường vội vã chạy xuống. Hằng đi theo anh ra gần đến cửa thì không hiểu sao, tôi gọi:

– Cô Hằng.

Thiếu nữ đứng lại, mở mắt lớn hơn một

chút thành một ngạc nhiên. Tôi bước xuống khỏi giường, chìa bông hoa tím:

– Trả lại cô bông hoa đã lỡ ngắt.

Hằng không đón lấy bông hoa ở tay tôi. Nàng hỏi:

– Anh cứ trông thấy hoa là phải ngắt liền tay sao?

Hằng lắc đầu:

– Những bông hoa tím chỉ đẹp ở trên một bờ tường, dưới nắng. Thứ hoa leo phải để cho là hoa leo. Không ngắt được. Anh nhìn mà xem. Bông hoa héo rũ. Còn đẹp gì nữa đâu.

Tôi gật đầu, công nhận:

– Cô nói đúng lắm. Tôi sẽ không bao giờ làm cái cử chỉ vô ý thức đó một lần nữa. Nếu tôi còn được tới đây.

Hằng ngồi xuống ghế. Ánh mắt nàng dịu lại, đã tắt đi cái ánh lửa hờn giận. Nàng ngồi ngay ngắn trên mặt ghế, tôi nhìn nàng ngồi, và

158 | Mai Thảo

tôi nghĩ đến những người đàn bà khác, nhiều lắm, chẳng biết ngồi thế nào cho đúng cái lối ngồi phải có của đàn bà. Hằng ngồi và tôi khám phá thêm được những nét đẹp khác. Gót chân nàng trắng hồng như thoa son. Cổ chân nhỏ, bàn chân thanh thoát, đẹp không thể tả được. Một cặp đôi dài vút, khép nép, trên đó đặt lững lờ hai bàn tay nhìn thấy đâu đó sau những khung kính của các tiệm kim hoàn. Những bàn tay phải được đặt trên một nền gấm đỏ chói mới tăng hết vẻ đẹp, tôi nghĩ thầm. Phút này, lòng tôi bắt đầu xao động. Một niềm xao động bờ ngỡ, như trong tôi có một cánh bướm khẽ lay động trong một vùng nắng lụa. Như trong tôi có một đài hoa tinh khiết vừa hé cánh, vừa thơm hương.

Hằng cũng đang quan sát tôi. Nhưng tôi không đoán được kết quả của sự quan sát này.

– Anh là bạn anh Tường?

– Không hẳn. Gọi là mới quen thì đúng hơn.

Hằng nhếch mép cười, nhìn tôi bằng cái nhìn riều cợt:

– Chắc là ở một quán rượu?

Tôi nghiêm trang:

– Cô nhìn bạn hữu của anh có một cách xấu xa lắm phải không? Ai cũng nhảm nhí, cũng hư hỏng. Thế mà thành kiến lại đúng. Chúng tôi gặp nhau ở một chỗ còn hư hỏng hơn một quán rượu nữa. Trên một chiếu bạc.

Hằng mím môi ngồi im. Nàng đã hết giận về cái tội ngắt hoa. Bây giờ lại giận trở lại vì cái tội tôi dám sừng sung khai ra là tôi đã gặp Tường trên một chiếu bạc. Giận thêm về cái tội trêu nàng nữa. Đáng tội thật. Tôi chú ý trêu Hằng cho nàng bực mình. Để nhìn sự bực mình ấy, một sự bực mình rất kháu khỉnh, rất đẹp mắt. Ánh mắt long lanh thoáng lửa hờn giận, cặp môi mím lại một nét tức tối, và ở Hằng lại được cộng thêm một cái gì thật đậm đà, tôi nghĩ đó là cái cá tính riêng biệt của Hằng. Khi người đàn bà nổi giận, sự nổi giận thường

xấu xa khó nhìn vì những đường hằn độc ác. Ở Hằng, không có một dấu vết nhỏ nào của sự độc ác tâm hồn, và điều này càng về sau, hiểu Hằng hơn, tôi cũng thấy được chứng minh.

Thấy nàng ngồi im, tôi thản nhiên hỏi:

– Cô ghét đánh bạc lắm sao?

– Anh Tường mê cờ bạc làm buồn cả gia đình. Tôi không thích người đánh bạc vì lúc đánh bạc trông xấu lắm. Những lúc say rượu cũng vậy. Say rượu cũng khó coi lắm.

Tường từ nhà dưới đi lên, và Hằng đứng dậy. Nàng lễ phép nghiêng đầu chào tôi, đi ra. Tôi nhìn theo cái dáng đi đài các, đài các một cách tự nhiên, đài các một cách đơn giản, lại thấy cái cảm giác kỳ lạ và mới mẻ đó, cái cảm giác của một mũi kim thật nhỏ đâm đúng vào cái chỗ mềm yếu nhất, dễ rung động nhất của trái tim mình. Nhìn theo Hằng, tôi nghĩ tôi sẽ phải trở lại căn nhà này, nhìn lại cái dáng đi thanh thoát uyển chuyển, trên Hằng nữa, trên Hằng bằng cách ngắt nữa những chùm hoa

tím leo trên bờ tường, để được nhìn Hằng đẹp khác thường, đẹp đậm đà trong sự tức giận của ánh mắt long lanh và của vành môi mím chặt. Ra đến thềm cửa, Hằng đứng lại. Cái thân hình mềm mại dáng liễu in lên một nền ánh sáng. Hằng cúi đầu, như ngẫm nghĩ. Như chưa muốn rời đi. Như còn có một điều gì phải nói. Nàng quay lại nhìn tôi và tôi hiểu, muốn được hiểu cái nhìn thăm thẳm như thế này: «Anh yêu cái dáng người của tôi lắm phải không? Đứng lại cho anh nhìn nữa đó.» Rồi khung cửa trống đi.

Buổi trưa hôm đó, Tường giữ tôi ở lại đến gần chiều. Không hẳn là giữ. Nói chuyện lung tung một lát, Tường đã xoay người, chìm vào giấc ngủ. Tôi vắt tay lên trán, nhắm mắt lại, cố ngủ theo. Người tôi mỗi một một cách băng khuâng. Cùng với ánh nắng thêm thiếp bên ngoài, căn biệt thự lại rơi chìm vào trong tĩnh mịch. Bao nhiêu năm, bao nhiêu năm về sau, bây giờ tôi còn nhớ cái cảm giác khó phân định của buổi trưa hôm đó, lần thứ nhất được biết gia đình Tường, ngắt một bông hoa tím, nhìn

thấy cái vẻ đẹp trong tức giận của Hằng. Lúc đó, tôi không lường đoán được những chuyện gì đã xảy ra. Chỉ mơ hồ linh cảm thấy mình đang khởi sự bị ràng buộc bởi một liên hệ mới, một liên hệ mong manh chập chờn không tự thú, muốn phủ nhận, nhưng đã là một hiện hữu vô hình trong tâm linh.

Tôi cứ nằm như thế mà suy nghĩ triền miên. Lòng tự hỏi lòng. Truy nguyên sự dấy động đột ngột, sự dấy động như hòn đá ném xuống mặt hồ phẳng lặng là những tình cảm yên ngủ của tôi, là gợn lên những sóng nước sóng sánh. Bên tôi, Tường ngủ vùi. Tóc xõa. Vai co lên. Thân hình co quắp dúm dó. Tôi ngồi dậy khi chuông trên tường điểm đúng năm tiếng. Bằng những cử chỉ rón rén, tôi đi giày và rút ra khỏi giường. Đến soi gương và chải tóc trước bàn phấn, tôi nhìn thấy một tấm hình lồng trong một khung kính. Tường và người đàn bà trong hình hẳn là vợ Tường. Nàng có khổ mặt khác biệt khổ mặt trái soan của Hằng.

Một tiếng chấn động sau lưng. Tôi quay

lại và nhận ra ngay đó là Liệu. Không hiểu sao những nhận xét của tôi luôn luôn là những so sánh. Liệu so sánh với Hằng. Hai khuôn mặt, hai khổ người, hai bản chất hoàn toàn khác biệt. Tôi nhìn lại Tường ngủ, hơi ngượng ngập.

– Chị Tường?

Liệu đứng im, mắt nhìn thẳng vào mặt tôi:

– Phải.

Giọng Liệu lạnh lùng không đoán được.

– Xin lỗi chị.

– Tại sao anh phải xin lỗi tôi.

– Xin lỗi vì đã ngủ trên giường của anh chị. Bây giờ tôi xin phép được về. Lát nữa, anh Tường thức, chị nói hộ cho.

– Nói thế nào?

– Nói... là tôi về.

– Có thể thôi?

– Có thể thôi ạ.

– Anh không cần dặn dò gì thêm?

Tôi cười gượng gạo, lắc đầu và đi nhanh ra ngoài cửa. Cảm thấy trong người nhơ nhớp, đầu óc trĩu nặng, quần áo xô lệch. Xuống đến cầu thang, tôi đứng lại. Hằng đứng dưới chân thang nhìn lên.

Hai chúng tôi, một người ở lưng chừng thang, một người dưới chân thang, cùng im lặng nhìn nhau. Tôi cảm thấy rõ rệt tôi đang yêu mến vô chừng sự im lặng này. Trong im lặng, có một cái gì sẵn sóc ở Hằng, cảm động ở tôi, mong manh, bất ngờ, khó hiểu, không giải thích được.

Tôi thông thả bước xuống. Ngang tầm Hằng, tôi đứng lại. Khuôn mặt Hằng xinh đẹp hiền từ. Nàng hay tức giận, hay tròn xoe mắt phượng, nhưng nàng không bao giờ có thể làm ác, nghĩ xấu. Người thiếu nữ này, trời phải dành cho tất cả sung sướng, nếu có trời, tôi nghĩ. Trời phải dành cho nàng vòm trời trên

đầu, bao giờ cũng bát ngát trong xanh, một lối đi bao giờ cũng phải có cỏ non, cũng phải có hoa thơm, cũng phải không có gai nhọn dưới chân, cũng phải không có những cạm bẫy ngầm, ở thật xa ngoài mọi vùng khổ đau và bất hạnh. Tôi mong cho Hằng những điều tốt đẹp như thế, một cách trang trọng cảm động. Nàng đứng dưới chân thang nhìn lên, cái nhìn hiền hậu ngọt ngào, tôi từ từ đi xuống, nhưng chính là nàng đang đi lên, đã đứng im sững, nàng đang đài các và khoan thai đi lên, đi từng bước thật êm ái, đi thẳng vào đời tôi. Nhìn Hằng, tôi nghĩ đến một nhành hoa tím, mơn mớn trên bờ tường, không biết bàn tay nào có điểm phúc hái được cho mình.

Căn biệt thự yên tĩnh. Chung quanh không một bóng người qua lại. Tôi như cùng Hằng có mặt riêng với nhau trong một thế giới thu nhỏ. Một thế giới thơm, ngưng đọng lại, thân mật. Một thế giới như một căn phòng buổi sáng, sáng láng, sàn đá hoa sạch sẽ, tiếng chim hót ngoài vườn vọng vào, nắng hồng trên những ô

kính trong suốt, một bước chân nhẹ đến mấy cũng gây thành tiếng vang.

Nhìn xuống, tôi mới biết Hằng đã bỏ dép, đi chân đất. Ở nàng tràn đầy sự tươi trẻ ngoan ngoãn, Hằng hết giận tôi rồi. Và tỏ vẻ ngạc nhiên thấy tôi đi xuống.

– Anh đi đâu đó?

– Tôi về.

– Anh Tường đâu?

– Anh ấy đang ngủ.

– Anh không chờ anh Tường dậy sao?

Hằng bước một bước lên bậc thang. Chưa bao giờ tôi được gần nàng như giây phút đó. Thoáng thấy một mùi hương thật tinh khiết tỏa ra từ một mái tóc mềm mại:

– Để tôi lên đánh thức anh Tường cho anh.

Tôi ngăn Hằng:

– Tôi có việc phải về.

Hằng lùi lại, mỉm cười.

– Việc của anh là việc gì?

Tôi không hiểu sao Hằng lại hỏi tôi như thế. Nhưng cảm thấy sung sướng về câu hỏi của nàng. Nghĩ nàng đã nhận cho mình một điều gì đó. Làm quen. Được trở lại gặp nàng. Không biết.

– Chút việc riêng. Tôi đáp.

– Đánh bạc?

Tôi lắc đầu:

– Lúc nào cô cũng chỉ thấy tôi là một con bạc.

– Uống rượu?

– Có thể. Nhưng chưa đến lúc.

– Bao giờ thì đến lúc. Uống rượu cũng phải có giờ sao?

– Có chứ. Cô chưa hiểu gì về đàn ông. Uống

rượu phải uống về ban đêm. Tất cả những thú vui của đàn ông đều về ban đêm.

Hằng chớp mắt. Mi nàng dài, đẹp kín đáo. Nàng chớp mắt làm cho đôi mắt như sâu hơn, đẹp hơn.

– Trông anh còn đầy vẻ mỗi một. Anh vào sân trong rửa mặt.

– Vâng. Nếu không phiền cô chỉ chỗ cho.

Chúng tôi từ trên cầu thang đi xuống bậc thềm. Nắng chiều đã nhạt, rười rượi trên những chùm hoa tím nằm lả lơi mỗi một trên bờ tường. Tôi chỉ những chùm hoa tím:

– Cô nhận là của cô?

Hằng cười, lắc đầu:

– Anh Tường còn nói xấu gì tôi với anh nữa?

– Không có gì khác. Như thế là xấu sao?

– Có thể. Tôi nhiều tật xấu đáng ghét lắm.

– Tôi chưa nhìn thấy.

Đi bên cạnh Hằng, tôi chợt thấy mất hẳn tự nhiên. Tới trước cửa nhà chứa xe, rẽ về tay phải, một khoảng sân nhỏ hiện ra. Nhà bếp. Nhà kho. Một cái bể xi măng nước đầy. Một cái thau rửa mặt. Hằng đi nhanh mấy bước, đến múc nước vào thau rửa mặt cho tôi. Nàng lấy xà phòng, khăn mặt, giắt khăn mặt ngay ngắn trên thành thau. Tôi đứng im nhìn Hằng. Mọi cử chỉ ở Hằng đều thanh thoát, như thân hình nàng, đều đáng yêu như nét mặt nàng hiền hậu. Và tất cả ở Hằng là sự tự nhiên đầm thắm tôi không thấy ở một người con gái khác.

Nước lạnh vốc lên mặt, lên đầu, cho chảy tràn xuống gáy làm tôi tỉnh ngủ hẳn. Cảm thấy người tỉnh táo, dễ chịu. Cảm thấy yêu đời, yêu buổi chiều tà tà ánh nắng. Không còn chuyện gì để nói với Hằng, nhưng tôi cứ muốn tìm cách nán lại. Tôi vuốt lại tóc, nhìn Hằng ngẫm nghĩ, và bỗng bật cười thành tiếng không giữ được.

– Điều gì làm anh cười?

– Đánh bạc.

Hằng cau mặt:

– Anh trở lại chuyện đánh bạc hơi nhiều. Lúc nào cờ bạc cũng ám ảnh đầu óc anh Tường và anh, có phải như thế không?

– Đánh cũng có cái hay.

Hằng « hừ » một tiếng:

– Tôi chẳng thấy hay gì.

– Có chứ. Chẳng hạn, có đến một chỗ đánh bạc, tôi mới làm quen được với Tường. Và có làm quen được với Tường, mới được quen biết cô Hằng.

Nói xong, tôi mới cảm thấy câu nói của mình trơ trẽn và vô duyên lạ. Và tôi ân hận liền. Tôi vẫn dùng cái thứ ngôn ngữ thường nói với những người đàn bà khác. Hằng xứng đáng với một thứ ngôn ngữ tử tế và trang trọng hơn. Thứ ngôn ngữ này, thú thật tôi chưa quen. Vì từ trước, chưa mấy khi được dùng

với ai. Mọi người đàn bà tôi quen về trước đều quen thuộc với thứ ngôn ngữ chót nhả và sống sượng. Những người đàn bà ấy thường chẳng thua kém đàn ông một ngón chơi nào. Đánh bạc, thức đêm và cả uống rượu nữa. Họ cũng say sưa, cũng nhảm nhí, có khi còn hơn cả đàn ông.

Hằng nín thinh không trả lời vào câu nói ngụ một ý tán tỉnh xàm xỡ. Nhưng nàng nhìn. Và cái nhìn của nàng là một lời nói, rõ ràng và minh bạch. Như thế này: anh xem tôi cũng như tất cả những người con gái khác phải không? Đừng làm và đừng quá trớn như thế. Quá trớn thật. Tôi tự thấy không thể dừng lại thêm nữa.

Hàng đưa tiễn tôi ra cổng. Chúng tôi bước những bước chật chạp như cùng muốn kéo dài đoạn đường ngắn. Chiều càng vào chiều càng đẹp. Đó là giờ phút cái nắng dịu xuống, cho đường nắng êm hơn, màu nắng nhạt hơn, và trong nắng, đã phôi phới những thoáng gió chiều thứ nhất. Tôi nhìn sang những sợi tóc đùa cợt trên gò má Hằng, chợt nảy ra cái ý muốn

táo tợn bất thần là hôn nhẹ lên những sợi tóc, và gò má ấy. Nắng chiều đậu lên khuôn mặt nàng. Khuôn mặt trái soan, nhìn nghiêng mới khám phá được hết mọi nét thanh thoát. Hằng không trang điểm gì. Da mịn màng, không có lý do thoa son. Nàng thiếu nữ, nàng mơn mớn hoàn toàn như một đài hoa vừa hé cánh.

– Cô nói giùm hộ với anh Tường tôi sẽ lại chơi.

Câu nói làm cho Hằng mỉm cười. Một nụ cười tinh nghịch.

Đến lượt tôi hỏi:

– Cô cười gì?

– Không. Vâng, tôi xin nói lại. Anh cứ đến chơi tự nhiên.

Chúng tôi cúi đầu chào nhau, hơi kiểu cách một chút. Cánh cổng đóng lại, Hằng lững thững quay trở vào. Tôi đứng chờ xe, nhìn vào, thiếu nữ đi sát bờ tường, mái tóc nàng gần như đụng phải những chùm hoa tím. Tôi kiểm lại

một lần nữa. Người ta thường lầm về cái nhìn thứ nhất. Nhưng tôi biết tôi không lầm. Nhìn sau lưng, đàn bà thường không được đẹp bằng nhìn trước mặt. Hằng đẹp ở cả hai phía, trước và sau. Nàng đi xa ra, hay nàng đến gần, vẫn một dáng đi mềm mại, thanh thoát và dài các. Vai tròn. Lưng thon. Một toàn thể xinh xắn.

Tôi sắp bước lên một chiếc taxi thì có tiếng gọi từ một khung cửa sổ trên cao. Tiếng của Tường. Tường đứng đó, giữa khung cửa, mái tóc bù rối. Nét mặt Tường ngái ngủ, còn hiện đầy vẻ mệt nhọc.

– Về đấy à?

Tôi đáp, lớn tiếng:

– Về.

– Nhớ nhé.

Tôi chẳng hiểu Tường bảo nhớ là nhớ gì nhưng cùng đáp liều cho xong:

– Nhớ.

– Thứ sáu đến nhé. Tôi đợi.

Tôi gật đầu, vẫy tay ra dấu từ biệt, bước lên xe. Con đường Nguyễn Du chạy dài dưới những bóng cây. Qua khung kính sau, tôi nhìn lại. Tấm biển mang con số trùng 44 lấp lánh ánh nắng. Cánh cửa sắt kép đóng. Những chùm hoa tím bên trong với người bạn vừa gặp trên một chiếu bạc mờ mịt khói thuốc, ngọt ngọt hơi người, những chùm hoa tím bên trong với khuôn mặt trẻ trung thiếu nữ của Hằng, với nụ cười hiền hậu, ánh mắt giận dữ đáng yêu của Hằng đuổi theo tôi suốt một đoạn đường.

Tôi sống một cảm giác bồn chồn khó hiểu. Căn biệt thự yên tĩnh. Những đời sống phẳng lặng. Những chùm hoa tím thư thái trên một bờ tường. Những hình ảnh của một nếp sống thu nhỏ, lặng lẽ, không tiếng vang. Vậy mà sao tôi có cái linh cảm ấy, như một chuyện gì đó sắp xảy ra, khuấy động dòng sống yên tĩnh của căn biệt thự tôi mới đặt chân tới lần đầu. Như trời ấy trong xanh, nhưng đã có những dấu hiệu của giông bão sắp nổi.

Tôi lắc đầu mỉm cười với sự suy luận vô lý của mình. Không ngờ rằng linh cảm tôi đúng. Đúng không thể nào tả được.

o O o

Giaỉ mơ dịu dàng và không tiếng. Hằng thấy mình lạc đến trước một cửa chùa. Con đường nhỏ, cỏ non hai bờ, băng qua cổng chùa, mất hút vào những bãi hoang thấp thoáng xa xa, phía con sông mở một khúc quanh, lượn vòng theo một bãi nổi như một hòn đảo nhỏ. Trời cao và xanh. Bây giờ là buổi chiều. Nắng phai tàn vì sao sắp mọc. Ngôi chùa khép đóng thâm nghiêm thành một thế giới riêng với những con đường lát gạch rêu phong chạy dài dưới những vòm cây um tùm sau cánh cổng chùa đóng kín. Hằng nhìn vào. Không một bóng người. Ngôi chùa đứng đó, thêm thiếp. Chiều mênh mông. Nắng xế ng-
hiêng. Và ngôi chùa cổ không có một dấu tích nào của sự sống. Trong giấc mơ, nhìn vào ngôi

chùa hoang vắng tịch liêu, Hằng nhớ lại những ngày trẻ dại.

Hội hè nào, Hằng cũng được theo mẹ đến chùa. Mẹ đến chùa trong ánh mắt nhân hậu và tín mộ thành kính. Tuổi nhỏ của Hằng ngân nga không cùng thú âm thanh đó của những hồi chuông tỏa đi rất rộng, lan thắm thật xa tới những vùng làng xóm chung quanh của vòm trời Bắc Ninh là nơi nhìn thấy Hằng ra đời và theo dõi Hằng khôn lớn, cho đến tuổi lên tám, Hằng đi theo gia đình xa lìa bóng tre xanh làng cũ để không bao giờ trở lại.

Giấc mơ dẫn Hằng đến trước một cổng chùa. Không hiểu tại sao như thế. Và Hằng ngỡ ngàng tìm câu hỏi trong giấc mơ lặng chìm không tiếng vang. Giấc mơ là thực hiện toàn vẹn những mộng tưởng thiết tha của người không tìm thấy trong cuộc đời tỉnh thức?

Giấc mơ giúp Hằng trở lại được với quê cũ đã rời xa, với những giếng đá, những dòng sông, những bờ đê cao ngất của một vùng kinh Bắc cổ kính bao nhiêu năm qua chỉ còn là một

đối tượng của hồi tưởng ngậm ngùi? Nàng vẫn mong trở về. Trở về. Dẫu chỉ một lần. Tuổi nhỏ là quê hương tâm hồn Hằng. Tuổi nhỏ trong suốt thủy tinh. Tuổi nhỏ sáng hồng đang nắng. Tuổi nhỏ của những củ khoai, khoai đầu mùa thật ngọt, của những đốt sắn, sắn đầu mùa thật bùi, của chiếc kẹp tóc đồi mồi, những đồng tiền mừng tuổi, của những buổi đi chơi lạc cả đường về. Tuổi nhỏ thần tiên và tuổi nhỏ hoang đường, bây giờ đã thiếu nữ dậy thì mơn mớn tuổi hoa, mà Hằng vẫn không thể quên lòng còn tưởng tiếc. Mẹ bảo bản chất nàng trung hậu, cho nên bất cứ cái gì đã vào đời, nàng đều giữ lấy, kỷ niệm ở Hằng là châu ngọc, và Hằng chưa tìm hiểu mình, nghĩ có lẽ mẹ nói đúng. Nàng nghĩ trong giấc mơ yên tĩnh như thế. Yên tĩnh, và ngọt ngào nghĩ. Nàng nghĩ và không hiểu sao, những bước chân vô định đã đưa nàng tới đó, tới trước một cổng chùa. Con đường nhỏ, thật đẹp và hồn Hằng lưu luyến. Dòng sông chảy qua thành phố với những ống khói nhà máy, những mái nhà trùng điệp chạy dài phía bên kia. Mặt nước gợn gợn rắng

chiều. Da trời hồng hồng nắng chiều. Gió thổi thật vừa. Chiều êm đềm lớn lên. Cảnh vật đẹp lạ lùng, động tới những đường tơ rung động trong Hằng làm Hằng muốn chảy nước mắt. Cái đẹp bao giờ cũng là một bàng hoàng. Cái đẹp bao giờ cũng như bắt Hằng chảy nước mắt. Lững thững đến gần bờ sông. Nhìn xuống mặt nước hiền, nước chảy xuôi dòng. Bãi cỏ chạy từ bờ cao xuống sát chân nước. Hằng nhìn thấy một ông lão già. Ông lão già cởi trần, đóng khố đang quăng lưới đánh cá. Thân hình ông lão khẳng khiu đen bóng. Lưới tung ra, mặt nước xao động. Thỉnh thoảng, ông lão lại ưỡn ngực thở hít một hơi dài rồi gục xuống. Đứng trên bờ, Hằng mỉm cười những lần ông lão già lặn ngụp như vậy. Cái đầu mất đi, hai cẳng chân chổng dựng lên trời, rồi hai cẳng chân cũng mất nốt. Hồi nhỏ cũng theo anh Tường đi tắm sông, anh Tường cũng cố lặn ngụp như thế nhưng không được. Lặn hổng cẳng như thế gọi là giống cây chuối. Mỗi lần anh Tường lặn, bị sặc nước, vùng lên ho sặc sụa từng hồi, là mỗi lần Hằng bùng miệng cười khúc khích.

– Cô nhỏ này cười gì?

Giấc mơ đã có tiếng động. Một hiện hữu khác đã là tiếng động trong giấc mơ không tiếng của Hằng. Giật mình quay lại. Người đàn ông đứng sau lưng nàng tự lúc nào. Y nheo mắt, mỉm cười nhìn nàng qua làn khói. Hằng chưa từng gặp người đàn ông lần nào. Y hoàn toàn xa lạ, hoàn toàn lần đầu. Vậy mà khi y đưa tay ra, Hằng đã rất tự nhiên đặt bàn tay nàng lên đó. Quay gót rời khỏi cổng chùa. Bỏ mặc ông lão già đánh cá với những mẻ lưới trên dòng sông nhạt nắng, tay trong tay, mắt nhìn không rời, giấc mơ đi. Đi mãi. Đi mãi. Thật xa. Đi khỏi cõi đời. Bỏ lại thành phố. Đi tới khúc quanh của con sông chảy vòng theo bãi nổi như một hòn đảo nhỏ. Chân càng đi càng nhẹ. Không ai nói với ai một lời nào. Cần gì phải nói. Không nói và nghe, nghe niềm vui lớn lên, lớn lên trong hồn cho đến lúc hồn chỉ còn là một niềm vui đầy ắp. Nói với nhau bằng mắt. Nói bằng chân đạo song song, mười ngón tay đang nói với nhau bằng nắng chiều đậu trên mái tóc em. Nói với nhau bằng gió chiều thổi

trong mái tóc anh. Chưa bao giờ Hằng đi nhiều như thế. Không biết bao nhiêu đoạn đường. Những bãi hoang. Những làng xóm Những lòng vỏ sâu thẳm. Những khoảng vườn thấp thoáng sau những hàng dâu thưa. Ngắt một nhành hoa. Bứt một sợi cỏ. Nhìn nhau mỉm cười. Và lại dắt nhau đi nữa. Chưa đi như thế bao giờ. Nhưng đi như thế bao giờ và đến đâu cũng được.

Giấc mơ ngọt ngào chấm dứt một cách ngọt ngào. Giấc mơ chợt như một sức nước đẩy ngầm, Hằng bỗng lên và nàng tỉnh dậy.

Không khí lạnh buốt làm Hằng rùng mình. Bằng một cử chỉ có từ ngày thơ ấu – ở những buổi sáng mùa đông đã chìm khuất thật sâu vào dĩ vãng – Hằng chun người lại như một con sâu, kéo vôi tấm chăn len lên cổ. Gió động nhẹ trong những tấm rèm màu hoa cà. Hằng nhìn và chợt hiểu. Tối qua, đi ngủ, nàng quên khuấy đóng lại cánh cửa sổ ở đầu giường.

Vọng lên, và lọt vào căn phòng yên tĩnh,

nhiều tiếng nói lao xao phía dưới. Hằng lắng tai nghe, nhận ra cái âm thanh yếu ớt của Vân, tiếng trầm của Liệu, lẫn trong những chuỗi cười hồn nhiên trong trẻo của Diễm. Cả tiếng của mẹ. Cả tiếng của Tường. Cả nhà đều thức trước, cùng tụ họp ồn ào ở dưới nhà bếp, và điều này làm cho Hằng ngạc nhiên.

Nàng nghe thấy mẹ hỏi:

– Cô Hằng đâu nhỉ?

Tiếng Vân trả lời:

– Chắc cô ấy còn ngủ.

Tiếng mẹ phiền trách một cách âu yếm:

– Con gái thế đấy. Hư thân mất nết. Bây giờ còn ngủ chống cẳng lên.

Tiếng Tường, khàn khàn mệt mỏi:

– Để cho cô ấy ngủ, chứ bắt cô ấy dậy làm gì.

Tiếng Vân:

– Chúng con làm hết được rồi. Cũng chẳng có gì.

Hằng trở mình, túm túm cười vì câu nói của mẹ. Mẹ mắng cái lỗi mắng yêu. Hằng biết như vậy, bởi Hằng biết nàng được mẹ yêu hơn hết cả anh chị trong nhà. Chị Vân, chị Liệu phải chia nhau làm mọi công việc nội trợ. Chị Vân gần như đặc biệt phụ trách về chợ búa, bếp nước. Mọi công việc lật vật khác, chị Liệu phải lo toan. Riêng Hằng được mặc nhiên coi như không phải mó tay vào một việc gì hết. Được cái, cả nhà đều thương yêu Hằng thật tình, chiều chuộng Hằng thật tình. Chị Vân, chị Liệu cũng vậy, cho nên không chị nào so bì uất ức về cái sự Hằng được mẹ đặc biệt « ưu đãi ». Tình thương yêu này là thứ tình thương yêu các anh chị lớn dành cho đứa em bé nhỏ, cha mẹ dành cho đứa con. Sau cùng. Mẹ thường kể cho Hằng nghe, lúc mẹ có mang Hằng, cha mong đứa con út sẽ là một đứa con trai. Mẹ cũng mong thế. Hằng ra đời là con gái, tuy vậy cũng chỉ làm cho cha mẹ thất vọng gọi là, một chút mà thôi. Hồi nhỏ, mẹ đi đâu cũng cho Hằng

đi theo trước nhất, cha ngồi nhậu với mấy ông bạn già của cha, riêng Hằng được phép ngồi bên. Vội quấy thế nào, cha cũng chỉ cười: «Con Hằng này hư lắm nhé!» Cha nói nhưng không bao giờ đánh Hằng một roi nhỏ. Cha mất năm Hằng mới lên bảy tuổi. Cái tuổi hồn nhiên thơ dại chưa biết gì, chưa biết nhỏ lệ, chưa biết xót thương. Kỷ niệm về ngày cha qua đời là một kỷ niệm tung bừng, đám tang được đôi mắt thơ ngây còn ở xa những khổ đau muôn mặt của đời người, nhìn ngắm như một thứ hội hè rộn rịp. Khói hương trên bàn thờ. Tăm hình của cha chập chờn trong lửa nền lung linh, những tấm khăn xô, những vạt áo xô gấu, người đến phúng viếng tấp nập. Mẹ lẫn khóc thảm thiết. Chị Vân khi đó đã lớn, cũng khóc như mẹ. Anh Tường, anh Trọng đều trong mắt đỏ hoe... Giữa những khuôn mặt thê thảm tan nát đắm từng ngấn lệ khổ đau không bờ bến ấy, Hằng đứng ngây, mắt mở tròn, nhìn ngắm không chớp mắt cái cảnh tượng lạ lùng đang diễn ra. Rồi mái tóc trẻ thơ vô tội của Hằng cũng được mẹ chít cho một vành khăn tang.

Chị Vân nghẹn ngào hỏi Hằng: « Thầy chết rồi, Hằng có nhớ thầy không? » Hằng lắc đầu. Mà Hằng không nhớ thật. Chị Vân bảo Hằng phải khóc như mọi người. Hằng sợ chị Vân lắm, nhưng Hằng không khóc được. Sau này, lớn khôn, Hằng hiểu được thế nào là vết thương đau đớn trong lòng khi người ta vĩnh viễn mất đi một người thân yêu, nhưng cha chết đã lâu rồi, bây giờ Hằng còn quá chùng thơ dại, cái chết của cha chỉ còn là một kỷ niệm mơ hồ, sống lại trong những ngày giỗ.

Ngày giỗ. Hằng thất thanh kêu lên: «Chết cha!», và nàng vùng nhảy ra khỏi giường. Mẹ và các anh các chị đều thức dậy từ sớm, đều ở dưới nhà bếp, và Hằng thảng thốt nhớ ra hôm nay là ngày giỗ cha. Xỏ chân vào dép, mặt dép lạnh buốt làm Hằng rùng mình rút vội chân lại. Nhưng nàng không thể chui vào chăn trở lại được nữa, bởi hôm nay là ngày giỗ cha. Hằng ném cho đồng chăn gối một cái nhìn tiếc rẻ. Nàng muốn nằm lại, tìm hiểu lại người ấm áp thơm tho của mình còn tự động trong những khoảng trống kia của mặt đệm

êm ái. Sáng nào cũng vậy, thức rồi Hằng cũng nằm nán thật lâu trên giường. Nàng yêu thích những phút buông thả lười biếng như thế. Tầm mắt lim dim còn phảng phất giấc ngủ, tay chân, duỗi dài, trạng thái bất động kỳ thú là một nổi trôi chập chờn giữa mơ mơ màng màng, vành tai lơ đãng đón nhận những tiếng động chung quanh, rồi thần trí tỉnh táo dần dần bằng những suy nghĩ mông lung vô định. Mình đã lớn. Đã hai mươi mấy tuổi đầu. Thôi không còn ấu thơ. Thôi thông còn trẻ dại. Đời mình sẽ ra sao? Vui lắm hay buồn nhiều? Bao giờ tôi lấy chồng.? Ai là người ăn đời ở kiếp? Ngày về nhà chồng, bước lên xe hoa, chắc tôi sẽ khóc trong màu hồng áo cưới. Vì phải xa lìa mái nhà thân yêu. Xa mẹ, chị Vân, anh Tường, anh Diễm. Chắc thế, chắc tôi sẽ khóc. Đời tôi sẽ ra sao?

Đó là những câu hỏi thường hiện hình trong đầu óc Hằng. Trong khoảng thời gian muộn màng của buổi sáng, Hằng nằm trên giường đắm chìm vào mơ màng. Nàng chưa hình dung ra được người mong ước. Nàng

chưa hình dung được ra sự nàng mong ước. Đồi lằng lằng, yên yên, chỉ mới thấp thoáng một ngã đường tâm hồn hiện ra, con đường đó chưa nổi hình rõ rệt, chưa có gốc nguồn, chưa thành phương hướng. Hồi này, Hằng hay bắt gặp mình chớp mắt băng khuâng, thở dài nhẹ nhẹ, không hiểu tại sao như thế. Đọc truyện, Hằng thấy người ta bảo đó là những dấu hiệu, những triệu chứng của một tuổi dậy thì khởi sự đốt nóng bằng những lửa ham muốn nhục thể đầu tiên.

Hằng bước mấy bước co ro đến trước bàn phấn. Vọng từ dưới bếp lên tiếng dao chặt nhanh trên một miếng thớt. Hằng lửa nhanh mấy đường lược vào mái tóc. Khoác lên mình một tấm áo len. Hằng vui vẻ mở cửa đi ra.

Từ trên hành lang, Hằng đu mình, lớn tiếng gọi xuống:

– Chị Vân.

Vân ngồi xổm ở ngoài thềm, bên cạnh Liệu. Vân ngừng tay thái mực, ngẩng, cười nói đùa:

– Đứng trên ấy mà réo! Có xuống ngay đây phụ giúp một tay không?

Hằng ngửa cổ, cười lớn:

– Tuân lệnh. Xin xuống ngay.

Bằng những bước chân chim nhỏ chuyền càn, Hằng hất mái tóc về phía sau, chạy bay xuống cầu thang. Không khí chung quanh như vừa bị sức sống tươi trẻ của Hằng làm cho xao động. Buổi sáng hơi lạnh như một sáng đầu thu miền Bắc. Cái lạnh hắt hiu rất thơ, thoáng một chút băng khuâng, trồng cấy một niềm vui nhẹ nhàng vào tâm hồn Hằng. Vịn tay vào thành thang, Hằng ném tuổi trẻ nàng lao xuống từng bậc gỗ thình thình. Mẹ thường mắng Hằng về cái thói chạy lao trên cầu thang, cái thói quen tươi vui mà Hằng không bỏ được. Đời sáng nay, đẹp như một tấm gương sáng chói. Xuống tới nhà dưới, Hằng đứng lại thở, giữ niềm vui bất động của nàng trong khoảnh khắc. Rồi vươn cánh tay, mở cửa, nắng sáng ủa vào. Hằng nhảy xuống bậc thêm.

Hoa tím từng chùm mơn mớn trên bờ tường.

Hằng đứng sững lại, ngắm nhìn những chùm hoa nàng yêu thích. Tiến lại. Ngắt một bông hoa ngắt lên mái tóc. Miệng hát nho nhỏ, Hằng đi xuống bếp.

– Khói quá. Khói chảy nước mắt.

Hằng đứng lại, nhắm nghiền mắt lại, đưa tay lên dụi lia lia, miệng kêu lớn.

Tiếng Vân vui vẻ:

– Chưa xuống đã kêu. Đi lên đi.

– Lên thật đấy. Đang buồn ngủ thấy mờ. Lên buồng ngủ lại.

Từ trong bếp, tiếng bà Ký Thịnh vọng ra:

– Đẹp mặt con gái nhỉ? Lúc nào cũng chỉ thấy ngủ với ngủ. Cô Vân, có việc gì giao cho cô Hằng làm đi. Con gái phải làm. Mai sau về nhà chồng rồi khổ cực lắm đấy chứ không như ở nhà đâu.

Hằng vào đứng bên mẹ, nũng nịu:

– Mẹ không nói được chuyện khác sao? Lúc nào cũng chỉ có chuyện chồng con.

Nhiều tiếng cười của anh chị nổi lên. Tường lần đầu, lên tiếng phụ họa:

– Phải rồi.

– Phải rồi cái gì anh Tường?

– Gã chồng cho cô. Bắt cô phải lấy chồng.

– Không chịu.

Vân và Liễu cũng vừa cười, vừa nói:

– Không chịu cũng không được.

Tôi đến giữa bầu không khí ồn ào. Cánh cổng sắt khép hờ, tôi đẩy ra, lách mình bước vào, tôi nghe thấy nhiều tiếng cười nói và đã rất tự nhiên, tôi đi thẳng về phía sân sau. Chủ tâm là đến rủ Tường đi đánh bạc, tôi thầm nghĩ với tôi như vậy, ngay từ phút ra khỏi nhà. Nghĩ thế, mà vẫn thấy mình tự lừa dối mình,

tìm, những lý do loanh quanh để chối chạy một sự thực không dám thú nhận. Tôi đến vì Hằng. Hay ít nhất cùng vì cái đẹp của những chùm hoa tím. Hình ảnh Hằng trở thành một rung động trong tôi, làm tôi bàng hoàng ngạc nhiên. Tôi tưởng tôi chỉ rung động được về một người, người thiếu nữ của mỗi tình thứ nhất. Yến đó. Yến đẹp lộng lẫy, Yến đẹp kiều hãnh, đã làm tôi say mê từ bao nhiêu năm nay. Cuộc tình duyên sóng gió, đầy những va chạm gây nên bởi tuổi trẻ. Không biết tha thứ, bởi những hờn giận vụng về không biết cách giảng hòa, bởi tâm tính và sở thích trái ngược, đã chấm dứt, đã tan vỡ bởi một đoạn tuyệt gần như phi lý.

Rồi cũng phi lý như thế, cái việc lấy chồng của Yến. Nàng lấy chồng như một hành động trả thù không tính toán. Khi tôi biết và tìm gặp lại Yến, tình thương yêu trở lại với hai chúng tôi, nhưng sự thể đã muộn rồi. Yến đã nhận lời, mọi việc đã xong xuôi, và thế là Yến lên đường về phía bờ sông bên kia, là đất ngàn đời yên nghỉ của những đời hoa đã có chủ trong

thơ Nguyễn Bính. Vết thương tình ái đầu đời không hàn gấn, là một bàng hoàng làm thay đổi cá tính và nếp sống dòng chảy không bình yên, không xuôi dòng nữa.

Tôi đi tìm lãng quên. Bằng những thứ lãng quên dễ dàng nhất. Đánh bạc. Uống rượu. Đôi khi còn tập tễnh theo gót bọn đàn anh trác táng đến nằm cạnh một bàn đèn. Ngạo ngễ với tình yêu tan vỡ nâng lên hàng tưởng niệm thần thánh, tôi trở thành một kẻ hoài nghi khinh đời không còn tri âm. Ra cái điều đã sống đến tận cùng cảm giác, tận cùng say mê và tận cùng tuyệt vọng. Ra cái điều tình yêu tan vỡ kia nó lớn, nó đẹp, không có lần thứ hai, không có tình yêu nào khác có thể thay thế. Từ người thiếu nữ có đôi mắt buồn như hồ thu ở con đường Jackin ngoài Hà Nội, đến Yến như mối tình đầu đời đích thực, tôi tự nhận cho tôi một quá khứ tình cảm ghê gớm, ở đó tôi đã sống, đã chết, đã cho và đã nhận đến tận cùng.

Nghĩ cái lỗi nghĩ lẫn thẩn như thế suốt bao nhiêu năm. Trong cõi mùa đông lê thê lạnh

buốt của tâm hồn mở ngõ vết thương, tôi cúi nhìn máu mình chảy mãi. Tôi cúi nhìn tôi đau. Tôi cúi nhìn tôi chết. Những ngày tháng nhớ Yến, Yến như một đóa mặt trời chói lọi, tôi ngồi gục đầu trong sự lưu đầy thâm của mình. Và nhận lấy những câu thơ này của Hồ Dzếnh như một bản kinh cầu tha thiết vang vang khắp cùng thân thể:

Ta nằm trong ván trông ra

Tủi thân vì thấy người hoa vẫn cười

Ta toan giận dỗi ra đời

Ngờ đâu khăn liệm bên người vẫn thơm

Nát thân không nát nỗi hồn

Len trong cái chết vẫn còn cái đau.

Nằm trong tầm quan tài của tình yêu khâm liệm. Chết. Hết. Thôi. Nhưng đúng là len trong cái chết vẫn còn cái đau thật. Chết đâu có được. Chết sao dễ thế. Chết để làm gì. Tôi chỉ nằm bệnh, chỉ đau giả, chứ ở trong tôi vẫn róc rách chảy ngầm một ngọn suối đời sống không đành khô cạn vì hồn mình còn lãng mạn, đời mình còn thanh niên.

Căn phòng hờn đóng kín cửa ngõ bao nhiêu năm từ ngày một người đàn bà mang tên một loài chim hiếm đi lấy chồng. Căn phòng đó tôi có cảm tưởng như chợt mở ra một khung cửa mới. Bởi Hằng. Khung cửa đón khí trời vào. Khung cửa lùa ánh sáng vào. Khí trời và ánh sáng mang tên Hằng, tôi lại có cảm tưởng như vừa xua giạt giùm tôi hình ảnh Yến, ám ảnh Yến, như một bóng ma trôi chập chờn trong những đêm tăm tối mù sương. Bóng ma đó hành hạ tôi đến rũ rời thân thể, đến tan nát cuộc đời. Bóng ma đó đã bị ánh sáng này tiêu diệt.

Mang cái tâm trạng hồi sinh đột ngột, tôi trở lại căn biệt thự mang tấm biển có hai con số trùng 44. Lúc đứng lại trước cánh cổng khép hờ, nhìn lên tấm biển, sao tôi thấy tôi yêu con số 4 đến thế. Con số 4 là con số của tôi. Con số của một hạnh ngộ, một tình cờ mở rung động một đời vào những chân trời tình cảm mới.

– Cô Hằng chưa nên đi lấy chồng.

Tôi cất tiếng làm mọi người, nín bật trong khoảnh khắc. Rồi Tường tiến lại bắt tay tôi. Cúi đầu chào mọi người, tôi thấy những cái gật đầu đáp lại thân mật, có cảm tình, không lạnh nhạt và không khó chịu như lần trước. Hằng đưa mắt nhìn tôi, đoạn ngồi xuống bên cạnh Vân. Riêng Liệu chừng như vẫn chỉ nhìn thấy tôi như một con bạc, một người bạn xấu đến rủ chồng Liệu nhập vào những cuộc chơi bời hờ hững, những thú vui tội lỗi. Liệu đứng lên, ra bể nước rửa tay, lẳng lẳng đi lên nhà trên. Vân nhìn theo Liệu và nàng ném cho tôi một cái nhìn thật tử tế, thật dịu dàng như có ý nói: « Anh đừng để ý.» Tôi mỉm cười đáp lại Hằng. Tôi muốn nói tôi không để ý. Tôi muốn nói tôi tới đây vì lẽ riêng nàng hay biết mà thôi.

Tường kéo tay:

– Chúng mình lên nhà trên.

Đôi mắt đen nhưng, cái nhìn đôn hậu của Hằng đã làm tiêu tan cái ý định rủ Tường đi đánh bạc. Dù đó chỉ là một cái có. Nhưng cái có cũng không còn nữa. Tôi gỡ tay Tường:

– Đứng đây vui hơn. Để xem chị Vân và cô Hằng biểu diễn nghệ thuật nấu cỗ.

Tôi nói, thành thật. Không khí thân mật của một gia đình họp mặt trong khói bếp, cái không khí đoàn viên dưới một mái nhà, bao giờ cũng làm cho tôi yêu thích. Tôi nói chuyện với Tường mà kỳ thực là tập trung tất cả sự chú ý thầm kín của mình vào một người. Hằng. Tôi biết anh đang nhìn tôi. Cô có giận không. Không, nhưng nhìn vừa thôi chứ làm gì mà nhìn dữ thế. Tôi tưởng như Hằng và tôi đang thầm lặng và riêng tây nói với nhau như thế.

Vân:

– Chị em chúng tôi nấu cỗ dở lắm. Chỉ được cái bộ ăn là giỏi thôi.

Hằng không nói gì. Nàng tủm tỉm cười, có lẽ nàng sung sướng vì tôi đến đang thu nhận hình ảnh thanh thoát xinh đẹp của nàng vào tầm mắt mình. Có lẽ thế. Tôi muốn nghĩ như thế. Là nàng đang thầm kín vui vì một cặp mắt đàn ông đang ngợi khen nàng xinh đẹp.

Hằng đưa mắt nhìn quanh, như tìm một việc gì làm để được tự nhiên hơn. Sau cùng, nàng tìm được bằng cách tranh lấy con dao ở tay Vân, thái nốt những miếng mực chưa thái hết. Bàn tay đẹp, không yếu ớt, không xanh xao, khỏe mạnh và vẫn giữ được những nét thanh thoát. Những ngón tay búp măng tỳ nhẹ lên sống lưỡi dao, và phiến mực màu đỏ thắm được thái nhỏ thành từng sợi chỉ. Thỉnh thoảng Hằng ngừng tay, như suy nghĩ, và cặp môi đầy của nàng lại nở một nụ cười tinh nghịch. Hẳn là Hằng đã biết tôi để ý lắm đến nàng. Nụ cười tinh nghịch như một chế riều kia chợt làm cho tôi lúng túng. Tay chân bắt đầu thấy là thừa. Nhưng không hiểu sao, chân tôi cứng nhắc, cứ như chôn chặt xuống đất. Không phải là Hằng mà chính tôi đã bắt đầu mất tự nhiên.

– Hai anh lại sắp rủ nhau đi đánh bạc phải không?

Hằng thoát ngưỡng lên nhìn tôi và nói như thế. Nàng cười cười.

– Coi chừng à?

Vân cau mặt nhìn Hằng. Với Vân, tôi vẫn là một người khách lạ:

– Hằng ăn nói hay nhỉ?

– Em bảo coi chừng à! Chị Liễu mà biết thì có chuyện lôi thôi to. Anh Long, anh đừng có rủ anh Tường đi đánh bạc.

– Không. Tôi đến đây chơi. Không phải đi đánh bạc đâu. Cô Hằng cứ yên tâm.

Ra vẻ bằng lòng, Hằng tủm tỉm cười và cúi xuống thái nốt miếng mực.

Một lát, ngẩng đầu lên, chừng vẫn thấy tôi đứng ngẩn nhìn nàng, và chừng như sự ngẩn nhìn bất thường này bắt đầu làm cho nàng nhột nhạt, Hằng hơi cau mày. Nàng ném cho tôi một cái nhìn khiển trách nghiêm trị. Cái nhìn ấy nói: «Đàn ông gì mà cứ đứng nhìn đàn bà làm bẽ.»

Tôi muốn làm đàn ông. Tôi muốn làm vừa lòng Hằng. Hằng ngồi đó như một bức tranh tuyệt đẹp, và tôi còn muốn nhìn đến no nê

con mắt. Nhưng tôi cũng đành quay gót theo Tường lên nhà trên.

o O o

Ngày giờ hôm ấy của gia đình Tường, tôi trở về khoảng mười giờ sáng và trở lại vào buổi tối. Tường đưa tôi ra cổng, có mời tôi đến ăn cỗ giỗ, tôi muốn đến hết sức, nhưng vì muốn giữ ý, nên đành từ chối.

Ở nhà Tường ra, tôi gọi xe taxi về thẳng căn lầu cô đơn của tôi bên vùng ngoại ô Thị Nghè. Có cả một ngày rảnh rỗi nguyên vẹn trước mặt nhưng tôi không muốn vùi đầu vào đám bạc, đắm hồn trong men rượu, hay tìm gặp bất cứ một khuôn mặt bạn hữu nào. Xuống xe, đi qua từng dưới, bà Năm, người chủ nhà hỏi tôi:

– Cậu Long làm gì mà vui thế?

Tôi đứng lại ngơ ngác:

– Vui gì đâu, bà Năm.

Bà chủ nhà quê mùa, cười dễ dãi:

– Hàng ngày cậu lằm lằm lì lì. Như chán đời. Như khinh người. Hôm nay cậu cười một mình, lại huýt gió nữa. Thế không là vui sao.

Tôi trả lời, rất láo:

– Cười là buồn. Huýt gió là khóc. Bà Năm biết chưa?

Để mặc người chủ nhà tròn mắt ngó tôi như một người khùng, tôi lên thẳng trên lầu, đóng cửa, khóa lại, để nguyên quần áo nằm vật xuống giường. Căn phòng tôi ở là điển hình của một căn phòng thanh niên độc thân. Đó là một thế giới bừa bãi, ngổn ngang, nhìn thấy phát khiếp lên, và cái lý do giản dị là tôi đã lười như hủi, lại không có một bàn tay đàn bà nào thu dọn cho. Sách vở vứt từng đống trên mặt sàn. Bụi bặm phủ đầy. Mạng nhện giăng ở mọi xó góc. Một cánh cửa sổ mở rộng, ngó xuống một bãi hoang, có một dòng sông nhỏ chảy qua. Chiều chiều, tâm hồn hoang vu nhớ Yến rưng rưng, tôi hay đứng bất động hàng

giờ trước khung cửa ấy, nhìn xuống bãi hoang và dòng sông nhỏ.

Trên những vùng cỏ cây điều hiu, buổi chiều ngoại ô bao giờ cũng như xuống thật sớm. Nắng tà tà, đã bóng tối, đã mù sương. Cánh đồng rì rào nổi lên tiếng than vãn bất tuyệt của côn trùng. Miền cỏ tối lại trước tầm mắt, hoang vu hơn nữa. Dòng sông nhỏ tiếng thở dài. Tôi đứng, nhắm mắt lại, để thấy hình ảnh người tình cũ hiện lên như một trêu ghẹo tàn ác. Những buổi chiều của tầng lầu cao địa đầu một vùng ngoại ô thành phố như thế, tôi nhớ Yến không thể nào tả được. Nhớ thương Yến là mũi nhọn chiều chiều đâm suốt trái tim tôi. Tôi đứng kêu thầm Yến về, kêu thầm Yến về đầy trí nhớ. Tôi nhớ. Nhớ muôn vàn thứ nhé. Mùi tóc. Mùi da thịt. Ánh mắt Yến, cái lối cười giòn giã bất chợt, phản ánh ở Yến một tâm tính vui buồn rất dễ đổi thay.

Nhớ lại lần gặp gỡ cuối cùng, Yến khóc:

– Rồi anh sẽ quên em.

– Anh không thể quên. Tôi nói.

– Chúng mình chỉ còn một cách: quên. nhau.

Yến nói dễ thật. Quên được nhau dễ dàng thì làm gì còn có chuyện yêu thương và đau đớn. Yến đi lấy chồng: chắc đưa con đầu lòng của Yến đã ra đời, mà tôi còn nhớ Yến ngây ngất. Căn gác càng tăng thêm phần cô đơn. Những đêm đã dài, càng dài lê thê những đêm nằm một mình, trong những tiếng thở dài và trong từng cơn thao thức. Tôi tự hỏi: Thế nào là yêu? Và tôi tự trả lời: Yêu là sự đau đớn không bao giờ hết được.

Như thế đấy, yêu Yến. Như thế đấy, khi Yến đã bỏ đi, khi đã mất đi cái khuôn mặt yêu dấu, khi nhìn ra thấy lúa đôi, tôi vẫn một mình.

Nhưng căn phòng của tôi chiều nay không lạnh nữa. Phá vỡ cái nấp ván thiên của một cái chết tưởng tượng, tôi đã ngồi được lên. Bằng cái ánh mắt nhân hậu thấp thoáng một nét riêu cợt của Hằng.

Nằm thẳng băng trên mặt đệm, tôi vất tay lên trán suy nghĩ. Và cảm thấy một cần thiết ghê gớm thúc đẩy không tài nào cưỡng chống được: phải trở lại căn biệt thự mang tấm biển có hai con số trùng 44 với những chùm hoa tím. Trở lại gặp Hằng. Nhìn nàng. Nói chuyện với nàng. Không phải là lúc khác, ngày mai. Mà ngay bây giờ, ngay lúc này. Tôi ngồi lên, lại nằm xuống, không biết đã bao nhiêu lần. Tìm ra đủ cách để bảo rằng mình không yêu, những rung động đang bốc cháy trong lòng chỉ là những bốc đồng chốc lát. Nhưng mọi cố gắng kìm giữ ở tôi đều vô ích. Những chùm hoa tím. Hằng. Phải đến ngay bây giờ. Phải trở lại tức khắc.

Khi tôi mặc vội quần áo, xuống thang ra khỏi nhà, đêm ngoại ô đã xuống.

Tôi lững thững vừa đi vừa kiểm xe, tiến về phía cây cầu Thị Nghè.

Từ vùng ngoại ô, ném tầm mắt qua những lùm cây tối đen ở khu vực trung tâm thành phố chiếu tỏa hào quang ngút mắt lên thăm

thăm vòm trời thành một bốc cháy lung linh
chập chờn.

Phút này, một cái gì màu nhiệm như một
trận mưa xuân tắm gội hình hài, xa tâm linh
u uất của tôi thoát sáng ra, trẻ lắm. Cảm thấy
yêu đời. Yêu mình. Yêu Sài Gòn. Yêu lạ thường.
Yêu vô điều kiện, Muốn ghì lấy cái thành phố
này mà yêu. Muốn ôm lấy cái thành phố này
mà yêu. Muốn ôm lấy cái thành phố này mà
thương bằng tất cả sức mạnh của vòng tay
khắc khít. Yêu từ ngọn cỏ đường đi. Yêu từng
những thước khối không khí trải lụa quanh
mình. Yêu từ bóng cây bóng lá trên đầu, từ
mặt nhựa đường êm mát dưới chân. Yêu cả
trên kia những chùm hoa xa lạ. Yêu cây cầu
Thị Nghè. Tôi bước lên, đu mình ngó xuống.
Mặt nước rờn rợn ánh sáng phản chiếu. Niềm
vui mới mẻ từ dưới đó bay lên. Tôi mỉm cười.
Với mình. Với đời. Với Hằng. Thấy mình sống
lại, trẻ lại. Thơ mộng và lãng mạn lại, như
thuở nào mười chín tuổi, mặt phơn phớt lông
tơ thanh niên mới lớn, tim hồi hộp tình đầu

mới dậy. Thơ ngân nga và nhạc múa hát trong hồn. Đứng dưới gốc cây đước của con đường Jackin. Nhìn lên khung cửa lầu cao cho tới khi sương rơi ướt đầm mái tóc T. với ánh mắt buồn, thăm thẳm. Yếu với tiếng cười ròn rã, bất chợt. Những khuôn mặt cũ đã nhận chìm vào quá khứ. Hiện tại của tôi bây giờ là Hằng.

Hằng. Hằng. Tên nàng thầm gọi. Âm thanh chạy đuổi trong đầu óc như những dấu chân máu đỏ hồng lồng trên một cánh đồng mùa xuân cỏ xuân nuột nà. Gọi thầm tên nàng, chỉ gọi thầm thôi, đã ấm áp trong lòng. Khuôn mặt diễm lệ của tình yêu, mới chỉ bằng hình dung và tưởng tượng, đã là hướng tới của một ngẫm nhìn ngây ngất. Con đường từ vùng ngoại ô, qua cây cầu Thị Nghè sáng trắng dưới ánh đèn nê ông. Sang tới địa hạt Sài Gòn, là con đường tôi đi trong một buổi tối mùa hạ đẹp bằng những ý nghĩ miên man trong đầu về tình yêu, tôi cho là trạng thái kỳ diệu nhất đời người.

Qua hết cổng Nha Tâm Lý Chiến, với người lính cầm súng đứng gác, bất động như một

pho tượng, tôi mới vậy được một chiếc taxi. Mở cửa trèo vội lên. Đi đâu, ông khách. Còn đi đâu nữa. Đến đó. Nơi có cánh cổng, con số trùng 44. Nơi có những hàng cây xanh, con đường Nguyễn Du. Nơi của những chùm hoa tím leo trên một bờ tường. Nơi có một người thiếu nữ buổi sáng tôi đã nhìn thấy, nhìn thấy những ngón tay nàng đẹp như ảo tưởng, thái nhỏ miếng mực thành từng sợi chỉ.

Ngồi trên xe, tôi chưa thôi ngạc nhiên với sự hồi hộp của mình. Bắt đầu khám phá thấy đích thực thế nào là con người thực của mình. Nó như một câu thơ của Vũ Hoàng Chương: MỘT TRÁI TIM MỀM CHỈU NHỚ THƯƠNG, Tôi yêu, như thế suốt đời. Không bao giờ thôi được. Yêu lần này cũng như yêu lần đầu. Bao nhiêu tình yêu cũ đều tức khắc bị tình yêu mới nhận chìm xuống đáy. Quá khứ tình yêu là những ngăn nước long lanh.

Buổi tối, căn biệt thự có vẻ khác lạ, thân mật và cách biệt hơn với phố xá bên ngoài. Cánh cổng sắt thâm nghiêm hơn. Yên lặng lắng đọng trong những khoảng tối của cây cối im phắc. Tôi đứng tần ngần một lát. Lúc từ nhà ra đường, sôi nổi thế, bây giờ đến đây, chợt thấy ngập ngừng. Tôi nhìn cánh cửa đóng trước mặt, nghĩ: đẩy cánh cửa này, bước vào là nhận chịu cho mày một thay đổi lớn, không biết sẽ đưa mày tới đâu, coi chừng đó. Đẩy cánh cửa bước vào, có nghĩa như thực sự ném mình vào một cuộc phiêu lưu, tìm sống trong một miền gió bão. Nhưng tôi có gì đâu là gìn giữ, mà do dự? Căn lầu cô đơn, tiếng côn trùng đêm đêm trên bãi hoang sương dăng trắng xóa. Chấn chiếu lạnh. Ánh sáng luồng trên những bờ tường. Cái bóng của mày, sự thao thức của mày, và ngày cũng lẫm đẫm trôi, và người ta chỉ sống một lần thôi.

Tôi nghĩ được cho tôi như thế.

Và tôi đẩy nhẹ cánh cửa bước vào.

Tường không có nhà, tôi không nhìn thấy xe Tường trong ga ra. Hình như mọi người đều đi vắng. Buồng khách có ánh sáng và, cửa sổ mở, nhưng ngó vào không thấy một ai. Nhìn lên những cửa sổ trên lầu đều đóng kín. Tôi lẳng lặng, chờ đợi. Nhưng cũng không thấy ai lên tiếng.

Bước lên bậc thềm, tôi mở cửa. Cánh cửa lớn đóng, tôi lay, cánh cửa vẫn đóng chặt. Nếu cửa sổ buồng Hằng không có ánh sáng, chắc tôi đã đi ra, hẹn với mình lần khác sẽ tới. Nhưng cửa đóng mà có ánh sáng đèn. Tôi hy vọng Hằng có nhà. Nếu nàng lại có nhà một mình thì tuyệt biết chừng nào. Được nói chuyện riêng, tự do với Hằng, không có kẻ thứ ba, tôi chỉ mong có thế, cơ hội hãn hữu không bỏ qua được.

Tôi đi trở xuống thềm, dọc theo bờ tường về phía sân sau. Lúc này tôi có cảm tưởng mình như một tên trộm, chờ đúng lúc mọi người đi vắng để đột nhập âm thầm vào căn biệt thự yên tĩnh. Đi ngang qua cửa sổ nhìn vào buồng ăn, cũng không thấy có một ai, một phần cơm

đậy lồng bàn, còn đặt trên mặt bàn. Đến trước cửa nhà chứa xe, tôi chợt nghe thấy tiếng nước róc rách. Đó là tiếng nước của người đang tắm. Tiếng nước dội trên một thân thể, gây thành một âm thanh lạ tai trong vùng yên tĩnh lớn. Nhìn suốt về phía bên kia, của khoảng sân sau bóng tối lò mờ, tôi nhận ra một hình bóng không rõ rệt, nhưng biết được hình bóng của một người đàn bà. Người đó đứng cạnh bể nước, quay lưng lại, và không hay biết gì về sự hiện hữu bất chợt của tôi.

Thân thể người đứng tắm là một khối trắng đầy, nổi hằn trên một nền tối mờ mờ, đoán thấy da thịt lột thướt nhể nhại với những dòng nước chảy xuống từ tóc, trên mặt mũi, tay chân.

Tôi đứng sững, tự thấy đang ném mình vào một tâm trạng lúng túng. Không có một ý nghĩ bậy bạ nào trong đầu óc, nhưng cảnh tượng một người đàn bà khỏa thân đứng tắm cũng làm cho tôi xúc động. Nói khác đi, là giả dối gồ đá.

Đang toan đi trở ra, bỗng tôi giật mình. Trước mặt tôi, một ánh đèn vừa hắt ra từ một cánh cửa vừa hé mở. Cánh cửa đó tôi quy định được là ở phía cầu thang đi xuống. Tiến thoái lưỡng nan, tôi đành đứng nép vào bờ tường. Tự thấy bực bội ở cái trường hợp tình ngay lý gian của mình. Cánh cửa khép lại. Vệt ánh sáng mất. Một bóng người vừa bước xuống thềm. Tôi không dám quả quyết không cho mình thấy rõ mặt người, nhưng thân hình người ấy cao lớn, dáng đi nhanh nhẹn, không thể là Tường. Diễn hay Phan. Không phân biệt được.

Điều làm cho tôi lạ lùng: Cái bóng đi men theo bờ tường, gần đến đầu hồi ngoặt vào khoảng sân sau thì chậm bước lại. Trong cách thế đi đứng, có một vẻ gì thận trọng rón rén, như dấu hiệu khởi đầu của một chờ rình đầy bí mật.

Bên cạnh thành bể xi măng, vẫn tiếng nước dội xuống ào ào. Người đàn bà không hay biết gì. Nàng vẫn đứng nguyên ở chỗ cũ, quay lưng lại, và tiếp tục dội những gáo nước chảy tràn

trên thân thể. Màu trắng mờ mờ của da thịt để trần làm tôi suy nghĩ đến một pho tượng vê nữ thần tôi đã nhìn thấy ở nhọt công viên nào đó, pho tượng đôi khi có một vài cành lá rớt xuống, nằm trên vai trên ngực như một tỏ tình táo bạo của lùm cây trên đầu ngó xuống.

Nhưng hãy trở lại với cái bóng đen tôi đoán vừa từ trên lầu đi xuống. Cái bóng đó, như người đàn bà đang tắm, không hay biết gì về sự hiện hữu của tôi. Nó đứng lại, ngay trước mặt tôi, không hay biết, vì tầm mắt đang chăm chú nhìn về cái phía đó, phía người đàn bà đang đứng tắm một mình. Một lát như thế. Tôi lặng người chứng kiến cái cảnh tượng bất ngờ này.

Rồi cái bóng di động. Nó bước thêm một bước, và cũng thật nhẹ nhàng, rón rén, không tiếng trong sự di động êm ru, nó tiến thêm mấy bước nữa về phía người đàn bà đứng quay lưng. Tôi thẳng được sự tò mò kích thích mãnh liệt. Cái bóng đã quay lưng lại: Tôi nín thở, bước dài mấy bước, đi trở ra.

Những chùm hoa tím lã thã, lẫn hình trong bóng tối, đụng nhẹ vào mái tóc. Thoang thoang một mùi thơm cay trong không khí buổi tối thoáng mát. Tôi đi thật nhanh ra cổng, mở nhẹ cánh cổng, lách mình bước ra. Người đàn bà đứng tắm bên thành bể, cái bóng đen đi xuống như chờ rình để ngắm nhìn cái cảnh tượng mê đắm, tất cả còn ở nguyên trong đầu óc tôi. Nhưng tôi nghĩ chuyện vừa xảy ra không ăn thua gì đến mình hết. Chỉ hận một điều là không gặp được Hằng, không biết nàng đi vắng hay có nhà. Nhìn lên, cửa sổ buồng Hằng đóng kín vẫn lộ ra một vết sáng màu xanh nhạt.

Tôi khép cánh cổng toan bỏ đi, thì một vệt đèn xe chiếu tới từ đầu phố. Chiếc xe tiến lại, rõ sát vào vỉa hè, chậm hẳn tốc lực. Tôi đã nhận ra chiếc Frégate của Tường. Ánh đèn xe chiếu thẳng vào mặt làm tôi chóa mắt. Xe đậu lại. Đèn tắt. Tường mở cửa, bước xuống. Giọng Tường đầy ngạc nhiên vui:

– Kia Long, đến lúc nào thế?

Tôi nói dối:

– Vừa đến. Đang định bấm chuông.

Tường đẩy cánh cổng mở ra, chỉ tay cho tôi nhìn thấy:

– Lần sau, cậu cứ đẩy cánh cổng vào tự nhiên. Khỏi bấm chuông mất công. Khu phố này mười mấy năm nay không xảy ra một vụ ăn trộm nào. Hàng xóm láng giềng đều là người tử tế. Cổng nhà tôi thường chỉ khép hờ. Và cả đêm như thế đến sáng.

Tôi không muốn cho Tường nghĩ là tôi sẽ thân mật, tự nhiên quá. Tôi chỉ mới quen Tường. Đến căn biệt thự này một vài lần. Tôi không muốn làm một hành động quá trớn nào có thể làm Hằng xem thường. Giữ gìn từng ly từng tý vẫn là cái thái độ đó của bất cứ gã đàn ông nào trong thời kỳ đầu tiên lui tới gia đình người thiếu nữ đã làm y rung động. Tôi bảo Tường:

– Được. Nhưng tôi vẫn thích bấm chuông hơn.

– Vào đi.

Tường cười và bước vào qua cánh cổng.

– Bấm chuông thì bấm. Nhưng nếu cậu đến rủ tôi đi đánh bạc vào một lúc nào khuya hơn thì không nên. Mẹ tôi ngủ. Tiếng chuông sẽ làm cho bà cụ thức giấc.

– Cậu đi đâu về đấy? Tôi hỏi.

– Quên một đồ dùng cần thiết cho buổi diễn tối nay, phải về lấy. Tôi lại trở ra rạp hát ngay bây giờ. Lên đây, và nếu tối nay không có việc gì thì ra rạp hát chơi với tôi.

Tường cười:

– Xem Trịnh Tường trở tài làm cho khán giả khóc. Sau đó, chúng mình đi đâu thì đi.

Tường nhìn lên cửa buồng Hằng, chụm tay quanh miệng làm loa, gọi lớn:

– Hằng.

Tôi hồi hộp cả người, cảm thấy trái tim

mình đập thành thành trong lồng ngực. Nghe nổi xao xuyến bất chợt dâng lên, tôi vừa thú vị vừa bức mình với chính mình. Hằng mà biết tôi dễ dàng xúc động như thế này, đến nàng, bất cứ một liên hệ nhỏ nào về nàng cũng làm tôi xúc động, chắc nàng cũng phải buồn cười lắm. Nàng sẽ quay mặt đi chỗ khác, cười tủm tỉm, ánh mắt nàng sẽ thoáng lên riều cợt, và nàng sẽ nhìn thấy, thật rõ ràng, không che giấu được sự một lúng túng của tôi, nàng sẽ biết nàng đã làm tôi mất hẳn tự nhiên và bình tĩnh.

Tường lại chụm tay lên miệng, lại ngửa cổ la lớn:

– Hằng.

Ánh đèn trong căn buồng đóng kín trên cao, sáng lên. Cánh cửa sổ mở ra. Bóng Hằng hiện hình trên khung ánh sáng. Nàng rướn người ra khỏi thành cửa, gắt xuống, rất đông dạc:

– Anh làm cái gì mà ồn thế.

Tường trợn mắt, rứt cổ, làm cái kiểu sợ hãi, và ngó tôi, Tường trề môi:

– Ghê chưa. Nó «hách» nhất nhà đấy.

Tôi bật tức:

– Có vẻ như thế lắm.

Cái bóng thanh thoát trên cửa sổ, hỏi xuống bằng một giọng bực tức:

– Nói cái gì thế?

Tường chối:

– Không nói gì cô hết. Đáo để vừa vừa chứ.

Cái bóng thanh thoát trên cửa sổ chưa chịu thôi:

– Đúng là có nói xấu gi em. Anh Tường, ai đang đứng với anh đó?

Tôi nói lớn:

– Tôi. Anh Tường đang nói xấu cô ghê gớm lắm.

Vừa lúc đó, một cái bóng trắng, một cái bóng đàn bà, tóc thả dài từ phía tối đen của nhà chứa xe hiện ra, lớn dần, rõ dần. Tôi nhận ra được Liệu. Chính Liệu là người đàn bà đứng tấm khỏa thân bên thành bể. Nàng lại gần Tường, nghiêm trang gật đầu chào tôi. Trên tay cầm một cái khăn mặt ướt. Bộ quần áo ngủ quá mỏng làm hiện rõ những đường nét của thân hình. Lần đầu tiên, tôi chú ý đến Liệu, con người Liệu. Và nghĩ đến một loài hoa đêm, chỉ thơm hương khi đã lặn mặt trời. Một loài hoa đêm. Liệu đúng là hình ảnh của một loài hoa đêm, từng cánh mỏng mỏng dưới trời sao huyền hoặc. Ban ngày, Liệu thiếu sự tươi mát kiều diễm, sự tươi mát kiều diễm tỏa ra như một hơi sương buổi sớm của Hằng. Liệu mệt mỏi, nặng nề, khuôn mặt phẳng phất một vẻ u uất. Dáng đi uể oải. Tâm thần thờ ơ. Ban ngày, Liệu di động trong căn biệt thự như một hình bóng âm thầm. Nàng ở đâu đó. Lạc lõng. Vô định.

Nhưng đến tối, với ánh sáng và bóng tối

của đêm, với cái không khí riêng biệt của đêm, như thổi vào cho cái khối mỗi một chán chường một đời sống, Liệu đẹp hẳn ra. Bông hoa thơm nồng nàn thứ hương thơm nhiệt đới. Liệu suy nghĩ đến những đêm trăng trên một hòn đảo Hạ Uy Di. Những thiếu nữ thổ dân, da bánh mật, tay chân tròn lẳn, thân thể là một hiến dâng suồng sã, cơ thể là sự phô bày tận cùng của bản năng. Khiêu vũ dưới trăng rừng. Trên bãi cát. Trước mặt đại dương lồng gió. Những rừng dừa lá ngọn. Lửa bập bùng dưới những góc cây có từng bầy đom đóm lập lòe bay lượn. Trống mọi man rợ. Những âm điệu nồng cháy khuấy động cảm giác, thúc đẩy ái tình. Những điệu múa của bụng, mông, của ham muốn rừng rực, lý trí bị đuổi dạt, chỉ còn sự ngự trị ngạo nghễ của bản năng. Rồi lửa tắt, đêm khuya trăng lặn, những cặp tình nhân biến đi sau những lùm cây đồng lõa. Rừng im lặng chỉ còn là những hơi thở dồn dập, của sự sống thỏa tận cùng, của những tiếng kêu hoan lạc, của những cánh tay ghì những thân hình, của những trao hôn nồng nàn không dứt.

Liệu, ban đêm, suy nghĩ đến những niềm hoan lạc đốt lửa như vậy. Nàng mát rượi cái mát của nước còn tắm đầy thân thể. Mái tóc thả buông đón gió. Thơm mùi xà phòng. Liệu là hiện thân của cái đẹp thân thể. Phô bày lộ liễu. Thân thể đó, đứng trước mặt tôi, là sự kêu gọi nồng cháy nhất, trực tiếp nhất của ham muốn.

Tường đặt tay khoác hờ lên vai vợ, hỏi:

– Em tắm đấy à?

– Trời nóng nực quá, không tắm không chịu được.

Liệu ngửa cổ, hất mái tóc ra đằng sau. Cử động này làm nổi rõ bộ ngực đầy và nhọn hoắt. Thân thể Liệu là một khiêu khích sẵn sàng.

Bất giác, tôi đưa mắt nhìn về phía sân sau, nghĩ đến cái bóng đen rình mò giữa lúc Liệu đang khóa thân trên thành bể. Người đàn ông nào đó còn ở trong đó. Ốc tò mò của tôi lại bị kích thích mãnh liệt.

Tường hỏi Liệu:

– Đi chơi với anh Long một lát được không?

Liệu nhìn tôi, cái nhìn của nàng như bao giờ khó hiểu và thiếu thân mật:

– Hai anh định đi đâu?

Tường đưa mắt nhìn tôi như muốn hỏi ý kiến.

Tôi không muốn đi đâu hết. Mục đích duy nhất của buổi tối là đến đây gặp Hằng. Tôi nói:

– Tùy anh chị.

Tường suy nghĩ:

– Thế thì thế này: lại rạp hát, chờ lúc tan chúng mình đi nghe âm nhạc một chút. Xem một chương trình biểu diễn mới. Thấy nói là tân lắm. Nay Liệu, đã lâu lắm anh với em chưa đi nhảy đấy nhỉ?

Câu nói của Tường là một sẵn sóc âu yếm, nhưng không khéo léo, và hơi kịch cợt, khiến Liệu bất mãn hơn là bằng lòng. Nét mặt đang

nhẹ nhõm phơi phới chợt lạnh đi. Liệu nhún vai, chua chát riều cợt.

– Anh còn nhớ được là đã lâu cơ à! Cảm động thật. Em không đi đâu hết. Buồn ngủ lắm. Anh muốn đi đâu thì đi, em đi ngủ đây.

Liệu lách qua hai chúng tôi, miệng nói: «Xin lỗi», và đi thẳng về phía cửa dẫn lên cầu thang. Tôi hơi ngượng, rõ ràng là tôi chưa gây được chút cảm tình nào ở Liệu. Xem chừng, Tường, cũng hơi ngượng về thái độ thiếu thiện cảm của Liệu đối với tôi. Tường tảng lờ đi bằng cách kéo tôi lên theo.

Hành lang sáng đèn. Những cửa buồng đều mở rộng. Hằng đứng trước cửa buồng nàng, và tôi bỏ Tường đi lại phía nàng. Lòng tôi yên lặng được trong khoảnh khắc, bất chợt lại bị thu hút một cách kỳ diệu. Sự hiện hữu của Hằng bất chợt lại làm tôi quên hết. Mọi người, chung quanh, Tường, Liệu, quên hết.

– Cô Hằng chưa đi ngủ?

Hằng mỉm cười:

– Thế còn anh?

– Đàn ông bao giờ cũng thức khuya hơn đàn bà.

– Cho nên hư hỏng hơn.

Hằng mặc một cái áo dài đúng như một cái áo dài tôi hằng ưa thích. Nhiều trắng. Thật đơn giản. Mỏng, nhẹ. Khuy thủy tinh, Không phấn sáp, không một đồ nữ trang trên người, Hằng vẫn lộng lẫy, rực rỡ trong cái đẹp thiếu nữ đang ở trong thời kỳ toàn thịnh của nàng.

Một vài lần gặp trước, tôi có cảm tưởng đã phá đổ được những biên thù cách biệt thứ nhất bằng một vài câu nói đùa không đến nỗi vô duyên trơ trẽn, bằng một vài lời ngợi khen Hằng xinh đẹp, ngợi khen kín đáo, riêng mình Hằng biết. Như thế là quý trọng. Muốn thân mật mà không suồng sã. Muốn làm quen nhưng vẫn đứng xa. Nghĩ: Hằng đã ưng thuận cho tôi vượt qua những biên thù cách biệt

ấy. Bằng ý nghĩ chủ quan này, tôi tự cho phép mình một lối bắt chuyện bạo dạn hơn:

– Đàn bà như cô Hằng...

Hằng nhú mày:

– Như tôi thì sao?

– Nhiều tiệm hăng vỡ nợ, vắng như Chùa Bà Đanh, lâu dần phải đóng cửa. Trước nhất là những tiệm bán son, thuốc vẽ mắt, son tô môi cho đàn bà.

– Trang điểm mới đẹp chứ. Tôi quê mùa. Tôi không biết trang điểm.

– Hàng vạn người đàn bà ở cái thành phố này chỉ mong được quê mùa như cô.

Hằng tựa lưng vào thành cửa, mỉm cười, nàng mỉm cười với mùa xuân và tuổi trẻ của nàng. Nàng mỉm cười với cuộc đời. Nàng chưa gặp những cái làm thở dài, chưa biết những điều làm cho nhỏ lệ. Ánh Sáng từ phía trong hắt ra, bắt gặp cái trở lực êm ái là Hằng, rồi dịu

dàng vượt qua. Gió động nhẹ tà áo như một cánh bướm. Nhìn Hằng lúc đó, thân hình cao vút như lời hát mà ánh sáng làm nghiêng đi như một đường tơ, như ban nãy từ dưới đất nhìn lên Hằng, bán thân hiện hình trên khung cửa, có cái điều màu nhiệm đặc biệt này luôn luôn xảy ra được ở tôi, là tôi nghĩ ngay được đến rất nhiều cái đẹp khác, không ăn nhập gì đến vẻ đẹp của nàng. Những cái đẹp hư ảo của những vì sao lấp lánh sáng trên một nền trời đêm thăm thẳm. Như cái đẹp của một con đường cỏ non nuột nà, bấy giờ, là tháng giêng, tháng của cỏ non, nắng ấm vừa vừa, mưa tơ nhẹ nhẹ, thấp thoáng sau một hàng rào nở hoa, bướm từng cánh lượn bay trên những nhánh cải lốm đốm hoa vàng trên búp. Như cái đẹp của một dòng sông nhỏ hiền hòa in dáng mây trời, dòng sông chảy qua những bến đá ở quê tôi ngoài Bắc, bây giờ là mùa hạ, trời xanh ngọc thạch, dòng sông đậm bờ, nước mát lắm, tôi nằm trên một cái võng, cái võng mắc dưới bóng cây, và từ một cái vòng mắc dưới cây nhìn ra, đời hiền hòa nhịp điệu ca dao. Như

một buổi sáng, trở dậy, nghe thấy tiếng chim hót vui ở đầu nhà, tâm thần sảng khoái muốn nhớ thương, luôn cho đi châu ngọc trong lòng, muốn đón lấy cuộc đời châu ngọc.

Tôi muốn nói với Hằng về tất cả những cái đẹp ấy, những cái đẹp ấy tạo thành cái trạng thái ngọt ngào cảm động nhất của tâm hồn tôi. Nhưng, tôi cảm nghĩ là không nói được ra. Nói làm sao được cái nhẹ hơn mây trời, mong manh hơn tơ trời, tinh khiết như một dòng suối núi?

Chiếc áo dài đơn giản Hằng mặc trên người nàng nữa. Chiếc áo cũng là một khơi dòng cho thật nhiều vẻ đẹp riêng tây. Trên người Hằng, vải lụa thoát như có linh hồn. Trên người Hằng, vải lụa tôi không chỉ còn là vải lụa. Nó là một cái gì thật hơn, đẹp hơn quần áo. Nó là một phần của một toàn thể đẹp. Đừng tưởng tôi làm thơ. Tôi chỉ cố gắng ghi lại những cảm giác thực, những nhận xét thực, trước một đối tượng thực là những nét đẹp nhiều mặt, óng ánh như một viên kim cương, tôi khám phá

thấy ở Hằng. Đàn bà, nhiều người mặc quần áo không ra cái gì hết. Thật là chán đời hết chỗ nói. Người một nơi, áo quần một nẻo. Người lạc lõng một phía này, quần áo ngẩn ngơ một phía khác. Quần áo và người, đúng là hai thứ làm hại lẫn nhau. Đến với Hằng, khác hẳn. Quần áo vải lụa đến với Hằng, sáng lên bằng đường nét, rực rỡ bằng màu sắc. Ngon mát không thể nào tả được. Vải lụa ôm lấy thân hình thanh thoát thiếu nữ ấy là một sự khát khao vừa vặn, đâu ra đấy, sang trọng và quý hiếm hẳn lên.

– Cô mặc áo, sắp đi đâu. Tôi lại tưởng là cô đã đi ngủ?

– Chưa anh ạ, tôi chờ đi với anh Tường.

– Đến rạp hát?

– Dạ...

– Hay lắm. Tôi cũng đến đó bây giờ.

– Vâng. Mời anh cùng đi cho vui.

Vui. Tôi vui thật. Vui bất ngờ, vui hoàn toàn

226 | Mai Thảo

như lòng mình đang phơi phơi bốc lên một trận mưa hoa. Vui như đứa học trò buổi chiều thứ bảy. Tôi cười với Hằng. Không muốn dấu kín niềm vui này, Muốn cho Hằng nhìn thấy tôi vui.

Hằng tránh ra cho tôi vào.

– Anh vào chơi một lát. Chờ anh Tường rồi cùng xuống.

Tôi bước vào cái thế giới thân mật của Hằng, lần đầu. Căn phòng xinh nhỏ, đơn giản, có dấu vết của tâm tính Hằng trong một bài trí trang nhã, nhẹ nhõm. Một cái bàn phấn kê đối diện với cái giường ngủ cá nhân, mặt đệm phẳng phiu, trắng nuốt. Trên tường, một tấm hình bán thân của Hằng, và một tấm hình toàn gia, tấm hình toàn gia này chụp hồi Hằng còn nhỏ tuổi.

Chúng tôi đứng bên nhau trước những mái đầu lỗ nhố trong khung kính. Hằng chỉ tấm hình đó:

– Anh nhận được ra tôi không?

Tôi chú ý tìm kiếm, và chỉ tay vào một cô nhỏ, mắt tròn xoe, tay chân bụ bẫm, nhìn thẳng vào ống kính bằng cái nhìn thơ dại, bỡ ngỡ:

– Cô nhỏ này.

– Đúng. Hồi nhỏ, tôi mập mập.

Hằng bưng miệng cười, nói đùa:

– Như bà Bút Trà.

Từ đứa nhỏ bụ bẫm cổ tay cổ chân có ngấn trong hình đến người thiếu nữ mảnh mai dáng liễu tươi cười đứng bên cạnh tôi, những mưa nắng và những đổi thay cuộc đời đã làm lớn dần một mầm hạt tươi tốt thành một nhánh hoa kiều diễm.

Hằng đứng thật gần. Tay nàng, chạm nhẹ vào tay tôi. Hằng không rút lại. Tôi biết nhưng tự nhiên, không để ý. Một ý nghĩ thèm muốn bất chợt nổi dậy. Tôi tự hổ thẹn với sự vẩn đục đầu óc của mình. Nhưng ý nghĩ tội lỗi tan biến

nhau chóng. Gần Hằng, trong vùng ánh sáng tinh khiết của tâm hồn nàng, mọi thứ bụi bẩn bị hút mất, tôi nhìn Hằng cảm động và quý mến thành thực, như nhờ sự hiện hữu sáng láng của Hằng, lòng mình hướng tới được những điều tốt đẹp hơn. Tình yêu đích thực là một hướng thượng? Người ta vẫn nói như thế. Hằng suy nghĩ đến mây, đến trời, đến gió thổi trên chín tầng chất ngất, đến những vì sao, toàn là những cái rộng thoáng trên cao. Chúc em xinh đẹp và sung sướng. Gót chân em hồng, đừng đau gai nhọn. Hồn em đẹp, đừng gặp cái xấu. Tâm địa em tốt, cái bẩn đừng vương.

Tôi tin có hạnh phúc ở đời. Hạnh phúc chỉ là một hiện tượng của mơ mộng ảo tưởng thuần túy, hạnh phúc chỉ là một danh từ trừu tượng, một an ủi vỗ về, nhưng đứng bên cạnh Hằng, lòng chợt thấy dịu dàng, cảm động, tôi muốn chúc Hằng mãi mãi xinh đẹp, mãi mãi sung sướng, nàng, riêng nàng, được biết thế nào là hạnh phúc, đường của Hằng đã trải đầy hoa thơm.

Sống nhiều khi là một cực hình. Cuộc sống, người ta chán ngấy nó đến cổ, không kiếm tìm được một mảy may sinh khí.

Nhưng sống, nhiều khi còn như nhận được một ân huệ. Như phút này chẳng hạn. Buổi tối mùa hè, trên tầng lầu của căn biệt thự này, trong căn phòng riêng này của nó, có Hằng ở gần, tôi quên được đời tôi chỉ là những canh bạc thâu đêm suốt sáng, những buổi chiều trên căn gác cô đơn vùng ngoại ô Thị Nghè, mở cửa ngó xuống cánh đồng cỏ hoang, nghe côn trùng than trong đêm tối.

– Cô Hằng sẽ làm gì?

Đôi mắt Hằng quay sang, mở lớn.

– Tôi không hiểu.

Câu hỏi khó hiểu thật. Chẳng hiểu tại sao tôi lại đột ngột hỏi Hằng như thế, lúng túng? Không biết chuyện gì khác để nói, để hỏi? Có lẽ như vậy.

Tránh cái nhìn của Hằng, tôi nhìn lên đứa con gái bụi bặm của tấm hình và tôi trả lời:

– Ai cũng phải có một dự định nào đó cho cái mai sau, cái sắp tới của cuộc đời mình.

– Dự định của anh chắc ghê gớm lắm?

– Tôi hỏi. Cô không trả lời lại hỏi lại.

– Anh đại cho anh chết. Nhưng tôi đã hỏi, anh trả lời đi.

– Tôi cứ dự định chứ. Một giấc mộng nhỏ, và bình thường. Thành phố này hình như không thích hợp với tôi lắm. Thuở nhỏ, tôi sống ở miền quê. Lớn lên, ở thành phố, vẫn thấy nhớ thương thế nào ấy những vùng rộng rãi thoáng ngoài thành phố. Lửa điện không tới đó. Ánh sáng là nắng ban ngày, trăng sao ban đêm. Hàng năm, tôi không được nghe tiếng chim hót, một tiếng chó sủa. Đầu óc của người thành phố là những vang động hỗn loạn, choáng váng.

Trong khi tôi nói, Hằng nhìn tôi chăm chú.

Có vẻ như nàng khám phá ở tôi một mẫu người có những điểm khác lạ. Cái nhìn của nàng bình tĩnh, nhưng có cảm tình. Tôi nói tiếp:

– Một căn nhà ở sâu sau một khoảng vườn. Thật mát. Nền đất mịn màng. Mái rạ bình yên. Chạy chung quanh nhà, hàng hiên thật rộng. Ngõ um tùm, tất cả mát một màu xanh vây bọc. Nằm hàng giờ trên một chiếc ghế mây kê ở đầu lờ. Đọc sách. Mơ mộng. Không làm gì hết. Nhìn cây cỏ, nhìn nắng, nghe gió, nghe tiếng chim hót, tiếng gà gáy. Và mơ mộng.

Hằng ngắt lời tôi, cười thẳng thắn:

– Nghe cũng thích. Nhưng lười biếng thế nào ấy.

– Cô không ưa một đời sống như thế sao?

Tôi tưởng tượng được ra Hằng trong cảnh trí thư thái bình yên của đời sống thôn quê vừa bất chợt hiện hình như một mộng tưởng, một mộng tưởng bình thường nhưng chẳng bao giờ thực hiện được.

Hằng đi chân đất. Mặt mũi thanh thoát không son phấn như lúc này. Nàng mặc một cái áo cánh ngắn. Nàng đi qua một khoảng vườn thấp thoáng nắng sớm. Sương còn đọng trên những đầu cỏ như từng hạt ngọc long lanh. Giữa những bông hoa, nàng là bông hoa tươi tắn nhất. Giữa những cánh bướm, nàng là cánh bướm dịu dàng nhất. Trang đời là một giải lụa. Đời là nước xanh lá cây, đất thơm, da trời, sự nhẹ thoáng của không khí, sự yên tĩnh của những vùng bóng rợp. Nàng đem tới sự trung hậu của nàng, như một tấm gương trong suốt. Nàng đem tới tuổi trẻ không có nếp nhăn, và có nàng, tất cả trở nên dễ dàng, như ước muốn gì cũng được thực hiện, như sống đã tràn đầy không cần ước muốn. Khi đó, sống là một buông thả thư thái, một lim dim ngà ngà, một hòa nhập tận cùng vào cái đẹp.

Hằng nhìn tôi, riều cợt. Nàng lắc lắc mái tóc:

– Không.

– Cô yêu thành phố này?

– Căn nhà này thì đúng hơn, căn nhà này là không bao giờ tôi muốn rời bỏ.

Tường lên tiếng gọi ngoài hành lang. Tôi tránh sang một bên cho Hằng đi ra. Niềm vui tràn đầy trong tôi lúc này gần như làm tôi bức mình. Có cảm tưởng ngộ nghĩnh như đã bị Hằng chi phối hoàn toàn. Như vướng vào một cái lưới, sa xuống một cái bẫy. Tự hỏi. Người thiếu nữ này bắt đầu làm mưa làm nắng cho tâm hồn mình. Một phản ứng tự vệ nổi lên trong tôi. Phản ứng theo cái kiểu vẫn phản ứng là tìm gọi về những bóng ma quá khứ? Đã vướng bận, đã hệ lụy nhiều rồi. Trái tim đã tan nát. Thần trí đã rã rời. Bao nhiêu năm, lòng tự nhủ lòng, tránh thật xa những vùng tình cảm, bắt những rung động nằm yên, thôi không thăm viếng tình yêu. Ngờ đâu, mới chỉ một vài lần gặp gỡ, một vài câu chuyện đối trao, Hằng đã đốt cháy trở lại trong tôi, một ngọn lửa hồng hồng đỏ ngọn ném tôi trở lại với cái yêu muôn thuở của mình là đàn bà.

Thì ra ở tôi chỉ là một sự lãng tránh, sự không dám nhìn nhận một sự thực, là bản chất

mình. Trong ý nghĩa này, tôi theo Hằng đi ra.

– Đi đâu thế này?

Phan hiện ra ở cửa buồng. Dáng điệu lạnh lẽ và khổ người cao lớn của Phan chợt làm tôi nhớ lại cái bóng len lén vào sân sau ban nãy, giữa lúc Liệu khóa thân đội nước bên thành bể. Ngờ ngợ thôi. Không dám quyết đoán cái bóng đó là Phan. Hằng, Tường và tôi cũng đứng lại. Vân nghe thấy nhiều tiếng chân người, từ trong buồng đi ra, đứng bên chõng. Phan quăng tay sau lưng Vân, ôm lấy Vân, hôn nhẹ lên má Vân, cử chỉ rất tây phương và cũng rất tự nhiên trước mặt mọi người. Cảnh tượng âu yếm này khiến Hằng và tôi nhìn nhau và cùng mỉm cười. Vân hơi ngượng, đẩy chõng ra.

Nhưng tôi thì nhìn thấy rõ ràng là cử chỉ âu yếm công khai của Phan đã làm Vân sung sướng.

Tường nói:

– Đến rạp hát.

– Đông không?

– Thường thôi. Anh nhớ đêm nay đã là đêm trình diễn thứ bốn.

Phan:

– Tôi cũng nghĩ thế. Có cần tôi phải ra không?

– Có lẽ cũng không cần. Anh có thể ở nhà.

Phan chỉ tay ra ngoài trời:

– Đêm mát như thế kia, trời đầy sao, ở nhà, đi ngủ thì uống quá. Có lẽ lát nữa chúng mình gặp nhau ở đâu chẳng? Vân nghĩ thế nào?

Vân nép vào Phan, dịu dàng:

– Tùy các anh.

Vân, vẫn là cái hình ảnh đó của một phục tùng tuyệt đối.

Tôi nhìn Hằng, nhìn Vân, nghĩ đến Liệu, và nghĩ thêm rằng, ở cái gia đình này, mỗi người đàn bà là một tâm tính khác biệt nhau. Mỗi

236 | Mai Thảo

người đàn ông cũng vậy. Tôi đến đây, tôi cũng là một tâm tính khác biệt. Những trộn lẫn của nhiều tâm tính khác biệt vậy mà gây thành được một không khí hòa thuận, tạo được một đời sống chung yên ổn dưới chung một mái nhà, thật là một điều làm cho tôi ngạc nhiên.

Tường quay sang tôi:

– Long nghĩ sao?

– Chúng mình có thể cùng đi nhảy.

Sau khi đã cho Phan và Vân biết chúng tôi sẽ từ rạp hát đến một vũ trường mới mở trong Chợ Lớn, chúng tôi xuống cầu thang, Từ đầu cầu thang. Hằng chạy xuống băng băng. Nàng ném sự tươi trẻ vào bất cứ chỗ nào có mặt nàng.

o O o

Hậu trường nhỏ chật. Bầu không khí ngọt ngào. Tôi tìm một chỗ đứng sau

một cánh gà, mặc cho Tường tự do với những công việc của Tường. Sân khấu quả là đời sống, quả là cái thế giới thân thuộc của Tường.

Tường như chỉ đến đây, giữa cái cảnh tri bề bộn này, Tường mới đích thực là Tường, mới đích thực là con cá gặp nước để vẫy vùng, trong khi ở nhà, Tường là một con cá mắc cạn, nằm ngẩn ngơ vụng dại trên một bờ bãi nổi.

Tường đập vào vai tôi:

– Đứng đây chờ moa.

Tôi gạt đầu, Tường đã nhòa vào đám đông. Hằng đến đứng bên cạnh tôi. Chúng tôi cùng im lặng một lát, nhìn ra sân khấu. vở kịch đang ở một màn đẫm nước mắt. Người đàn bà đứng tuổi gục trên một cái ghế bành, toàn thân rung lên qua từng điệu khóc nức nở. Ánh sáng dịu hẳn xuống, căn buồng chìm trong một màu xanh nhạt, mơ hồ, mơ màng và thương nhớ. Người đàn bà ngồi đó một mình. Người đàn ông vắng mặt rồi, một vắng mặt bất ngờ và vĩnh viễn. Không bao giờ gặp lại. Chẳng bao

238 | Mai Thảo

giờ nhìn thấy nữa. Đã nghĩa địa bắt đầu, đã cõi chết từ đây. Tiếng khóc càng thảm thiết, sự đau khổ vỡ tan thành nước mắt.

Tôi nhìn sang Hằng. Nét mặt nàng hiện đầy vẻ xúc động.

Cảnh tượng ngoài sân khấu làm tôi đứng đưng. Riêng Hằng đứng bên tôi làm tôi xúc động.

Hằng thì thầm:

- Anh thấy thế nào?
- Một người đang khóc một người đã chết.
- Chết thật là một điều ghê gớm.

Hằng nói và thở dài.

– Có những điều cô không nên nghĩ đến, nói đến vội.

- Như?
- Khổ đau và cái chết.

Hằng chớp mắt:

– Anh cho là tôi chưa biết gì, tôi chưa có quyền nói, tôi chưa có quyền nghĩ đến những điều đó hay sao?

Khổ đau sẽ đợi ta ở đầu đường. Cái chết sẽ đến ở cuối đường. Đó là một sự thực không một người nào lẩn tránh được. Cô còn trẻ. Tránh nói đến những điều đó càng được chừng nào càng hay chừng ấy. Cô không thấy như thế là hơn sao?

Chúng tôi đứng nói chuyện thì thầm ở một góc, như đã tạo được một sự cách biệt hoàn toàn với chung quanh. Hằng hơi mỉm cười, nửa như tin, nửa như hoài nghi những điều tôi nói. Tôi lại được đứng gần nàng, thật gần. Nhận được cho mình một hiện hữu cụ thể. Bằng hơi thở, da thịt, ánh mắt long lanh, mái tóc mềm mà tôi đoán được những đường tơ mềm mại. Sống thật là một bất ngờ kỳ thú, khi sống đưa lại cho ta những ngạc nhiên, làm xao động được dòng chảy bình thường làm cho ta chán ngán. Tôi ngắm nhìn Hằng, không chán mắt.

Vẻ đẹp thiếu nữ ở Hằng mỗi lúc một khác, và ở tôi là sự khám phá được không ngừng, không ngừng những vẻ đẹp ấy, khi tôi nhìn nàng, lại thấy hiện ra.

Tường thấp thoáng đầu đó, lúc hiện, lúc mất giữa cái đám người đi lại tấp nập, vội vã, mỗi một việc, không ai để ý đến hai chúng tôi. Hằng lại nhìn ra sân khấu, đã đến những phút cuối cùng của màn kịch cuối cùng. Xem ra là một hồi gay cấn. Nghe thấy những tiếng vỗ tay lác đác nổi lên ở những hàng ghế. Rồi màn hạ.

Tôi nói, giọng tiếc rẻ:

– Hết rồi.

Hằng cười:

– Anh thấy chưa đủ?

Tôi không biết gì về vở kịch. Cũng chẳng xem. Nhưng tôi muốn được đứng ở cái góc này với Hằng lâu hơn nữa. Tôi muốn nói với Hằng như thế. Nhưng không dám.

Tôi không còn là tôi trước mặt những người đàn bà khác, xàm xỡ, bạo dạn, nói thẳng và nói ngay bất cứ một ý nghĩ gì chạy qua trong đầu. Tôi muốn nghĩ đến sự đổi thay của tôi, sự giữ gìn của tôi như một thái độ trang trọng, riêng dành cho người thiếu nữ dịu dàng và hiền hậu này. Tôi thầm nuôi một hy vọng là nếu tôi yêu Hằng, nàng sẽ hiểu, tôi không cần phải nói ra, lời nói là tầm thường, tình yêu chân thực không cần phải biểu lộ bằng lời nói, tình yêu chân thực nói bằng một thứ ngôn ngữ riêng. Tôi không vội vã gì. Hãy bình tĩnh, để cho sự gì phải đến sẽ đến. Mọi hấp tấp sẽ chỉ đưa đến những sai hỏng đáng tiếc.

Một bàn tay đập nhẹ vào vai, làm tôi giật mình quay lại. Tường thở ra:

– May quá. Xong rồi. Bây giờ chúng ta kéo nhau vào Chợ Lớn.

Xe vào đến đầu đường Đồng Khánh, Tường đậu lại, xuống mua thuốc lá.

Từ lúc rời khỏi rạp hát, tôi ngồi im không

nói một lời nào. Tôi đang vui, đang chăm chú nghe ngóng niềm vui lan thấm trong lòng. Mọi lời nói lúc này là thừa. Hằng ngồi giữa. Lòng xe hơi chật cho ba người ngồi chung một ghế. Nửa mình Hằng tựa nhẹ vào vai tôi thành một đè nặng êm ái. Thành phố lúc này đã về khuya. Gió đêm lùa vào mắt rươi.

Thỉnh thoảng, một vài sợi tóc của Hằng chạm vào má tôi, khiến tôi rùng mình ngây ngất trong một cảm giác nhột nhạt kỳ thú:

- Anh lạnh?
- Không. Tôi mỉm cười.
- Sao anh rùng mình?

Tôi chặc lưỡi:

- Thói quen. Cô đừng để ý.

Hằng cười với đêm Chợ Lớn thênh thang trước mắt:

- Anh có nhiều thói quen lạ lắm.

– Cô lại muốn nói đến cái thói xấu động nhìn thấy hoa là phải ngắt một bông.

– Tôi quen rồi, anh lại làm tôi nhớ đến đấy nhé. Vậy anh đã để cho đàn hoa tím của tôi được yên chưa?

– Trả lại những chùm hoa tím cho cô từ lâu rồi. Không bao giờ động chạm đến nữa. Và cô biết tại sao không?

– Không.

– Nhiều cái đẹp hơn hoa nhiều. Tôi vừa khám phá thấy điều đó. Hoa đẹp làm sao bằng được vẻ đẹp của đàn bà.

Hằng tủm tủm cười về câu nói có một ngụ ý ngợi khen thầm kín. Trên hè đường, Tường đã mua xong thuốc lá, châm một điếu thuốc hút thở khói lên bầu trời thành phố ban đêm, Nhìn Tường, tôi thấy có hai nơi thích hợp với Tường. Một, hậu trường một sân khấu, hai, đêm khuya của thành phố. Dưới ánh điện, Tường linh động và trẻ tươi hơn dưới ánh nắng mặt

244 | Mai Thảo

trời. Đem trả lại sự sống cho Tường và nhận xét này làm cho tôi như trở lại Liệu, cuộc tắm khỏa thân bên thành bể, cái bóng người đàn ông lén vào. Tôi nghĩ rồi tôi, sẽ không chống lại sự tò mò. Tôi nghĩ rồi sự tò mò kích thích sẽ đẩy tôi đến chỗ tìm hiểu châu đáo hơn nữa từng khuôn mặt, từng cuộc đời tập hợp dưới mái nhà của căn biệt thự mang tên con số trùng 44.

Từ hè đường, Tường lững thững đi ra, vịn tay vào thành cửa, hỏi vọng vào tôi:

– Vũ trường nào? Nói đi.

Tôi đưa mắt nhìn Hằng:

– Cho cô Hằng chọn.

– Anh làm như tôi quen biết tất cả những nơi chốn ấy lắm. Chỗ anh lui tới hàng ngày mà. Sao còn phải giả vờ hỏi ý kiến.

Câu nói giễu cợt bắt buộc tôi phải nghiêm nét mặt. Vì tôi, tôi không có ý định riêu cợt. Tôi nói:

– Đã đành là biết. Nhưng phải hỏi xem cô muốn đến đâu trước đã chứ.

Hằng nhìn tôi, như xin lỗi:

– Hằng không biết đâu, tùy anh.

Lần đầu tiên Hằng xưng tên. Nghe ngoan và thương lạ lòng. Tôi nhìn nàng, rưng rưng, cảm động. Người ta chỉ sống có một lần trong đời. Gặp được cái đẹp, cái đúng, cái thực riêng chỉ một lần trong đời. Ngu xuẩn biết chừng nào, hèn nhát biết chừng nào kẻ khép mắt ngủ kỹ đi mùa xuân hồng độc nhất đi qua. Phút này, thực tình tôi không muốn kiêu hãnh, không muốn giữ gìn, không muốn che giấu, không muốn đóng kịch nữa. Mà muốn cầm lấy tay Hằng nâng lên, hôn nhẹ vào những ngón tay búp măng đẹp như một đài hoa vừa nở. Tôi muốn nói: «Có lẽ anh điên. Nhưng anh yêu em và anh biết chắc chắn như vậy.» Nàng sẽ có phản ứng gì? Không biết. Không cần biết.

Nhưng Tường đứng cúi mình ngoài cửa xe

ngó vào, và tôi kìm giữ được một sự tỏ lộ bỗng bột. Tôi cười:

– Nếu vũ trường là một nơi ăn chơi hư hỏng, thì tôi giỏi về sự hư hỏng ấy lắm. Đi theo tôi. Tất cả mọi người hãy nhắm mắt đi theo tôi.

Trong không khí thân mật ồn ào của những tiếng cười nói, chiếc xe phóng đi như một mũi tên. Tôi chỉ đường cho đường đến tiệm khiêu vũ của Nhã. Nhã là một bạn học cũ từ hồi ở ngoài Hà Nội, trước khi xảy ra chiến tranh. Hai chúng tôi ngồi chung một bàn, trở thành bạn thân. Nhã con nhà giàu, lười học, lúc nào cũng có tiền đãi tôi đi xem chiếu bóng, tôi thì lúc nào cũng thừa thì giờ và chịu khó làm hộ Nhã từng bài toán, môn toán là môn Nhã dốt nhất và cũng sợ hãi nhất.

Cuộc kháng chiến bùng nổ chia cách chúng tôi nhiều năm. Tôi lên đên ngoài vùng hậu phương, trong khi Nhã chỉ tản cư có ba tháng rồi theo đường Ngã Tư Sở trở về thành.

Mấy năm sau tôi trở về, gặp lại, Nhã đã trở

thành chủ nhân ông một tiệm khiêu vũ. Chính Nhã là kẻ dạy tôi những bước võ lòng đi theo điệu nhạc. Cho đến khi vào Nam, Nhã vẫn giữ nguyên nghề cũ. Bảo tôi là làm chủ tiệm nháy có nhiều điều lợi lắm. Kiếm ra tiền. Luôn luôn có hàng đồng đàn bà trong tầm tay. Vừa làm, vừa được chơi. Tôi nghĩ cũng phải chịu Nhã có lý. Tiệm khiêu vũ của Nhã nhỏ thôi, hạng trung, nhưng không khí ở đó thân mật và tôi lui tới như người nhà, muốn làm gì thì làm.

Thang máy đưa chúng tôi lên từng lầu trên cùng. Cái thang máy cũ quá, nặng nề rướn lên làm cho Hằng buồn cười. Chúng tôi lại được dịp cười đùa trong thang máy.

– Anh đến đây nhiều lần? Hằng hỏi.

– Không đếm được.

Hằng rụt cổ:

– Khiếp thật.

– Có gì mà khiếp. Hàng nghìn người như tôi.

248 | Mai Thảo

- Đi chơi mãi rồi cũng phải chán chứ?
- Cố nhiên.
- Các anh sống khác đi.
- Như thế nào?
- Làm sao tôi biết được. Nhưng các anh phải sống khác đi.

Hằng có cái lối nói chuyện đặc biệt như thế. Tôi gọi đó là thứ ngôn ngữ đôn hậu, tự nhiên, phản ứng cho tâm hồn nàng mở ngã bằng một mở ngõ chân thật toàn vẹn với cuộc đời, với mọi người, với chính Hằng.

Tôi nhận lấy câu nói, như uống thêm một ngụm nữa của dòng suối ngọt. Lúc này, có Hằng bên cạnh, tôi lại có được cho tôi một cảm giác lãng quên đời kỳ thú. Cần gì nhiều đâu, để có thể lãng quên đời. Khối đời nặng trĩu bấy lâu trên hai bờ vai mỗi, thoát như được nhấc khỏi, cho tôi nhẹ thênh bay lên, và ở trên một tầng cao mới, tôi nhìn thấy những biển rộng và những trời xanh mới. Các anh phải sống khác đi. Tôi

đón lấy câu nói của Hằng như uống thêm một ngụm nữa của một dòng suối ngọt ngào, dòng suối chảy qua một cảnh rừng hương trong một buổi có nắng lụa trái vàng trên thảm cỏ, dòng suối là tấm gương của tâm hồn tôi soi ngắm, nhìn thấy trên nền gương sáng láng như một vòm trời, sự đổi thay của mình. Tôi muốn bảo Hằng là tôi muốn làm khác đi, sống khác đi, không phóng đãng, không hoang tàn, không buông thả như tôi đã sống trong những cô đơn không cùng của quãng đời cũ.

Nhưng tôi chưa kịp nói, thang máy đã đưa chúng tôi lên tới tầng lầu trên.

Tôi tránh sang một bên, nhường lối cho Hằng bước ra.

o O o

Đó là một căn phòng rộng thênh thang, trước là sân thượng, được Nhã cho sửa sang lại và cắt mái trên một nửa

phần của toàn thể diện tích. Tiệm nháy không sang trọng, như những tiệm nháy ngoài Sài Gòn, nhưng thân mật và có một không khí riêng, khá đặc biệt. Ở đây, tất cả đều có vẻ dễ dàng, không khí là một thứ không khí gia đình, người ta đi lại thoải mái không kiểu cách, chỗ nào cũng có những tiếng nói chuyện và những tiếng cười đùa.

Tôi nhìn thấy Nhã đứng trong quầy rượu, cả vợ và cả cậu Toàn, là em ruột của Nhẽ nữa. Tôi cất tiếng gọi lớn, và Nhã vui mừng chạy ra đón tôi.

Vẫn cái lối hỏi của Nhã, tôi từng nghe không biết bao nhiêu lần, ngoài Hà Nội.

– Trận gió nào đưa tới?

– Trận gió của cao hứng và của trí nhớ. Cao hứng muốn bước vào một cái thang máy cũ nhất thế giới. Và trí nhớ giữ đến một thằng bạn cũ.

Tôi khoác tay Nhã:

– Khá không?

– Tạm được. Đủ để đứng vững.

Nhã lúi ra, ngắm nghĩa tôi từ đầu đến chân:

– Vẫn chơi bời.

– Sao biết?

– Cái sự chơi bời nó hiện ra, làm sao không biết được.

– Đúng và không đúng.

– Nói rõ hơn.

– Đúng là chơi bời thật. Những sai là đang định làm lại cuộc đời đây. Cho cái con người mình nghiêm chỉnh lại một chút.

– Nguyên nhân nào?

– Một người đàn bà ra lệnh phải sống khác đi.

Một bàn tay đập nhẹ vào vai tôi, mà tôi biết ngay là bàn tay nuột nà và thanh thoát chỉ có thể là bàn tay ngọc của Hằng:

– Anh.

Tôi cười, giới thiệu Hằng và Tường với Nhã. Nhã nghiêng đầu chào Hằng, trong cái nhìn của Nhã tôi nhìn thấy một thoáng ngạc nhiên, ngạc nhiên về cái cốt cách thanh lịch đặc biệt của Hằng. Tôi hài lòng về cái nhìn của Nhã. Tôi bằng lòng bất cứ ai nhìn thấy Hằng đẹp và Hằng khác thường.

– Tìm cho tụi này một cái bàn.

– Có ngay. Mời cô và hai anh theo tôi.

Bàn Nhã chọn cho chúng tôi ở cách xa sân khấu bằng một khoảng cách vừa vặn. Tôi ngồi xuống bên cạnh Hằng, từ chỗ chúng tôi ngồi, nhìn thấy trời sao thăm thẳm phía ngoài bờ mái, nhìn thấy những đỉnh cây cao ngang tầm mắt, và những dòng ánh sáng từ dưới mặt đường hắt lên. Nhạc dịu dàng. Tiếng hát của người ca sĩ từ trên dàn nhạc ném xuống, âm thanh êm ái. Trên sàn nhảy, một vài cặp dìu nhau bước đi. Chúng tôi cùng ngả mình trên thành ghế, ngắm nhìn cái cảnh tượng muôn

thuở của vũ trường. Nơi chốn này không còn gì làm cho tôi ngạc nhiên, vậy mà tôi mừng rỡ như chàng trẻ tuổi mới lớn, lần đầu tiên trong đời được đến vũ trường. Sự mầu nhiệm vẫn mang tên Hằng. Hằng làm mới, làm khác, bằng sự có mặt của nàng. Ở đâu cũng vậy. ở đâu cũng thế.

Nhã mời chúng tôi uống rượu.

– Hồi này làm gì? Nhã hỏi tôi.

– Thất nghiệp.

– Cậu thể nhà sướng.

– Ở chỗ nào?

Hằng chăm chú nhìn tôi trong khi tôi nói với Nhã:

– Tôi chẳng thấy tôi sung sướng ở cái điểm nào hết. Không ao ước, không đợi chờ. Bao nhiêu năm tôi đã sống như thế. Nghĩ đời mình là một mặt ao tù, là những xâu chuỗi tháng ngày buồn tình, là sự dửng dưng đưa

dẫn đến một tâm trạng chán chường mệt mỏi. Tôi muốn kiếm tìm cho tôi một lối sống khác. Muốn hết lòng. Phải biết nhớ nhung. Phải biết thương yêu. Có vui có buồn thực sự, thế mới là sống. Tôi không sống được gì. Tôi chẳng có gì để sống.

Hàng mi dài vút của Hằng chớp nhẹ. Lông mày nang hơi nhú lại. Có vẻ như Hằng định lên tiếng phát biểu một ý kiến nào đó của nàng về những câu nói buồn rầu như một lời tự thú đầy tội nghiệp của tôi. Tôi hồi hộp lắng tai nghe, nhưng rồi Hằng nín thinh. Ly nước cầm trong tay, Hằng nghiêng đầu, im lặng uống từng ngụm nhỏ, hướng tầm mắt mơ màng ra phía sàn nhảy, trên đó, vẫn khoan thai những bước chân người tiến lại theo điệu nhạc. Hằng đang nghĩ về tôi. Về con người tôi, về con người tôi đang ngồi trước mặt nàng, vừa tự thú về cuộc sống của mình, một cuộc sống ưu phiền buồn bã muốn đổi thay.

Thốt nhiên, một sức đẩy vô hình bên trong làm cho tôi đứng dậy. Nhã ngạc nhiên hỏi tôi

đứng dậy để làm gì, tôi chỉ tay ra khoảng sân lô thiện, và cầm ly rượu theo, tôi lách khỏi những hàng ghế, bước ra ngoài trời. Những lúc bối rối, tôi hay có cái thói quen kỳ dị như vậy. Là lánh mặt. Lánh xa. Quay lưng lại với mọi người. Sống che giấu, cách biệt với sự bối rối của mình.

Gió đêm lùa đầy khoảng sân trống trải. Ngoài này, ánh sáng yếu hắt. Tiếng nhạc vang ra, yếu ớt mơ hồ. Vòm trời mênh mông. Những vì sao lấp lánh ngó xuống. Tôi nâng ly rượu, uống một hơi cạn, băng khuâng hết cả tâm thần. Trời đầy sao trên đầu, thành phố ánh sáng dưới chân, tôi nhìn những dòng đèn chảy đi vô tận trên những ngã đường, suy tưởng trang nghiêm về thân thể mình hình như lúc nào cũng thường trực đứng trước nguy cơ đe dọa của tình cảm mềm yếu. Có lẽ tôi sắp ngã. Ngã xuống dòng tình cảm xô cuốn mãi miết. Có lẽ, không biết. Tôi cúi đầu, thở dài náo ruột.

– Anh có chuyện gì buồn?

256 | Mai Thảo

Hằng theo ra, đứng lúc nào bên cạnh tôi mà tôi không hay. Nàng lên tiếng làm tôi giật mình.

Tôi giơ cao cánh tay chỉ cho Hằng nhìn thấy những vì sao trên trời:

– Những điểm sáng kia, cô nhìn thật lâu mà coi. Cô sẽ thấy chúng lạnh lùng và chúng cô đơn, lạnh lùng và cô đơn không biết đã bao nhiêu đời kiếp. Với tôi, trời sao là hiện tượng đẹp và buồn nhất của trời đất. Cái đẹp bao giờ cũng có cái buồn thấp thoáng.

Hằng cười. Tiếng cười của Hằng mất hút vào khoảng trống lớn. Tôi hơi giận:

– Cô không cảm thấy như thế bao giờ sao?

Hằng biết tôi giận mà nàng vẫn cười:

– Không. Anh lạ lắm. Phải lên mấy tầng lầu, anh mới nhìn thấy những vì sao của anh ư? Anh Tường đang hỏi anh ra đây làm gì đấy?

Nàng lắng tai nghe điệu nhạc dịu dàng vọng ra, và nàng nói:

– Tôi muốn nhảy bản này. Anh có bằng lòng đưa tôi vào nhảy bản này không?

Nàng khiêu vũ thật thoải mái. Đỡ Hằng trong cánh tay, tôi đưa nàng đi, chúng tôi im lặng không nói một lời nào. Và mùi tóc của Hằng làm tôi ngây ngất. Đó là một mùi tóc thuần túy, không có thứ mùi thơm nào của nước hoa trộn lẫn. Đèn tối xuống, ánh sáng hư ảo hơn. Mùi tóc Hằng vào đầy trong tôi, vòng tay tôi tự nhiên khép chặt hơn một chút. Hằng không chống lại. Tôi trang trọng dìu nàng bước đi trong điệu nhạc, nghĩ cánh tay tôi, phút này, đang ghì nhẹ một cái gì hiếm quý nhất mà tôi gặp được trong đời. Tôi cố gắng kìm giữ một cử chỉ thân mật suông sã, nhưng kỳ thực là một hơi nóng kỳ thú đã truyền lan khắp cùng thân thể. Tôi không thấy gì nữa, ở chung quanh. Ngoài tôi và Hằng, và sự im lặng lạ lùng giữa hai chúng tôi, tất cả đều như ở thật xa, thuộc về một thế giới nào khác, cách biệt hẳn với cái thế giới tôi đang sống. Những khuôn mặt đâu đó chỉ còn là khói sương chập chờn, hình bóng hư ảo. Lúc này, tôi muốn nói

258 | Mai Thảo

với Hằng thật nhiều điều. Những điều tôi đang sống, đang cảm thấy, bởi tôi có nàng, ôm nàng trong tay, ngửi thấy mùi tóc nàng, thân thể nàng mềm mại, bước đi nàng uyển chuyển, ánh mắt nàng sâu thẳm, sự im lặng của nàng như một đọi chờ, nhưng tôi không nói được.

Thế giới của mơ màng không thể có sự dấy động của tiếng nói. Im lặng phút này là vàng ngọc Chưa bao giờ tôi nháy với ai như vậy. Tôi không hiểu được, không tài nào hiểu được.

Nhạc dứt, tôi còn không muốn buông Hằng ra.

Khi chúng tôi sánh bước trở về bàn, chúng tôi cũng im lặng không nói với nhau một lời nào.

Tôi châm thuốc lá hút, cố trấn tĩnh lại. Hằng ngồi nghiêng nhìn đi chỗ khác. Nhìn đi chỗ khác. Nhưng là chúng tôi đang im lặng nhìn nhau.

Năm phút sau, đến một bản Rumba, nhịp

chậm. Tôi rất yêu những lời nhạc trữ tình của ca khúc này. Yêu từ lâu, từ những ngày đầu tiên biết yêu, biết nghĩ ở Hà Nội. Yêu từ thuở biết mềm lòng trước một mái tóc buông dài thành suối, một hàng mi tơ liễu, một dáng người mây bay, ánh đèn trên khung cửa sổ một buồng riêng thiếu nữ, con đường nhỏ lang thang tôi cúi đầu bước đi, tôi hát nhỏ một mình. Yêu từ thuở biết ngồi mơ mộng trên một bờ sông ngắm dòng nước chảy, nghĩ đến đời người với những mùa xuân nắng hồn đã mất, không bao giờ trở lại, những mùa thu lá vàng dật thành những tấm áo nhớ thương, những buổi chiều buồn bã không gian, những đêm đông lạnh ở ngoài trời lạnh cả ở trong lòng, trong dạ.

Ca khúc bao nhiêu năm sau ghi dấu đậm đà trong trí nhớ đã trở thành một ca khúc của kỷ niệm. Mỗi lời nhạc là một bông hoa thật đẹp và cũng thật buồn của tình yêu một mình. Nếu chúng mình xa nhau, anh sẽ bắt gặp ngay, sau em, cái khuôn mặt đó, cái khuôn mặt tan nát diễm lệ của cô đơn. Ở anh, sẽ chỉ còn là kinh hoàng và đêm tối. Cảnh tượng kinh hoàng của

bầy thú chạy trốn một cánh rừng tiền sử ngàn
ngục bốc cháy. Đêm tối. Bởi em là mặt trời. Em
bỏ đi, và mặt trời, anh không còn nữa. Đã hết
nguy nga. Thôi rồi lộng lẫy. Đặt tình yêu lên
ngai vàng. Quê hương là tình yêu. Chúng mình
xa nhau và anh mất quê hương anh vĩnh viễn.
Từ đó, là cuộc hành trình bi thảm của người
lữ hành cô độc. Hắn trở thành người tình im
lặng sâu của không gian cao và chân trời xa.
Những sân ga heo hút. Những đường sắt thăm
thăm, Gió viễn phương và mây lữ thứ. Tâm trí
lang thang. Linh hồn quê người. Hắn đi qua
những cánh đồng chỉ có tuyết băng bao phủ,
đời thiếu lửa hồng cho người không mái nhà.
Anh thiếu em và anh đã trắng tay. Hãy đưa tay!
Ít nhất, hãy đưa tay. Hãy làm mất cho anh cái
cảm giác kinh hoàng lạc lõng, khi anh nhìn lại,
em không còn ở đó, tối đen trong anh từ phút
mất mặt trời.

Bài nhạc dẫn tôi đi vào con đường nhỏ
nhất cũng là con đường đẹp nhất của kỷ niệm.
Tôi nghe nhạc trong cái tâm trạng đốt lại một
lò trầm, khơi lại một lớp tro tàn.

Nhớ đến sự kêu gọi thảm thiết hãy đưa bàn tay của người đàn ông trong bản nhạc thảm, bất giác tôi đưa bàn tay ra, Hằng nhìn, nàng hơi ngạc nhiên, đôi mắt nàng mở lớn, nhưng rồi nàng mỉm cười và đứng lên.

Lần đầu tiên, tôi thấy Tường nhìn tôi bằng một cái nhìn hơi khác thường. Mặc. Tôi chỉ còn sống với một bản nhạc tắm đẫm màu kỷ niệm và chỉ còn sống nó với Hằng.

Vậy là tôi đã được nhảy với Hằng lần thứ nhì trong đêm đi nhảy thứ nhất. Lần này, khác với lần nhảy trước, chúng tôi vừa nhảy vừa nói chuyện. Tôi tiến thêm một bước nữa trong lối xưng hô đến thân mật hơn.

– Tôi yêu ban nhạc này vô cùng.

Hằng cười:

– Biết.

Tôi ngạc nhiên:

– Làm sao Hằng biết được.

– Anh thích cái gì ai mà không biết. Anh chìm đắm hoàn toàn trong sự mê thích đó, vì lúc đó anh đổi thay ghê lắm.

– Chết thật!

– Tại sao lại chết?

– Như thế nguy hiểm lắm. Phải giấu tình cảm của mình đi không nên để cho tỏ lộ rõ ràng quá. Phơi bày cái yêu của mình ra, đó là cái yếu của tôi. Muốn sống yên thân, người ta phải biết đứng sau một tấm bình phong, đeo cho mình một cái mặt nạ. Tôi cố gắng làm thế. Mà sao không được. Tôi là một thứ con người thủy tinh trong suốt.

– Thì đã sao?

Tôi bùng can đảm của mình lên hai lòng tay, nhìn thẳng vào mắt Hằng:

– Ở đời, người ta phải đánh bạc ăn gian để dành lấy phần thắng. Những người như tôi, chỉ thua suốt đời. Được một nhưng trả mười.

– Anh đã trả nhiều lắm rồi sao?

– Khá nhiều. Liên miên không ngừng.

– Biết đâu anh đang được lại mà không biết.

Câu nói mơ hồ ý nghĩa của Hằng thốt làm cho tôi hồi hộp, trái tim đập mạnh. Tôi hồi hộp và tôi bước trệch nhịp nhạc liền, chân Hằng và chân tôi vướng vào nhau. Bước đi sai nhịp kéo Hằng vào tôi. Lại hơi thở ấm và thơm. Lại mùi tóc của nàng, nồng nàn như lúa chín nấu mật trong nắng mùa thu ngoài Bắc. Thốt nhiên tôi nói một câu không đâu:

– Tôi muốn sống thật tử tế. Cố gắng mỗi ngày một khá hơn cho mình được bằng lòng mình hơn. Tôi nghĩ tôi đang thực sự bắt đầu cho tôi cố gắng đó.

Hằng nói nhỏ, lời nói của nàng như một khuyên nhủ thì thầm:

– Anh cố đi.

Chúng tôi trở về bàn cũng là lúc Phan đến. Tường giật mình ngạc nhiên khi nhìn thấy Liệu lặng lẽ đi sau Phan, Vân không đến mà người đến là Liệu, điều này làm cho tất cả mọi người ngạc nhiên kể cả tôi. Phan nói cười ầm ỉ, gây thành một không khí huyền ảo, nhưng sự huyền ảo chỉ được trong khoảnh khắc.

Hằng hỏi:

– Chị Vân đâu, anh Phan?

Phan nhún vai:

– Phút cuối cùng kêu mệt, buồn ngủ. Đã mặc áo rồi lại cởi ra. Đành phải để cô ấy ở nhà vậy.

Tường đứng lên, nhường ghế cho Liệu ngồi. Tôi nhìn sang Tường. Hai môi Tường mím chặt.

Nét mặt hiện đầy vẻ khó chịu. Khi bồi đem thêm ghế lại. Tường ngồi xuống và hỏi ngay Liệu:

– Sao ban nãy em không chịu đi?

Liệu nhìn thẳng về trước mặt thản nhiên trả lời.

– Ban này không muốn. Nhưng bây giờ muốn.

Tường hừ một tiếng tức tối:

– Lạ thật.

Liệu quay phắt lại, trợn mắt:

– Lạ cái gì?

– Tính nết lạ lòng chứ còn cái gì nữa.

– Đã sao chưa?

Hằng ngăn sự giận dữ của Liệu bằng hai tiếng tôi nghe thấy thật dịu dàng:

– Chị Liệu!.

– Chị Liệu cái gì. Anh ấy muốn nói gì thì tha hồ mà nói sao?

Không khí bất thần căng thẳng, bởi sự châm ngòi nổ của Liễu. Hằng đưa mắt nhìn

tôi, ngồi im, tôi thấy lúc nào nàng là người ít tuổi nhất, nhưng trầm tĩnh và chững chạc nhất. Tường hút thuốc lá liên miên, vừa như muốn đè nén bức tức, vừa muốn làm cho bức tức phát hiện. Đôi mắt Liệu long lanh. Liệu ngồi thẳng cứng trên mặt ghế, hai bàn tay đặt trên đùi, khiêu khích ra mặt. Tôi nhìn Liệu với nhiều ý nghĩ trong đầu. Tôi đã nhìn thấy nhiều lần trong đời sự giận dữ của đàn bà. Đó là một trạng thái bất thần nhiều khi cực kỳ vô lý. Sự tức giận của Liệu, tôi thấy nó trầm trọng hơn. Nó như khơi mào cho một nổi loạn.

Phải công nhận một điều là trong những trường hợp như trường hợp này, Phan rất khéo léo ở cái điểm đánh tan được sự khó chịu bằng một vài câu đùa cợt tuy hơi sỗ sàng một chút, nhưng không phải là không có duyên. Chọc người này một câu, hỏi người kia một câu, câu nào cũng kéo theo một chuỗi cười giòn giã. Phan đã kéo được mọi người trở về với khung cảnh của vũ trường. Tuy rằng cũng chỉ được phần nào, bởi vì sự khó chịu vẫn còn phảng phất.

Cho tới lúc tan, tôi chỉ nhảy được với Hằng thêm một bản nữa. Cả hai chúng tôi đều như thăm bảo nhau như thế là đủ, phải giữ gìn ý tứ không nên để cho ai biết một sợi dây cảm tình đã nối kết nhiều ý nghĩ tốt đẹp của chúng tôi vào nhau.

Tôi có mời Liệu nhảy một bài. Trong khi nhảy, tôi thân mật hỏi:

– Chị ghét tôi lắm?

– Tại sao anh lại nói thế?

– Nhưng có thực không? Liệu nín thinh.

– Thường thường mọi người vợ bao giờ cũng không bằng lòng bạn hữu của chồng đến rủ chồng mình ra khỏi nhà. Chị đừng nghĩ oan cho tôi. Anh Tường đi đâu, làm gì là tự ý anh ấy tôi không rủ.

Tôi ngập ngừng muốn nói thẳng cho Liệu, biết, tôi năng lui tới căn nhà số 44 đường Nguyễn Du vì lý do khác, vì một lời cuốn khác, vì sự dịu dàng, vì nét đẹp khả ái của Hằng. Đó

là một triệu chứng khi người ta đã yêu. Yêu như lòng mình là một ly nước đầy tràn, muốn rót cho mọi người một chút. Yêu là muốn tâm sự, muốn nói ra. Tưởng như trong mình đang làm chủ một kho tàng châu ngọc. Yêu mà giữ kín ở trong đáy lòng như một bí mật, nó thế nào ấy. Nó bồn chồn, như sự bí mật vùng vẫy luôn luôn để tìm dịp thoát ra.

– Chỉ có đàn bà là thiệt.

Liệu nói và thở dài. Ánh mắt nàng long lanh chưa rút đi cái thoáng lửa bùng bùng của nổi loạn.

Đến lượt tôi hỏi:

– Tại sao?

– Anh đừng vờ. Anh đã biết thừa tại sao. Chồng đi tối ngày, tha hồ muốn làm gì thì làm. Nhưng vợ như thế thì không được. Như thế có vô lý không chứ?

Tôi không dám nói tiếp vào chuyện vợ, chồng mà Liệu vừa đề cập tới. Nói tiếp, tôi biết

Liệu còn phát biểu nhiều ý nghĩ táo tợn khác. Ôm Liệu trong tay, tôi có cảm tưởng đang ôm một trái núi lửa, trái núi lửa nung nấu, đầy ắp phún thạch, chỉ chờ dịp để cháy bùng lên. Tôi tự hỏi: Không hiểu Tường có biết như thế không?

Tan vũ trường, cả bọn lại chui vào cái thang máy cũ kỹ, kêu lên, như một linh hồn đau khổ thở than.

Đã khuya lắm, nhưng Hằng cứ nhất định bảo Tường phải đánh xe đưa tôi về Thị Nghè.

o O o

Trận mưa bất chợt nổi lên, tiếng mưa rào rào lọt vào giấc ngủ, và Liệu tỉnh dậy. Nàng tỉnh dậy, thân thể mở ngõ, da thịt phơi bày, như thói quen của nàng hằng đêm, thói quen cởi bỏ hết quần áo, lỏa thể mà ngủ.

Liêu thức dậy, cảm giác thứ nhất bao giờ cũng là một cảm giác da thịt. Cái khối da thịt

đương xuân vươn căng tới những cực điểm khát khao thèm muốn của nàng. Tay. Chân. Đùi. Ngực. Sự ham muốn hiện hữu ngay trong giấc ngủ, nàng mơ thấy nhiều điều thật táo tợn, nàng hằng mơ thấy nàng nằm, bỏng cháy, quần quai, tan nát, trong những cánh tay ghi rết như những vòng đai thép của những gã đàn ông lạ mặt. Ở những giấc mơ của tình dục dồn nén ấy, Liệu không một lần nào chối từ, nàng đáp lại, cuồng nhiệt, bão táp. Những giấc mơ táo tợn kia khai sinh ở Liệu một người đàn bà mới, không được phép có ở ngoài đời: người đàn bà ngoại tình. Sự thừa thãi vô ích của thân thể rạo rực được Liệu tiêu xài thỏa thuê trong những giấc mơ, khi tỉnh dậy, làm Liệu hổ thẹn đến vùi khuôn mặt đỏ bừng vào gối. Hổ thẹn. Nhưng mà sướng thỏa và choáng váng đến cực điểm, Liệu tiếc giấc mơ nào cũng quá ngắn, nàng còn muốn được tan nát nữa, tan nát hơn nữa một triệu lần, nhưng rồi một cái gì đã đánh thức Liệu dậy, thường là ở những phút giây kỳ thú nhất.

Đêm nay, là trận mưa về sáng đã kéo Liệu

ra khỏi giấc mê hồn. Liệu vừa mơ thấy gì? Một bãi biển. Đêm. Một đêm nhiệt đới. Sao trên trời và lân tinh óng ánh trong đáy nước thăm thăm. Nàng mặc một bộ đồ trắng mỏng. Tà áo phấp phới như một cánh bướm trên con đường đi tìm một loài hoa nở về đêm, đài hoa nở cánh, và cánh bướm đậu xuống. Tóc Liệu thả bay theo chiều gió lồng lộng, thổi vào từ thật xa. Nàng đi ra bãi từ một xóm chài bỏ lại sau lưng. Một xóm đạo. Nến cháy trong giáo đường. Tháp chuông in lên nền trời. Con đường cát còn ôm giữ hơi nóng ban ngày của mặt trời. Liệu vùi chân vào cát ấm. Cát ôm lấy chân Liệu như một ve vuốt nhột nhạt.

Con đường lượn vòng qua những đầm lầy nước mặn. Đêm biển mênh mông, không có ai ngoài Liệu. Sao trải thành một thảm ngọc vô tận trên đầu. Và biển réo gọi nàng. Biển réo gọi nàng như một người tình. Liệu nghe thấy biển gọi nàng như một người tình và nàng bắt đầu chạy. Gió quất ngược hai gò má bỏng rát, thái dương hăm hập, trái tim đập mạnh và Liệu chạy. Hết con đường cát, Liệu chạy lên

cái thoai thoải của những đồi thông. Rạo rức đốt lửa trong thân thể Liệu đỏ hồng ham muốn. Nàng đứng lại, thở ra. Nàng thở cùng hơi thở búi trùm nàng của biển. Hơi thở nàng hòa nhập vào hơi thở nồng nàn của biển.

Dang rộng cánh tay, tóc hất về sau, mắt sáng long lanh miệng hoa hé mở nàng từ trên đồi cát lao xuống bãi biển, ở đó, trước mặt, biển là một người tình hung dữ, cất cao điệu cười man rợ đầy hoan lạc. Khi Liệu chạy xuống, tự hiến thân như một trinh nữ tự hiến thân trong một cuộc tế thần. Tiếng sóng gầm gừ, Liệu nghe như một mời gọi âu yếm. Và nàng tới. Chạy tới. Lại tới. Không thể nào không tới được. Cát ẩm. Mùi nước nồng mặn. Rồi là lòng nước óng ánh sao sa tỏa trùm biển và Liệu. Đâu đâu cũng thấy. Chỗ nào cũng có. Biển trăm tay ôm, nghìn môi hôn. Trong những chỗ góc ngách, thân mật nhất của thân thể Liệu, biển tới. Nàng sống tan tành trong một cảm giác bị chiếm đoạt hoàn toàn. Biển yêu nàng trên thứ giường nệm đầy hào quang của biển. Như thế, cho đến khi Liệu mệt thiếp.

Nàng lết khỏi mặt nước, đi những bước lảo đảo trên bãi cát hoang vắng. Một cái mãng chài nằm gối đầu trên bãi. Liệu gieo thân xuống đó. Nàng nằm ngửa, thân thể hứng những ánh sao rơi, tóc thả dài trên bãi. Bỗng, những ánh sao trên đầu mất đi. Tối đen. Một sức nặng đè úp lên ngực nàng. Liệu há miệng nhưng tiếng kêu thất thanh của nàng nhòa hút vào tiếng sóng. Biển đã đuổi theo nàng lên bãi. Biển hóa thân thành một người đàn ông, cũng lỏa thể như Liệu. Tay chân bị khóa chặt. Và Liệu nhận lấy, một lần nữa, sự dồn đổ thác lũ vào nàng của tình yêu kỳ dị. Liệu buông lỏng tay chân thôi chống giữ, trôi đi. Nàng lênh đênh trôi đi trên một vùng hoa, trôi mãi tới những cuối trời hoan lạc.

Bây giờ thức dậy, mưa rào rào trên mái, Đêm về sáng lạnh buốt, giấc mơ là lửa, và Liệu băng khuâng cả người vì giấc mơ quá ngắn, quá ngắn như một đêm, quá ngắn như mọi lần. Liệu rên khẽ trong cổ họng, kéo vội chần lên ngực. Những đêm nồng nực, nhể nhại mờ hôi sự khổ sở vì tình dục thiếu thốn, vì ham

muốn khơi ngòi cũng ghê gớm như đêm nay, mưa ào ạt trên mái, lạnh đầy căn phòng, Liệu ra khỏi một giấc mơ để vật vã, thao thức với cô đơn và bóng tối.

Liệu nằm một mình. Bóng tối như điều cợt nàng. Nó cười:

– Người đàn bà kia! Thêm một đêm lại nằm đó nhé, một mình.

Tường đi vắng từ chiều, chắc sáng mai mới về. Sáng mai, Tường sẽ về, đầu tóc bơ phờ hốc hác. Rồi cũng sẽ như thế.

Tường lại ném cái thân thể nhóp nhúa, mỗi liệt xuống mặt đệm và Tường sẽ lại ngủ thiếp đi. Không thể như thế, không thể kéo dài tình trạng. này, tôi chịu đựng bao nhiêu lâu rồi, tôi không chịu đựng được nữa, Liệu muốn chồm dậy và muốn thét lên. Thảm kịch thân thể lại mở màn. Tay. Chân. Đùi, Ngực. Những khoảng trống, những hình nổi, những bưng bưng, những quằn quại trên thân thể tôi dùng làm gì đây, trời ơi!

Bàn tay Liệu ấn vào nút điện ở đầu giường. Bàn tay nàng lạnh buốt. Căn buồng sáng bừng trong vẻ trống trải ngao ngán tràn đầy. Giường đệm. Đồ đạc. Người. Những hiện hữu Hằng vô ích im lặng và ngơ ngác ngó nhau. Liệu rùng mình. Đời nàng lạnh buốt. Nàng đang đi trong một đêm mưa, đi qua đời nàng lạnh buốt.

Đêm mưa này đầy trí nhớ Liệu về một đêm mưa cũ mà âm thanh của mưa trời chỉ còn là tiếng động mơ hồ rơi xuống một chân trời quá khứ ở đó thấp thoáng những kỷ niệm mù sương.

Mưa trên Hương Cảng đó, đêm mưa của một tuần trăng mật, mà những lúc buồn chán bó tay không biết làm gì, Liệu thường mơ màng nhớ lại. Ban ngày, Tường đã đưa nàng đi cùng khắp danh lam thắng cảnh làm nên linh hồn và vẻ đẹp cấm tú kỳ lạ của Cảng Thơm. Lên những ngọn đồi vây quanh ngó xuống thành phố chập chùng bậc thang dưới thấp. Nàng đứng trên đồi cao, phơi phới tóc bay, hạnh phúc bao la trời cao xanh trong, nàng mới lấy

chồng lấy người nàng yêu, thế giới như thu nhỏ trong lòng bàn tay nàng nắm chặt, thành phố dưới chân như một thần phục ngoan ngoãn, nàng có tình yêu, là nàng có tất cả, tất cả thuộc về nàng như Cánh Thơm quỳ nép dưới chân.

– Em sẽ không bao giờ quên phút này, chúng mình đứng trên đồi cao, nhìn xuống Hương Cánh dưới chân!

Liệu nắm chặt tay Tường, nồng nàn và lãng mạn nói:

– Chúng mình sẽ yêu nhau suốt đời. Đúng thế không anh?

– Đúng và thực như anh và em đứng ở đây trên ngọn đồi này, nhìn Hương Cánh đẹp lạ lùng trước tầm mắt chúng ta.

– Em chỉ sợ.

– Em sợ gì?

Sợ một linh cảm sẽ thành sự thực. Linh cảm như cuộc tình, cuộc hôn nhân như thành

giấc mộng. Giấc mộng va chạm vào bờ đời tàn nhẫn, giấc mộng sẽ một ngày tan vỡ. Sợ ngày hôm nay nắng đẹp như lụa, trời xanh như lòng, nhưng ngày mai sẽ mưa gió ngút ngàn, sẽ tả tơi lá rụng, sẽ đầm đìa nước mắt, ngày mai sẽ không còn yên đẹp nữa như hôm nay. Sợ những điều nàng từng đọc ở đâu, nghe ở đâu thấy ở đâu, về tình yêu, tình yêu như một trạng thái đối đời không bao giờ bền chặt.

Nhưng Liệu sợ, sợ từ buổi đứng trên đồi cao ngó xuống hôm đó mà không dám nói ra. Nàng thầm khẩn cầu linh cảm không phải là sự thực, đó chỉ là mối lo sợ vô bằng chứng, của nàng, khi nàng đang sống tràn đầy hạnh phúc.

Rồi từ trên đồi cao, Tường dắt nàng đi xuống. Tường hồi đó. Tường của chuyến du lịch Hương Cảng. Tường của tuần trăng mật thơ mộng. Tường của những ngày đầu chung sống, là một người chồng trẻ tuổi dễ thương và đáng yêu biết chừng, nào. Chàng không sống cho ai, không đam mê gì, chàng chỉ sống cho nàng. Cặp vợ chồng mới cưới dắt tay nhau

lướt trên xuân đời như một trái thơm vừa tầm tay hái, trên Hương Cảng bàng hoàng, đẹp.

- Em muốn đi đâu?
- Anh thích đi đâu, em đi theo.
- Em thích đâu là anh thích đó.

Cặp vợ chồng mới cưới đứng lại ngó nhau, cười lớn. Tiếng cười của hạnh phúc thả ánh sáng xuống Cảng Thơm, bay từ thành phố ven biển ra tận khơi xa, ở đó thấp thoáng những cánh buồm trắng in hình trên một nền chân trời xanh biếc. Ban ngày, đến tất cả những tiệm ăn nổi tiếng nhất. Ban đêm, đến tất cả những hộp đêm đắt tiền, những vũ trường lộng lẫy nhất. Đời sống là một thiên đường, ai bảo là không có, có chứ, đời sống là một thiên đường.

Rồi đêm trở về khách sạn, thả buông trong mỗi một kỳ thú, ngủ thiếp đi, khi tỉnh dậy vào khoảng nửa đêm về sáng như đêm nay, trận mưa bất chợt như đêm nay, như một bàng hoàng không ngờ tới. Nàng đã rùng mình,

lay Tường gọi khẽ: « Anh ». Nhưng Tường thì đang ngủ thật say. Lay thêm. Tường tỉnh dậy, ú ớ: «Cái gì thế?» «Mưa, đang mưa lớn quá anh.» Tường cau có: «Mưa thì sao, ngủ đi.» Rồi Tường lại chìm vào giấc ngủ. Đêm đó, trong một căn buồng khách sạn giữa Cảng Thơm mưa rào, Liệu biết đến phút giây buồn rầu thứ nhất của một tuần trăng mật rục rờ vui như một ngày hội hoa đăng. Đêm đó, lần thứ nhất trong cuộc đời của người thiếu nữ đã trở thành đàn bà của Liệu, Liệu biết thế nào là bó gối, cúi đầu, ngồi nghe mưa rơi. Mưa bay trên Hương Cảng. Mưa lọt vào hồn nàng. Đêm hôm đó, lần thứ nhất trong đời, Liệu nhỏ trong lòng tay nàng một giọt nước mắt. Trời tâm hồn nàng vừa có giọt ngọc thứ nhất nhỏ xuống. Nàng đã khóc từ đêm đó, thức giấc trong mưa rơi, sống với hạnh phúc tột đỉnh của mình, nhưng đồng thời đã linh cảm mơ hồ như cái tột đỉnh ấy không còn nguyên vẹn.

Đêm hôm đó, nàng đã nằm xuống, lăn vào Tường, ôm ghì lấy chàng, yêu cầu cho tiếp diễn nữa, tiếp diễn trong mưa rơi, nguồn hoan lạc

cần thiết biết chừng nào cho thân thể nàng đương hoa. Tường ngủ, cử chỉ của vô thức là một bàn tay đẩy nàng ra. Có thể, có thể lắm chứ, thảm kịch của da thịt, của thân thể, của tình dục bắt đầu ngay từ đêm mưa đó của tuần trăng mật trên Hương Cảng.

Thảm kịch từ đó, khi âm thầm dồn nén, khi lộ liễu bùng cháy, đã kéo dài cho tới bây giờ, càng ngày càng trầm trọng. Liệu muốn chạy, không muốn thu nhận, nhưng thảm kịch là một sự thực ngày đêm hành hạ, tàn phá nàng.

Đứng co ro dưới hiên mưa, Liệu ném tầm mắt xuống khoảng sân phía dưới. Mưa rào rào tạo cho Liệu một cảm giác lướt thướt. Qua màn mưa thấp thoáng bay nghiêng, Liệu thốt nhớ lại sự nhột nhạt bất thần của nàng buổi tối nàng khóa thân tấm bên thành bể.

Hôm ấy, mọi người đều ở trên gác. Trời nồng nực. Không khí im phắc ngột ngạt không một ngọn gió, Nàng bức bối không chịu được. Vật vã trên đệm. Ra cửa hóng gió. Cởi hết cả hàng khuy áo, thả tóc, dang rộng hai cánh tay,

đu hẩn mình ra ngoài trời, nhưng cái nóng vẫn bao vây như một lò lửa, da thịt bứt rứt muốn phát điên lên. Chịu hết nổi, Liệu lấy khăn tắm, đi ra. Qua cửa buồng Vân, Vân và Phan đang ngồi với nhau ở ghế bành.

Vân hỏi:

- Đi đâu thế Liệu?
- Xuống nhà. Tắm một cái.

Vân kêu:

- Tối còn tắm. Khéo không bị cảm đấy.

Liệu đứng nán lại bên thành cửa, nhìn cái cảnh tượng đoàn tụ hàng ngày của vợ chồng Phan, nghĩ đến Tường. Tường bỏ đi cả ngày. Sự có mặt của Trường ở nhà chỉ là sự có mặt lạc lõng thất thường của một người lạ mặt. Phan đi đâu cũng mau chóng về nhà. Liệu có cảm tưởng như Phan sống thật thoải mái, thật sung sướng, Phan thật là một người đàn ông, với sức mạnh ngạo nghễ. Phan là linh hồn, sự linh động của đời sống mọi người dưới mái

282 | Mai Thảo

nhà này. Trái lại, Tường như một cái bóng. So sánh làm Liệu buồn tủi và âm thầm đau đớn.

Vân gọi Liệu:

– Vào đây. Mai hăng tắm.

Liệu thở ra, lắc đầu:

– Chị không thấy nóng nực đến muốn điên lên hay sao?

Vân cười:

– Động thấy cô là thấy kêu nóng nực. Buổi tối nào cũng chỉ thấy lạnh lạnh thế nào ấy. Đêm phải đắp chăn.

Phan nói chen vào chuyện, vừa nói vừa nhìn Liệu:

– Em thì như bà cụ già. Em yếu lắm. So với Liệu thế nào được.

Cái nhìn của Phan đậu hơi lâu một chút, có một cái gì bất thường, trên thân thể Liệu. Mỗi khi Phan nhìn nàng, Liệu đều cảm thấy cái

nhìn ấy như một đụng chạm kỳ lạ vào da thịt nàng. Cái nhìn tưởng như thần nhiên thờ ơ mà kỳ thực là một xoáy hút lơ lửng, một ve vuốt suông sã. Chỉ riêng Liệu thấy như vậy.

Liệu nghĩ thế và nàng mất tự nhiên liền. Bằng những bước chân vội vã, nàng đi thẳng xuống cầu thang. Buồng tắm tối thẫm, thoáng có mùi nước tiểu và mùi quần áo bẩn còn ngấm trong chậu. Liệu nhăn nhó lùi ra. Nàng đo lường bóng tối bao trùm trên khoảng sân không có ai ngoài nàng. Chắc không ai biết, cũng không ai có thể nhìn thấy nàng tắm. Thế là Liệu cởi phăng quần áo, đứng tắm bên cạnh thành bể. Không khí bên ngoài thoáng mát cộng với hơi nước rười rượi đánh tan được trong khoảnh khắc sự nóng nực bồn chồn của Liệu. Nàng cầm gáo, vục mạnh vào lòng nước, giơ cao gáo trên đầu, nhắm mắt lại, dội liên hồi.

Có nước mát tắm dầm da thịt khô cháy như một loài hoa nở ra, trong sương đêm. Liệu vừa tắm, vừa ngắm nhìn cái khối thân thể

của nàng, dày, nhể nhại, trắng nuốt, nổi hình lò mờ trong bóng tối. Thân thể tôi đẹp. Tôi yêu nó. Thân thể tôi là một nguồn ham muốn tận cùng. Tôi là nó. Tôi là hiện thân của ham muốn. Đời sống tôi là một tiếng réo gọi thiết tha ham muốn không cùng.

Đang vừa tắm vừa nghĩ, vừa ngắm nhìn thân thể mình không che đậy, bỗng Liễu ngừng tay. Nàng thoáng nghe một tiếng gì, như một tiếng chân người rón rén bước nhẹ. Liễu lạnh người rồi không nghe thấy gì nữa. Tiếng động nhẹ mất biến. Nếu đó là tiếng chân, thì kẻ nào đang rón rén bước, kẻ đó dừng lại. Bằng một phản ứng tự nhiên của bản năng, Liễu hạ tay che kín một phần da thịt mở ngỗ.

Nàng lắng tai nghe nữa. Một phút. Hai phút gì đó. Im lặng. Liễu cho nàng là tưởng tượng, năng nghe lầm. Nhưng lạ thay, hàng vừa dội nước lại nghe như tiếng chân người đang êm ái và thận trọng lần tới.

– Ai? Liễu hỏi khẽ nhưng thật rõ.

Không một tiếng người trả lời. Ý nghĩ có một cặp mắt đang thăm kín và vụng trộm ngó nhìn nàng từ một góc tối nào đó, gây ở Liệu một cảm giác khó tả. Cái cảm giác gai gai rờn rợn. Vừa khó chịu lại vừa thích thú. Nửa như Liệu muốn tắm cho thật nhanh cho xong, mặc quần áo, nửa như Liệu lại muốn đứng đó, lỏa thể như thế, kéo dài buổi tắm, cho một cặp mắt nào đó, nếu thực có kẻ đó, được thỏa thích nhìn nàng.

Trời mưa lớn hơn. Đứng ngẩn ngơ giữa hành lang ướt át, để mặc cho mưa hắt vào tóc, vào mặt, Liệu nhớ lại cảm giác rờn rợn da thịt của lần tắm lộ thiên trên khoảng sân tối dưới kia. Nàng muốn nghĩ mình không lầm. Không phải nàng tưởng tượng, mà đúng là có cặp mắt bùng bùng ánh lửa thèm muốn điên cuồng, bám lấy đùi ngực nàng, trong khi kẻ nhìn đứng sững, chân như chôn xuống đất, trái tim như ngừng đập. Ai vậy? Ai có thể lén xuống nhìn trộm nàng tắm như vậy?

Có phải kẻ đó là Phan? Bậy, không đúng. Ý

nghĩ đầu tiên của Liệu là hất bỏ ngay khỏi đầu óc mà nàng muốn thấy là bậy bạ và vô lý. Hôm nào phải tắm lại một lần nữa bên thành bể, để xem sao, Liệu nhủ thầm. Bất giác nàng bước lại gần buồng Phan.

Cửa sổ buồng Phan hé mở. Bên trong tối om. Liệu vừa toan trở về buồng, bỗng một tiếng cười khúc khích nổi lên. Tiếng cười của Vân. Tiếng cười trong bóng tối, tiếng cười nhột nhột, nồng nàn hoan lạc. Một người đàn ông và một người đàn bà, giữa một đêm mưa, lại đang làm tình với nhau. Sự tưởng tượng của Liệu rõ mồn một như nàng đang nhìn thấy cảnh trạng ân ái diễn ra trước mắt, dưới ánh sáng. Chăn đệm nhàu nát. Những cánh tay và những bắp đùi quấn riết lấy nhau không rời. Một hơi thở hỗn hển trộn lẫn trong một hơi thở đứt quãng. Một tiếng kêu lạc giọng. Mưa trên mái rào rào làm điệu nhạc dẫn đầy vào vùng mê hồn. Đêm lạnh buốt làm cho căn phòng thân mật hơn, chăn đệm đầm ấm hơn.

Một tiếng cười khúc khích lại nổi lên. Cuộc

làm tình chưa dứt. Liệu ôm đầu, thần trí hỗn loạn, chạy về buồng. Cánh cửa đóng sầm lại. Liệu ngã vật xuống giường, vùi đầu vào gối, nhắm nghiền nhất. Nàng vật vã, cố xua đuổi những hình ảnh mê đắm ra khỏi đầu óc. Nhưng tưởng tượng vẫn ám ảnh nàng.

Một tiếng gõ cửa buồng. Liệu thẳng thốt chưa hiểu, chưa đoán được là ai. Nàng nằm im. Tiếng gõ cửa lại nổi lên, mạnh hơn. Liệu ngồi vùng dậy.

– Ai?

– Liệu còn thức đấy ư?

Liệu đã nhận ra giọng nói của Phan. Đèn bật sáng. Liệu đi ra mở cửa rồi trở vào ngồi trước bàn phấn. Phan khoác lên mình một cái áo ngủ, không cài khuy, để lộ nửa thân trên rần rần chắc lực lưỡng bước vào. Giọng Phan, thoáng một chút lo lắng:

– Có chuyện gì thế?

Liệu ngạc nhiên:

– Chuyện gì đâu.

– Vừa nghe thấy tiếng của sập mạnh. Chị Vân bảo tôi chạy sang xem Liệu thức hay ngủ, có chuyện gì không.

Phan nhìn mặt đăm đăm trống trải:

– Tường đâu?

Liệu gục đầu trên cánh tay, mái tóc nàng rũ rượi in hình vào lòng gương bàn phấn:

– Không biết.

– Cậu ấy đi chơi gì mà khuya dữ, giờ này chưa về cơ à!

Giọng nói đầy trắc ẩn tội nghiệp của Phan chợt làm Liệu tức tối, giận thân, tủi thân, mi mắt động ứ muốn khóc. Nàng không muốn nghe ai bày tỏ vẻ thương xót nàng, vì nàng vò vố một mình, vì Tường thờ ơ với nàng, Trường đi cả đêm để nàng ngồi một mình nghe mưa rơi ngoài trời và sự cô đơn trong lòng.

Bằng một giọng tức giận, Liệu vùng nói lớn:

– Tôi không làm sao hết. Gió mạnh đóng sập cánh cửa vào đó thôi. Anh về buồng đi cho tôi ngủ.

Phan đứng sững, ngó nhìn Liệu đăm đăm, như muốn tìm hiểu ở Liệu một sự thực ẩn giấu sau thái độ giận dữ vô lý. Bóng Phan in lên mặt tường, to lớn. Sự hiện hữu của Phan sừng sững. Thấy Liệu vẫn ngồi rũ trên mặt ghế thấp trước bàn phấn, Phan thông thả lại gần. Tiếng Phan từ trên cao, rót xuống mái tóc nàng, dịu dàng khuyên nhủ, như một người lớn nói với một đứa trẻ thơ yếu đuối:

– Liệu đi ngủ đi. Thức thể mệt chết. Mai anh sẽ bảo chú ấy, không được chơi bời miệt mài như thế nữa.

– Mặc tôi. Mặc xác tôi. Không khiến ai phải nói gì hết.

Liệu nức nở nói. Hai vai nàng run lên vì

xúc động tràn bờ, Phan, đặt nhẹ bàn tay lên vai nàng. Liệu cảm thấy bàn tay Phan vừa đặt nhẹ lên vai nàng.

– Lại giường ngủ. Ngồi thế suốt đêm đâu có được. Mai đau thì làm sao?

Bàn tay đặt nhẹ trở thành một sức mạnh dịu dàng đứng lên. Mưa ào ạt. Đêm lạnh buốt. Tiếng đọt gió ào vào. Liệu rùng mình. Nàng không còn mảy may ý chí trong người và gần như nàng ngã vào Phan, tựa vào Phan, cho Phan dìu dẫn nàng đến mặt đệm. Chờ cho Liệu đã nằm xuống, Phan tắt ngọn đèn lớn. Căn buồng hư ảo trong ánh sáng mờ yếu của ngọn đèn bùng bít ánh sáng trong cái chao đèn màu xanh nhạt.

– Dễ chịu chưa? Phan hỏi.

Liệu gật đầu, nhắm mắt lại. Nàng thấy nàng khổ sở, không còn mảy may kiêu hãnh, nàng chỉ còn là một người đàn bà đáng thương, nàng cần an ủi, cần vỗ về biết là chừng nào. Nước mắt Liệu ứa ra, không giữ được.

– Đừng khóc. Ngủ đi.

Bàn tay Phan đặt nhẹ lên trán nàng, cho nàng sự yên tâm bởi một hiện hữu gần gũi, thân mật, làm mất đi rất nhiều ở nàng sự sợ hãi bóng tối, sợ hãi đêm dài, sợ hãi cô đơn. Mặc Tường. Lỗi ở Tường. Lỗi ở sự vắng mặt của Tường. Biết đâu, giờ này, Tường lại chẳng đang ôm trong tay một con đàn bà khác, một trong những con đàn bà lả lơi Tường gặp hàng đêm trên chiếu bạc, canh bạc đã tàn, chúng nó ôm nhau làm tình với nhau ngay ở đó, ngay trên mặt một chiếu bạc còn bừa bãi gối ngang. Tôi không giữ nữa. Sự nổi loạn của tôi bắt đầu bằng một hành động trả thù đời trả thù người. Trả thù sự tôi bị bỏ rơi như một đồ vật không ai thèm ngó tới. Trả thù những đêm dài trống trải, nỗi cô đơn như một cực hình, đời sống héo hon như đau buồn địa ngục.

Tôi chỉ sống nuốt lần. Có một cuộc đời để sống. Trái tim không rung động, trái tim dùng làm gì? Thân thể không được ve vuốt, thân thể dùng làm gì? Không có tình yêu, mỗi buổi sáng ngồi vào bàn phấn, làm đẹp để cho ai?

Bàn tay Phan để nguyên trên đài trán, hơi nhúc nhích như một khởi sự ve vuốt tần ngần. Liệu nhắm mắt, không gạt ra, để mặc cho sự dò thăm của bàn tay dẫn đo và thận trọng. Căn buồng thốt im bật trong một căng thẳng kỳ lạ. Tiếng mưa trên mái rõ rệt hơn. Liệu nằm im, như sắp ngủ thiếp. Trong một thoáng nhìn lim dim, nàng có cảm tưởng như khuôn mặt Phan đang cúi gần thêm xuống. Gần thêm. Gần thêm nữa. Hơi thở Phan ngừng lại, trấn giữ sự xúc động bất chợt của chính Phan, lại như e sợ làm Liệu kinh động vì sự âu yếm bất thần, Liệu ngã vào một trạng thái bàng hoàng. Nàng biết nàng đang rơi xuống một đường dốc thăm thẳm cực kỳ nguy hiểm. Một chuyện ghê gớm đe dọa đang xảy ra. Những bản năng của người đàn bà dồn nén phút này đã lấn át hết lý trí. Sự tự chủ không còn nữa. Sự tự chủ như một cánh bèo bị dòng nước của bản năng vỡ bờ cuốn băng đi.

Giữa phút giây vô cùng nguy hiểm, phút giây đảo lộn dòng sống, một đời, bỗng tiếng

chân người vang lên ngoài hàng lang. Một tiếng chân chạy rảo trên mặt đá hoa cùng nước.

Phan và Liệu giật mình, cùng ra mau khỏi một trạng thái mơ màng.

Rũ nước mưa rào rào trên thềm cửa, Tường cúi đầu bước vào. Mái tóc Tường ướt sũng. Xem chừng như Tường đang rét run lên. Khuôn mặt Tường lọt l khuya khoắt ạt. Phan đứng lên. Liệu ngồi dậy. Cả hai người đều tránh không nhìn nhau. Cả hai đều như thoáng gặp một hình bóng tội lỗi, vì hình bóng của tội lỗi ấy còn phảng phất chưa tan, còn lẫn quất trong cơ thể như một sự chuyển động đang dần dần lắng xuống.

Sự có mặt của Phan trong buồng ngủ của mình, giữa nửa đêm khuya khoắt không có vẻ gì làm Tường ngạc nhiên. Tường không chú ý đến sự có mặt của Phan, bằng chú ý đến sự có mặt của Tường, về nhà ở một giờ không bao giờ nên về nữa.

Thấy Liệu nhìn trân trân và Phan đứng,

hai tay buông lỏng, Tường không nhận xét thấy sự bối rối của họ, mà chỉ loay hoay với sự bối rối của chính Tường.

Tường lúng túng:

– Em chưa ngủ sao?

Phan giải thích sự có mặt của Phan:

– Đang ngủ thấy cửa buồng cậu sập mạnh, tưởng có chuyện gì chạy sang. Thấy cô ấy vẫn thức. Hình như cô ấy bị cảm lạnh đấy.

Tường gượng cười:

– Thế thì cũng giống tôi. Xe chết máy ở đầu phố. Tôi chạy từ đó về đến nhà, bây giờ đã thấy khó chịu.

Nhìn Liệu nghiêm trang nét mặt, ngời bất động trên mặt đệm, Tường nghĩ Liệu đang giận dữ mình, không thềm hỏi han, không thềm trả lời.

Cởi áo ngoài vắt lên mắc, Tường lại gần

giường, ngồi xuống, giọng nói cố làm ra thật âu yếm:

– Em bị cảm thật đấy ư?

– Không biết.

Tường cười trù, đặt tay lên vai vợ. Bàn tay bị đẩy bắn ra. Liệu đẩy tay Tường ra, và nghĩ đến bàn tay Phan mấy phút trước đặt lên trán nàng, và nàng đã để im.

– Nằm xuống, ngủ đi.

– Sao anh không đi luôn đến mai hãy về, có hơn không?

– Thôi mà!

– Chẳng thôi gì hết. Ai mà nhịn được.

Nhìn thấy Tường và Liệu sắp to tiếng với nhau, Phan nghĩ lúc này rút lui là thuận tiện nhất:

– Đừng làm ầm lên. Nói với nhau gì để đến ngày mai. Nào còn cần gì tôi nữa không?

Liệu ngẩng đầu:

- Không. Cảm ơn anh.
- Chúc mọi người ngủ ngon.

Phan lưỡng thững tiến ra phía cửa, đầu cúi xuống, như đang ngẫm nghĩ. Phan quay lại, nhìn Liệu như định nói gì. Nghĩ thế nào, lại thôi. Cánh cửa đóng lại sau lưng Phan. Tiếng chân Phan đi dần về cuối hành lang. Liệu thở ra. Nàng không quan tâm gì đến Tường, đến sự về muộn của Tường. Đã bao lâu nay như thế, nàng sống bên cạnh mà kỳ thực đã ở ngoài cuộc sống của Tường. Điều đang làm cho nàng suy nghĩ là phút giây gần như là một phút giây âu yếm vừa diễn ra giữa Phan và nàng, đúng lúc trước khi Tường đột ngột trở về.

Tường không về, từ một bàn tay êm ái đặt lên vầng trán nàng, ưng thuận, chuyện gì sẽ xảy ra sau đó? Liệu rùng mình, không dám nghĩ tới, không dám hình dung, không dám tìm câu trả lời. Nàng vừa tránh thoát được một mềm yếu nguy hiểm. Những nguy hiểm

chỉ tạm qua, như một hoãn lại, chứ nguy hiểm vẫn còn đó, chờ đợi những cơ hội khác, Liệu biết chắc chắn như vậy.

Liệu rùng mình. Tường lại cho là nàng cảm lạnh thật. Tường đẩy Liệu nằm xuống, lấy chăn đắp lên ngang mình Liệu. Cái chăn cũng lại bị hất bắn ra. Tường nhăn nhó:

- Khổ quá. Cảm mà không chịu đắp chăn.
- Tôi không làm sao hết.

Liệu quát lên, quay mặt vào Tường. Tường không đoán hiểu được gì, Tường ngu xuẩn quá chừng, và Liệu muốn giận sôi lên về sự ngu xuẩn đó.

Im một lát. Cặp vợ chồng xoay lưng lại nhau. Hai bờ lưng đối diện là một hình ảnh của một chia cách rõ rệt. Yên lặng len thềm một tình ý nghe ngóng. Trên mái nhà tiếng mưa đã dịu xuống. Đêm dài loãng đi trong thời khắc phai tàn, chậm chạp. Chăn đệm không ấm nữa. Lửa hạnh phúc đã tắt. Đêm không còn là vùng tối

tăm lơi lả nồng nàn của tình yêu. Đó chỉ còn là sự cô đơn lạnh lùng. Đêm chỉ còn là sự chịu đựng nhau như một vương bận đầy khó chịu.

Rồi Tường xoay người lại. Tường thấy mình có lỗi. Chang loay hoay tìm cách làm vui lòng Liệu. Thật là một điều khó khăn. Tường thở dài. Buổi tối đánh bạc, thần tài không chịu gõ cửa, Tường lại thua nữa. Thua cháy túi. Tất cả hy vọng gỡ lại, được đặt trọn vẹn vào xầu bài sau cùng. Trong đang nhớ lại xầu bài đó, còn cay cú không chịu được. Mình một đôi xì. Một đôi kín ngay từ đầu. Kẽ kia chỉ một đôi tây. Nó cứ đánh. Mình cứ theo, cứ lảng lảng theo xuôi. Đình ninh là ván bài này sẽ ăn chắc. Nào ngờ đến cây thứ năm, đối thủ lại thêm một đôi tám nữa. Bài đang luôn như thế. Luôn luôn bị ăn phản ở lá thứ năm. Lá bài cuối cùng.

Rời khỏi chiếu bạc đứng lên, đầu óc mụ mẫm, xương cốt mỏi rù. Đánh bạc thích bao nhiêu thì lúc tan đám bạc đứng lên, buồn chán bấy nhiêu. Bao giờ Tường cũng có cái cảm giác chán chường và rã rời như vậy, khi chàng thất

thiếu từ một căn buồng có đồ đen sạm phát đi ra ngoài đường. Túi hết tiền. Lòng rỗng không. Không còn biết đi đâu. Không còn biết làm gì. Thường thường mọi canh bạc đều tan vào lúc nửa đêm về sáng, thành phố nhợt nhạt trong màu sương chập chờn. Những hè đường hiu quạnh. Gõ từng bước trên vỉa hè, nghe tiếng chân mình dội ngược. Vang động trong linh hồn mỗi mảy. Bước từng bước, nhìn cái bóng mình dài hơn người, cái bóng dài thườn thượt là hình ảnh của một đời đã tàn phai, đã ngã xuống.

Bất giác, Tường úp mặt xuống gối, thở dài.

Tiếng thở dài não nuột phát hiện một nỗi buồn ghê gớm bất chợt, làm Liệu giật mình quay lại.

– Anh làm sao thế?

Như một người khác, đây là một cơ hội tốt đẹp để Tường thực hiện được cái việc giảng hòa, gây lại được bầu không khí thân mật từ

lâu đã mất. Nhưng Tường chậm, vụng, không biết nắm lấy cái cơ hội nghìn vàng.

– Mệt, Tường uể oải đáp.

– Anh mà biết mệt.

– Bộ mình cô biết mệt sao?

– Đi đánh bạc nữa nào. Thức đêm thức hôm cho lảm vào, rồi về nhà mà kêu mệt.

– Mặc xác tôi.

– Mặc anh chứ sao?

– Về nhà bao giờ cũng rầy rà lắm chuyện. Không về thì bảo là không về.

– Có ai bảo anh về đâu?

Một vài câu nói khó chịu và thế là cuộc cãi vã bùng nổ. Giận dữ, Tường vùng đứng lên, bật đèn sáng choang.

Liệu hét:

– Tắt ngay đèn đi.

Thấy mình vô lý, Tường đành tắt đèn. Tiếng Liệu khóc thầm tức trong bóng tối. Liệu giận nàng không kìm giữ được xúc động. Nàng không muốn tỏ ra nàng yếu đuối, ít nhất là nàng không muốn bày tỏ sự yếu đuối của nàng trước mặt Tường, với Tường. Nhưng giọt nước mắt của nàng là vì tức giận nhiều hơn là vì đau đớn.

Tường lại kỵ nhất là những lúc đứng trước một người đàn bà khóc lóc, Tường không biết dỗ dành, không biết vuốt ve, không biết làm đổi giọt nước mắt ở Liệu thành nụ cười. Tường cầu nhàu, đi lại gần cửa sổ nhìn ra.

Hành lang tối om.

Hành lang tối om như lòng Tường lúc đó.

Phía sau lưng, tiếng khóc ầm ức của Liệu ngội dần. Nàng đã kìm giữ được. Nàng tự nhủ thầm là từ nay trở đi, nàng sẽ không bao giờ biểu lộ sự yếu đuối của nàng nữa.

Đêm tà tà về sáng. Đêm thêm thiếp len

vào những cuộc đời không còn tìm thấy bóng dáng của hạnh phúc, chỉ còn nhìn thấy những nghĩa địa mù sương, những sa mạc vắng hoang, những khoảng trống rỗng không gì có thể lấp đầy được.

Liệu quay mặt vào tường. Nàng mím chặt môi, mắt mở trừng trừng trong bóng tối.

Nàng nghĩ đến cuộc đời nàng, nghĩ đến ngày mai, nàng không nhìn thấy hình thù và bóng dáng của nó, nhưng ngày mai đó, nàng muốn sống với nó, muốn sống hân hoan, tận cùng như hy vọng sau chót của một cuộc đời mà phần đời đầu tiên đã lỡ dở.

Hai vợ chồng. Lấy nhau vì tình yêu. Một tuần trăng mật mãi mãi còn là một kỷ niệm huy hoàng trong hồi tưởng. Nhưng người ta không sống bằng những hồi tưởng gửi về quá khứ. Quá khứ chỉ là một an ủi vỗ về tiêu cực làm lãng quên được hiện tại trong một chốc lát cô đơn. Dịu lòng trở về quá khứ là trốn chạy một hiện tại tàn nhẫn và cay đắng mà người ta không dám đương đầu và đối diện. Bao

nhieu năm qua. Những đêm âm thầm. Những ngày lặng lẽ. Những giọt lệ trên gối chần vò võ một mình. Những tiếng thở dài, mình biết mình thôi. Bao nhiêu năm qua, sống như hư vô, sống như hình bóng. Nửa chừng cuộc đời, Liệu bỗng nghe thấy những xao động dấy bốc từ cùng thẳm tâm linh. Bốn phía chân trời bịt bùng kín, sấm chớp ùng ùng nổi dậy rồi. Liệu nghe thấy sự nổi loạn của nàng. Liệu cảm thấy sự phá vỡ của nàng. Trên một bãi biển cạn khô, thủy triều bắt đầu dâng. Ngọn núi lửa bấy lâu im lìm, chợt nghi ngút khói bốc. Lửa ghen ứ trong lòng núi, sắp sửa tràn lan ghê gớm khắp một vùng trời. Liệu vẫn nằm im trong cái lưu đày, tẻ nhạt của phần đời cũ, nhưng chính là nàng đang tìm kiếm giờ hoàng đạo, khởi đầu cho nàng một cuộc hành trình, cuộc hành trình này chắc chắn sẽ gây những tàn phá tan hoang dưới từng bước chân nàng xéo nát một định mệnh, đánh đổ một khung đời, chôn chết một quá khứ.

Xoay nhẹ người trở lại, Liệu dăm dăm nhìn cái bóng Tường in hình, bất động, trên khung

cửa. Giữa nàng và Tường, là khoảng cách đó, một khoảng cách của bóng tối dừng đọng. Còn đâu những ngày điên cuồng và thơ mộng cũ. Còn đâu là sự hòa hợp tận cùng của hai tâm hồn như hai cung đàn ngân cùng một điệu, như hai trái tim đập cùng một nhịp? Hơi rượu đã hắt. Đời không còn men. Người không còn say. Như thế, và không còn gì có thể cứu vãn được. Mỗi người chúng ta hãy cố gắng sống lấy đời sống của mình. Chịu lấy mọi hậu quả. Lãnh đủ mọi trách nhiệm. Ý nghĩ giữ thoát và thoát ly chợt làm cho Liệu bình tĩnh như không. Tôi gì mà than khóc mãi, đau đớn mãi, chịu thua thiệt mãi. Tường đã thản nhiên sống đời sống riêng của Tường. Tại sao nàng không biết thản nhiên sống đời sống riêng của nàng? Hỡi, và Liệu đã tìm được trả lời.

– Anh!

Tường chậm chạp quay lại, nhưng vẫn đứng im bên thành cửa.

– Lại đây em bảo.

Tường hơi ngạc nhiên vì giọng nói dịu dàng của Liệu. Cái bóng Tường gần lại, im lặng trước mặt nàng.

– Anh ngồi xuống đây.

Tường khó hiểu, nhưng cũng ngoan ngoãn ngồi xuống.

– Anh bị nước mưa, ướt hết. Đi thay quần áo kéo lạnh.

Tường để tay lên người:

– Không sao, khô rồi.

– Anh để xe ở đâu?

– Đầu phố. Hết điện. Mai phải đi thay bình điện mới.

– Ừ, mai anh đi thay ngay bình điện đi. Xe hay hư bình điện quá, anh nhỉ? Mỗi lần thay bình điện mất bao nhiêu?

– Tùy bình. Một hai ngàn. Sao tự nhiên em lại chú ý đến cái xe nhiều thế. Chúng mình khô-

ng cãi nhau nữa hay sao? Anh đi chơi khuya về, cò bạc, rượu chè, em không buồn phiền, trách cứ nữa sao?

– Nằm xuống đây.

Tường đặt mình nằm xuống, nhưng thận trọng, chưa hiểu Liệu còn hay đã hết giận, chỉ dám nằm cách xa một quãng.

– Nằm lại gần đây. Đưa tay cho em gối.

Tường luồn tay dưới gáy Liệu cho nàng gối, càng ngạc nhiên hơn về sự đòi hỏi thân mật.

– Ngày trước, đêm nào em cũng đòi gối đầu tay anh, anh còn nhớ không?

– Nhớ. Em còn đòi nhiều thứ khác nữa.

Liệu cười. Hàm răng nàng óng ánh trong bóng tối. Đôi mắt nàng lóng lánh một ánh lửa kỳ lạ.

– Đúng. Em như con nít.

– Lúc nào em cũng như con nít.

– Anh làm đấy. Em lớn rồi. Anh nhớ chưa? Em lớn rồi. Ngày xưa, em sợ ma, sợ bóng tối, anh để em nằm một mình, là em chết khiếp đi, không tài nào nhắm mắt được. Nhưng bây giờ em lớn rồi. Chỉ có người. Chết là hết. Làm gì có ma quỷ phải không anh? Bây giờ, em nằm một mình, và em ngủ như không. Chỉ có đêm. Bóng tối. Và giấc ngủ. Ma quỷ không còn nữa, Ma quỷ đã chết.

Tường không tin là Liệu đã hết sợ bóng tối và ma quỷ ám ảnh. Tường nghĩ là vì kiêu hãnh, hoặc vì giận dỗi mà Liệu nói thế.

– Anh sẽ cố gắng không đi chơi khuya, không đánh bạc nữa. Về nhà sớm. Không để em phải ngủ một mình.

– Em ngủ một mình được mà. Quen rồi.

Liệu lại cười. Tiếng cười như một cạnh sắc cửa đi cửa lại trên một cạnh sắc khác, làm Tường rùng mình.

– Có anh, em lại không ngủ được. Em đã bảo em quen ngủ một mình rồi. Anh cứ đi đánh bạc đi. Anh mê đánh bạc lắm mà. Bỏ làm sao được. Khi người ta mê thích một cái gì, bỏ khó lắm. Em biết. Anh cứ đi đánh bạc, lúc nào muốn về thì về, em không buồn anh chuyện ấy đâu. Vừa rồi, anh đánh ở đâu, được hay thua?

Tường đáp, ngượng nghịu:

– Thua.

– Nhiều hay ít?

Tường nghĩ đến canh bạc cháy túi, ngập ngừng nói dối:

– Ít thôi. Trước anh được. Sau thua hết chỗ tiền được, thua thêm vào tiền nhà mất một ít là thôi ngay.

Liệu cười, đập vào vai Tường.

– Anh lại nói dối em rồi. Em có phiền trách gì anh đâu mà anh phải nói dối. Bộ anh mà thua ít? Anh có thua hết tiền, anh mới chịu về.

Tính anh thế, em còn lạ gì. Hết sạch tiền rồi phải không?

Tường đành thú thật:

– Ừ. Nhưng mai lại có. Anh chủ rạp chưa thanh toán tháng này.

– Anh lại dối nữa. Tháng này anh bỏ diễn bao nhiêu đêm. Chủ rạp đến tận nhà kêu than quá trời, làm gì còn tiền mà thanh toán. Em còn biết anh đã mượn chủ rạp sang cả tiền tháng sau nữa.

Tường cười thầm lão chủ rạp, và ngạc nhiên không ngờ Liệu biết rõ sự thật như vậy. Ngượng đến chín người. Tường không biết làm sao hơn là nằm im. Một lát. Rồi Tường giục:

– Em ngủ đi.

– Không. Thức. Đêm nay em muốn thức với anh đèn sáng, để nói chuyện.

Tường miễn cưỡng:

– Thì em nói chuyện đi.

– Anh thích làm gì cứ làm. Chán thì thôi. Em không giữ đâu. Đánh bạc hết tiền, lấy tiền của em đi gỡ. Tiền để trong tủ ấy. Em cũng chẳng tiêu gì đến.

Thái độ lạ lùng của Liệu ném Tường vào một tâm trạng hoang mang, lần đầu tiên cảm thấy từ ngày hai người chung sống với nhau. Nhưng làm sao Tường đoán được ra đó là khởi sự một đổi thay lớn lao trong tâm hồn và nếp sống của Liệu. Thần tượng đã chết. Tường hết là một cần thiết. Người đàn bà xưa kia nhìn ngắm chồng như vàng thái dương chói lọi của đời mình, người đàn bà ấy đã thôi muốn làm một loài hoa hướng dương. Những dấu chân đầu tiên của Liệu đặt trên một hướng đi mới đã mở cho nàng một cửa ngõ mới vào đời. Những liên hệ bao nhiêu năm tưởng rằng vững bền không thể nào chặt đứt, những liên hệ đó không còn như trước nữa.

Và cũng là lần thứ nhất, Liệu cười và trêu Tường:

– Ở những chỗ anh đến đánh bạc có đàn bà không?

Tường ấp úng:

– Thỉnh thoảng cũng... có.

– A! Đàn bà cùng đánh bạc?

– Nhiều đàn bà hư hỏng lắm. Đâu có được ngoan hiền như em.

– Đừng tưởng em ngoan và hiền. Này anh?

– Gì em?

– Bây giờ em bảo với anh, em nói cho anh biết là em hư hỏng, anh có tin không?

– Em chỉ được cái nói bậy.

Liệu vùng cười ngất. Tiếng cười đầy vẻ diễu cợt vui thú khiến Tường nhăn mặt lại. Cười xong, Liệu nghiêm trang, nàng nói với Tường nằm bên cạnh, mà giọng nói mơ màng, như chính nàng nói với nàng, trong một màn độc thoại nhận chân con người mới ở nàng

vừa hiển hiện sau bao nhiêu tháng năm âm thầm đau đớn.

– Em không nói bậy bạ. Ai cũng sống với những đổi thay bất thường của tâm tính. Đời người ta, ở cả những cuộc đời bằng phẳng và lặng lẽ nhất, rồi cũng có những lúc sóng gió, Đời cô Hằng, đời chị Vân cùng thế, rồi cũng có những chuyện bất ngờ và bất thường xảy ra. Không muốn cũng không được. Ai muốn thay đổi làm gì? Những người không tìm đến đổi thay thì đổi thay một ngày nào đó cũng tìm đến với người. Em thay đổi, anh cũng đừng ngạc nhiên. Đó là điều xảy ra ngoài ý muốn.

Liệu càng nói, giọng nói của nàng mơ màng, tha thiết hơn.

– Gặp phải những bất ngờ, không biết sẽ ra sao, sẽ là sự sống hay sẽ là cái chết. Nhưng bất ngờ đang tới. Linh cảm thấy nó đang tới và có lảng tránh cũng là uống công. Thôi thì chuyện gì xảy ra cứ xảy ra, phó thác cho trời. Phó thác cho trời là hết.

Liệu nhắm mắt lại. Một đêm thức trắng không ngủ, ở một trường hợp khác đã làm Liệu mỗi mệt, rã rời. Riêng lần này, trái lại. Đầu óc nàng tỉnh táo lạ thường. Tâm trí Liệu sáng trưng nhiều khoảng ráo hoảnh rộng lớn. Những khoảng ráo hoảnh như những chân trời xanh biếc, những con đường mở rộng thênh thang chờ đợi những bước chân nàng đi vào một phần đời khác biệt hoàn toàn với phần đời xưa cũ.

Tiếng Tường, đầy ngạc nhiên:

– Trời sáng rồi.

Liệu nhìn ra phía cửa sổ. In lên khung kính một thứ ánh sáng nhợt nhạt đầu ngày. Một thứ ánh sáng còn lung linh như một niềm ngờ vực. Tàn đêm rớt xuống, thấp thoáng những phiến đêm đang tan, đang nhòa, đang biến đi. Từ khoảng sân phía dưới, nổi lên những tiếng động lạt sạt khó phân định. Một vài người đã thức dậy trong căn nhà này, sau một giấc ngủ, Liệu nhủ thầm. Một ngày mới bắt đầu, cho mọi người. Cho nàng. Đích thực một ngày mới đã

bắt đầu cho đời nàng từ đây. Nàng nghe thấy tiếng Tường ngáp lớn.

– Mệt quá.

Liệu kéo chăn đắp lên ngang mình Tường, cảm thấy tất cả sự còm cõi héo khô của thân thể Tường dưới làn vải mỏng. Nàng dịu dàng nói với Tường như nàng nói với một đứa con nít.

– Anh ngủ đi.

Tiếng Tường yếu ớt.

– Phải ngủ thật.

– Ừ anh phải ngủ. Anh ngủ đi.

– Em cũng ngủ đi. Chúng mình đã thức đến sáng.

– Anh cứ ngủ đi. Mặc em.

Chúng mình? Hết chúng mình rồi. Thức đến sáng. Đêm hết. Một ngày mới bắt đầu. Hết chúng mình rồi. Biên thù đã dựng, khoảng

chia cách không tài nào lấp đầy được nữa. Hết chúng mình, hết đôi ta rồi. Liệu khép tâm hồn lại, và cảm thấy nàng đã ở thật xa Tường, tận đâu đâu.

Bằng những bước mạnh dạn, chắc chắn — những bước chân của một người đàn bà đã quyết định dành lại cho mình cái quyền làm chủ đời sống — Liệu bước ra khỏi buồng. Nàng có cảm tưởng như đã bỏ Tường ở lại, trong căn buồng sau lưng như trong một cái khung quá khứ. Tuần trăng mật thơ mộng ở Hương Cảng, những giọt lệ thầm, những tủi buồn thầm kín, những đón đau một mình, thấy đều chỉ còn là cái nhạt tẻ lặng chìm vô nghĩa của một câu chuyện cũ, đã hoàn toàn qua đi.

Và Liệu thì đứng đó. Giữa một cửa đời khác. Giữa một cửa đời mới.

Tôi biết tôi không nói được. Tôi sẽ cảm động, tôi sẽ lúng túng, tôi sẽ vụng về không hơn gì một đứa trẻ thơ nhút nhát đứng trước người lớn, tôi sẽ không nói được một phần trăm, một phần nghìn những điều tôi muốn nói ra với Hằng.

Tưởng tượng thấy cái cảnh, tượng ấy. Ngô nghe và ngốc nghếch không thể nào tả được. Hằng. Tôi sẽ chỉ gọi được một cái tên nàng. Rồi im. Cổ họng tắt nghẹn. Vành tai nóng bừng. Trái tim hoặc là ngừng đập, hoặc là đập liên hồi, đập thành thành như trống ngũ liên. Hằng sẽ hỏi, dịu dàng: « Anh bảo gì Hằng? » Cái nhìn đôn hậu của Hằng sẽ là một khuyến khích ân cần. « Anh muốn nói gì với Hằng sao anh không nói đi. » Mặc dầu vậy, mặc dầu lời nói dịu dàng và cái nhìn khuyến khích, tôi sẽ chết chìm trong lúng túng gia tăng, đầu nóng, nhịp tim đập loạn, và tôi sẽ không, không bao giờ nói được. Không ai hiểu mình bằng hình. Không ai biết rõ tôi hơn tôi. Đã bảo nhiều lần

rồi, định nói. Định đến thực hành sao mà khó. Định đến thực hành là một quãng đường tôi không tài nào vượt được.

Tôi ngồi thần trước bàn viết, không biết bao nhiêu lâu. Tôi không còn một ý niệm nào về thời gian và chung quanh. Hồn chìm đắm trong mơ màng. Từ chập tối, tôi ở nhà, tự nhiên không thấy thích, mặc quần áo, không thấy thích xuống phố, không thấy thích đi đâu. Những lúc tôi nghĩ tôi yêu, tôi nhớ, than thở lười biếng, tay chân Hăng, tôi chẳng thiết làm gì, ngoài cái việc nghĩ yêu và nhớ. Hăng đầy trong tôi. Hăng bao trùm thân thể, đầy đặc trong đầu óc, đêm ngày phảng phất trong tâm thức không rời. Trong người tôi, lúc này là một cảm giác khó tả. Không ra sang suốt. Không ra mù mẫm. Tôi đã hút hết gần một gói thuốc lá, uống đến ly cà phê đặc quánh làm cho cơ thể nôn nao. Thêm vào những chất kích thích này. Hăng là một kích thích mãnh liệt. Nghiệm thấy như vậy đó, tình yêu ở trong tôi như sức tàn phá của một trận bão rừng hung dữ thổi qua. Suốt buổi tối, tôi nhủ thầm với tôi là sự

im lặng của mình không thể kéo dài được nữa. Tình yêu tích lũy, căng thẳng ngọt ngào trong tôi đến một độ không tài nào chịu được. Một khối lửa bồng chồn nóng dấy, một tâm trạng đứng ngồi không yên, tôi đỏ, tôi đang yêu, yêu ngây ngất hồn, yêu mờ mịt và hoang mang như tình yêu đã dẫn đưa tôi thật sâu vào một biển sương mù không tìm được lối ra.

Tôi đứng lên, gọi vọng xuống nhà dưới:

– Bà chủ.

– Gì thế, cậu Long?

Tiếng bà chủ không lấy gì làm thân mật lắm. Hồi này, tôi ăn ngủ thất thường, nhiều đêm bật đèn thức đến sáng, làm người chủ nhà đã lộ vẻ khó chịu ra nét mặt.

– Bà bảo cháu đi mua giùm cho một ly cà phê và một gói thuốc lá.

Tiếng bà chủ nhà:

– Khuya rồi. Còn ai bán chác gì mà mua.

Tôi gắt:

– Mới chập tối mà.

Tôi đã mất bình tĩnh. Đạo này, chỉ hơi một chút, chẳng đáng gì tôi cũng mất bình tĩnh. Yêu, người ta ngồi trên một lò lửa và động một chút là đã đánh mất hết mọi sự thư thái bình tĩnh.

Tiếng chân người chủ nhà nặng nề gieo trên từng bậc thang. Một mái tóc thò lên. Rồi là một khuôn mặt cau có.

– Đưa tiền đây.

Tôi lấy tiền đưa cho bà chủ nhà, tự tha thứ cho cái cử chỉ vô lễ của mình, và lại trở ngay lại trước bàn viết. Một cây viết đã nằm sẵn. Trang giấy mở rộng trước mặt, chờ đợi. Tôi nhìn ra cánh đồng thăm thẳm trải rộng trong bóng tối bao la trước khung cửa, nghĩ đến những dòng chữ sẽ chuyển tâm hồn tôi, ý nghĩ tôi, tình yêu tôi xuống mặt giấy.

Thật nắn nót, tôi đề ngày tháng, và ở dưới, ba chữ:

Hằng yêu dấu!

Viết gì bây giờ. Bao nhiêu năm nay, tôi chưa từng viết thư cho một người đàn bà nào!

Có, tôi có gửi đi trong đời tôi những lá thư tình. Những lá thư tình như những cánh bướm, những đời hoa bay đầy thành một trận mưa hoa trong vòm trời tuổi trẻ. Năm mười bảy tuổi, viết lá thư tình thứ nhất, cũng một buổi tối thao thức và hồi hộp như buổi tối nay. Sáng hôm nay lòng anh như tử áo. Ý trong veo là lượt xếp từng đôi. Hồn tôi bây giờ là những ngăn lòng lãng mạn ấy của thơ Huy Cận. Tới nay, tôi gặp lại con người của mình, ngược đường thời gian, hóa thân và trở lại trên dòng mở mộng cũ. Em và những chùm hoa tím leo trên bờ tường nắng chiều. Hằng, và tà áo lụa của Hằng múa bay trong hồn tôi thanh niên. Ngồi viết lá thư tình, thấy lòng mình như được ngọn suối nào tắm mát, hết bụi bặm, trong veo

như một một tấm gương. Tôi nhớ được tôi năm nuôi bảy tuổi. Tôi sống lại tôi, tuổi vàng thủa ấy. Cái thế giới của bảng đen. Những vòm trời phượng vĩ. Buổi trưa mùa hạ, nắng vàng chói chang, bóng cây lã lã, ngồi trong cửa lớp nhìn ra hàng hàng mây trắng bay, ném bóng tâm hồn vào cái vũ trụ kỳ diệu của mơ mộng và tưởng tượng. Tuổi trẻ tôi thêm yêu và thêm đi. Mơ ước những dặm đường. Những hình ảnh quyến rũ nhất của tuổi trẻ bay bổng trong những chuyến viễn du tưởng tượng là những sân ga và những bến tàu. Con đường sắt song song. Trường giang lau lách và bãi bờ. Con nước chảy và tiếng sóng đập. Bến tàu mù sương. Những kè đá ướt át, sóng biển trầm trầm. Con tàu say như một cuộc đời lãng tử.

Tôi lớn lên trong cái cảnh trí đìu hiu để làm cho mơ màng của tỉnh lý nhỏ bé nằm nép dưới chân đê Hồng Hà, ký ức và dĩ vãng tuổi hồng có tiếng sóng thao thức của Hồng Hà giữa mùa nước lũ. Những buổi chiều nhạt nắng, ra nằm trên thảm cỏ mướt chạy dài dưới chân đê, nhìn lên trời cao xanh thẳm trên đầu, thả hồn

vào cái không bến bờ của mộng. Lòng tôi hồi đó như một khung cửa mở rộng vào tạo vật và đất trời. Trăng sao là bạn. Hoa cỏ là tình nhân. Những giấc mơ mộng trên thảm cỏ xanh, kéo dài hàng giờ đồng hồ. Thân thể như cùng biến thành hoa cỏ.

Cái làng mạn tích lũy đầy thêm những rung động khởi đầu của trái tim. Không biết có phải như vậy là yêu không, nhưng tôi đã đứng rất nhiều buổi trước cổng ra vào một trường nữ học. Thiếu nữ mang tên một loại hoa hiếm. Áo nàng vàng như nắng. Thân nàng thon dáng liễu. Nàng đội nón, vành nón nghiêng nghiêng, ở đó chảy xuống những vòn múa của một mái tóc thề như mây.

Tôi trở về, bắt đầu biết thế nào là đêm dài và sự thao thức. Chong đèn. Nhìn cái bóng mình. Thức đến sáng. Hình hài và thần trí đổi khác. Làm thế nào để tỏ tình? Tôi bút rứt, tôi hồi hộp, thấy không có cách nào hơn là viết một lá thư. Phong bì xanh. Giấy thư cũng màu xanh. Nét chữ nghiêng viết ra những điều run

rất đẹp. Bao nhiêu năm trước, như đêm nay, tôi lại ngồi trước một chao đèn, trước trái tim và những tình cảnh xao xuyến của mình.

Viết thế nào đây? Viết thế nào cho Hằng đọc thư biết tôi thành thật yêu, biết tình yêu ở tôi là một cái gì trang trọng và đứng đắn? Khó quá. Tôi cứ loay hoay với dòng chữ thứ nhất chia làm sao ký thác xuống mặt thư, khi có tiếng gọi ở dưới đường vọng lên:

– Long có nhà không?

Tôi đã nhận ra được người gọi là Tường. Chạy ra cửa sổ nhìn xuống. Tường đứng bên cạnh một cửa xe hơi còn mở rộng, tay để trên miệng làm loa.

Thấy bóng tôi, Tường cúi mình nói vào trong xe:

– Có nhà. Lên không?

Tôi chưa kịp đoán Tường nói với ai ngồi trong xe, thì cánh cửa sau mở ra, và một bóng người thanh thoát bước xuống. Tôi hoa mắt,

tưởng mình trông lầm. Không lầm được. Hằng. Thiếu nữ vừa bước xuống, đang vuốt lại mái tóc kia đích thực là Hằng. Sự có mặt của Hằng, dưới kia, trên hè đường, chôn chết tôi đứng sững trong một khoảnh khắc kinh ngạc kỳ thú.

Bối rối, tôi hỏi xuống thật ngớ ngẩn:

– Ai đó?

Tiếng Tường, vui vẻ:

– Chúng tôi đây. Lên được không?

Chạy hết một cầu thang, chạy qua căn nhà dưới, mở cửa, ra đường, tôi là tất cả những việc này không quá năm giây đồng hồ.

Tôi không chạy mà bay trên cầu thang, không bước ra mà bay ra ngoài hè đường. Chắc là cử chỉ, nét mặt tôi hiện đầy vẻ ngớ ngẩn tức cười, vì Hằng hơi quay đi, và đưa tay lên che miệng. Tường làm bộ thản nhiên như không:

– Đi chơi mát ra ngoài thành phố. Qua đây, chợt nhớ đến cậu vào chơi. Đang làm gì thế?

Tôi đưa mắt nhìn Hằng, muốn cái nhìn giúp nàng hiểu ngầm câu nói:

– Đang định viết một lá thư.

– Định viết chứ chưa viết?

Tường cười và hỏi đùa.

– Định tức là viết. Nhưng khó quá, chưa viết được ra.

– Hãy còn ở tuổi viết thư sao?

– Viết thư cũng có tuổi?

– Chứ sao? Tôi bây giờ già và lười. Đã hết tuổi viết thư. Tuổi viết thư ở tôi đã chết.

– Tôi cũng lười đi mua một con tem và một cái phong bì lắm. Bao nhiêu năm không biết mặt mũi nhà bưu điện là cái gì. Nhưng lần này phải viết. Không thể không viết.

Tường lại hỏi đùa. Ít khi tôi thấy Tường vui như lúc này.

– Thư khất nợ.

– Anh Tường! Hằng khẽ gắt.

Tôi nghiệm thấy Hằng thường gắt anh như thế, lúc nào nàng cho là Tường đùa cợt hơi quá trớn, nói một câu lỗ mãng, trắng trợn.

– Nợ. Nhưng không phải nợ tiền. Cũng không phải khất.

– Có thể biết được người nhận thư cậu là ai không?

– Một người ở xa. Ở thật xa. Rất gần nhưng thực là nghìn trùng cách trở.

Tôi nhấn mạnh vào hai tiếng « ở xa », và thấy nàng nhú mắt như suy nghĩ. Áo lụa trắng, tà áo bay trong đêm. Hằng là hình ảnh của sự mát tươi tràn đầy chỉ có được ở một thiếu nữ dậy thì. Từ lúc bước xuống khỏi xe, nàng đứng đó ngược mắt nhìn lên khung cửa ánh sáng căn buồng ngủ ngoại ô cô độc của tôi, thu mình vào một im lặng khoan thai, và cái điệu dáng chững chạc, và cái cốt cách kiêu kỳ thầm kín làm cho tôi ngây ngất. Trái tim tôi lại có một nhói buốt êm ái kỳ thú, lần này, như mọi lần,

như bất cứ lần nào có Hằng, nàng là sự hiện hữu sáng láng, có nàng, sự vật thay đổi hoàn toàn, cái tiêu tụy biến thành cái huy hoàng, cái mờ nhạt chuyển thành lộng lẫy, cái tối tăm hóa thân thành cái nguy nga, cái xấu xa đến đâu cũng trở thành đẹp tươi tưởng chừng tất cả được Hằng, như một nàng tiên phất nhẹ đôi đũa thần huyền diệu, tạo trần gian này là một thiên đường. Đời lại có vị mật vị đường, tôi thấy chảy vào ngọt ngào cổ họng. Lại những chùm lá như muôn nghìn ngón tay phất phất. Lại con tràng đưa duyên, những chùm sao cười. Nàng đổi mới hết, khác hết trong tâm hồn và ý nghĩ tôi. Nàng đem lại mùa xuân, lòng yêu đời, những cái tốt, những cái thật, những cái làm cho người ta cảm thấy đời là đáng sống, luôn có hoa, mộng có hương thơm, người ta muốn sống bằng những hy vọng và những đợi chờ như thời niên thiếu.

– Anh đang bận?

Tôi mỉm cười, cố gắng chịu đựng cái nhìn thẳng suốt của Hằng:

– Vâng. Nếu viết thư là một việc bận.

– Anh Tường, đi về cho anh Long viết thư.

Câu nói chan chứa một ý nghĩ hờn trách đáng yêu. Đôi mắt Hằng long lanh như là một thách thức kiêu hãnh.

– Viết thư không viết lúc này thì lúc khác. Lúc nào chẳng được. Người nhận được thư tôi chắc phải ngạc nhiên lắm. Mời cô Hằng lên chơi đã.

Tôi khẩn khoản trong giọng nói. Hằng cảm thấy như vậy, hể hể, nàng đã tha thứ cho tôi cái tội dám trêu nghịch nàng, nàng đi theo tôi vào trong nhà. Tường châm thuốc hút, lững thững theo sau.

Tới chân cầu thang, Hằng đứng lại, hỏi:

– Anh ở đây một mình?

– Vâng.

– Bao giờ?

– Bây giờ và mãi mãi.

Tôi chỉ tay lên can lầu:

– Tiều tụy và buồn rầu lắm. Tiều tụy và buồn rầu như bất cứ chỗ ở nào của một người độc thân và cô độc.

Hằng thản nhiên đáp:

– Hằng biết.

Khi xưng tên một cách thân mật, Hằng hạ thấp giọng như chỉ muốn nói riêng cho tôi nghe. Chân nàng bước lên cầu thang, cái cầu thang lần đầu được đón nhận một dấu chân ngà ngọc. Tôi trấn tĩnh một xúc động. Lòng tôi vui tràn bờ. Tôi biết, tôi sẽ nhớ mãi buổi tối này, buổi tối mùa hè này, Hằng đến, đem theo sự nhiệm màu. Hằng đến đây, nơi căn lầu cô độc vùng ngoại ô của tôi, đem lại cho tôi niềm vui không ngờ được.

Tôi đứng hút thuốc lá, nói chuyện với Tường bên cạnh cửa sổ, và qua làn khói, trong khi trả lời từng câu hỏi của Tường, tôi kín đáo

theo dõi Hằng. Nàng bước những bước êm ru không một tiếng động trên sàn gác. Không tỏ lộ, nhưng rõ ràng là cái thế giới thân mật bé nhỏ của tôi đã được Hằng nhìn ngắm ngạc nhiên như một khám phá lần đầu. Nàng dừng lại trước một bức tranh treo trên tường, bức tranh có một hình bóng mờ sương đứng quay lại, trầm tư nhìn ra một mặt biển hoàng hôn. Bãi cát chạy dài. Biển lớn mênh mông. Những con sóng gợn. Cái bóng dáng đứng lặng trước biển chiều là tôi.

– Anh Long.

Hằng gọi, mắt vẫn không rời tấm hình và Tường lại gần nàng. Tôi thầm cảm ơn Hằng. Nàng gọi cho tôi có cơ đến gần nàng. Lần đầu tiên tôi có được thật gần, sát tầm mắt, một đường gáy trắng nõn, những chân tóc nhỏ, mềm, đen nhánh. Tôi nghĩ hạnh phúc không ở đâu xa. Hạnh phúc không phải là một cánh chim xanh, một áng mây trời, một dòng nước chảy, mà hạnh phúc sẽ là tột đỉnh và hoàn toàn với tôi, lúc này, nếu tôi được hôn nhẹ vào chân

tóc đen mịn, hôn nhẹ vào cái khoảng trống trắng nõn ấy của đường gáy thanh thoát. Chứ sao. Đúng thế, Thực như hai với hai là bốn, như lúc này, Hằng đứng đó gần tôi. Nàng là bông huệ trắng của buổi tối mùa hè, nhưng ở đây, căn phòng tiêu tụy chợt như chói lại hào quang, và tôi, tôi chợt thấy tôi quan trọng, tôi có một giá trị, tôi không còn tầm thường mà tôi khác thường, khác thường vì tôi đang yêu, tôi có một khay vàng châu ngọc muốn cho đi và muốn nhận được.

– Ở đâu đây anh?

Hằng chỉ tay lên bức hình nàng lại nghiêng đầu.

Ngón tay trở chỉ vào hình, ngón tay út cong cong. Bàn tay tuyệt đẹp của Hằng treo hàng cái mềm mại và cái óng chuốt tuyệt vời trong không khí. Thoáng một đường gân xanh chìm lặn dưới làn da.

– Chỗ vắng khuất nhất ở đầu mõm một hòn hoang đảo.

Tôi nhận được lời khen tặng thứ nhất của Hằng:

– Đẹp.

Im lặng một giây. Hằng nói tiếp:

– Đẹp nhưng mà buồn.

– Vâng. Buồn lắm. Người đứng trong hình cũng buồn như cảnh biển chiều mù sương trong hình.

Tôi kể cho Hằng nghe:

– Hồi ấy tôi đau nặng. Đau tưởng chết, tưởng đã thoát được nợ đời.

Hằng ngắt tôi bằng một tiếng cười nhỏ:

– Nợ đời ghê khiếp lắm sao mà anh muốn thoát?

– Khi người ta yếu đau, người ta buồn rầu, người ta cô đơn, thân thể đã suy nhược, đầu óc lại trống rỗng, người ta nhìn sâu vào tâm linh và thấy hiện lên cái bóng dáng của

tử thần. Thấy gần đất, xa trời. Thấy như làn da thịt mình đi mọc lên những ngọn cỏ may mọc trên những lối đi vào nghĩa địa. Đó là tâm trạng tôi hồi đó.

Vào bệnh viện nằm. Hai tháng. Hai tháng ở giữa cái sống và cái chết tranh giành. Ra khỏi bệnh viện, tôi ngẩn ngơ như người mất hồn. Một anh bạn, anh ta chỉ huy một hải thuyền gần vùng có hòn đảo này, thấy thế rủ tôi ra biển với anh ta ít lâu. Tôi đi liền. Hồi đó, bất cứ ai rủ tôi lên rừng, xuống biển, đến đầu sông hay cuối trời nào tôi cũng đi theo liền tức khắc. Hồi ấy, không ân tình, không tâm sự, không một khuôn mặt thân yêu. Cho nên tôi đã đi. Tấm hình này, tôi giữ lại đánh dấu một thời kỳ tôi tưởng là thời kỳ cuối cùng của đời mình.

– Nhiều chuyện buồn đã xảy ra cho anh?

– Không. Không có chuyện gì hết.

Hằng có vẻ ngạc nhiên. Nàng quay lại nhìn tôi.

334 | Mai Thảo

– Tại sao anh buồn?

– Tại tính.

– Anh không thay đổi được sao?

– Có gì để mà thay đổi, tôi tưởng tâm tình người ta là do trời sinh ra, không làm sao thay đổi được.

– Anh tưởng thế.

Hằng đáp lững lờ, rồi bỏ chỗ đứng trước tấm hình, nàng tiếp tục cuộc thăm thú cái thế giới bé nhỏ thân mật của tôi. Một vài cuốn sách vất lăn lóc trên sàn gác. Hằng xếp gọn lại một bên tường.

– Cô, mặc chúng.

– Anh ăn ở bữa bãi quá.

Tôi cười:

– Cũng là do tính trời sinh.

– Trời cho toàn là những cái làm sao ấy, Hằng cười, nhưng anh đừng đổ hết cho trời.

– Đổ cho ai?

– Cho mình.

Tôi ngẫm nghĩ.

– Cô nói có phần đúng.

Đối thoại giữa Hằng và tôi, sau này, tôi nhớ lại, lạ lắm. Nó nửa chừng, nửa vời, tranh tối tranh sáng, nó lừng lững lơ lơ, mơ mơ hồ hồ. Tưởng như miệng nói một, lòng đã hiểu mười, trông như có những điều chỉ cần hiểu thời không cần phải nói, nói ra mới thường, không nói mới hay. Hơn một lần, chúng tôi đã nói với nhau thật nhiều và thật đẹp với nhau sâu thẳm, không cùng bằng mắt nhìn chẳng nói. Những khoảng im lặng đầy những âm thanh như những lớp sóng ngầm, kẻ ở bên cạnh thấy chúng tôi im, kỳ thực là lớp lớp dây điện tình yêu vô hình mắc trong không khí, chúng tôi đang yên lặng trao đổi cho nhau lớp lớp hàng hàng những lời châu ngọc. Hòa nhập tâm hồn, trong im lặng ngọt ngào, nói chẳng bằng lời mà sao tiếng nói kỳ diệu nghe rõ, nghe gần

thánh thót trong tim, ngân nga trong máu. Đối thoại ấy thường khiến tôi nghĩ đến một hình ảnh. Một cửa rừng. Ban mai nát mẻ, những hạt sương đội mũ cho những đầu cỏ nào cũng là vương miện long lanh. Rừng ban mai tĩnh mịch hoàn toàn. Thứ tĩnh mịch của rừng cây tiền sử. Lá thở. Lá thở điều hòa. Màu xanh thở. Màu xanh thở menh mông. Cây nghe ngóng đất. Đất ngược mắt mè lên cây nghiêng đầu. Cành yêu trĩu nặng từng đầu ngọn lá. Rễ yêu nặng, thâm thâm, đang chen quần quít trong lòng đất nâu thơm. Bàn tay nắng hiện ra nghìn ngón liễu múa. Nắng múa tà áo phất. Nắng vờn mái tóc gió. Da người hồng trong da trời xanh. Bát ngát menh mông ban mai của rừng là một sân khấu lớn, trên đó đất với trời nguy nga tình tự.

Rồi, giữa cái cảnh tượng tịch mịch hoàn toàn ấy của rừng vừa thức giấc — rừng thức giấc ngà như công chúa kia thức giấc trăm năm trong khu rừng tình yêu — nổi lên tiếng hót thật nhỏ, thật trong của một con chim lạ. Con chim màu lửa, màu của mặt trời. Tiếng

hát của loài chim lửa mở đầu cho bản hợp tấu buổi sáng của rừng. Suối khởi sự chảy. Những khe đá sỏi lăn trắng muốn chở dòng suối đi. Những búp nồn cựa mình nở trong thứ tiếng động vạm vỡ của sinh thành đông chen đông loạt. Nhưng giữa muôn vạn tiếng động cùng trỗi dậy khiến cho rừng như biển cả yên lặng thoát biến thành đại dương trùng trùng điệp điệp sóng reo, vẫn còn nguyên vẹn sự im lặng đó, sự im lặng thần thánh của rừng vừa thức giấc.

Hằng như thế, đến với tôi, giữa chúng tôi có những khoảng im lặng đầy, và tôi muốn suy luận về điều này như sự cảm thông khác thường chỉ có thể gọi là sự gặp gỡ tình cờ của định mệnh.

Chúng tôi bỏ qua chuyện «tâm tính trời sinh» của tôi để nói sang chuyện khác. Cả ba trở lại chỗ đứng đẹp nhất của căn buồng tiều tụy là gần cửa sổ, nhìn xuống cánh đồng ngoại ô tồi tàn. Khuôn mặt Hằng lúc này in lên nền trời thăm thẳm. Tôi lim dim mắt, nhìn thấy

338 | Mai Thảo

mái tóc nàng, mái tóc có những vì sao lung linh như đang từ trên cao vút không gian, trên kia sa xuống, đậu lên mái tóc, tỏa rộng chung quanh mái tóc một vùng hào quang hư ảo.

– Anh ở đây không thấy buồn?

Hằng nhìn xuống cánh đồng và hỏi.

– Tại sao cô hỏi thế? Ở đây trong buồn thăm lắm sao?

– Không phải thế. Nhưng anh ở một mình, một mình thường là buồn.

– Tôi ít ở nhà. Lang thang cả ngày. Buồn không phải ở chỗ ở. Buồn ở đây.

Tôi nói và chỉ ngón tay vào đầu. Tôi nói có nhiều phần thành thật. Trời sinh ra thế, mỗi người một tính. Những kẻ yêu, mê những cái đẹp mong manh ở đời, thường có những thoáng buồn vô cớ, cái đẹp như khói sương dễ tan biến, như hạnh phúc là dòng nước chảy lọt những ngón tay, tôi hay suy nghĩ về những cái đẹp không tên, tôi hay bận tâm về những điều

vô ích, cho nên những thoáng buồn luôn luôn là những bóng rợp phủ xuống vòm trời tâm hồn mình. Lúc này cũng vậy. Hằng đẹp diễm ảo, bóng hình nàng in lên nền trời sao, nàng như hoang đường không có thực. Tôi nghĩ tôi yêu nàng ghê gớm, và trong giây phút của rung động đã như có một niềm buồn chen lẫn.

– Anh nên ở nhà luôn luôn.

Tôi mỉm cười:

– Ở nhà để làm gì?

Hằng cau mặt, giọng nói của nàng là một phiến trách.

– Còn để làm gì nữa. Nghỉ ngơi cho khỏe. Anh thích đi lang thang lắm hay sao?

– Không. Nhưng như thế đã thành thói quen từ bao nhiêu năm nay.

– Thói quen nào cũng bỏ được.

Tường cười, chen vào câu chuyện:

– Bỏ làm gì. Phải bao nhiêu lâu một thói quen mới trở thành một thói quen, chứ cô tưởng tạo thành một thói quen là chuyện dễ dàng lắm hay sao?

Câu chuyện ngừng lại, tôi có cảm tưởng như sự im lặng bất chợt làm cho Hằng và tôi đều mất tự nhiên trước mặt Tường.

Hằng bật cười, lắc đầu:

– Các anh chỉ được cái nước đó. Động một tý là bênh nhau chằm chập.

Tôi chưa dám có những ảo tưởng gì, nhưng nhìn Hằng tươi cười nhẹ nhõm, tôi muốn nghĩ là nàng sung sướng, là chúng tôi gặp nhau, và sự gặp gỡ này cũng làm cho nàng sung sướng bằng lòng. Hai anh em ở lại với tôi đến gần mười một giờ. Suốt thời gian ở trên lầu, lúc không nói chuyện để mặc Tường đứng với tôi, Hằng lại ngồi trên ghế trước bàn viết, tò mò lần dò những tập sách xếp trên mặt bàn. Nàng biết tôi đang theo dõi từng cử chỉ của nàng

nhưng đã rất ung dung và tự nhiên Hằng để mặc cho tôi theo dõi.

Anh muốn nhìn tất cả những nét đẹp của Hằng ư? Liệu hồn, anh tham lam vừa chứ! Anh thấy em đẹp làm sao? Em đẹp đây, em đẹp đây cho anh thấy! Tôi có cảm tưởng như Hằng đang bằng lòng những cử chỉ nho nhỏ, hay hay của nàng, bảo tôi như thế. Sau đó, tôi đi dép và chúng tôi cùng đi xuống đường.

– Anh Tường, đi bộ một lát cho mát, đừng về vội.

Hằng nhìn tôi, và đề nghị với Tường.

– Đồng ý. Cô này tối nay thức khuya nhỉ?

– Thế mà đã khuya rồi ư?

Hằng cười, giải thích:

– Mọi tối, Hằng đều ngủ sớm.

– Mấy giờ?

– Chín giờ.

Tôi nói đùa:

– Lớn đầu mà ăn ngủ như con nít thế sao?

Hàng lườn tôi không nói, nhưng mỉm cười kín đáo. Chúng tôi bước những bước khoan thai trên hè đường. Gió thổi ngược lại một làn gió nhẹ. Những tàu lá xao động trong không khí. Bụi và – nắng của ban ngày đã lắng xuống, và nhịp sinh hoạt bình yên của vùng ngoại ô bây giờ chuyển mình đi vào một sắc thái ung dung có những nét đẹp riêng. Lần đầu tiên tôi thấy yêu vùng ngoại ô này tôi đã ở bao nhiêu lâu dừng dừng không lưu luyến. Tâm hồn và đời sống người có được sự màu nhiệm ấy, sự màu nhiệm của chủ quan làm thay đổi cảnh tượng ngoại giới, cảnh đang ưu sầu nhưng buổi tối hôm nay, lòng tôi vui như mở hội, và vùng ngoại ô Thị Nghè chợt như được thay áo mới, và sự đáng yêu của nó làm cho nó gần gũi và thân mật với tôi hơn.

Tôi ngẩng cao đầu, thở một hơi thật dài vào lồng ngực. Tôi đón vào trong thân thể những lượng vui mới của cuộc đời như đang từ một

mùa đông buốt lạnh vươn tới một mùa xuân thắm hồng rực rỡ. Tôi thở một hơi dài vào lồng ngực, đón vào tâm hồn tôi những hy vọng và những tin yêu mới, những ngày tháng tôi lại được mong chờ, lại được hồi hộp, lại được tiếp nhận bằng tất cả sự khao khát của mình.

Chúng tôi ngược đường, đi ra phía cánh đồng.

Những ngọn điện đường đã bỏ lại sau lưng. Bây giờ chỉ còn ánh sáng của những vì sao. Trời trên đầu hiện ra, toàn vẹn không che giấu. Tiếng côn trùng rậm rạp hai bên lối đi.

- Hằng có hay về vùng đồng quê?
- Ít lắm anh ạ!
- Hằng thích đồng quê hay thành phố?
- Hằng ghét thành phố.

Tôi lại liên tưởng đến giấc mộng đời đời của tôi. Giấc mộng có rất nhiều yên lặng và màu xanh và bóng mát.

Giấc mộng lãng mạn cổ điển, rất tiểu thuyết và cũng rất thơ ngây, giấc mộng hạnh phúc muôn thuở của một đời người tìm kiếm hạnh phúc, thứ hạnh phúc nằm trong tầm tay với được của y, y cảm thấy có thể thực hiện, có thể bắt gặp được hạnh phúc đó, nhưng hạnh phúc đó vẫn là một khó khăn, vừa thật dễ dàng, vừa thật khó khăn, cho nên y vẫn chưa cầm nắm được, nhưng trái lại, y cũng không tuyệt vọng, và ý nghĩa là ở chỗ đó, hạnh phúc vẫn cứ là một mơ tưởng chập chờn trước mắt không bao giờ mất.

Đi bên cạnh Hằng, trên con đường ngoại ô tắm đấm sương đêm, tôi nghĩ tôi đang bước thêm gần một bước nữa tới vùng hạnh phúc hằng mơ tưởng. Hình dung mê đắm, tưởng tượng ngây ngất, lòng thoát mơ màng, lại lãng quên đời. Không còn ai nữa trong giấc mộng đó, chỉ có hai chúng tôi làm bạn với hoang đường, sánh vai cùng chiêm bao đi đến chỗ tuyệt đối đẹp, tận cùng yêu. Tôi sẽ dọn đời tôi, hồn tôi, tâm địa tôi cho thật tốt, thật đôn hậu, thật chung thủy, thật ngọt ngào. Tôi sẽ dùng

ngọn tuổi tình yêu chảy qua đời mình cho
tắm gội hết những bụi bặm, những thấp nặng,
những cái xấu. Tôi sẽ mới và tôi sẽ khác. Nâng
mình lên, cho hồn cao và xanh. Đãi lọc hết cho
sự còn lại chỉ còn là châu ngọc. Rồi sự thần
tiên bắt đầu. Mỗi buổi sáng thức dậy là một
ngạc nhiên. Sống là một kỳ diệu. Chẳng ngày
nào giống một ngày nào. Chúng tôi sẽ thăm
viếng đời ở những khu vực đáng viếng thăm
nhất. Đi khắp nơi. Đến khắp nơi. Đi mãi đến
lúc mỗi mệt, muốn nghỉ ngơi, lại đưa nhau về
thiên đường riêng.

– Thôi quay về.

Tiếng Hằng làm tôi giật mình, ra khỏi cơn
mơ màng. Trên những bước đi trở lại, Hằng ít
nói hăng. Nghiêm trang hơn. Ra chiều suy nghĩ.
Về gần đến chỗ đậu xe, nàng mới ngẩng đầu
hỏi:

– Sau đây anh Long làm gì?

– Tắt đèn, ngủ một giấc thật ngon trong
bóng tối.

Hằng cười:

- Ngủ thật ư?
- Tôi không biết làm gì khác.
- Sao ban nãy anh bảo anh đang định viết một lá thư?

– Vâng, đúng thế.

– Thì viết thư chứ sao lại ngủ.

– Tôi nghĩ không cần nữa.

– Hết muốn viết?

– Không phải. Tôi nghĩ không cần viết nữa.

Hằng mở lớn đôi mắt ngạc nhiên:

– Như thế là có sự thay đổi.

– Không thay đổi đâu. Tôi cho rằng thôi, thôi không cần phải viết nữa. Vì người tôi định gửi thư, tôi nghĩ là đã hiểu, hiểu rồi, không còn cần thiết phải viết thư.

Tôi nói và nhìn Hằng, nhìn nàng thật lâu.

Hằng như hiểu ngầm ý nghĩa cái nhìn lặng lẽ.

Nàng mỉm cười:

– Anh căn cứ vào bằng chứng nào?

– Bằng chứng nào về điều gì?

– Sự người ta đã hiểu rồi những điều anh muốn nói?

– Là muốn điều mơ hồ nhưng tôi cho là bén nhạy nhất.

– Anh muốn nói đến linh cảm.

– Linh cảm? Vâng, đúng như thế. Căn cứ vào linh cảm.

Tôi đánh bạo, hỏi:

– Như thế được không?

Tường đi ở cách sau chúng tôi một quãng, tiến lên ngang hàng, hỏi:

– Được cái gì?

– Không có cái gì hết, Hằng thản nhiên nói.

Nàng lại kín đáo nhìn tôi như có ý muốn nói riêng bằng cái nhìn này. Chuyện chứng minh nói với nhau, không có ai được biết hết, đó là bí mật của hai chúng mình, anh đồng ý không? Lẽ tất nhiên là tôi đồng ý. Hằng đi hơi xa Tường như cũ, chừng nàng biết phút chia tay đã đến, tôi có một câu cuối cùng nào đó muốn nói riêng với nàng. Chưa từng một thiếu nữ nào lại thông mình một cách đáng yêu như thế! Tôi hạ thấp giọng:

- Hôn nào rảnh, Hằng lại chơi.
- Vâng. Hằng đáp nhỏ.
- Hằng rủ anh Tường cùng đến cho vui.
- Anh muốn anh Tường cùng đến sao?

Thốt nhiên tôi bối rối đến cùng cực. Tôi lúng túng:

– Như thế...

– Chẳng như thế gì hết. Biết chỗ anh rồi, Hằng có thể một mình đến, anh chịu không?

Câu nói là một hẹn hò thầm kín làm cho tôi sung sướng. Nói xong, Hằng bước thật nhanh lại xe, mở cửa, vào ngồi, đóng cửa xe lại. Chúng tôi đã từ biệt nhau bằng một hẹn hò. Tôi bắt tay Tường, ngậy người nhìn theo hình bóng thấp thoáng của Hằng sau khung kính. Đêm rồi. Đêm thơm như không khí là hương. Đêm ngọt ngào như đời làm bằng mật. Tôi đi thong thả từng bước vào nhà. Lên lầu. Nàng đã đến đây, trên căn lầu cô đơn này, và căn lầu này, như người chủ nó, sẽ không bao giờ cô đơn nữa. Căn buồng đã có đời sống, đã có kỷ niệm. Cho đến lúc nằm xuống, tắt đèn và ngủ thiếp đi, tôi nghĩ đến điều đó. Là căn buồng này đã có đời sống và kỷ niệm.

Đã lâu lắm, tôi mới được ngủ một giấc ngủ thật ngon lành, một giấc thỏa thuê, một giấc trẻ thơ. Những giây phút sau cùng trước khi chìm vào cái vũng hoa bần bật, hồn tôi mơ màng chất đầy ảnh hình của người yêu dấu. Hằng. Hằng đi, đứng, quay lại, cúi đầu suy nghĩ, ngiêng đầu mỉm cười. Nàng có một nhưng nàng đã nhân thành trăm trong tôi, nàng như một

nàng tiên từ trên cao thiên đường bay xuống. Đôi cánh tay trắng nuốt, dáng thon mình thuyền, dáng nhẹ như sương, nàng ngồi xuống ở đầu giường. Ngủ đi anh, em ở bên cạnh đây, anh ngủ đi, thoáng nghe thấy tiếng mơ hồ dịu dàng trong linh hồn, tôi nghe một đời gió bão chợt có một sự lắng dịu hiền hòa, một tâm trạng bình yên chưa bao giờ cảm thấy. Ngủ đi anh, em tới đây làm mất nơi anh sự cô đơn, mọi sự trở nên tốt đẹp, cuộc đời coi nhẹ, giấc ngủ ngà đã mở, anh hãy ngủ đi, ngủ với những điều anh mơ ước, trong êm ái những điều anh hy vọng, trong trau chuốt những điều anh đợi chờ. Và tôi, tôi mỉm cười với giấc ngủ trẻ thơ của mình.

o O o

Lại nhiều tuần lễ khác trôi qua. Sau buổi tối Tường và Hằng đến thăm căn lầu cô độc của tôi, tôi trở lại căn biệt thự mang con số trùng 44 của con đường Nguyễn Du đầm đầm bóng mát. Trở lại nhiều lần. Xử đối thân

mật hơn mọi người. Ra vào căn biệt thự tự nhiên hơn. Nhiều lần, tôi ở lại ăn những bữa cơm thường, những bữa cơm kéo dài trong chuỗi cười rộn rã, những câu nói đùa thả cửa, giữa anh em trong gia đình Tường. Tôi và Hằng giữa anh em trong gia đình Tường. Tôi và Hằng là hai người ít ồn ào nhất. Chúng tôi không bỏ lỡ một cơ hội nào trong việc sử dụng thứ ngôn ngữ im lặng là tiếng nói thần thánh của những người yêu nhau. Trong những ngày tháng này, tôi suy nghĩ rất nhiều đến tương lai, đến cái mai sau của đời mình. Tự nghĩ như một con thuyền, lênh đênh đã nhiều, bây giờ muốn buông neo trên một bến bờ yên tĩnh. Tự nghĩ mình đã đến tuổi tạo dựng cho mình một mái nhà ấm. Vấn đề đối với tôi thật quan trọng, nó làm tôi dăm chiêu và lo lắng khôn cùng.

Tôi có cảm tưởng Tường thấy rõ tâm trạng kín thẳm của mình. Tôi muốn Tường đứng về phe tôi, tôi cần có sự giúp đỡ và ủng hộ tôi trước sự đặt vấn đề của gia đình Hằng. Nhiều lần, tôi muốn rủ Tường đi chơi, ở một nơi yên tĩnh nào đó. Nói hết cho Tường nghe những

gì tôi nghĩ, tôi mong muốn cho tôi và Hằng. Không hiểu tại sao, cứ đến lúc định nói lại thôi. Thật ra, đó cũng là một chuyện rất tế nhị khó nói. Đã biết rằng như thế nào? Cảm tình chưa có nghĩa là yêu. Khi người ta yêu, người ta hay ném mình vào tưởng tượng quá trớn, người ta chủ quan, xa rời sự thực, chỉ nhìn thấy sự thực của mình, không nhìn thấy sự thực của người. Cho Tường biết, cũng khó như đường hoàng tỏ tình yêu cho Hằng biết. Không nói, không được. Nói ra, nó tầm thường, nó quê mùa thế nào ấy.

Ở nhà Tường, những lúc bối rối, tôi thường đứng lên, đi lững thững men theo bờ tường, mắt lơ đãng nhìn những chùm hoa tím. Một buổi, Hằng đi theo mà tôi không hay. Khi nàng cất tiếng, nàng làm tôi giật mình.

– Sao anh không vào trong nhà?

Tôi ngập ngừng:

– Ra đây một lát cho thoáng gió.

Hằng dăm dăm nhìn:

– Anh có chuyện gì bận tâm?

Tôi nhìn Hằng, đáp rất nghiêm trang:

– Ai mà không có chuyện bận tâm.

– Bận tâm của anh là gì?

– Hằng có thể biết được. Hay không chừng, Hằng đã biết rồi.

Hằng lắc đầu:

– Không biết gì đâu. Không, Hằng không biết gì đâu.

Thế rồi, lạ thay, chúng tôi lãng sang chuyện khác, và điều lạ lùng hơn nữa là hình như sự lãng được sang chuyện khác cũng làm cho chúng tôi vui mừng như tránh thoát được một vùng nguy hiểm. Tình yêu khi chân thành, sao cái khuôn mặt của nó trang nghiêm đến thế. Hình như nó làm cho tôi và Hằng cùng khiếp hãi, cùng e dè. Hình như chúng tôi cùng sợ hãi nó, như nó là một sự thật, và người ta sợ hãi

khi đứng trước một sự thật. Phân tích lắm, chỉ điên loại đầu óc lên. Tình cảm người ta trăm hình nghìn vẻ, nó ở ngoài mọi phân tích hợp lý và sáng suốt.

Và thế là trong phân vân, trong ngập ngừng, những chùm hoa tím nở rồi tàn, chủ nhật này qua rồi thứ hai kia tới, ngày thì có ngày nối đuôi nhau qua. Tôi an ủi tôi, thầm nhủ cuộc đời còn dài. Hằng còn trẻ, chúng tôi mới gặp nhau, tình yêu là mãi mãi cũng chẳng vội vàng gì. Tôi xét ra tầm thường như mọi người không có một thái độ sống dứt khoát. Mơ màng nhiều, cho nên lúc nào cũng như đắm chìm trong một thứ mù sương. Và tôi tiếp tục sống trong một thái độ nay lần mai nữa với mỗi tình thầm kín.

Dòng sông Cửu Long đột ngột hiện ra khi chiếc xe hàng ra khỏi một khúc quanh, ném trả những hàng cây um tùm và những xóm làng về sau lưng. Gió mát lồng lộng thổi. Những khoảng trống lớn. Và Cửu Long menh mông một dòng chảy qua trước mặt. Trong một cảm giác cực kỳ sáng khoái, Hằng ngồi thẳng người lên. Sự mỗi một gây bởi những chặn đường dài trong nắng nung nấu không còn nữa. Đã hơn một tiếng đồng hồ, nhịp xe dập dình và tiếng máy đẩy thần trí Hằng vào trạng thái chập chờn. Mắt nhìn mơ hồ. Đầu óc chũu nặng. Những hình ảnh lung linh. Những ý nghĩ bồng bềnh nhòe nhạt. Bây giờ cùng với sự hiển hiện bàng hoàng của dòng sông lớn, cùng với nắng dịu xuống, chiều khởi sự bằng những đợt gió mát lạnh hơi nước giữa dòng đã giúp cho Hằng tỉnh ngủ.

Chuyến xe tới đây đã thừa dần hành khách. Nhiều người xuống từ Cần Thơ. Nhiều người khác xuống ngang đường, chỉ còn dăm bảy

356 | Mai Thảo

người cùng với đoàn, Hằng vượt Cửu Long sang Long Xuyên mà thôi. Hằng đưa tay về sau gáy, nâng mái tóc lên cho gió lùa suốt thâu. Nàng lim dim cặp mắt, mỉm cười với buổi chiều tà nhạt nắng.

Bên cạnh Hằng, Vân ngủ gà ngủ gật từ lúc xe ra khỏi Cần Thơ, cũng vừa mở mắt. Vân hỏi:

– Mát quá, đây là đâu thế này?

Ghế bên kia, Phan nói sang:

– Bến Vàm Cống.

Vân nhú mắt nhìn mặt sông bao la gần trước mũi xe, buột miệng kêu:

– Rộng ghê.

Phan:

– Chuyện. Cửu Long mà.

Mọi người sửa soạn xuống xe. Chiếc xe leo qua một con dốc đá gồ ghề, chậm đà, rồi đậu trước một dãy nhà lợp lá. Đó là những

hàng quán của bến Vàm Cống, từ ngoài nhìn vào, Hằng thấy lố nhố những đầu người. Cảnh tượng của một chuyến đi, một bến đò, những đoạn đường, những cây cầu, những cánh đồng lúa vàng rười rượi, và cái mệnh mông bát ngát của dòng Cửu Long thấy đều là những mới lạ kỳ thú đối với Hằng, như những khám phá đầy ngỡ ngàng của chuyến đi đầu tiên theo đoàn kịch.

Đã hơn tuần lễ, Hằng không còn là một nữ sinh, nàng đã đoạn tuyệt với cái thế giới học trò, giã từ cửa lớp, để trở thành một khuôn mặt mới, tươi tắn và xinh đẹp nhất của đoàn kịch bắt đầu mùa lưu diễn bằng mấy tỉnh ở miền Tây. Quyết định bỏ học của Hằng mãi về sau này, tôi mới được biết. Hằng nói với tôi về chuyện đó. Khi tôi hỏi tại sao nàng không theo đuổi việc học, nàng chỉ mỉm cười đáp vắn tắt là nàng đã lớn, và nàng muốn làm việc trong đoàn kịch để có thể tham dự trực tiếp hơn vào cuộc sống tập thể của mấy anh chị trong gia đình. Theo Hằng, bỏ học tuy vậy cũng trong một tâm trạng luyến tiếc và phân vân. Kỷ niệm của những ngày tháng ở trường bao giờ cũng

đẹp nhất, Hằng nói, nhưng nàng đã lớn, và nàng muốn vào đời.

Từ trên xe, mọi người bước xuống, kéo nhau vào trong một cái quán ngó thấy thoáng mát và sạch sẽ hơn cả.

Tường xuống xe sau cùng, mặt mũi bơ phờ nhẵn nhó. Tường vịn vào vai Liệu, lết đi những bước thật mệt nhọc.

Hằng chờ cho Tường ngồi xuống, ân cần:

– Anh làm sao thế?

Liệu nhìn Hằng chép miệng:

– Lúc nào cũng thế. Hết nhức đầu lại đau lưng. Cứ như ông cụ già.

Hằng hỏi Phan:

– Sang sông còn phải đi bao nhiêu lâu nữa.

– Sang bên kia là gần đến rồi. Tìm khách sạn, thay quần áo, nghỉ ngơi một chút là vừa.

Trái ngược với Tường, những chuyến đi

bao giờ cũng như một nguồn vui sống bất tận cho Phan. Những đoạn đường đối với Phan không bao giờ là sự rã rời mệt mỏi. Thay đổi một địa chỉ, bỏ một nơi này đến một nơi khác, mãi mãi là sự vui thú làm cho Phan tỉnh táo và hoạt động hẳn lên.

Khi lưu diễn, Phan là linh hồn của đoàn, quyết định một phần lớn cho sự đoàn thành công hay thất bại. Mọi chuyện khó khăn, không ai giải quyết được, đến tay Phan đều trở thành những trở lực nhỏ nhoi, không đáng kể, Phan dễ dàng tìm kiếm được lối thoát, san bằng được trở lực và vượt qua. Lưu diễn đối với Phan là một vấn đề để cầm nắm được trọn vẹn.

Phan cười, hỏi Hằng:

– Đây là lần đầu tiên Hằng tới Long Xuyên đấy nhỉ?

– Cũng là lần đầu tiên em thấy sông Cửu Long rộng lớn đến thế này. Long Xuyên đẹp không anh Phan?

– Tỉnh nhỏ thôi. Nhưng sạch sẽ và yên tĩnh.

Tiếng máy nổ. Mọi người lục đục đứng dậy, theo xe xuống bến. Hằng và Vân đứng sát chân nước, đón cái rười rượi tươi mát phả lên. Tà áo hai chị em bay múa trong gió chiều lồng lộng. Cừu Long bỗng bênh tạo cho Hằng một ấn tượng không gian và thời gian dài rộng cao lớn không cùng. Dòng nước chảy qua trước mặt, tầm mắt dõi theo, vẽ một con đường cho hồi tưởng lùi ngược, về cùng cái dịu dàng của những con sông hiền hòa tuổi nhỏ. Cừu Long nhìn thấy trong buổi chiều miền Tây này làm cho Hằng nhớ lại được là nàng từng yêu, hằng yêu, vẫn yêu những dòng sông, hình ảnh của một dòng sông, là một trong những hình ảnh đẹp nhất mà Hằng yêu thích. Nhưng sông của ấu thời không phải là bát ngát và ngút ngàn như Cừu Long Giang. Đó là những dòng sông xóm làng, những dòng sông đồng nội. Nhỏ nhỏ. Lặng lặng. Những dòng sông in dáng mây trời đậm đà nước mát, hai bờ bình yên. Những dòng sông không bao giờ động sóng, vĩnh viễn là những khuôn mặt hiền từ không bao giờ có

những nét cầu nhàu giận dữ. Sông chảy qua những cầu đã cũ, nước lách tách nhỏ giọt, qua những cảnh vườn, những bờ tre cũ, những bãi cỏ thơm. Bốn mùa, nghiêng xuống dòng nước lặng, là cái hình ảnh muôn thuở cổ điển thôn dã của những mái chùa cong vút, những mái đình cổ kính, những cây đa ấp ủ linh hồn thần linh, những bóng tre lá ngọn như những cánh tay ngà yếu điệu. Thuở nhỏ Hằng phiêu lưu với Tường trên bờ những dòng sông nhỏ ấy, tâm hồn ấu thơ của nàng cũng vậy, nó là một phiến lụa bạc vắt qua những dải nắng tuổi vàng, nàng cũng như một nhánh hoa đồng mộc mạc nghiêng thàng năm trên mặt nước xanh trong, thấy mình lớn dần lên.

Phà lìa bờ. Sóng dập dình quanh mạn. Chung quanh, những con thuyền chất đầy cá đang lũ lượt cập bến Vàm Cống. Người ta bảo Hằng, Vàm Cống chiều nào, đêm nào cũng là một bến cá tấp nập. Khi đêm xuống, chợ cá đêm họp trong ánh đèn ánh đuốc. Lửa bập bùng loang loáng trên mặt nước thăm thẳm, đứng trên cao nhìn xuống chợ vui nhộn của

đêm Cửu Long Giang tung bừng như một hội hoa đăng. Những khuôn mặt chập chờn ánh đuốc hắt lên, có một vẻ gì hư ảo. Cá quẫy. Sóng đập. Nước vỗ. Những tiếng động của chợ cá Vàm Cống hợp đêm lan đi rất xa, rất rộng trên sóng lớn thức giấc với sinh hoạt của người. Hằng nói chuyện với Vân về chợ cá sắp họp, tiếc không được ở lại để xem cái cảnh tượng nàng chưa từng được nhìn thấy trong đời.

Phan theo dõi câu chuyện của hai chị em. chỉ tay trở lại bến Vàm Công vừa bỏ lại:

– Lúc về.

Vân ngạc nhiên:

– Lúc về thế nào?

– Ở một đêm lại đây, xem chợ và mua cá tươi.

Tường bĩu môi:

– Ngủ ngáy ra làm sao. Ở bến làm gì có nhà cửa.

Hằng cười:

– Anh Tường đi đâu cũng nghĩ đến chỗ ngủ trước nhất. Thức một đêm đã sao.

– Để sáng mai mệt rũ người ra đấy ư? Chuyện ấy thì không có tôi.

– Mọi người thích thú thì phải có anh cùng thích.

Liệu chêm vào, nói rất lạnh lùng và khiêu khích.

Lần này, Tường nhin, nín thình nhìn đi chỗ khác. Liệu chêm vào một câu, chỉ một câu thôi là đủ, câu chuyện đã mất vui. Hằng cảm thấy như vậy. Nàng mau miệng, lãng sang chuyện khác.

– Chúng mình ở lại Long Xuyên bao nhiêu lâu?

Tường:

– Vài ba ngày.

Phan lặc đầu:

– Chẳng theo dõi gì hết. Đã định một tuần lễ là đúng một tuần lễ. Sau đó sẽ xét sau. Xét sau là trở về Sài Gòn, hay sẽ lưu diễn ở tỉnh khác?

Tường mím môi, tỏ ý phản đối. Từ lâu, Tường đã hết thích xê dịch, hết thích đưa đoàn đi diễn các tỉnh ngoài Sài Gòn. Cuộc sống ở thành phố từ nhiều năm tháng đã như một cái lưới khổng lồ úp chụp lấy Tường và Tường cũng không cảm thấy sự cần thiết, phá vỡ những mắc lưới giam cầm ấy để thoát ra. Thói quen đã điều khiển hoàn toàn cuộc sống của Tường, một cuộc sống làm bằng những mệt mỏi càng ngày càng chồng chất, những chán chường càng ngày càng thâm lắng, những thú vui buồn bã nhất là cờ bạc, và rượu, cuộc sống ấy như một buồng thả cho xong, cho thôi, cho qua, tê liệt, không phản ứng. Cho nên đi với Tường là một ngại ngùng miễn cưỡng, tuy Tường không dám nói ra.

Phà ra đến giữa dòng. Hằng sống một cảm

giác biển. Sông lớn menh mông bao la, đoán thấy được sự sâu thẳm không cùng. Hằng ngó xuống mặt nước xao động, như một đời sống cực kỳ linh động, mỗi phút, mỗi giây là một đổi thay. Gió thổi thật mạnh. Gió thổi như cuốn hút, muốn đẩy mọi người ra khỏi phà. Hằng kêu lớn, và bật cười giòn giã. Phút này, nàng đã lãng quên được thành phố, nàng cảm thấy thần trí nhẹ nhõm, tâm hồn sáng khoái, nàng đứng giữa cảnh tượng trời đất menh mông, nàng cảm thấy nàng thật bé nhỏ giữa vũ trụ không bến bờ.

Phà vượt sông, gổi lên sóng, di chuyển giữa những luồng gió tạt mạnh.

Cặp bờ. Mọi người lên xe. Từ bờ sông đã tới, xe nuốt thêm những chặn đường. Trên xe, hai chị em Vân, Hằng, nhìn sang đồng ruộng nhà cửa, cây cối hai bên, lại được dịp so sánh đồng nội miền Nam với thôn dã miền Bắc. Thôn dã miền Bắc ấm cúng hơn. Những làng xóm tập trung lại trong vòng tay bao vây của những lũy tre và những dòng sông đào. Những

thừa ruộng cắt thành những ô hình chữ nhật, như một bàn cờ. Thôn dã miền Bắc, cái gì cũng được săn sóc, cũng có dấu vết của bàn tay người dân quê miền Bắc hiền lành, kiên nhẫn, hai sương một nắng, đem bát mồ hôi đổi lấy bát cơm. Đồng nội miền Nam hoang vu hơn, có một vẻ đẹp riêng, vẻ đẹp đó quyến rũ trong những cảnh trí man rợ, nhiều vùng hoang vu còn phảng phất dấu vết sơ khai của thời kỳ tiền sử. Hết những bụi cây um tùm, thành phố Long Xuyên hiện ra. Những hàng mái ngói đỏ chói in hình rõ rệt lên màu xanh của cây. Một thành phố nhỏ, sau bao nhiêu đoạn đường, là một sự bất gặp vui ăm.

Đúng như lời Phan nói, tỉnh lý nhỏ nhắn, nhưng xinh xắn và sạch sẽ. Những con đường không rác rưởi, bụi bặm. Giây phút nào cũng như có gió mát đượ đầy. Nhịp sinh hoạt bình thản và ung dung trong buổi chiều đã nhạt nắng.

Khách sạn bạn Hằng đến, tiều tụy làm cho mọi người hơi thất vọng.

Người tỏ vẻ khó chịu trước nhất cố nhiên là Liệu. Liệu không chịu được một lễ lối ăn ở tạm bợ, nàng đi đâu cũng muốn nơi đó đầy đủ những tiện nghi tối thiểu như ở nhà. Ba căn buồng kể liền nhau, căn nào cũng như căn nào, trống trơn một vẻ thiếu nã. Đó là những căn buồng khách sạn có thể nói là điển hình của tỉnh nhỏ. Giường long chân, cứng nhắc. Mùng màn vàng ố. Tủ đựng quần áo hồng cánh, không khóa, mở toang từng ngăn bụi bặm.

Liệu nhìn quanh một vòng nhẵn mặt:

– Tại sao lại đến đây?

Phan tươi cười như không:

– Không đến đây thì đến đâu?

Liệu dậm chân gắt:

– Bộ không còn khách sạn nào hơn cái thổ tả này hay sao?

– Không. Đây là khách sạn duy nhất, và nên coi là may mắn còn có được mấy buồng. Liệu

368 | Mai Thảo

khó tính như thế, đi lưu diễn thế nào được. Lưu diễn là phải dễ tính, thế nào xong thôi, phù hợp và thích ứng với bất kỳ hoàn cảnh nào. Lưu diễn là phải dám coi màn là trời, chiếu là đất.

Liệu lắm lắm:

– Coi như thế sao được.

– Không được cũng ráng mà chịu. Tường nhớ không, những năm trước, bọn mình ở miền Trung. Cơm còn không có mà ăn chứ đừng nói đến không có nhà mà ngủ. Mưa rét, đêm tối, nửa khuya còn lang thang ngoài đường tìm chỗ ngủ. Cái vấn đề là phải vui với cảnh ngộ, lưu diễn thì ăn ở phải coi nhẹ, thế nào cũng được, thế nào cũng xong.

Tuy không thích Phan và muốn binh Liệu, nhưng trong thâm tâm, Hằng phải chịu là Phan nói đúng, Phan có nhiều kinh nghiệm sống hơn mọi người, xứng đáng là trưởng đoàn.

Hằng nắm lấy tay Liệu:

– Thôi chị em mình chịu khó. Mấy ngày thôi mà. Trông thế nhưng cũng không sao đâu. Dọn dẹp một chút là tươi tất ngay.

Liệu nín thinh không nói nữa, nhưng nét mặt nàng không tươi được lên chút nào.

Lúc mọi người đã rửa mặt thay quần áo, rửa nhau đi thăm phố phường trước khi trở về sửa soạn đến rạp, Liệu nói là mệt mỏi không chịu đi. Bầu không khí bất hòa như chỉ chờ đợi bất cứ một cơ hội nhỏ nhoi nào để bùng nổ.

Xuống thang, Vân bảo nhỏ Hằng:

– Liệu hồi này làm sao ấy. Gây chuyện với hết mọi người.

Hằng, buồn buồn:

– Em cũng không biết. Chắc chị ấy mệt trong người nên sinh ra gắt gỏng đó thôi.

Vân quay sang hỏi Tường:

– Làm sao?

Tường cau mày.

– Làm sao là thế nào?

Vân đưa mắt nhìn Hằng, tủm tỉm cười, ngiêng đầu nói nhỏ, đủ cho Hằng nghe:

– Vợ khó chịu, chồng gắt như mắt tôm. Đúng là chồng nào vợ vậy.

Hằng bám tay Vân ra hiệu cho Vân đừng nói nữa. Hai chị em lại mỉm cười với nhau. Để mặc Tường chậm chạp đi theo sau với sự bức tức của Tường, Hằng kéo tay Vân đi nhanh ra ngoài đường. Chiều tỉnh lẻ đẹp. Lòng Vân vui như mở hội. Đi với em, Vân trở lại với con người thiếu nữ xưa kia ở nàng. Lấy chồng, mặc dầu không bị Phan kìm giữ, nhưng trên đời sống thực tế hàng ngày, Vân đã mặc nhiên khép đóng đời mình trong một thế giới riêng. Đôi khi được thoát ra, như lần này được Phan cho đi cùng, vẫn có cảm tưởng nàng là một cánh chim sổ lồng, bay những đường bay choáng váng trong một không gian rộn rөг.

Như Hằng, Vân chưa đến Long Xuyên lần nào. Đây là lần đầu. Và cái nhìn thấy lần đầu bao giờ cũng là một vui thú đầy ngỡ ngàng.

Hai chị em bước mấy bước vô định trên hè đường.

– Đi đâu chị Vân?

– Chị cũng không biết. Để hỏi anh Phan.

Hằng ngăn lại:

– Không hỏi anh Phan. Cho đàn ông họ đi với nhau. Hai chị em mình đi với nhau. Rồi đảng nào cũng trở về khách sạn. Chịu không?

– Chịu.

Vân quay lại bảo Phan đi bên cạnh Tường:

– Chị em chúng tôi đi đảng này.

– Đi đâu thế?

Vân cười:

– Bí mật.

Phan cũng cười:

– Cho đi theo được không?

– Cấm đi theo.

– Rồi. Nhớ về sớm, còn nghỉ ngơi và sửa soạn cho kịp đấy.

Hằng đã biết Vân và nàng đi đâu rồi. Hồi còn nhỏ, lần được ra khỏi nhà đi chơi, là Vân rủ nàng ra chợ. Thói xấu đáng yêu nhất của Hằng hồi đó là thích ăn quà vặt. Nhưng kể đến cái «đức» ăn quà vặt, thì Vân còn ghê gớm hơn nàng nhiều. Mẹ đã phải mắng là lúc nào cũng thấy «con Vân nó ăn, không ăn thứ này thì ăn thứ khác». Có đồng nào, Vân tiêu liền cho cái tính thích ăn nhảm của nàng. Khế, ổi, những trái chua, chua đến nhăn mặt chảy nước mắt. Những trái đắng, đắng đến nghẹn tắt cuống họng. Không hề gì. Vân ăn rất ngon lành. Món quà Vân thích nhất những ngày thơ ấu ở nhà quê là món bún riêu của một bà lão già tên là bà Nhị. Những lúc hai chị em thuật lại với nhau về những điều đáng nhớ của những

tháng năm trẻ dại đã lùi khuất, bao giờ Vân cũng nhắc Hằng đến bà Nhị, và hai chị em lại ngậm ngùi hồi tưởng lại một mái tóc bạc phơ, một cái lưng còng và những nếp nhăn đầy đặc trên một khuôn mặt nhăn nhúm như một trái táo úa héo của bà lão bán hàng. Những buổi sáng mùa đông còn mờ mờ hơi sương, bà Nhị đã có mặt ở đó sau cái chõng tre lộ thiên đặt dưới một tán cây. Bà lão mặc áo bông, đầu chít khăn mỏ quạ, hay bàn tay xoa vào nhau miệng suýt xoa kêu rét. Nhưng đến khi cái nắp của nồi riêu cua được nhắc ra, cái cảm giác rét buốt như không còn nữa. Nồi riêu bốc khói nghi ngút, thơm phức, bề mặt nổi đầy những váng mỡ ngậy. Thoạt nhìn đã muốn ăn, riêu màu vàng, bún trắng nuốt và mềm, rau xanh ngắt, món ăn quê mùa đó của bà lão Nhị đã ngon mà nhìn còn đẹp như một bức tranh.

– Con Vân, con Hằng đấy phải không?

Vân và Hằng «dạ» đoạn ngồi xuống cái ghế tre trước mặt bà lão. Bao giờ bà Nhị cũng múc cho hai chị em hai bát riêu thật đầy. Bà lão quý trẻ nhỏ, đặc biệt là hai chị em Vân, Hằng.

Rồi tuổi già yếu, cướp bà lão đưa về thế giới bên kia. Vân còn nhớ được hôm đó là một ngày mưa bão. Bà lão tứ cố vô thân không có ai đi theo ra nơi yên ngủ cuối cùng, chỉ có hai người tuần đình đến căn nhà tiêu tụy của bà lão ở cuối xóm bó cái tử thi co quắp vào một manh chiếu khiêng lủng lẳng từ con đường lầy lội ra bãi hoang ở đầu xóm.

Khi được tin bà Nhị đã chết, mẹ thở dài nói. «Tội nghiệp cho bà lão tử tế». Vân và Hằng cũng thương bà Nhị, thương đến chảy nước mắt.

Bao nhiêu năm về sau, lớn khôn, ăn những món quà thành phố còn ngon hơn mười lần bát bún riêu những ngày thuở nhỏ, nhưng hình ảnh bà Nhị, cái quán làng lộ thiên ở gốc cây không bao giờ bị xóa mờ trong ký ức hai chị em. Những buổi sáng mùa đông nơi quê hương không còn bao giờ gặp lại. Hơi sương mờ mờ cảnh vật. Gió thổi như bão trên con đê dựng thành. Mặt sông im lặng. Những cành cây trụi lá, khẳng khiu như những cánh tay gầy

guộc chói với giờ cao lên nền trời màu xám đục. Tuổi nhỏ đó, tuổi nhỏ đó qua hình ảnh in hằn trong trí nhớ của con đường, những vùng trời tuổi nhỏ.

Lớn lên, rời bỏ thế giới của những ngón tay tre xanh phất phất, những ngón tay lúa vàng múa múa, ra Hà Nội, trong niềm băng khuâng gọi trở lại vùng trời ngó thấy sự ra đời và những tháng năm thơ ấu của mình, còn là kỷ niệm đắm thắm ấy của những buổi sáng mùa đông sương mù, với nồi riêu bốc khói của bà lão hàng quê mùa.

Phường phố tạo thành con người mới, nhưng cũng không giết chết một con người cũ. Tuổi lớn thay thế, nhưng tuổi lớn không làm phai mờ được những nét đẹp tuổi thơ. Cái bây giờ không làm xa rời được khỏi tâm hồn những dư hương ngày trước. Và cái thói ăn quà vặt thì vẫn còn. Hồi ở Hà Nội, hai chị em cùng «nghiện nặng» bún ốc. Bún riêu hiền lành dự vị quê mùa mộc mạc. Bún ốc gay gắt hơn, ăn cay đến chảy nước mắt, nhưng mà ngon lạ lùng là ngon.

Hà Nội là những ngày vào chợ Đồng Xuân của hai chị em Vân, Hằng. Hàng quà trong chợ nhiều vô kể, thứ gì cũng ngon, cũng nổi tiếng. Gánh bún chả của cô Liên chẳng hạn. Liên đẹp nổi tiếng, Liên là hoa khôi của chợ Đồng Xuân một thời. Nét đẹp sắc sảo mặn mà của những cô gái quê vùng ngoại ô Hà Nội, đã thấm nhuần được vẻ thanh lịch đặc biệt của người Hà Nội. Hằng và Vân mỗi khi vào chợ Đồng Xuân mua bán là thế nào cũng phải rủ nhau đến ngồi xuống trước gánh bún chả của « Chị Liên ». Hai chị em, lâu dần là khách hàng quen thuộc của Liên. Hồi đó Vân vẫn thường tâm sự với Hằng là lớn lên, chỉ mong được xinh đẹp bằng nửa phần Liên xinh đẹp. Nhiều chuyện trớ trêu được thêu hoa dệt gấm chung quanh đời sống của cô bán hàng trong nhan sắc nổi tiếng một thời.

Tản cư. Thiên đô. Liên ra khỏi năm cửa ô Hà Nội. Một tháng sau, người tản cư lại thấy Liên xuất hiện ở một quán chợ gần vùng Hà Đông. Vẫn xinh đẹp. Vẫn bán bún chả. Vẫn là nguồn si mê của không biết bao nhiêu người

đàn ông, nếu đã nhìn thấy Liên một lần là cái khuôn mặt thanh tú đầm thắm đã trở thành một ám ảnh đeo bám vào trí nhớ. Bún chả của Liên trong một góc chợ Đồng Xuân của Hà Nội thái bình hay dưới một quán chợ tản cư thời chiến vẫn là một thưởng thức tuyệt vời cho thần khẩu. Liên bán hàng, đó là một cảnh tượng thật ngon mắt.

Than đỏ hồng, ánh sáng trên gò má làm tăng vẻ đẹp vốn đã đậm đà rất mực. Những thoáng khói xanh chập chờn bay lên. Những sợi rau muống chẻ nhỏ xanh ngắt. Mùi thịt nướng chín thơm lừng. Gặp lại Liên, những người của chợ Đồng Xuân ngày trước mừng rỡ như bắt được của. Nhưng rồi sóng gió tình ái bắt đầu nổi dậy cho đời sống tình cảm của người con gái trước đó bình yên như một mặt hồ không gợn sóng. Liên mê một người. Y đi luôn. Nay đây mai đó. Đời sống của y như gió thổi trên non cao, máy bay trên trời rộng.

Nhưng tình yêu không dẫn đo và tình yêu điên cuồng. Liên bỏ nghề đi theo tiếng gọi của

trái tim, bất chấp những hậu quả khốc liệt bao giờ cũng thường xảy đến cho một trận tình dữ dội. Không ai nhìn thấy cái bóng dáng thanh thoát, nụ cười vào đời của Liên ở đâu nữa. Người con gái bán bún chả bỏ nghề, đi theo người tình vào núi.

Nàng đã được sống những ngày thần tiên, những phút thiên đường? Không rõ. Có thể. Nhưng chỉ biết rằng hai năm sau, có một người từ trong núi ra, nói Liên đã bỏ mình bên bờ một con suối độc. Người tình đã phụ bạc, đã bỏ nàng sau khi Liên có thai. Không bao giờ y trở lại. Liên đau yếu, héo hon. Rồi chết.

Hai chị em Vân, Hằng vừa thân mật khoác tay nhau đi về phía chợ, và nhắc lại chuyện bà lão Nhị bán bún riêu và chị Liên bán bún chả.

Vân chép miệng:

– Không biết thế nào được nhỉ?

– Chị nói sao?

– Không biết thế nào được về thân phận người đàn bà. Sướng khổ là tùy trời.

– Em tưởng là tùy ở mình.

– Đâu phải. Cứ một chuyện chị Liên cũng đủ thấy. Đàn bà đúng là hạt mưa sa, ăn thua là ở may hay rủi.

– Thế thì mình không quyết định được cho đời mình bao giờ sao?

– Khó lắm.

– Em thấy chẳng khó.

Vân lặng thinh vì lẽ Vân tránh không dấn động tới chuyện riêng của Hằng. Hơn nữa, Vân cũng thừa biết rằng không muốn khơi dậy chuyện riêng của mình. Thâm tâm, Vân thành thực ước ao Hằng được sung sướng như từ thuở nhỏ, như bây giờ, và sung sướng cho đến hết đời Hằng. Hạnh phúc được Vân nhìn ngắm bằng một cặp mắt đơn giản. Đời không nắng không mưa, suối chảy một dòng bình yên giữa những bờ bến quen thuộc. Hạnh phúc của

người đàn bà đối với Vân là lấy chồng, đẻ con làm mẹ, sống yên ổn hòa thuận với một thế giới riêng biệt khép kín, như một người sống trọn đời trên mảnh đất quê hương không bao giờ biết đến chân trời xa lạ. Những ngày thiếu nữ của nàng ở Vân, còn có những ao ước lãng mạn, những thù dật trữ tình. Nhưng lấy Phan rồi Vân ném trả tất cả mộng tưởng ấy về quá khứ, nàng trải đời nàng thành mặt hồ phẳng lặng, nàng dựng cho đời nàng những biên thù, và nàng là một con thuyền tự nó không còn bao giờ biết tới phiêu lưu. Ngay từ hồi nhỏ, Vân nhớ rằng đã như thế, yên phận một cách khoan hòa và lặng lẽ. Người được chịu đựng là Hằng, không phải là Vân. Vân nghĩ nàng thua Hằng đủ thứ. Từ nhan sắc đến tâm tính. Ý nghĩ tự nhiên. Ý nghĩ không thù oán. Không biết bởi đâu, và căn cứ vào nguyên nhân nào, Vân sớm tin tưởng đời đứa em gái sẽ rực rỡ hơn đời nàng, Hằng sẽ vượt bỏ nàng trên tất cả mọi phương diện, và từ ý nghĩ này, Vân tin rằng Hằng thế nào cũng được sung sướng hơn.

- Hằng muốn đi đâu?
- Ra chợ.
- Phải đấy.

Hai chị em vui vẻ dắt tay nhau đi. Nắng buổi chiều phút này đã nghiêng nhẹ vào cái màu vàng đẹp nhất của nắng tàn. Độ nóng giảm xuống, nắng trở thành một vuốt ve dịu dàng ấm áp, và gió lên, gió đẩy nắng reo múa trên những ngọn cây, những gò má, những con người tấp nập xuôi ngược trên mặt sông lộng gió. Chợ chiều mới tấp nập. Đó là loại chợ họp trên bờ sông, trong âm thanh róc rách của sóng đập vào những kẽ đá. Hằng dắt tay Vân len qua mấy quầy hàng, tiến về khu bán cá. Hằng nhớ đến lời Phan hẹn khi trở về nếu Hằng muốn, đoàn sẽ có thể ở lại một đêm trên bến Vàm Cống, thức và xem chợ cả đêm. Hằng nghĩ có phải là một cảnh tượng lạ mắt, nàng chưa được nhìn thấy bao giờ.

- Chị Vân này, liệu cá ở bên Vàm Cống có được nhiều như ở đây không?

Vân không có một ý niệm nào chính xác, nhưng cũng trả lời liền:

- Chắc nhiều hơn chứ.
- Ở đây đã nhiều ghê!

Cá nhiều thật. Cá đầy đặc chung quanh hai chị em. Mỗi con dò áp vào bến đá là thêm những vựa cá đầy có ngọn được khiêng lên chợ. Những người lái dò, mình trần, lực lưỡng, nước da đen bóng, bắp thịt trên hai cánh tay cuồn cuộn nổi, nghiêng mình đổ những vựa cá đầy ắp đó vào những thùng sắt lớn. Nước sóng sánh. Cá quẫy tứ tung. Cá một rừng. Cá muôn nghìn con lớn nhỏ đủ cỡ, đủ loại. Cá nhiều như đất, nhiều đến nỗi Hằng thấy từng bầy trẻ con đến nhặt những con cá quẫy nhanh rớt xuống đất, mà đám người lớn cũng để mặc, không ai đánh đuổi bọn trẻ nhỏ hay đòi lại cá.

– Chắc chiều nay, chúng mình được ăn cá bằng thích.

Vân cười:

– Và chiều mai, chiều mốt cũng vậy.

Hằng nghĩ, rồi hôm nào trở về Sài Gòn, gặp Long, Hằng sẽ có không biết bao nhiêu là chuyện của vùng Long Xuyên này kể cho Long nghe. Lúc này, Hằng muốn có Long ở đây, sự có mặt của Long chắc chắn sẽ làm cho mấy ngày lưu diễn ở Long Xuyên đậm đà và lý thú hơn nhiều lắm. Những câu hỏi về Long lại lờn vờn trong ý nghĩ Hằng. Anh ấy lúc nào trông cũng buồn. Anh ấy có nhiều chuyện không vui trong đầu. Anh ấy có vẻ yêu mình. Nhưng yêu thế nào, và yêu đến đâu? Không biết. Phải tìm cách biết anh ấy yêu mình như thế nào và đến đâu mới được! Hằng chưa nhìn thấy rõ ràng chân dung tình yêu trong tâm hồn chàng trẻ tuổi sống trên căn lầu cô đơn vùng ngoại ô, nhưng nàng đã sung sướng với ý nghĩ nàng là một cái gì thật đẹp, thật quan trọng của chàng. Cái nhìn của Long đã nói lên một phần sự thật. Cái nhìn như một tự thú, tuy vẫn cố giữ vẻ kiêu hãnh bông đùa thâm kín. Hằng nghĩ đến Long có thể đang nhớ đến nàng ở Sài Gòn, và điều này làm cho Hằng sung sướng.

Hai chị em đi hết các khu của buổi chợ chiều đông vui ồn ào, lúc bước ra khỏi quán, ánh nắng đã tàn hơn trên những ngọn cây cao. Ăn quà. Ăn đủ các thứ quà trong chợ. Xem cá. Thật là một buổi chiều vui, niềm vui hồn nhiên không gợn một nếp nhăn, niềm vui tưởng rằng lớn khôn rồi không bao giờ hai chị em còn tìm lại được.

Về đến khách sạn, các cửa buồng đều đóng kín. Tường và Phan chưa về. Liệu nằm ủ rũ trên giường, nét mặt thờ ơ và xa vắng.

Buổi tối đến. Đêm tỉnh lẻ dấy lên trong nhịp sinh hoạt chìm chìm mà sự có mặt của đoàn kịch từ Sài Gòn về cũng chỉ gây được một vang động hữu hạn.

Chín giờ đúng. Buổi trình diễn khai mạc. Đèn bật sáng. Rèm vén lên. Tiền trường mở rộng ngó xuống những hàng ghế khán giả thưa thớt. Mọi người từ trong hậu trường quan sát cảnh tượng của đêm trình diễn đầu tiên, đưa mắt nhìn nhau lặng lẽ. Đêm đầu tiên mà thưa thớt lác đác như thế này, những đêm sau rồi

sẽ ra sao? Không ai đặt ra câu hỏi này với ai, nhưng ai nấy đều có câu hỏi ấy trong đầu óc. Người giữ vững được tinh thần, sắc thái vẫn thản nhiên như không là Phan. Thành công và thất bại đã đến với Phan nhiều lần trong đời, tưởng như thêm một lần thành công hay thêm một lần thất bại, đối với Phan, cũng thế mà thôi, không làm cho hoang mang, không làm cho kinh ngạc.

Rồi vở kịch bắt đầu sau ba tiếng gậy gõ xuống mặt gỗ sân khấu. Tường uể oải đóng trò, không còn một hứng thú nào. Tường thật dễ mất tinh thần. Tường sống, chưa từng phải đương đầu với một thử thách gai lửa nào, cho nên khi trở lực hiện ra, trở lực làm cho Tường hoang mang tức khắc. Phan ngồi trên một ghế gỗ, nhìn ra Tường ngoài sân khấu, mím môi không nói gì. Thái độ bất mãn này của Phan, Vân và Hằng đều thấy ngay.

Vân tìm cách chống chế cho Tường:

– Tối nay Tường có vẻ mệt.

Phan nhún vai:

– Mệt. Đúng như thế, mệt.

Vân chưa kịp nói thêm, Phan đã nói tiếp, quyết liệt:

– Nhưng một diễn viên có tinh thần và biết tự trọng không bao giờ được phép mệt mỗi như thế.

Vân:

– Anh không có những lúc mỗi mệt sao?

– Không.

Tiếng « không » gọn gàng và minh bạch, nghe như một khẳng định vô lý, nhưng ở trường hợp Phan, lại là sự thực. Cuộc đời chìm nổi từ thiếu thời của Phan, quả thực chưa bao giờ có một dấu hiệu mỗi mệt nào. Hồi nhỏ, Phan không được sung sướng như Tường và chị em Vân, Hằng. Mẹ mất sớm, cha tục huyền, Phan phải sống nhiều năm tủ nhục với một người dì ghẻ ác nghiệt. Người đàn bà đó tìm đủ cách

hành hạ Phan, tưởng chừng như chỉ sự có mặt của Phan thôi, sự có mặt dưới chung một mái nhà, cũng là điều mà mẹ ta không thể nào tha thứ, không thể nào chấp nhận. Mấy đời bánh đúc có xương, mấy đời dì ghẻ có thương con chồng. Phan không phải là một đứa trẻ nhỏ ngỗ ngược. Trong Phan, không có những mầm mống của nổi loạn và thoát ly. Nhưng sự chịu đựng nào cũng chỉ có giới hạn.

Người dì ghẻ đã dồn Phan đến cái thể tức nước vỡ bờ, khi đó Phan mới mười lăm tuổi.

Một bữa kia, vịn có Phan làm một điều lầm lỗi gì đó, người dì ghẻ độc ác trừng phạt con chồng bằng cách không cho ăn cơm, Phan bị bắt phải vào nằm trong nhà. Nửa đêm, Phan đói cồn cào không ngủ được. Cuộc sống dưới mái gia đình từ ngày mẹ mất, chỉ còn là hắt hủi, bạc đãi, mái gia đình thiếu lửa ấm của tình thương yêu chỉ còn là một địa ngục tối đen.

Buổi sáng hôm sau, Phan đã trở thành một đứa nhỏ vô gia đình, lao mình vào cuộc sống giang hồ, lấy trời làm màn lấy chiếu làm đất.

Những quật đập tàn nhẫn của đời sống làm tối tăm mắt mũi, choáng váng mặt mày. Phan ngã xuống. Nhưng đứa nhỏ đã được tôi luyện trong bất hạnh. Chính bất hạnh tạo cho nó cá tính. Bất hạnh là một ông thầy giỏi, dạy cho Phan cách thế vào đời. Lần nào ngã xuống cũng là lần nó nghiêng răng đứng lên. Lại bước những bước loạng choạng, nhưng mà lại bước, lại đi tới.

Sau cùng, bấy giờ Phan đã mười tám tuổi, một chuyến tàu lao mình trên quốc lộ thông xứ đã đưa hẳn Phan ra khỏi những dấu vết của một vòm trời tuổi nhỏ nhiều bóng tối. Phan nhảy lên một toa tàu, lúc đó Phan đứng trên một gò đất cao, lúc đó con tàu vừa tới, nhịp dốc thoai thoải làm cho con tàu chậm đà lại, và đà tàu nhanh đủ để Phan ném mình nhảy lên.

Thế là những đêm sao xê dịch, và những chiều sương của hành trình. Mưa nắng dãi dầu tắm đẫm trên mái tóc thanh niên, và ở dưới mái tóc còn xanh ngát hương đời của Phan, là một khối óc muốn sống một cuộc đời tự lập.

Phan thay đổi hẳn tâm tính. Đi với ma phải mặc áo giấy, đó là cái triết lý «gối đầu giường» của Phan trước cuộc đời mà Phan coi như một cánh rừng hung dữ, mãnh thú trăm nghìn, chỗ đứng dưới mặt trời là chỗ đứng dành riêng cho kẻ nhanh, kẻ yếu bị gạt ra bên lề, kẻ yếu không bao giờ có một chỗ đứng vinh quang.

Tàu đi trong đêm. Tàu chạy trong ngày. Men theo bờ biển của những bãi cát vàng và những con sóng bạc. Xuyên qua những cánh rừng cây muôn ngàn gốc. Chạy qua những dòng sông và những xóm làng. Phan ngồi bên cửa toa tàu chơ súc vật, thản nhiên ngắm nhìn những cảnh tượng lạ mắt, không cảm thấy ngậm ngùi chút nào khi chợt nhớ lại mái nhà xưa.

Không. Không tiếc thương, không ngậm ngùi, không ân hận. Thoát ly là phương pháp duy nhất của Phan muốn dành quyền được sống. Bỏ đi là đường lối duy nhất để xây dựng đời mình.

Vào miền Nam, cuộc sống dễ chịu hơn. Chân trời mới và những vùng đất mới đã chấm

dứt cho Phan những ngày khổ cực. Phan nhập vào một đoàn hát.

Người trưởng đoàn nhìn chàng trẻ tuổi lạ mặt, hất hàm hỏi:

– Mê theo đoàn lắm sao?

Phan gật.

– Chú mày biết làm gì?

– Tôi không biết làm gì nhưng làm gì cũng được.

– A, chú nhỏ này trả lời được.

Người trưởng đoàn có một cặp mắt rất tinh đời. Y đã nhìn thấy ở Phan một năng lực làm việc, một người tuy còn ít tuổi nhưng đã tích lũy được khá nhiều kinh nghiệm sống, chịu đựng được gian khổ, đương đầu được với thử thách để thành công.

– Theo đoàn cực khổ lắm, chứ không thanh thoi sung sướng gì đâu.

- Tôi biết. Tôi không sợ cực khổ.
- Thế thì được. Cho chú mày theo tao.

Từ đó, đoàn hát đi đâu, có mặt Phan ở đó. Tiền Giang bát ngát. Lục Tỉnh mênh mông, lên rừng xuống biển. Đoàn trở về diễn ở những rạp lớn thủ đô, hay đoàn ra mắt ở những sân khấu tiêu tụy nhất của những địa phương hẻo lánh nhất, hậu trường bao giờ cũng thấp thoáng cái bóng nhanh nhẹn của Phan. Người trưởng đoàn thấy Phan chăm chỉ, yêu mến sân khấu thành thực, rất có cảm tình với chàng trẻ tuổi có ý chí. Y săn sóc Phan, chỉ dẫn cho Phan mọi mảnh khoe trong nghề. Địa vị của Phan trong đoàn hát, được nâng lên cao dần. Thoạt đầu chỉ là một cậu nhỏ kéo phong, giữ quần áo. Mấy tháng sau, Phan đã trở thành một phụ tá đắc lực của người đoàn trưởng. Chàng yêu nghề càng thấu hiểu được mọi mảnh khoe của nghề. Khắp các vùng đồng quê và phường phố miền Nam, không đâu là Phan không đặt dấu chân.

Nhân một chuyến lưu diễn thu hoạch được

thành công rực rỡ người đoàn trưởng thưởng công cho Phan bằng sự chấp thuận cho Phan được trở thành diễn viên. Một vai phụ thôi. Của một vở tuồng không đặc sắc. Nhưng như thế cũng thừa đủ làm Phan sung sướng đến muốn phát điên lên.

Buổi tối đầu tiên ra mắt khán giả, sau này Phan thường kể lại cho Vân nghe, mãi mãi là một kỷ niệm đậm thắm không phai mờ trong trí nhớ. Trái tim đập như vỡ toang lồng ngực, đầu óc choáng váng như ngà ngà rượu say. Trong một trạng thái hồi hộp đến cực điểm, Phan từ trong hậu trường bước ra vùng ánh sáng rực rỡ của tiền trường. Đêm trình diễn đầu tiên lưu lại cảm giác một giấc mơ kỳ thú. Tất cả đều chập chờn không rõ rệt. Nhìn xuống, những đàn người nhấp nhô, khán giả ngồi đó mên mông như một đại dương nổi sóng.

Phan đứng ngây người. Một cái búa vô hình như vừa gõ mạnh lên đầu óc lại cho thần trí lão đảo, choáng váng.

Một tiếng kêu nhỏ từ hậu trường ném ra:

– Diễn đi.

Phan bàng hoàng chột tỉnh. Chàng nghĩ đêm nay là đêm trình diễn đầu tiên, đêm trình diễn lịch sử, đêm trình diễn quyết định cho cả một tương lai, một sự nghiệp, chàng không thể thất bại, không có quyền, không được phép cho mình thất bại. Và thế là Phan ném hẳn tâm hồn vào đời sống vai trò. Đóng say sưa, đóng tận cùng đến lãng quên tất cả chung quanh, không còn một ý niệm thời gian, như rời xa và tách khỏi mọi bến bờ thực tại.

Đóng xong vai trò, trở vào hậu trường, cũng là tỉnh một giấc mơ. Những tràng vỗ tay vang động. Người trưởng đoàn, nét mặt hiện đầy vẻ mừng rỡ, chạy lại, vỗ vai Phan, không tiếc lời khen ngợi. Thế là Phan đã tạo được cho chàng một chỗ đứng trong vòm trời và xã hội sân khấu.

Ít lâu sau, người trưởng đoàn lâm bệnh đột ngột tạ thế. Gánh hát tan vỡ, mặc dầu mọi cố gắng duy trì sinh hoạt cho đoàn ở Phan. Nhưng Phan không sợ nữa, chàng đã có trong

tay một nghề nghiệp thành thạo để có thể mưu sinh dễ dàng.

Trở về Saigon, nghỉ ngơi mấy tháng, Phan cùng với một người bạn, tổ chức một đoàn hát mới. Thay vì những vở tuồng cũ, đã lỗi thời, Phan dùng những tuồng tích mới, phù hợp hơn với một thành phần khán giả yêu thích điện ảnh, yêu thích những công trình trình diễn gần với tâm tư và đời sống hiện tại hơn. Cùng với cuộc hôn nhân với Vân, đoàn đông dần, và Phan đã có một gia đình thay thế cho mái nhà xưa kia đã bỏ đi từ một ngày thoát ly.

Ở trong Nam được mấy năm, một buổi kia, Phan nhận được một bức điện tín. Bức điện tín vượt không gian đem tới cho Phan một tin dữ làm chàng choáng váng. Người cha già đã tạ thế. Hôm sau, Phan và Vân đáp tàu ra Bắc. Trở về làng cũ. Đặt lại những bước chân trên những ngã đường xưa. Nơi chốn nhìn thấy Phan ra đời, nhìn thấy những ngày ấu thơ khổ cực của Phan, đã bao nhiêu năm rồi, vẫn nguyên vẹn không thay đổi.

Phan chỉ cho Vân nhìn thấy một con đường nhỏ men theo một bờ tre cũ:

– Hồi xưa, những buổi sáng mùa đông nào anh cũng phải đi trên con đường ấy. Thời tiết lạnh buốt. Mỗi lần gió như mỗi lưỡi dao cắt vào da thịt. Rét run lên, rét cứng hàm không nói được thành lời. Da thịt tái ngắt. Anh phải đưa trâu ra đồng. Con trâu nhiều khi lồng lên, hất anh ngã xuống đau điếng. Cái sẹo ở sau gáy anh em thấy rồi đó, là do một buổi sáng phải đánh trâu ra đồng như thế, trâu hất anh ngã trên một đầu cọc, vết thương sâu hoắm, máu chảy lênh láng. Không bao giờ anh quên được những buổi sáng mùa đông ấy. Bây giờ trở lại, con người đã lớn ở mình, nhìn lại những cảnh trí từng đã là cái thế giới tuổi nhỏ của mình, nhìn lại những dấu vết xưa, mới thấy là đời sống dành cho người ta thật nhiều điều lạ lùng đáng suy nghĩ.

Vân nhìn Phan:

– Anh có thù oán thầy?

Phan chớp mắt, vừa suy nghĩ vừa trả lời thận trọng:

– Anh cũng đang đặt ra cho anh câu hỏi ấy, và chưa tìm được trả lời. Dù sao, thầy cũng mất rồi, người còn sống và người đã chết đã thuộc vào hai thế giới hoàn toàn khác biệt nhau, và giữa hai thế giới ấy, những oán thù sâu nặng nhất cùng phải tan biến. Hồi bỏ đi, anh thù oán người dì ghẻ ác nghiệt, thù oán đến độ có thể cần một lưỡi nhọn đâm cho mọi đàn bà khốn nạn một phát chết tốt. Lát nữa, anh sẽ gặp lại mẹ ta. Anh đang tự hỏi anh còn nuôi cái ý định cầm một lưỡi nhọn đâm cho mẹ ta một nhát chết tốt như ngày xưa nữa hay không?

Không, Phan đã trưởng thành và Phan đã đổi thay. Làng cũ bề ngoài vẫn vậy nhưng trước tầm mắt Phan, nó đã đổi khác. Ở đây cái gì cũng bé nhỏ, cũng tiều tụy quá chừng. Một góc vườn hoang, một mái nhà xiêu. Cỏ cây rầu rầu. Đất đai cằn cỗi. Thôn dã không còn là thiên đường cho một tuổi trẻ bông hoa ngày nào.

Đám tang của cha đã cử hành trước khi Phan về tới nơi.

Đưa Vân ra nghĩa địa ở cuối thôn, Phan đứng lặng trước nấm mồ mới, cố hình dung ra hình ảnh và cuộc đời của đấng sinh thành. Nhưng tưởng tượng của chàng lung linh và sự hình dung không làm nổi lên một dáng hình nào cụ thể. Người nằm xuống đã hoàn toàn là của hư vô, đã ở ngoài một biên thùý của trí nhớ, đã lặng chìm xuống một đáy quá khứ không nổi lên một tấm nước nào trên các bề mặt của hiện tại...

Phan đứng lặng, nghĩ đến cái chết của cha, đến những đoạn đường của mình. Không, chàng không còn một mảy may liên hệ nào nữa với mảnh đất này, với đất trời, cả hoa, con người và đời sống của vùng này. Chàng trở lại đây, lần này là lần cuối cùng.

Từ giã mộ cha, trở lại mái nhà tranh xưa, chàng cũng không còn cái ham muốn phần nộ cầm một mũi nhọn đâm chết mục đàn bà ác nghiệt như ngày nào chàng bỏ đi trong quá khứ.

398 | Mai Thảo

Người dì ghẻ đã già. Già lắm. Một hình bóng xiêu đổ, hắt hiu, gần đất xa trời. Thấy chàng trở về, người dì ghẻ khóc lóc, tỏ ý hối hận.

– Tại sao bà khóc?

– Tôi sắp chết theo thầy, anh biết không?

Tôi biết, nhưng điều đó hoàn toàn vô nghĩa và dừng đọng đối với tôi. Phan để lại cho người dì ghẻ một khoản tiền, chàng ở lại một đêm trong căn nhà cũ. Đêm cuối cùng và không bao giờ nữa.

Sáng hôm sau, khi Phan lên đường, người dì ghẻ hỏi:

– Bao giờ anh trở lại?

– Không bao giờ nữa.

Ra đến chân đê, Phan nắm tay Vân, nhìn lại làng xưa một lần chót. Những bụi tre xào xạc. Những luống vườn đều hiu. Những ngọn cỏ may lả lướt trong gió. Màu xám chết trên những mái tranh tiêu điều. Đất ấy không dung

người, mình bỏ đi là phải, Phan tự nhủ thầm. Chàng quay sang hỏi Vân:

- Em đang nghĩ gì?
- Không. Em không nghĩ gì hết.
- Nơi anh ra đời đó, anh bỏ đi không lưu luyến.
- Đất này hoàn toàn xa lạ đối với anh.
- Thôi chúng ta đi.

Một chuyến tàu đưa Phan trở lại miền Nam. Trên tàu, Phan quyết định với chàng là không bao giờ miền Bắc còn nhìn thấy chàng trở lại.

Quá khứ đã chết.

Quá khứ đã chết và Phan ngoảnh mặt với quá khứ. Lăn lộn với đời biết rõ những bộ mặt phải và những bộ mặt trái của đời, Phan trở thành một con người của hiện tại và của thực tế. Cái tốt có trong Phan, nhưng cái xấu cũng đã nẩy mầm trong đầu óc hoài nghi tự bao lâu

rồi, không còn tin đời là thiên đường, người là thiên thần mà chỉ tin rằng người ta muốn thành công, là phải chinh phục, phải cướp lấy, phải biết nắm lấy cơ hội, tạo lấy hoàn cảnh, dành cái quyền chủ động một cách sỗ sàng.

Phan thù ghét sự thất bại. Phan ở phía bên kia mọi cửa mộng, Phan đứng ngoài mọi ảo tưởng. Phan là một nhà người trái ngược hẳn với Tường. Sống chung dưới một mái nhà, những dị đồng và những khác biệt về tư tính tìm được một đất thỏa hiệp, trên đó là hình ảnh của một hòa thuận tưởng bền chặt và rất đổi mong manh như một mặt biển tưởng phẳng lặng nhà kỳ thực có những đợt sóng ngầm chảy xiết.

Chuyến lưu diễn mấy tỉnh Tiền Tây tạo cơ hội cho giông bão nổi lên.

Buổi trình diễn đầu tiên chấm dứt trong hững hờ tẻ nhạt. Nét mặt người người nào, cũng như đưa đám. Chính Hằng cũng không vui tươi được nữa. Nàng hơi buồn và thất vọng. Đây là buổi trình diễn thứ nhất của

Hằng. Hằng bắt đầu nhận thức được rằng giải trí cho đám đông thưởng ngoạn cũng không phải là chuyện dễ dàng như nàng vẫn tưởng. Mọi người lặng lẽ trở về khách sạn. Trước sự buồn nản thấy rõ của mọi người, Phan cố giữ vững tinh thần, làm như không có chuyện gì đáng lo âu.

– Hôm nay vắng. Mai đông hơn. Thôi đi ngủ lấy sức, mai dậy cho khỏe. Còn nhiều việc phải làm.

– Không ngủ nổi. Tường nói.

– Cậu không ngủ, tôi ngủ.

Song Tường gay gắt:

– Không ai ngủ hết.

Phan:

– Ô hay, sao lạ thế, thức để làm gì đây?

– Để bàn định lại xem có nên ở lại đây nữa không?

Phan thảo nhiên:

- Mới xuống không lẽ về ngay. Đâu có được.
- Diễn như thế mà còn cứ ở lại thì là một điều vô lý.
- Cậu muốn về?
- Sáng mai tôi về sớm.
- Tùy. Nhưng cậu về một mình.
- Tất cả đoàn trở về. Diễn ở Sài Gòn.
- Quyền quyết định là ở tôi.

Thế là từ một vài câu nói gay gắt, bầu không khí bất hòa đã căng thẳng. Hằng đứng im. Nhìn hai anh cãi nhau, không dám lên tiếng bên vực ai. Nàng chỉ dám nói:

- Mệt cả rồi. Đi ngủ. Mai bàn lại có hơn không.

Phan và Tường trở về phòng riêng. Phan thảo nhiên không tỏ lộ một bức tức nào, nhưng Tường thì cau có bức bối ra nét mặt.

Đêm xuống, lạ giường chiếu, Hằng không ngủ được. Lần đầu tiên xa nhà, Hằng mới cảm thấy sự trống trải bàng hoàng và mới biết thế nào là đêm dài thao thức. Nàng ngủ riêng một phòng, và căn buồng khách sạn chật hẹp, trong đêm dài yên lặng đi trở nên rộng lớn thênh thang. Nàng nghĩ lan man nhiều đêm. Giã từ cửa lớp vào đời sẽ dâng cho nàng những gì? Hằng đặt câu hỏi và không trả lời được. Tuổi xuân đang qua và người thiếu nữ chợt nghĩ đến cái chuyện quan trọng nhất của một đời người đàn bà là hôn nhân. Chị Vân bảo người đàn bà như hạt mưa sa, giọt vào ruộng mốc, giọt ra vườn đào. Định mệnh sẽ ném số kiếp nàng rơi xuống một khu vườn nào? Một khu vườn có hoa nương và hạnh phúc hay một khu vườn nào đó chỉ là một bãi cỏ hoang, ở đó là sự khổ đau và những sự thật tàn nhẫn trái ngược với những điều Hằng đợi chờ và mơ tưởng?

Bên ngoài, đêm tĩnh lẻ chuyển đi, chậm chạp. Một vài tiếng động lạ tai nổi lên ở dưới đường. Cửa sổ mở, Hằng nhìn thấy những vì sao, nhớ đến một cánh cửa khác, mở ra một

vòm trời ngoài ô Thị Nghè. Hằng đã đứng bên cạnh cánh cửa sổ mở rộng ấy, một buổi tối kia, trước mặt một chàng trẻ tuổi mà cái nhìn ấy ngây ngất thắm kín bảo là nàng xinh đẹp vô cùng, cái nhìn ấy đã làm cho Hằng rung động và sung sướng. Hằng chợt muốn đồng ý với Tường. Là trở về Sài Gòn. Trở về với căn biệt thự quen thuộc, với từng chùm hoa tím leo trên những bờ tường, với con đường Nguyễn Du lúc nào cũng đầm thắm bóng mát của những chùm lá xanh.

Bỗng Hằng giật mình lắng tai nghe.

Một tiếng chân nổi lên ngoài hành lang. Một tiếng chân đàn bà. Giờ này ai còn thức vậy? Liệu hay Vân? Hằng nằm im, và nàng lại nghe thấy một tiếng chân nữa đi về cùng một hướng với tiếng chân trước. Tiếng chân sau, tuy rón rén, nhưng chắc chắn hơn. Một tiếng chân đàn ông.

Hai tiếng chân đều có một vẻ gì khác thường khiến Hằng lắng tai nghe và chau mày suy nghĩ. Tuy vậy sự ngạc nhiên ở Hằng giảm

đơn và không phức tạp. Nàng chỉ lạ lòng là tại sao giờ này mà còn có người thức và đi xuống cầu thang. Phố xá tỉnh lẻ đêm khuya là một vùng im lặng đều hiu hoàn toàn, nửa đêm còn có người từ khách sạn xuống đường làm gì. Đi dạo mát? Sau một đêm trình diễn mệt mỏi và buồn nản, giấc ngủ là cần thiết, tại sao còn có người thức và đi xuống? Tiếng chân không tự nhiên là tiếng chân rón rén như e sợ làm kinh động người khác. Tại sao?

Hằng bước xuống khỏi giường, hé cửa nhìn ra. Nàng hơi chậm mất một phút. Cả hai tiếng chân đã mất hút dưới cầu thang.

Hằng đứng lại giữa khung cửa mở hé, đầu óc phân vân nghĩ ngợi. Hành lang khách sạn vắng ngắt. Chiếu xuống nền đá hoa cau bần là một ánh đèn vàng bệch như tròng mắt đục và mắt của một người sốt rét. Khách sạn im lìm không một tiếng động. Hằng lắng tai nghe ngóng một lát nữa.

Ngoài những đã tiếng chân đã đi xuống tầng dưới, hình như toàn thể khu vực khách

sạn không ánh lên một dấu tích sinh hoạt nhỏ bé nào.

Hằng đóng cửa buồng nàng lại, đi sang buồng Vân. Gõ tay vào cánh cửa buồng, tiếng gõ tay vang lên trong im lặng lớn. Không thấy ai trả lời, Hằng đẩy nhẹ cánh cửa. Cánh cửa chỉ khép hờ, căn buồng mờ mờ trong bóng tối. Hằng lên tiếng gọi nhỏ: « Chị Vân ». Tiếng cựa mình trên một mặt giường, tiếp theo đó là một tiếng ú ớ của người đã thức giấc nhưng chưa tỉnh ngủ hẳn.

– Ai đấy?

– Em đây, Hằng đây!

Vân vụt hỏi lớn, giọng hốt hoảng:

– Có chuyện gì thế?

– Không.

– Hằng đấy ư? Chưa ngủ sao?

– Lạ giường lạ chiếu không tài nào ngủ được.

Vân đã ngồi lên. Bóng Vân gầy gò in lên khung cửa sổ mở rộng. Hằng bước mấy bước: thận trọng trong bóng đêm phẳng phất.

- Bật đèn lên hộ chị.
- Thôi để anh Phan ngủ.

Vân đưa tay kiểm trên mặt đệm:

- Đâu rồi ấy mà!
- Ai?
- Anh Phan. Chắc vừa ra ngoài.

Hằng nghĩ thầm: « Thì ra tiếng chân xuống cầu thang vừa rồi là của Phan. Không hiểu tại sao nàng đã toan nói điều này cho Vân biết, rồi nàng lại thôi không nói nữa. Tiếng chân của Phan. Còn tiếng chân người đàn bà đi trước là của ai? Hằng ra cửa sổ nhìn xuống. Mặt đường của thành phố nhỏ tối hơn những mặt đường đêm của Sài Gòn nhiều lắm. Nhưng Hằng cũng nhìn thấy được sự vắng lặng hoàn toàn của nó. Chỉ có những bóng lá đu đưa theo chiều

gió thổi nhẹ. Hằng nghĩ rằng sự bắn khoăn của nàng thật trẻ con và vô lý.

Phan ngồi đường hay là Liệu xuống đường, hay một người đàn bà khác trong khách sạn này xuống đường, chuyện ấy thường, có điều gì đáng bắn khoăn đâu. Nàng hỏi Vân sang chuyện khác:

– Chị tính sao?

– Tính chuyện gì?

– Chuyện ở lại hay trở về.

– A. Chuyện bàn cãi hồi nãy giữa Phan và Tường ấy à? Chưa nói đã định cãi nhau. Chán lắm. Chị chẳng có ý kiến gì hết. Về hay ở lại cũng được. Có điều là chị nhận thấy hồi này Tường nó thế nào ấy. Hình như không còn gì tha thiết với đoàn kịch như hồi xưa nữa, Đầu óc lúc nào cũng để ở đâu đâu. Chị xem ra, tương lai của đoàn đen tối lắm. Tan vỡ đến nơi. Hằng có nhận thấy như thế không?

– Chị bị quan quá.

– Không phải thế. Nhưng sự thực như thế. Lạc quan thế nào được.

– Anh ấy bảo phải thay đổi lại hết. Anh ấy đặt nhiều hy vọng ở Hằng lắm đó. Anh ấy bảo Hằng chịu khó thì Hằng có rất nhiều tương lai.

Hằng cười:

– Em ăn nhằm gì. Thất bại hay thành công là do ở anh Phan trước rồi đến anh Tường.

– Nhưng Hằng là một khuôn mặt mới. Khán giả yêu thích những khuôn mặt mới lắm. Những tràng vỗ tay của buổi tối hôm nay không phải là những tán thưởng dành riêng cho Hằng đó sao?

– Em muốn nghĩ là cho tất cả, không phải cho riêng em.

– Phải nghĩ cho riêng em.

– Như thế là kiêu hãnh.

– Như thế để cố gắng. Anh Phan bảo một diễn viên có tương lai phải luôn luôn đốt cháy

410 | Mai Thảo

trong lòng mình một ngọn lửa tham vọng, không có tham vọng là không bao giờ tạo được cho mình một tương lai sáng chói.

– Thế thì không bao giờ em có tương lai hết.

– Chị hỏi thật. Hằng ra sân khấu để làm gì?

– Để được nhập vào sinh hoạt của các anh.

– Thế thôi?

– Bây giờ thì đúng là chỉ có thế thôi đó. Em không có ý gì khác.

Hằng nói và nghĩ là nàng nói thực, đúng với ý nghĩ của nàng. Nàng lãng mạn, mơ mộng, nhưng lãng mạn và mơ mộng đều dịu dàng trầm lặng, không bốc thành lửa, thổi thành giông bão. Nàng nghĩ tình yêu sân khấu ở nàng không hề là một đam mê cuồng nhiệt. Ở Hằng, không có những rung động và những cảm xúc quá khích. Đôi khi xem báo, cuộc đời và định mệnh những thần tượng thường khiến Hằng suy nghĩ về sự dữ dội bi thảm của chúng. Một

ngôi sao hiển hiện trên vòm trời danh vọng, ngôi sao đó chói lọi hào quang, nhưng ngôi sao không vĩnh viễn sáng được trên vòm trời. Và sau những mùa xuân huy hoàng thế nào cũng là một mùa đông tàn tạ, khi đó ngôi sao không còn được người đời chiêm ngưỡng và sùng bái nữa, khi đó là hoàng hôn của thần tượng trên con đường rơi chìm vào lãng quên. Những minh tinh màn bạc bị đẩy ngã xuống từ ngôi cao vọi vọi, rụng ánh hào quang, gây cảnh thiên thần, và rơi luôn xuống một đáy cùng vực thẳm. Nhiều cô đào hết thời, tuyệt vọng, bị hất hủi và lãng quên, đã tìm đến những cái chết cực kỳ đau thương. Một ống thuốc ngủ. Một lưỡi dao cứa đứt mạch máu. Một cửa sổ mở ra từ một tòa nhà chọc trời cao ngất. Và nháy xuống. Tiếng rú thét trong kinh hoàng cực điểm. Một tử thi nằm co quắp, rồi là xe Hồng Thập Tự kéo còi inh ỏi chạy như lao qua thành phố thảm nhiên. Bệnh viện trống trơn. Nhà xác lạnh lẽo. Thần tượng bị người đời bỏ quên, thần tượng đã tìm đến cái chết như một lãng quên đời.

Hằng không muốn tạo đời nàng theo cái kích thích khác thường ấy của một thần tượng, Nàng chỉ muốn được sống bình thường, buổi sáng thức dậy, lòng vui như nắng sớm reo múa trên những đỉnh cây xanh, được người thương yêu, làm một cánh bướm bay lượn trên một khu vườn nhỏ, nhưng thân mật bình yên từ thuở ra đời, giữa những hoa hương bằng hữu. Một người nào cũng ôm một giấc mộng đơn giản và sang trọng như thế nhỉ? Hằng đã nhớ ra. Người đó là Long. Nàng có cảm tưởng như giữa nàng và chàng trẻ tuổi sống trên căn lầu cô đơn của vùng ngoại ô Thị Nghè, có rất nhiều điểm giống nhau trong nhìn ngắm cuộc đời và quan niệm tương lai. Hằng nhủ thầm: « Hôm nào Hằng về, Hằng sẽ đến thăm anh ». Để nói chuyện với anh về một giấc mộng đẹp.

Một căn nhà nhỏ thu mình dưới màu xanh bao la hiền hòa của lá. Không khí lặng lẽ. Những chùm hoa nở, ở ngoài vườn lung linh nắng mai. Gió phảng phất hương thơm tản mạn. Trời xanh trong lòng. Đời hồng đất trời. Đời hồng trong da. Căn nhà đó là hình ảnh của

một ước mộng chung sống trong hạnh phúc thư thái bình yên.

Hằng chớp mắt, thở dài thật nhẹ. Vân nghe thấy tiếng thở dài của Hằng.

– Có chuyện gì thế?

Hằng mỉm cười, chối:

– Không chị ạ!

– Cô vừa thở dài mà.

– Không hiểu tại sao hồi này em hay như thế. Chẳng có chuyện gì buồn cũng thở dài.

– Thở dài nhiều nó thành thói quen. Nó làm cho già người đi.

Bỗng Hằng nhìn thấy ở dưới đường hai bóng đen đi sát bên nhau. Đó là Phan, Phan và Liệu. Đến gần ngã vào khách sạn, hai cái bóng sát liền tách rời ra. Hằng vui vẻ đu mình ra thành cửa gọi lớn:

– Chị Liệu đấy ư?

Hằng thoảng nghe như có tiếng thì thầm dưới đường và một sự im lặng ngập ngừng nào đó và Liệu nói lên:

– Chưa ngủ ư?

Tiếng Phan theo sau tiếng Liệu.

– Nóng quá, ai mà ngủ được.

Vân vẫn ngồi ở trên giường, hỏi Hằng:

– Anh Phan đấy à?

– Vâng.

– Đi đâu thế nhỉ?

– Chắc anh ấy đi hóng gió.

Vân và Hằng yên lặng chờ Phan và Liệu lên. Hằng đã bật đèn. Căn buồng sáng bừng một cách đột ngột. Vân còn ngái ngủ, mái tóc bị rối, mi mắt nặng trĩu. Vân hỏi Phan:

– Anh đi từ lúc nào đó?

– Mới đi.

– Anh đi từ lúc nào không bảo em.

– Em đang ngủ say để cho em ngủ.

Phan nhìn mọi người, nói như phân bua:

– Chỉ vợ tôi là sướng. Đầu óc không hơn một suy nghĩ. Ăn thật nhiều, ngủ thật yên. Nóng nực thế nào cũng ngủ được.

Phan nói và cất tiếng cười lớn. Liệu thì im lặng. Khuôn mặt Liệu phảng phất một cảm giác khó tả, nửa như băng khuâng, nửa như buồn rầu. Liệu cúi đầu, nhìn xuống. Tiếng cười giòn giã của Phan không được ai hưởng ứng. Nó rơi tòm vào im lặng chung quanh, và có một vẻ gì giả tạo và gượng ép.

– Đêm tỉnh nhỏ đẹp không thể tả được.

Phan nói và quay lại Liệu.

– Phải không Liệu?

Liệu vẫn đứng im.

Phan hơi ngạc nhiên nhưng làm ra điệu

416 | Mai Thảo

thần nhiên được ngay. Phan lại giường, ngồi xuống cạnh Vân.

– Em ngủ được một giấc thật ngon lành rồi phải không?

– Cô Hằng đây. Cô ấy sang phá không cho em ngủ.

– Vân muốn đưa Hằng xuống đường đi dạo một lát không? Gió đêm mát không chịu được. Giá có một cái ghế vải, ngủ một giấc ngoài trời thì tuyệt.

Vân ngồi thu mình, hai tay ôm đầu gối:

– Chịu thôi. Nửa đêm kéo nhau một lũ xuống đường để người ta bảo là mình khùng!

Giữa lúc mọi người chưa kịp nói gì, Liệu lên tiếng, giọng nói trầm hẳn xuống, chứa đựng một vẻ kỳ lạ khác thường:

– Không thật.

Hằng cười:

– Em không xuống phố, em không khùng.

Liệu từ từ ngược lên, nhìn Hằng bằng một cái nhìn dài:

– Hằng thì không. Nhưng Hằng không phải là mọi người.

Liệu nhắc lại câu nói, đảo ngược lên, như muốn nhấn rõ, cho mọi người thấy sự nhấn rõ này về câu nói ấy.

– Mọi người không phải là Hằng.

Liệu quay đầu đi vài bước chậm chậm ra phía cửa. Ra đến gần cửa, Liệu quay lại, nhìn Vân, một cái nhìn làm Hằng ngạc nhiên vì chứa chan buồn bã:

– Chị Vân!

– Gì thế Liệu?

Liệu cúi đầu, ở Liệu là một suy nghĩ nung nấu trong một mối rã rời. Mọi người chờ đợi. Phan đứng lên, tiến một bước như muốn đón chờ câu nói sắp nói ra của Liệu. Liệu nhìn Hằng

418 | Mai Thảo

theo dõi từng cử chỉ nhỏ nhặt của Phan và của Liệu, chợt thấy không khí chung quanh như căng thẳng và chứa chất một sắc thái trầm trọng. Nhận xét đó làm Hằng kinh ngạc. Mọi người chờ Liệu nói gì với Vân. Nhưng rồi Liệu, rũ rũ mái tóc, lắc đầu:

– Thôi, em mệt, em về ngủ.

Cánh cửa buồng khép lại sau Liệu. Vân cười:

– Cô Liệu hồi này làm sao ấy.

– Chị ấy có chuyện gì buồn. Em biết như vậy.

Phan cười:

– Mấy chị em giàu tưởng tượng. Có chuyện quỷ gì. Quá lắm chỉ là vì ông Tường ông ấy cứ đi đánh bạc, uống rượu thâu đêm suốt sáng.

Hằng nghiêm trang nhìn Phan:

– Không phải.

– Hằng muốn nói gì?

– Có chuyện mới. Chị Liệu có những bạn tâm mới.

– Bạn tâm thì nói ra việc gì phải giấu.

– Chắc là một chuyện không nói ra được. Chắc là một chuyện phải giấu.

– Vô lý.

Hằng nhìn thẳng vào mắt Phan:

– Anh không bao giờ có chuyện gì phải giấu sao?

– Không.

Phan đáp, rất cứng cáp. Hằng nghĩ đến Long. Nếu nàng và Long có chuyện gì trong tương lai, nếu tình yêu nở hoa giữa hai người, nàng nghĩ nàng sẽ giấu, giấu kín, như châu báu của riêng tâm hồn và tình cảm nàng, như đó là một thế giới không ăn nhập gì với thế giới này, như đó là đời tư là chuyện riêng của nàng, mà nói ra không khác gì thả cho một làn hương

bay đi, cho màu thắm tươi trở thành một màu loãng nhạt.

Vân rũ tóc, nằm xuống giường.

– Thôi, chuyện cô Liệu là chuyện riêng. Bỏ qua đi. Ngủ đi anh, gần sáng rồi. Hằng cũng về ngủ đi chứ.

– Vâng.

Hằng đi trở lại buồng nàng và nàng không còn nghe thấy tiếng chân ai ngoài hành lang nữa. Nàng linh cảm một chuyện gì đó nàng chỉ sẽ tưởng xảy ra, nhưng đã xảy ra, cho gia đình nàng.

o O o

Thiếu một người, và cõi đời chung quanh và thế giới trước mắt chỉ còn là hoang vu sa mạc. Tình yêu là tất cả, tình yêu lớn hơn đời. Những sự thật này đã đến với tôi, khi tôi trở ra, đứng ngây người, nhìn trở lại căn biệt

thực mà mọi người đều đi vắng, mà mọi cửa trên cửa dưới, cửa lớn cửa nhỏ đều đóng kín.

Tôi đứng ở trước cánh cổng sắt, suy nghĩ đến nhiều hình ảnh của thiếu vắng, nhiều cảnh tượng của hiu quạnh. Một bãi biển đông vui mùa hè, rừng người nghỉ mát. Trên bãi cát vàng, đàn ông đàn bà nằm kế bên nhau, mở hội trước màu bao la xanh biếc của đại dương. Biển vui dào dạt. Người nằm trong nắng, da hồng nâu chất sống chín đỏ, mùa hạ dạt dào một hơi thở đầm ấm là hình ảnh một cánh buồm trắng no gió, với những bầy hải âu rợp cánh trên cột buồm chót vót. Cả một thành phố xê dịch, lìa bỏ những hè đường, những tòa nhà chọc trời, những căn buồng ngọt ngào, những cầu thang tối thăm, rời đến ven biển, và bãi cát trở thành một chiếu hoa mênh mông, trên đó là một rừng màu sắc bay múa giữa một rừng âm thanh. Rồi mùa hạ qua lúc nào không hay biết. Những ngày nghỉ mát chấm dứt. Trên những chuyến xe phiến muộn, thành phố bỏ đi khỏi những bức tường trùng điệp lưu đầy ngọt ngào, thành phố lại trở về. Những dấu

chân cuối cùng in dấu lên bãi biển đông chen
tấp nập thốt nhiên chỉ còn là một vùng hoang
vu xa hút tầm mắt. Những căn buồng lộng gió
đại dương đã mất đi đến người du khách cuối
cùng. Những dãy bàn ghế buồn rầu ngó nhau
trong trống vắng rưng rưng. Bãi biển không
còn một dấu tích sự sống, ngoài vết lang thang
vật vờ vô định của những bầy dã tràng, bây
giờ mùa hè đã qua, và mùa thu đã tới. Người
tình nhân cô đơn, chiều chiều ra bãi biển một
mình. Chân trời mù sương. Không gian mênh
mông và lạnh buốt. Biển không một bóng
thuyền. Bãi không một bóng người, ngoài
chàng. Chàng. Với sự cô độc của chàng. Chàng
với vết thương trong tâm hồn. Tiếng sóng rì
rầm vỗ vào bãi vắng như một thanh văn không
ngươi luân lưu chuyển vận không biết qua bao
nhiều đời kiếp.

Một hình ảnh hoang vu cùng tịch khác:
một ghế đá trong một công viên. Bây giờ là
một mùa thu của những phiến lá vàng mang
linh hồn của mùa thu tàn tạ, đổ xuống những
lối đi, những lòng mái, tiếng trăn trở rào rào

của lá chết. Nghe trong tiếng lá có dấu chân cuộc đời tàn nhẫn đem tình yêu đi. Người tình nhân cô độc tới đáy lòng, chàng u sầu. Trên khuôn mặt đăm đăm là nỗi buồn vô biên khép kín.

Ghế đá lạnh. Mùa thu trước, người yêu đã tới đây. Khi nàng hiện ra ở đầu công viên, nàng đặt bước chân lên con đường lượn vòng qua những bồn cỏ dẫn tới chàng, mùa thu như ngừng lại cho khoảnh khắc bừng sáng nguy nga, mùa xuân đã tới. Nàng đến. Chàng đứng lên, đón nàng tới. «Anh đợi em lâu chưa?» «Lâu, em ngồi xuống đây.» Họ ngồi xuống, và cùng nhìn một mùa xuân tới.

Lá vàng vẫn trút xuống như một trận mưa hoa. Không khí dật kín một tấm thảm vàng héo hắt. Lá rơi trên cỏ. Đậu trên vai trần của những pho tượng lạnh, trôi theo những dòng nước. Lá đậu trên mái tóc nàng, trên cổ áo nàng. Hai người ngồi với nhau, thật lâu, trong ngưng đọng mùa thu xanh. Họ nghe trái tim nhau đập, nhìn nhau mà chẳng nói, có nói

cũng không cùng. Mùa thu trên đầu, và tình yêu thì mênh mông. Thu đẹp ấy qua đi, nàng đột nhiên làm bệnh và từ trần, chàng đến, để thấy nàng trút hơi thở cuối cùng trên tay chàng, nàng lìa đời, khi đó chàng và nàng đều rất trẻ. Và từ đó, khởi sự ở chàng một cái chết chậm, cái chết của linh hồn chàng giá băng sau từng lần thương nhớ.

Mùa thu nào, chàng cũng trở lại chốn cũ. Lá vẫn rụng đều. Những pho tượng lạnh. Lá rụng trên vai trần của những pho tượng lạnh. Cảnh tượng xa lạ và thờ ơ, người yêu không còn, nàng đã chết, đã ở ngoài đời, cõi tâm linh chàng chỉ còn là kỷ niệm và những hình ảnh quá khứ. Một người đã mất, thế giới không còn gì. Tất cả là sa mạc. Nghĩa địa ở đây, ở khắp nơi, bởi vì ở đâu nàng cũng hiện hữu, niềm nhớ thương ấy không bao giờ nguôi.

Và chàng biết chàng đã chết. Năm mộ của người đã mất nằm trong trái tim của người còn sống. Như thế đó, vết thương tâm hồn nhỏ máu mỗi mùa thu!

Tôi mang cái tâm trạng ấy của người tình nhân cô độc trở lại công viên xưa nhìn lá vàng phủ xuống nắm mồ quá khứ, của bãi biển heo hút vắng lặng ấy khi mùa hè đã qua, tắm đắm trong sương mù và gió lạnh mùa đông.

Đứng trước cánh cổng sắt đóng kín, bất chợt tôi thấy giận Hằng vô tả. Cơn giận kéo đến gần như làm tôi lặng người đi. Sao Hằng không báo tin cho tôi biết. Nàng đi đâu, tôi cũng đi theo. Theo đến chân trời, theo đến góc biển. Tôi không có gì lưu giữ được tôi ở lại với Sài Gòn.

Thành phố này có gì? Không còn gì, không có gì hết. Tôi đứng ngẩn người, nghĩ ngày hôm nay tôi sẽ làm gì? Thời gian dài quá. Dài quá chừng là thời gian và tháng ngày, và những buổi sáng, những buổi chiều, những ngày chủ nhật, những ngày thứ hai, khi người ta không biết làm gì, không biết đi đâu, khi người ta yêu, không được thấy khuôn mặt điểm lệ của người yêu dấu.

Đến một sông bạc? Không khí ngọt ngào khói thuốc. Căn buồng kín bưng. Chiều bạc ở giữa những con bạc nằm ngời ngả ngón chung quanh. Những đồng tiền giữa những cây bài. Và cúi xuống vùng đen đỏ choáng váng là những nét mặt rừng rực hơi tiền mờ lóa với những cái miệng há hốc, những ánh mắt chờ đợi, những hơi thở dồn dập, những chuỗi chữ thề tục tần chen lẫn giữa những tràng cười khả ố. Sông bạc không gây được một hứng thú gì cho tôi nữa. Từ ngày ấy, từ ngày ấy của những chùm hoa tím leo trên một bờ tường, nắng chiều từ những bước chân Hằng đi nhẹ vào đời.

– Đàn bà là cái quái gì. Ham mê ghê gớm nhất ở đời nếu gọi đó là ham mê, là đánh bạc, đánh bạc không kể ngày đêm, là uống rượu, uống rượu cho đến ngất ngư thần trí.

Xưa kia, cầm một ly rượu ngất ngưỡng trên tay, giữa đám bạn hữu phóng đảng nhìn mình một cách thán phục, tôi đã lớn tiếng đánh giá đàn bà như vậy.

Một thằng bạn hỏi:

– Không có tình yêu sao?

Tôi đáp, thẳng băng, đồng dục:

– Không. Không một nghìn lần.

– Người ta bảo có.

– Đó là sách vở và tiểu thuyết.

Nhiều thằng bạn khác lên tiếng nhao nhao cãi lại cái sự tôi khẳng định là cuộc đời có thể có từ những cái đẹp nhất, đến những cái xấu nhất, nhưng tình yêu thì không, một ngàn lần không, tình yêu chỉ là sản phẩm của tưởng tượng, một ảo tưởng của xúc động thơ ngây phóng lớn.

Những lời phản đối đều bị sự hùng biện của tôi dẹp tan trong chốc lát. Bây giờ nghĩ lại mà buồn cười. Chắc mấy thằng bạn nhìn thấy tôi đứng ngẩn ngơ trước cửa nhà Hằng, biết tôi đang nhớ nhung Hằng đến bàng hoàng cảm giác, chắc chúng hài lòng lắm, và chắc chúng cười, cười đến ngã gập vào nhau.

Tôi vừa nghĩ tới đó, thì một tiếng gọi lớn:

– Long.

Tiếng gọi phát ra từ một chiếc xe hơi chạy qua. Thoảng nghe thấy một tiếng hô:

– Đậu lại.

Chiếc xe đậu lại ở hè đường.

– Đúng Long không?

Một tiếng đàn bà trong xe:

– Không ông ấy thì còn ai vào đó nữa.

Từ trên xe, mấy người đàn ông nhảy xuống, tôi nhận ra mấy thằng bạn đêm nào cũng có mặt ở vũ trường, ngày nào cũng chụm đầu trên một chiếu bạc. Đang lo gặp mấy thằng trời đánh thánh vật thì mấy thằng trời đánh thánh vật dẫn xác đến. Tôi lảng tránh không kịp nữa đành đứng im.

– Đúng đó làm gì như người mất hồn thể ông tướng?

Tôi lúng túng:

- Tìm gặp một người.
- Một người yêu?

Tôi chối vội:

- Không.
- Nhà nào?
- Không tìm thấy nhà.

Tôi cười gượng nói tiếp:

- Tìm thấy đường mà quên mất số nhà.
- Mấy thằng bạn cười ầm lên.

Một thằng nói:

- Hồi này ông mất mặt. Làm sao thế?

Tôi đáp mơ hồ:

- Bạn gì thứ ông, chỉ biết rong chơi qua ngày tháng. Lại chúi đầu ở một xó xỉnh nào với một đào nào rồi phải không?

– Bậy.

– Thôi, lên xe đi một vòng.

Tôi hỏi:

– Đi đâu?

– Ông muốn đi đâu?

– Ai có quyền ra lệnh?

– Tuy ông mất mặt, ông ra khỏi sinh hoạt, nhưng ông vẫn có quyền ra lệnh và bọn chúng tôi vẫn có quyền... tuân lệnh.

Thứ ngôn ngữ nham nhở của đám bạn hữu chơi bời này, tôi tưởng như đã lâu lắm mới được nghe lại, lâu lắm, sau một thời gian tôi đã sử dụng cho đời tôi một thứ ngôn ngữ khác. Đó là thứ ngôn ngữ của tình yêu. Của im lặng. Của bên trong. Tôi nhớ lại những đêm tôi không ngủ, đứng trên thành cửa sổ, lặng người đi mà ngó xuống bãi cỏ ngoại ô mịt mù, nhìn lên trời sao, đối thoại với niềm rung động bàng hoàng làm mưa bão trong tâm hồn.

Những đêm đó, tiếng nói cất lên trong thâm tâm, mình nói chuyện với mình, tôi là một pho tượng trầm tư đối theo những ý nghĩ nung nấu, tôi sống âm thầm với cái thế giới, cái tâm sự của riêng tôi, buồn đau dịu dàng, kiêu hãnh thầm kín, tình yêu không biểu tỏ, và tâm hồn tôi tự đặt nó thành một nhà ngục, tự lưu đầy triền miên trong nhà ngục vô hình này. Tôi sống với sự dò thăm tâm hồn mình, như thế, quay cuồng chóng mặt trong một cơn lốc, vùng quấy tuyệt vọng trong một giam cầm không có lối thoát ra. Tình yêu quả thực là một sức tàn phá mãnh liệt. Yêu tuyệt vời. Những yêu cũng thật mệt mỏi. Sức nặng của nó đè xuống cơ hồ nhiều lúc không chịu đựng được nữa.

Chiều nay, gặp lại mấy thằng bạn cũ, tôi cảm thấy sự cần thiết phải thay đổi không khí một chút. Lấy lại sự thư thái cho đầu óc. Tìm lại một thế quân bình đã mất.

Tôi nhìn trở lại tòa biệt thự vắng người một lần nữa, rồi đi theo mấy thằng bạn lại xe. Cúi đầu nhìn vào, thấy Nguyệt. Tôi làm bộ ngạc nhiên:

– Nguyệt đấy ư? Sao im tiếng thế.

Nguyệt bấu môi, ném cho tôi một cái nhìn hờn giận. Một thời kỳ, giữa Nguyệt và tôi có một thứ tình, như một thứ tình hờ, không đứng đắn, không sâu nặng, nhưng cũng tạm gọi là có một cái gì đó với nhau. Nguyệt chờ đợi tôi đưa Nguyệt đi xa hơn, vào đời nhau, nhưng tình cảm của tôi đối với Nguyệt rất mong manh hữu hạn, nên cuộc phiêu lưu tình cảm không thành. Nguyệt muốn đi. Nhưng tôi đứng lại. Điều này vẫn là Nguyệt giận tôi lắm. Nhiều lần Nguyệt hỏi:

– Anh muốn gì?

Tôi đáp, thành thực:

– Anh cũng không hiểu anh muốn gì.

– Phải biết.

– Anh chưa biết anh muốn gì.

– Anh hỏng lắm.

– Có lẽ. Có lẽ hồng. Và hồng đến hết đời vẫn hồng.

Cứ kể, nếu có những cái muốn của một người đàn ông đối với một người đàn bà, Nguyệt có nhiều cái đáng muốn lắm. Trước hết là thân thể. Nguyệt có một thân hình và những khoảng trống, những khoảng đầy, những đỉnh nhọn và những đường cong không thua một cô đào chớp bóng nào, loại cô đào chớp bóng cướp lấy vinh quang bằng nhan sắc và sự khiêu gợi thêm muốn nhục dục hơn là bằng tài năng đích thực. Nhìn Nguyệt, người đàn ông nào cũng nghĩ ngay đến một trái chín, và muốn đưa tay hái lấy trái chín ấy làm vật sở hữu của mình. Tôi cũng muốn lắm chứ. Nhưng cái thiếu một thúc đẩy mạnh mẽ là tình yêu. Cho nên lý trí len vào. Lý trí bảo rằng, vương vào cũng phiền lắm đấy. Đường có hoa rồi đưa đến bãi lầy. Một phút thả buông rồi sẽ là sợi dây trói chặt. Cho nên, tôi đã đứng lại được ở đường ranh giới là vượt qua, sẽ là đi vào một đất đai nguy hiểm. Và cũng bởi vậy, mà Nguyệt vẫn

434 | Mai Thảo

chỉ là một người bạn gái. Đứng trên phương diện này, Nguyệt thật hay. Họa mặt nào có Nguyệt cũng trở thành hội hè. Nguyệt mang cái tinh thần buổi chiều thứ bảy, có Nguyệt là vui. Nói chuyện hay, có duyên, đối đáp thân tình và biết cư xử cho ra một người bạn.

Nguyệt ngồi trong xe, tôi gặp lại chiều nay, cũng như Nguyệt của bao giờ, duyên dáng và tươi tắn.

Tôi mở cửa xe bước vào, ngồi cạnh Nguyệt. Khoảnh khắc này tôi quên được rằng, sự vắng mặt của Hằng. Tôi nắm lấy tay Nguyệt, cười:

- Làm cái trò gì thế?
- Tưởng anh chết rồi.
- Sống. Chưa chết được. Còn lâu mới chết.
- Ai bắt mất hồn, ai cho anh ăn bùa ăn bã, mà hồi này anh mất tâm mất tích?

Tôi cười lớn, tôi lại nhớ đến Hằng rồi, đánh trống lãng.

– Mới thấy mặt nhau đã gây chuyện. Chiều đẹp như thế này đi đâu bây giờ đây.

Mấy thằng bạn ngồi trên băng trước đồng thanh:

– Cho cậu quyết định.

– Ra khỏi thành phố. Nguyệt chịu không?

Xe chạy. Tôi ngồi sát vào Nguyệt, và theo một cử chỉ đã thành thói quen, tôi quàng một tay lên vai Nguyệt. Nguyệt hất tay ra, làm điệu hờn dỗi chưa hết. Hốt nhiên, tôi rút mau tay lại. Bàn tay tôi bây giờ cũng đã đổi thay theo tâm hồn. Hình ảnh Hằng lãng quên trong giây lát lại hiện lên. Tôi không cho phép tôi làm những cử chỉ suồng sã với một người đàn bà khác, với bất cứ những người đàn bà nào khác Hằng.

Và tôi ngồi im, thần trí đã bay bổng đâu đâu, trong khi chiếc xe phóng nhanh về mạn Cầu Bông. Chiều Sài Gòn vàng tươi. Những bức tường vàng nổi bật với những chùm cây xanh

và những hàng mái đỏ tươi. Chiều Sài Gòn là của những màu sắc thật ngon mắt.

Người lái xe là Ninh. Trong số mấy người bạn, y hiểu tôi nhất, bởi cái lẽ giản dị là giữa Ninh và tôi, khoảng thời gian giao du lâu hơn đối với các bạn hữu khác nhiều. Quá khứ chơi bời phóng đảng của tôi, có một nhân chứng có mặt từ màn đầu tới màn chót, nhân chứng ấy là Ninh.

– Mạn Biên Hòa, Long đồng ý không?

Tôi đáp, không suy nghĩ:

– Đồng ý.

– Biên Hòa thì anh đồng ý mê đi rồi.

Tôi nhìn Nguyệt ngạc nhiên:

– Đâu phải thế. Đi đâu thì đi chứ. Biên Hòa hay đâu cũng được. Miễn là ra khỏi thành phố.

– Chứ Biên Hòa thôi không còn là vùng hành hương của kỷ niệm.

Tôi « à » một tiếng, chợt hiểu Ninh muốn ám chỉ gì. Cách đây nhiều năm, Biên Hòa là nơi chúng tôi thường lui tới, với một người đàn bà bây giờ đã thật xa, bên kia biển rộng. Tình yêu lớn, tình yêu đích thực, có lẽ đây là lần đầu tiên đến với tôi bằng Hằng. Nhưng cái kiểu tình hờ, nửa đùa nửa thật, thì tôi gặp nhiều lắm, đếm không được những thứ hoa hương thả rơi lác đác giữa dòng đời như thế. Người đàn bà tên là Toàn. Đài các. Hơi đứng tuổi một chút, Toàn không còn ở thời kỳ toàn thịnh của thanh xuân, nhưng chính là qua cái dung nhan hơi nhuốm màu tàn tạ của Toàn mà Toàn có một vẻ đẹp riêng, chán chường và mỗi một.

Tôi sống với Toàn bảy tháng. Không hơn không kém. Sau đó Toàn bỏ đi, thật xa, nàng lấy chồng, có con, giết chết quá khứ, và những tin tức mới nhất tôi nhận được về Toàn, là Toàn sống hạnh phúc với cuộc đời mới của nàng. Bạn hữu lắm, thường nói chuyện riêng với nhau là tôi chưa quên được Toàn, nhớ lại Toàn van nài mãi làm cho tôi ngậm ngùi và đau đớn. Sự thật không phải thế. Kỷ niệm Toàn để lại, chỉ

là một băng khuâng dịu dàng, không phải là niềm đau buốt dữ dội của một vết thương. Bảy tháng ở với Toàn, tôi hiểu thêm một mẫu đàn bà, nhìn thấy được thêm những nét đẹp khác của đàn bà. Người đàn bà hút thuốc lá, tôi ghét lắm. Riêng cái sự châm một que diêm đốt một điếu thuốc, đưa lên miệng, ánh mắt lim dim và thở khói ra cho bay lên trần, ở Toàn là một cảnh tượng rất ngoạn mục và rất ưa nhìn.

Tôi quy Toàn hơn là yêu. Sống với Toàn có nhiều cái thú lắm. Lúc Toàn như một hỏa diện sơn. Lúc khác, lại như một tảng băng. Không biết đằng nào mà lần. Toàn như trời đất miền Nam này, lúc nắng chói chang, nắng còn chói chang bỗng đổ mưa rào đột ngột. Thú là ở chỗ đó. Toàn có nhiều điều đặc biệt. Rất đàn bà. Rất quyến rũ. Nước hoa của Toàn dùng bao giờ cũng là thú nước hoa thượng hạng. Quần áo đen. Như một góa phụ. Toàn thích mặc đen, vì da trắng hồng và mịn màng một cách lạ. Hồi đó, chúng tôi ăn ở với nhau qua một thỏa hiệp rất rõ ràng về chung sống thế nào và chia tay thế nào. Tuyệt đối không ai được phiền nhiễu

ai. Còn thích nhau thì cứ ở chung dưới một mái nhà. Chán, cứ tự do và tự nhiên mỗi người một đường.

Thỏa ước ấy, Toàn giữ đúng không vi phạm tuy rằng khi chia tay, Toàn cũng ngậm ngùi lắm.

- Như thế là hơn, phải không anh?
- Như thế là hơn.
- Thôi em đi.
- Có nhớ nhau.
- Có. Nhưng rồi sẽ quên.
- Có gặp lại.
- Chắc chẳng bao giờ.

Chúng tôi thôi nhau như những người lớn biết tôn trọng sự tự do của nhau và biết để cho nhau sống với sự tự do tuyệt đối của mình. Ninh lái xe về phía Biên Hòa, nơi thuở xưa, tôi thường chiều chiều lái xe đưa Toàn đi, làm tôi

nhớ lại một hình ảnh và những kỷ niệm cũ... Nhớ lại. Như thế thôi. Nhớ lại và không có gì khác. Phần quá khứ có Toàn và những buổi chiều Biên Hòa đã qua và đã chết. Tôi nói lên với Ninh:

– Hết rồi. Nhưng có một quán hàng ở bờ sông vẫn là một chỗ đáng tới.

Vùng ngoại ô bỏ lại, tôi sống giữa một cảnh trí quen thuộc. Cảnh trí vùng ngoại ô Thị Nghè của tôi. Những mái nhà ẩn dưới những vòm lá xanh. Những thửa vườn tươi mát. Những con đường đất đỏ tươi mang đậm đà linh hồn và màu sắc thôn dã miền Nam.

Gió thổi mát rượi. Chiều Biên Hòa thanh bình trong bầu trời xanh biếc trên cao, không gian mênh mông, đời sống xuôi chảy nhẹ nhàng không vội vã. Đã tới bờ sông. Ninh cho xe chạy chậm lại. Xe rộng. Trong lòng tôi có một dòng suối tình yêu chảy ngọt ngào, cho nên tạo vật và thiên nhiên tôi cũng ngắm nhìn bằng cặp mắt đầy khoan dung và yêu mến.

Quán hàng cũ vẫn còn đó. Một hàng rào cây rậm rạp um tùm ngăn chia hẳn thành một khu vực riêng. Một cánh cổng gỗ in dấu mưa nắng nhiều mùa. Xe lăn qua cổng đậu lại trên một nền đất mịn phẳng. Quán là một ngôi nhà gỗ, rất lớn, như một thứ xưởng máy bỏ hoang. Rất sáng sủa, quang đãng. Bàn ghế thừa thớt tạo cho quán một vẻ rộng rãi với nhiều khoảng trống và nhiều vùng im lặng. Phải rồi, chính là ở nơi này, mà rất nhiều lần trước kia, Toàn đã đòi tôi đưa nàng đến. Nhiều lần, Toàn đòi lên từ buổi trưa, đến chiều tối, giục mãi, Toàn mới chịu ra xe trở về.

Quán có một khoảng lộ thiên làm bằng những tấm ván đặt trên những hàng cọc trồng sát bờ. Đây là chỗ mát thoáng nhất và cũng thơ mộng nhất. Đây cũng là chỗ tôi nhớ Toàn thích ngồi nhất.

Người đàn bà bây giờ đã ở bên kia biển rộng ấy, nhiều hoàng hôn trên sông, đã ngồi mơ màng ở đây, buông chân cho lặn chìm xuống dòng nước, ném tầm mắt lên những áng mây

bay trên vòm trời. Bây giờ, Toàn, xa rồi, tôi trở lại chỗ ngồi ngày xưa của Toàn, tự đặt mình vào trong tâm trạng của người đàn bà, và không đoán được Toàn đã suy nghĩ những gì trong những buổi chiều mơ màng cũ? Nàng nghĩ đến đời nàng? Tương lai của người đàn bà chưa từng nhìn thấy hình dáng của ngày mai? Vậy trên trời kia là hạnh phúc ở ngoài tầm tay với, hạnh phúc lọt qua mười kẽ ngón tay, người đời không bao giờ có hạnh phúc vì cuộc chạy đuổi ấy hoàn toàn uổng công và vô ích? Người đàn bà bao giờ cũng đẹp ở một điểm nào đó, đẹp ở một chỗ nào đó, trong một vẻ đẹp riêng tây nào đó. Tôi thấy Toàn đẹp, thật đẹp ở đây, trên quán hàng ven sông này, nàng đó, thả bàn chân trắng muốt xuống làn nước, mái tóc thả bay theo chiều gió, mặt hướng lên trời mơ màng, tâm hồn Toàn trong những phút giây trầm tư đó như siêu thoát ngoài những bến bờ tục lụy.

Nhớ một chiều, Toàn chỉ tay xuống dòng sông chảy êm trong dáng chiều thăm thẳm, bảo tôi:

– Em muốn ở đây trọn đời.

Tôi đùa:

– Để chết đói à?

– Anh không thấy cảnh tượng nào đẹp đến
ngây ngất sao?

– Người ta yêu cái đẹp nhưng không thể
sống bằng cái đẹp.

– Thành phố ồn ào, bụi bặm, đầy rẫy
những sự giả dối, những sự lừa đảo. Xa lánh
mọi người, nhìn thấy mình rõ hơn. Như biết
mình thế nào. Như biết mình muốn gì.

Bây giờ, nhớ lại Toàn, những buổi chiều
Biên Hoa xưa kia của Toàn, tôi mới thấy là
những điều Toàn nói có một phần đúng với sự
thực. Tôi có thiên một bằng chứng nữa để tin
rằng Toàn đã tìm thấy cho Toàn một lẽ sống,
và sống yên vui với lẽ sống đó, cho đến suốt
đời Toàn. Tôi ngồi im lặng, thật lâu, quên hết
những bạn hữu chung quanh, để nghĩ đến Toàn,
và qua Toàn, để lại nghĩ, lại nhớ đến Hằng ghê

góm. Tôi ngồi thờ người. Phút này, giữa đám bạn hữu, trước cảnh sông chiều tuyệt đẹp, tôi lại không thấy vui thích bằng lúc đứng ngẩn ngơ trước tòa biệt thự đường Nguyễn Du, nhìn lên một cánh cửa sổ trên lầu cao đóng kín.

Tiếng Nguyệt phía sau lưng, làm tôi giật mình:

– Ngồi gì như chán đời vậy?

Tôi đáp:

– Ngắm dòng sông.

– Gì nữa.

– Nhìn cái đẹp của buổi chiều Biên Hòa.

Cảnh sông nước về chiều không gọi được cho Nguyệt một rung động nào. Xem chừng Nguyệt đang nghĩ rằng, hồi này tôi đâm ra lẩn thẩn, không còn là tôi ngày trước.

– Chán thấy mồ. Nguyệt nói. Liệu mà về chứ, định ở lại đây hay sao?

Những cái đẹp đối với Nguyệt là ở chỗ khác. Trong hành lang Tax, hành lang Éden, những hàng áo mới nhập cảng từ Hồng Kông sang, những nữ trang và những đồ trang điểm của đàn bà. Cái đẹp đối với Nguyệt phải là hè đường Tự Do buổi chiều thứ bảy. Hè đường mở hội. Dòng người thác lũ. Năng đẹp không phải là nắng rát vàng trên những đỉnh cây, mà là nắng óng ánh trên một hạt kim cương, nắng dẹt hào quang trên một tà áo. Cái đẹp, đối với Nguyệt là những ánh đèn nổi chìm ẩn hiện của một vũ trường, những chùm hoa giấy của một buổi dạ hội. Ở những cuộc đời mang đậm đà dấu tích bề ngoài của sinh hoạt phường phố, như cuộc đời của những người con gái như Nguyệt tạo vật và thiên nhiên chỉ chiếm được một địa vị nhỏ bé và mờ yếu. Tôi nghĩ đến tôi, và nhìn Nguyệt, nghĩ rằng tình yêu chưa đến với Nguyệt. Khi tình yêu đến, như tôi, Nguyệt cũng sẽ đổi thay. Tình yêu làm mới, làm khác. Làm cho người thực tế nhất cũng hóa ra mơ mộng. Làm cho người trầm tĩnh nhất cũng có những phút hoang mang, người cứng cáp nhất

cũng không tránh thoát được những phút giây mềm yếu.

Tôi đang yêu. Tôi còn biết rằng tình yêu là một sự cách biệt.

Khi yêu, người ta chỉ muốn sống với tình yêu, một mình, không có cuộc đời, không có chung quanh. Như chiều nay, cảnh tượng sông nước hoàng hôn đang đưa tôi vào một trạng thái mơ màng, tôi muốn ở lại đây, một mình. Nghĩ đến nhiều điều. Những điều đẹp và cảm động. Tưởng tượng dẫn đi. Sống bằng tưởng tượng. Nghe như tiếng gió rì rào trong lá, tiếng gió trên trời cao, những tiếng lá rụng như những bước đi vỡ vụn của buổi chiều phai tàn, tiếng nước chảy cùng với dòng nước trôi là hình ảnh của những tháng năm xuôi dòng không bao giờ trở lại.

Về, phải về cả. Tôi muốn ở lại. Quán bên sông có một vẻ gì quạnh hiu hợp với tâm hồn tôi băng khuâng, Hằng không có mặt ở Sài Gòn, thành phố ồn ào nóng nực càng không có nghĩa lý gì nữa.

Tôi đành phải dỗ ngọt Nguyệt:

- Ở lại đã. Lát nữa hãy về.
- Anh tính ngủ đêm ở đây sao?
- Không. Nhưng tối hãy về.

Nguyệt ngẫm nghĩ rồi ưng thuận, nhưng không ưng thuận vô điều kiện.

- Được. Nhưng tối nay anh sẽ đưa em đi đâu?

Tôi cười:

- Chiều anh, rồi tối nay em muốn anh đưa em đi đâu cũng được.
- Thật nhé.

Chưa bao giờ tôi « chịu » Nguyệt như vậy cho nên Nguyệt không chịu tin cũng có lý do.

- Thật.
- Muốn đi đâu thì đi.
- Đúng.

Nguyệt còn nghi ngờ:

– Muốn đi đâu tùy em?

– Em toàn quyền. Bởi tối hôm nay là buổi tối của em.

Nói thế, tôi đã hình dung ra được vài địa điểm tôi nghĩ Nguyệt sẽ đòi đến. Trước hết có thể là cái vũ trường ấy ở gần khu Đa Kao, không khí ở đó đầm ấm, kín đáo, như để dành riêng cho những cặp tình nhân hẹn hò và tình tự. Vũ trường mới mở. Tôi đã đưa Nguyệt đến đó một lần, và xem chừng Nguyệt yêu thích lắm. Cũng được. Lâu lâu, chiều Nguyệt một lần, cũng không sao. Hằng đi vắng, tôi cũng chẳng biết dùng những buổi tối của mình làm gì cho tới khi giấc ngủ kéo tới. Hoặc là Nguyệt có thể đòi đi chơi thật nhiều nơi. Rủ thêm một vài người bạn của Nguyệt nữa. Cũng được.

Tôi kéo Nguyệt ngồi xuống bên cạnh:

– Bằng lòng chứ.

Nguyệt còn hỏi:

– Anh chiều em thôi, hay anh thích đi chơi với em.

Tôi cười:

– Lôi thôi lắm. Như thế chưa đủ sao?

– Chưa đủ.

– Chúng mình không có quyền gì với nhau cả. Và đừng bao giờ đòi nhau cái quyền ấy.

– Bộ đòi anh không thuận sao?

– Thuận là tự đẩy mình vào một tình trạng nguy hiểm.

– Thuận một lần không sao đâu, anh xoàng lắm.

Tôi không muốn mang tiếng là « xoàng » đối với Nguyệt. Và tôi nói, tôi thuận cho Nguyệt đòi gì cũng được, riêng chỉ một lần.

Nguyệt ghé miệng vào tai tôi, thì thầm:

– Tối nay em về với anh.

Câu nói thầm của Nguyệt có thể làm cho bất cứ một người đàn ông nào kiêu hãnh. Nguyệt chưa đến nỗi rơi ngã xuống hạng tầm thường của loại đàn bà có thể mua được bằng tiền. Nguyệt khó, rất khó là đằng khác. Tôi thấy Nguyệt đích thực là điển hình cho những người con gái mới lớn bây giờ, loại con gái đầy rẫy những trái chướng, nhưng bướng bỉnh, độc lập, xử sự hoàn toàn theo ý muốn và bản năng. Hình dung một đêm có một người như Nguyệt nằm trọn trong cánh tay, đã là một hình dung có một sức quyến rũ ghê gớm. Tôi nắm lấy tay Nguyệt, hôn nhẹ lên mái tóc để đáp lại sự tỏ tình của nàng.

– Chúng mình đi chơi. Rồi sau đó sẽ liệ.

Chúng tôi ở lại quán ăn ven sông đến gần mười giờ đêm. Tôi uống rượu hơi say. Mấy tuần lễ gần như là bỏ rượu, bây giờ hơi men dễ dàng làm cho tôi choáng váng. Bữa ăn thật vui thật ồn ào và khá ngon miệng. Tôi ngồi sát lan can, vừa uống rượu vừa nhìn ra cảnh tượng sông nước thắm màu trước mắt. Năng

tắt, rồi bóng tối phủ xuống. Bên kia bờ, những khu làng xóm nhòa dần Lòng sông như sâu hơn. Tiếng nước đập vào bờ như buồn bã hơn, gợi lên một ấn tượng về thời gian và những dấu vết của một đời người xuôi dòng qua năm tháng. Tâm hồn tôi cũng như dòng nước chảy, với những âm thanh róc rách của đôi bờ. Rượu làm cho thần trí ngây ngất chìm đắm, và tôi lại nhớ đến Hằng. Nhớ trong cơn say, khác lắm với sự nhớ trong tỉnh thức sáng suốt. Hơi men khơi đào sâu thêm những tầng đáy tình cảm, nhớ trong cơn say là một nỗi nhớ rất đôi nồng nàn. Phút này, tôi thấy cần thiết phải mở ngõ tâm sự. Một cần thiết ghê gớm, như một thôi thúc mãnh liệt. Được nói với ai về Hằng, sẽ làm cho tôi nhẹ nhõm và thư thái biết chừng nào.

Tôi sẽ kể cho người tôi chọn gửi tâm sự, kể hết từ đầu, không bỏ sót một chi tiết. Những điều tôi nói ra sẽ như một dòng suối bất tận, càng chảy càng đầy, không bao giờ hết. Tôi sẽ tả Hằng. Hằng như một vẻ đẹp muôn mặt, vẻ đẹp ấy là ánh sáng của kim cương phía nào cũng lóng lánh hào quang, muôn vàn hào

quang lóng lánh hòa hợp trở thành đối tượng của một khám phá, cái đẹp đổi thay từng phút, từng giờ, cái đẹp đó càng nhìn càng làm nảy sinh những cái đẹp mới. Tôi sẽ tả về đôi mắt của Hằng. Đẹp như hồ thu. Đẹp như trời sao. Tôi sẽ nói đến hàng mi cong vút lên mềm mại như một bóng rợp của mây trời đến cái nhìn lúc hiền hậu, lúc tinh nghịch, cái nhìn đó là một quyền uy tỏa chiếu rạng ngời, cái nhìn ấy lúc nhìn tôi, trời đất chung quanh như tươi đẹp hơn, cuộc đời đáng sống hơn, đáng sống ở sự bằng lòng hiện tại, ở tin yêu ngày tới. Tôi sẽ tả đến cái dáng đi của Hằng. Một dáng đi đài các thăm kín, ung dung nhẹ nhõm, nó như một phản chiếu khác cho tâm hồn thiếu nữ của Hằng, mà tôi đoán thấy được cái tốt, cái thật, một cái tốt trong suốt như pha lê. Tâm hồn ấy tôi muốn nghĩ đến qua hình ảnh một căn vườn lúc ban mai vừa dựng, không khí tinh khiết, sương long lanh trên những nụ hoa vừa hé cánh, một dòng suối vắng như một giải lụa và trong nắng sớm, trong sương mai, là tiếng chim chào ngày thánh thót trên cành.

Nói đến Hằng, như nói đến một lẽ sống, đến sự gắn bó đầm thắm nhất của tôi với cuộc đời này, đến tình yêu thần thánh đang trở thành một đổi thay kỳ diệu trong tôi.

Nhưng rồi tôi lại uống rượu nữa và tôi im lặng say, im lặng yêu và im lặng nhớ. Cái đẹp trang trọng quá, tôi nhủ thầm, phải giữ kín cho riêng mình.

Trên đường trở lại thành phố, Nguyệt tựa đầu vào vai tôi. Tôi quàng tay sau lưng Nguyệt, cố tưởng tượng người đang ngồi cạnh tôi không phải là Nguyệt mà là Hằng. Thành phố sáng dần trước mắt. Những hình nhà uy nghi cao ngất hiện lên. Tôi thấy tôi đang yêu và tôi đang ở giữa cô đơn. Chung quanh xa lạ. Nguyệt. Ninh. Cuộc đi chơi Biên Hòa. Chiếc xe mở hết tốc lực về phía Chợ Lớn. Tất cả chỉ là những bề ngoài xa lạ. Hồn tôi ở chỗ khác. Không ai biết như thế. Tôi đang sống tận cùng, bằng một sức xô đẩy mãnh liệt chưa từng thấy của tâm hồn, một cuộc hành trình chưa có Hằng tham dự.

Hằng, hình ảnh Hằng đi theo tôi, không rời, trên từng đoạn đường, qua từng ngã tư, vào đến tận Chợ Lớn.

Đêm Chợ Lớn trong âm nhạc và men rượu với Nguyệt, Ninh và đám bạn hữu của những ngày phóng đảng lâu ngày gặp lại, cũng gây được những phút vui tươi chốc lát trong nhịp quay cuồng ồn ào cuồng nhiệt. Lâu lâu gặp Chợ Lớn một lần, Chợ Lớn ban đêm vẫn có những điều làm cho mình yêu thích được. Đêm thật là phải là đêm Chợ Lớn. Không khí ăn chơi ở đây, toàn vẹn và rõ rệt hơn Sài Gòn, Cởi mở. Thoải mái. Hồn nhiên và tự nhiên hơn. Bao nhiêu năm mòn mỏi giày trên những sàn nhảy ở Sài Gòn, Chợ Lớn, tôi nghiệm thấy sự khác biệt đó. Là vậy mà Sài Gòn thiếu vắng cái không khí buông thả thật sự của một thành phố lớn khi đã lặn mặt trời, khi những ánh đèn sao sa đã đồng loạt cháy lên. Đêm Sài Gòn vẫn có cái ban ngày của Sài Gòn trộn lẫn. Điệu chơi, lối chơi của Sài Gòn cầu kỳ, phiền toái, nặng trĩu một tinh thần biểu diễn những cái rởm đời thời

thượng, chơi bời không phải là một hưởng thụ cho riêng mình, mà như một cái mốt, một đua đòi, một thứ bắt chước lẫn nhau.

Tôi đã gặp lại Chợ Lớn. Người chủ ba tàu bụng phệ, mặt mũi tròn hoay, nhẵn bóng, khi nhìn thấy tôi, cười rung cả bụng mỡ, luôn luôn miệng «tiên sinh, tiên sinh» tuy tôi chỉ bằng tuổi con ông ta. Cái sàn nhảy lộ thiên, trong gió thoảng và bóng tối mờ mờ. Người tài bàn già, tôi đã từng nhảy với chị không biết bao nhiêu năm ở Hà Nội, hồi chị ta còn trẻ đẹp, lầy lùng. Hồi đó tôi mới ra trường, tập tọng ăn chơi, thường bị các bậc đàn chị cả cười chế riễu: «Cậu mà bây giờ cũng chơi bời à. Hồi chúng tớ bằng tuổi cậu đã lầy lùng, gặp cậu cắp sách qua nhà, còn mặc quần thùng đũng.» Chợ Lớn chiếm lại tôi trong cơn ngà say. Khói thuốc chập chờn. Những hình ảnh lung linh trước tầm mắt tôi rung rung, xao xuyến. Tôi nửa vui, nửa buồn, tâm trạng chia sẻ, cho nên sự nhập nhằng không phân định đó, tôi uống dữ lắm.

456 | Mai Thảo

Uống đến Nguyệt cũng phải tỏ ra lo lắng, tuy bình thường cái chuyện tôi say không bao giờ làm cho Nguyệt ngạc nhiên.

– Anh Ninh.

Ninh đùa:

– Bà lớn có điều chi dạy bảo?

– Coi kìa! Anh Long lại gọi rượu nữa.

Thấy tôi say, xem chừng Ninh thích thú lắm. Thằng bạn độc ác! Khi người say, người ta hay để lộ ra những cái mềm yếu. Nó chỉ muốn nhìn thấy những cái mềm yếu của tôi, Ninh thản nhiên:

– Đã sao.

– Anh ấy say. Nguyệt gắt.

– Không say, uống rượu làm gì?

– Vừa vừa thôi, say quá còn ra làm sao nữa.

Ý chừng Nguyệt chưa quên điều đáng ghi nhớ nhất với Nguyệt là Nguyệt đã đòi và tôi đã

thuận cho Nguyệt về cùng tôi, ở căn lầu cô độc của tôi, đêm nay. Tôi cũng nhớ ra điều đó. Và vỗ vỗ cánh tay Nguyệt:

– Đừng lo. Không ngủ đường đâu.

Ninh mở lớn cặp mắt:

– Tại sao lại có chuyện ngủ đường với không ngủ đường?

Tôi giở ngón tay trở:

– Bí mật.

Quay sang Nguyệt:

– Đúng thế không, Nguyệt?

Nguyệt cười tình tứ, tảng lờ đi không đáp.

– Biết thừa đi. Bí mật cái chó gì. Ninh nói. Phải rồi đừng uống nữa.

Nguyệt và Ninh cùng ngăn tôi, nhưng cái sự ngăn cản của họ lại như làm cho tôi bức tức càng uống khỏe hơn. Toàn thân tôi, chỉ còn là hơi rượu bùng bùng. Đồ đạc, chung quanh,

458 | Mai Thảo

như trôi lênh bênh trên một biển khói. Tôi loạng choạng đứng lên kéo tốc Nguyệt ra sàn nhảy. Nguyệt hoảng sợ chùn người lại như một con sâu đo.

– Đừng anh.

Tôi trừng mắt:

– Tại sao?

– Nhảy làm gì?

– Đến vũ trường không nhảy để làm gì?

– Nhưng anh say.

– Càng say nhảy càng hay.

Hằng mà trông thấy tôi mặt mũi đỏ sậm, dáng điệu ngất ngưởng như thế này chắc nàng lạ lùng lắm. Em sẽ giận hay em sẽ buồn cười? Thốt nhiên tôi nói lớn câu này như có Hằng vừa hiển hiện trước mặt.

Nguyệt gắt:

– Nói gì thế?

– Không nói gì hết. Nhạc đã bắt đầu. Hãy ra cùng sàn nhảy.

Một vài bước lảo đảo, lạc lõng, không ăn nhập, sàn nhảy như hút hẫng thành một vực thẳm dưới chân không chạm tới, dăm ba, cặp mắt nhìn mình như một quái vật và tôi mới biết là tôi đã say, say lắm. Nguyệt gần như phải dìu tôi trở lại chỗ ngồi. Nhưng Nguyệt thật tuyệt, vẫn chịu đựng được như không, và còn sẵn sóc, Nguyệt gọi cho tôi một ly đá lạnh.

Ra tới xe, đêm đã khuya. Tôi nằm vật xuống, gối đầu lên đùi Nguyệt. Xe chạy, gió mát lùa vào tôi cố định thần, những cơn say trong thân thể còn nguyên vẹn. Nguyệt bảo Ninh:

– Đưa anh Long về trước.

Từ trong Chợ Lớn trở về căn gác cô đơn có gió đồng hoang đêm đêm thanh vắng. Cơn say không dứt. Tôi chỉ còn là một hiện tượng của mơ hồ chập chờn kéo dài. Chỗ ngồi trong xe, thần phách nghiêng ngả. Những gì đã xảy ra, tôi chỉ còn nhớ được từng mảnh nhỏ, như sự

nhớ ấy là hình ảnh của những hòn đảo hoang nổi lên, rất cách xa nhau trên một đại dương, sương mù mênh mông.

Những bóng cây thoang thoảng đảo ngược trước trong mắt quay đảo. Qua đường nào? Tới phố nào? Không rõ rệt. Đây là đâu? Trung tâm hay ngoại ô? Nước chảy dưới cầu kia, ngã tư này đèn xanh ngã tư kia đèn vàng, đang đi qua chỗ nào? Cơn say có một cái thú sượng sần gần như vô thực như vậy. Cái thú bất cần đời, thêm thiếp, phó mặc, thả trôi lâng lâng vào một nhịp điệu đông đưa dịu dàng vô tận, như người tình ngủ trong một vòng hoa với hàng nghìn đời hoa tỏa trùm một hương thơm huyền hoặc.

Mọi người nói chuyện chung quanh, nghe thấy như vọng đến từ xa, từ dưới một cái đáy nào, vọng lên từ trên một cái đỉnh nào rớt xuống, câu được câu chăng:

– Đêm nay Long nó say.

– Say gì?

- Mềm người ra lại còn không say.
- Hồi nay nó thể nào ấy.
- Thế nào là thể nào?
- Không biết. Nhưng không còn như trước.

Tôi nhớ, đang nằm gối đầu lên đùi Nguyệt, tôi vùng trỗi dậy:

- Tao vẫn thế.

Bàn tay Nguyệt ấn xuống trán, bắt tôi nằm xuống. Nhiều tiếng cười nổi lên ở ghế trước.

- Vâng thì ông vẫn thế.

Cơn say đã lại nhắc bóng tôi đi. Những vòng tròn trong đầu. Quay đều. Quay đều. Những vòng tròn ngoài thôi. Cuộc đời là một điệu luân vũ. Du hành những vì sao lạnh, hay đi trên không gian mênh mông, trở về với những đá hoang quá khứ, những tiếc thương không tên, những tuổi vàng đánh mất, tâm hồn lang thang qua những bờ kia và những bụi này, cơn say dẫn tôi đi. Nhắm mắt lại cho trời đất tối

đen. Muốn triệu hoa sao nhảy múa trong vùng tối đen hoa mắt. Mở mắt ra. Mi mắt tê cứng. Những hình thể nhạt nhòa. Nghe thấy mơ hồ tiếng động cơ vẫn nổ đều, thế là xe vẫn chạy, xe vẫn chạy qua thành phố này, xe chạy trên những mặt đường nhấp nhô như sóng lượn.

Lại nghe thấy những mẩu vụn lọt vào đầu cổ choáng váng của đám bạn hữu quanh mình. Họ vẫn nói về tôi:

– Hồi này nó mất mặt. Có chuyện riêng, hẩn thế.

– Ừ, hành tung bí mật lắm.

– Hay là nó đang yêu?

– Có thể. Nhưng yêu ai?

– Dựng nó dậy mà hỏi!

Tiếng Nguyệt gắt:

– Để yên cho anh ấy nằm im.

Một tiếng cười.

– Hay là mê Nguyệt.

Nguyệt lại gắt:

– Bậy.

Tôi lại vùng lên, nói thật lớn tiếng:

– Đúng.

Ngón tay trở của Nguyệt lại ấn xuống trán tôi bắt tôi nằm im.

– Anh thì mê gì em. Nằm im.

Tôi hỏi:

– Đây là đâu?

– Sắp lên tới cầu Thị Nghè.

– Anh ngủ một giấc, nghe Nguyệt.

– Anh ngủ đi.

– Khi nào tới nhà, nhớ đánh thức anh, nghe Nguyệt.

– Em sẽ đánh thức.

Tôi ngủ thiếp đi thật và không ai đánh thức tôi hết. Xe đưa tôi về tới nhà, mỗi thằng bạn mỗi đưa một tay, khiêng thẳng tôi lên lầu. Nguyệt ở lại với tôi, như tôi đã hứa cho nàng ở lại. Tôi thiếp đi không biết bao nhiêu lâu. Thức dậy, đêm đã khuya lắm. Bốn bề tĩnh mịch. Nguyệt vẫn thức, vẫn tỉnh táo như không.

– Nguyệt!

– Em đây.

– Không về còn ở đây làm gì?

– Anh say quá.

– Anh đã làm những gì?

– Nôn nửa, vật vã. Chửi thề. Đủ hết. Bây giờ anh đã tỉnh chưa?

– Rồi. Nhưng cổ họng đắng như ngậm bồ hòn.

– Ai bảo uống cho lắm vào. Anh có khát nước không?

Tôi khát cồn cào, Nguyệt bước xuống khỏi giường. Trở lại, Nguyệt đặt vào tay tôi một ly nước lọc.

Nước lạnh chảy tràn vào cơ thể khô khát nóng dẫy, chảy đến đâu thấm hút đến đấy, chỉ có tác động như một dòng suối nhỏ giữa một sa mạc thiêu đốt. Tôi đòi một ly nữa. Và phải uống đến ly thứ ba, tôi mới tỉnh táo được phần nào.

Nguyệt không tỏ một lời phản nản. Nàng bật đèn tìm khăn lau chùi sạch sẽ những chỗ tôi nôn mửa. Tôi thơ thần nhìn, và nhớ lại được cả buổi tối. Tôi đã say quá. Say không còn biết trời đất là gì. Tôi nhú mắt tìm hiểu nguyên nhân. Thật chứ. Một hành động nào, dù vô thức đến đâu, cùng gián tiếp hay trực tiếp phát sinh từ một nguyên nhân. Buổi chiều đến tìm Hằng những không gặp, cuộc đi chơi ở Biên Hòa, hình ảnh Toàn, rồi không khí ban đêm của Chợ Lớn, tất cả trở lại trong đầu óc. Tôi uống rượu thật say, phải chăng đó là một cố gắng tuyệt vọng trở lại với hình hài và tâm

linh con người xưa cũ, trác tang, buông thả, coi chuyện đời như một trò đùa, và trái tim thì không có chỗ đứng cho đàn bà. Những người đàn bà nhiều lắm, đã đi qua đời tôi. Nhưng dấu vết họ để lại thì mờ nhạt. Tình yêu chưa bao giờ là một vết thương. Tới Hằng, tôi bất chợt thay đổi hẳn. Tôi không làm chủ được mình nữa. Và có lẽ, bởi vậy mà tôi muốn cưỡng chống lại. Có lẽ bởi vậy, mà tôi say.

Dọn dẹp xong, Nguyệt trở lại ngồi bên cạnh tôi. Nét mặt Nguyệt lặng lẽ. Duy con mắt nàng nhìn tôi ánh lên một thoáng ngạc nhiên. Như nàng hằng nghĩ về tôi như thế nào, bây giờ nàng thấy tôi khác, không phải như vậy.

– Anh đã tỉnh hẳn chưa?

Tôi gật, nằm vật xuống.

Hồng hết một buổi tối của Nguyệt rồi còn gì. Một niềm hối hận giày vò, tôi âu yếm nắm lấy tay Nguyệt:

– Xin lỗi nhé.

Nguyệt trêu:

– Bây giờ mới xin lỗi. Chán anh lắm.

Nguyệt nhìn tôi đăm đăm:

– Anh có chuyện gì thế?

– Chuyện gì đâu.

– Anh còn cứ giấu em. Nhưng anh giấu không nổi. Đàn ông nói dối vụng lắm.

– Và đàn bà biết hết?

– Đó là điều chắc.

– Đàn bà nói dối tài tình hơn đàn ông sao?

– Đó lại là một điều chắc thứ hai.

Tôi nhắm mắt lại. Hằng đã đầy tràn trong ý nghĩ. Tôi không muốn tôi sống chết bao giờ với một người, nhất là kẻ đó lại là một người đàn bà. Tôi không tin có tình yêu mà, tất cả là bề ngoài, là giả dối, tại sao, tại sao? Hình ảnh một đám mây bay trên không gian mênh mông, không bến bờ, một con thuyền mà không một

bến đậu nào lưu giữ được, chẳng là những hình ảnh lý tưởng tôi thường quan niệm cho đời tôi đó sao? Bây giờ tình yêu đến. Như một trò đùa quái ác của định mệnh. Nó là một sức quyến rũ ma quỷ. Sức mạnh nó mạnh hơn ý lực tôi. Em dịu dàng, em hiền hậu, vậy mà em là một trận bão rừng ghê gớm thổi qua, và anh đang đêm ngày chịu đựng sức tàn phá của nó.

– Nằm xuống đây với anh.

Tôi kéo tay Nguyệt và Nguyệt thả tóc ra, ngoan ngoãn nằm xuống.

– Em có giận anh không?

– Có.

– Anh xin lỗi.

– Chuyện buồn lắm hả?

– Không buồn. Nhưng là chuyện quan trọng.

Tôi bóp cườm tay Nguyệt thật mạnh khiến Nguyệt kêu lên đau đớn.

– Em biết được không?

Tôi mơ màng:

– Sao không. Rồi anh sẽ kể hết cho em nghe, nhưng chưa thể là bây giờ. Không phải là anh muốn giấu, những gì xấu xa mới phải giấu. Nhưng bây giờ thì anh chưa có điều gì rõ rệt, để có thể nói ra. Hãy tạm coi như anh đang ở trong một thứ mù sương, Nguyệt à!

– Gì anh?

– Em đã yêu bao giờ chưa?

– Rồi.

– Ai?

– Anh.

– Anh.

– Bậy. Yêu thật cơ. Yêu như sống, như chết. Anh muốn nói là yêu đúng đắn một tình yêu lớn và mình không dám đùa cợt với nó, xem thường nó.

– Thế thì chưa.

– Chuyện lớn chỉ xảy ra cho người ta một lần trong đời. Nó đảo lộn hoàn toàn những cái đã có, thay đổi hết. Nó như là một cuộc sống khác. Một cuộc sống mới.

Tôi thở dài:

– Em nói đùa cùng thánh lắm. Anh đang mệt. Đừng nói đùa.

– Ai bảo anh là em nói đùa.

– Tức là em đang nói thật?

Nguyệt nghiêm trang:

– Rất có thể em bắt đầu yêu anh, tuy lúc này anh say rượu, anh khả ố và đáng ghét lắm. Em ở lại đây với anh suốt đêm, nhìn anh say. Không ai rủ được em về nhà riêng, nhưng anh thì em lại đòi về với anh bằng được. Thế chưa phải là yêu sao?

Nếu yêu là như thế, yêu là như Nguyệt vừa nói, tình yêu đến với mỗi người theo một ngã

đường và qua một hình dáng khác biệt nhau. Phút này, nằm bên Nguyệt, tôi nghĩ, tôi nhớ đến một khuôn mặt khác. Có thể Nguyệt yêu tôi. Tôi yêu Hằng. Có thể Hằng yêu người khác. Cuộc rượt đuổi muôn thuở của tình yêu như thế đó, người nọ đuổi theo người kia, cái bóng ấy đuổi bắt cái hình này, và cuộc săn đuổi chỉ là sự đau thương của hành trình tuyệt vọng.

– Nguyệt!

– Dạ!

– Em đi xem phim « La vérité » chưa?

– Chưa.

– Thích B.B như thích một thần tượng mà lại chưa coi La Vérité.

– Hồi chiếu phim, em đi Đà Lạt với mấy người bạn. Về đến nơi thì hết rồi. Sao anh? Hay lắm sao?

– Hay.

– Có khóa thân không?

Tôi phì cười:

– Không. Kín như bưng.

Nguyệt cũng cười:

– Thế thì hay cái quỷ gì.

Tôi không trả lời Nguyệt, óc còn bận nhớ lại cái sự thật bi đát đó của cuốn phim xem đã lâu, cái sự thật bi đát đó là tình yêu và cõi chết. Phiên tòa. Cái đình của cuốn phim là một phiên tòa. Những ông già đạo mạo của một thể hệ mặc áo chùng đen phán xét về hành động của một thể hệ khác. Tình yêu. Sự điên cuồng. Những choáng váng của mê loạn không tự nhủ. Cái vực thẳm của tuyệt vọng mở một con đường lạnh buốt về địa ngục. Người thiếu nữ trong phim đã bắn hết cả một băng đạn vào người tình của nàng, nàng không biết nàng làm gì, nàng tuyệt vọng, nàng sẽ ngưng một cơn ác mộng, và hành động của tội ác đối với nàng lại hân hoan như một niềm giải thoát. Tại sao và bởi đâu mà phát sinh ra thảm kịch? Trả lời: Tôi và chàng đều không có gì xấu. Chàng

không phải là một đũa khốn nạn. Chúng tôi yêu nhau điên cuồng. Cái chết của chúng tôi là những người yêu nhau không bao giờ yêu nhau trong cùng một lúc. Thế đó, sự thật. Thế đó, tai họa. Và thế đó, sự tàn ác của định mệnh, tiếng kêu thét thất thanh đau đớn cuối cùng của tình yêu. Người ta không yêu nhau trong cùng một lúc. Sớm ở đây này. Muộn ở kia. Người này trước, kẻ kia sau. Những tâm hồn không bao giờ bắt gặp, những cặp mắt không bao giờ nhìn thấy hạnh phúc trong một lần, và bởi vậy, vẫn chỉ là biên thù hờn oán, vẫn chỉ là cuộc rượt đuổi tuyệt vọng và uổng công.

– Anh nghĩ gì thế?

Sự im lặng của tôi, một sự im lặng kéo dài khiến Nguyệt không tài nào hiểu được. Câu nói đượm một thoáng lo lắng thành thực:

– Đừng yêu anh.

– Tại sao?

– Chẳng tại sao hết. Nhưng đừng. Em sẽ

thất vọng. Chúng mình thỉnh thoảng gặp nhau, đi chơi với nhau, nằm với nhau một như đêm nay, như thế thích hơn. Anh đang thay đổi ghê gớm. Anh không hiểu anh muốn gì, như thế nào. Đừng trao gửi gì cho một kẻ không hiểu, không biết y như thế nào.

Nguyệt nín thinh. Sự nghiêm trang trong lời nói của tôi cho Nguyệt biết là tôi không nói đùa. Đêm yên lặng chung quanh. Dế đã khuya lắm. Tôi nghĩ đến lát nữa trời sáng, tôi phải trả Nguyệt về. Nguyệt ở thật xa. Miệt Phú Thọ. Tôi thật chẳng ra gì. Một đêm say rượu và Nguyệt là nạn nhân của một cơn say vô lý.

– Anh còn khát nước không, em đi lấy?

– Ngủ đi cho đỡ mệt. Anh đi lấy được rồi.

Tôi để Nguyệt nằm và bước xuống giường. Tôi đi mấy bước loạng choạng, cảm thấy thân thể vẫn rã rời mệt mỏi. Tôi đứng vịn tay vào bàn viết, định thần. Bỗng, tôi nhìn thấy một mẫu giấy nhỏ, với một dòng chữ. Tôi giật mình. Chữ ký ở dưới dòng chữ mang tên Hằng.

Hằng. Mẫu giấy kia là của Hằng. Hằng đã đến đây? Lúc nào. Tôi đi vắng và nàng đã trở về.

Tôi cầm vội mẫu giấy lên đọc kỹ từng chữ:

«Lại thăm anh. Lúc 7 giờ. Rất tiếc anh lại đi vắng. Để lần khác vậy. Hằng.»

Tôi ngần người. Thì ra Hằng đã về, nàng đã lại đây thăm tôi, đúng vào lúc tôi ngồi mơ mộng ở cái quán hàng ven sông trên Biên Hòa. Nàng đến với Tường? Một mình? Tôi không đoán được. Điều đó không quan trọng. Điều quan trọng là nàng đã đến.

Tiếng Nguyệt sau lưng:

- Anh xem gì thế?
- Một lá thư của một người.
- Ai?
- Một người lạ. Nguyệt không biết đâu.

Đọc lại dòng chữ ngắn ngủi của Hằng một

lần nữa, rồi tôi cẩn thận gấp nhỏ tờ giấy, cất vào ngăn kéo. Căn buồng độc thân của tôi, từ phút này đã có một báu vật tôi giữ là một dấu tích quý giá, một kỷ niệm ngọt ngào.

Tôi tắt đèn quay lại giường ngủ với Nguyệt. Không phải là những ly nước lạnh, không phải là ánh đèn vừa bật lên, vừa tắt đi, cũng không phải là Nguyệt làm cho tôi tỉnh hẳn cơn say mà là Hằng, với dòng chữ và màu giấy của Hằng. Tôi bảo Nguyệt:

– Em ngủ đi một lát cho đỡ mệt.

– Anh không ngủ sao?

– Có. Cùng ngủ. Lát nữa, lúc nào em muốn về anh đưa về.

Nguyệt:

– Nếu em muốn ở lại?

– Em ở lại đây đến lúc nào, tới bao giờ cũng được.

– Em không ngủ thì thôi, đã ngủ thì dậy muộn lắm đó.

– Mọi cánh cửa sẽ đóng kín cho em ngủ. Nhưng nếu không thấy anh thì chịu khó về một mình.

– Sáng mai anh đi đâu?

Tôi nghĩ đến những chùm hoa tím leo trên một bờ tường. Nhớ đến Hằng, hình ảnh thứ nhất mở trong cho mọi mơ mộng của tôi bao giờ cũng là cái tươi mát đó của những chùm hoa tím. Phải gặp Hằng ngay. Không thể chậm trễ. Nếu bây giờ có thể đi qua thành phố giới nghiêm, đến đập cửa nhà Hằng, đánh thức nàng dậy, tôi cũng sẽ tìm được một cách nói dối Nguyệt, bắt Nguyệt nằm một mình, và xuống thang, mở cửa ra đường ngay. Nhưng không được, giới nghiêm là giới nghiêm, đâu phải là chuyện đùa cợt có thể xem thường, mặc dầu mọi hành động liều lĩnh nào cũng được tôi yêu thích vì vẻ đẹp lãng mạn của nó.

– Chưa biết chừng anh phải đi. Có việc cần.

478 | Mai Thảo

– Anh mà cũng có việc cần?

– Chứ sao.

– Em không tin.

– Tại sao?

– Xưa nay anh chẳng chịu cho chuyện gì dẫu cần thiết đến đâu là cần thiết hết.

– Anh thay đổi rồi.

– Anh bảo người ta thế nào thì trọn đời như vậy. Không bao giờ đổi thay.

Nguyệt thật tinh quái. Lại thông minh. Nguyệt toàn đem những “thánh kinh» của tôi ngay trước ra hỏi vặn lại làm cho tôi cứng lưỡi không sao trả lời được nữa.

Tôi đánh trống lảng:

– Em nhớ thật giỏi. Quên đi những điều người khác nói trong lúc cao hứng không được sao?

– Anh bảo anh thay đổi. Em cũng cảm thấy.

Nhưng không biết được thay đổi như thế nào.
Và cái gì làm anh thay đổi?

Tôi lại nhớ đến những chùm hoa tím leo
trên một bờ tường sẽ nghiêng nắng chiều:

– Từ khi anh nhìn thấy một chùm hoa leo.

Nguyệt gắt:

– Nói chuyện riết rồi anh đâm ra lẩn thẩn
đấy.

Tôi cười xòa:

– Lẩn thẩn thật. Ngủ đi.

Nguyệt nằm im, nhắm mắt lại, nhưng đòi
bằng được tôi phải để cho nàng gối đầu tay.
Hơi thở đều hòa, xem chừng Nguyệt đang
chìm dần vào giấc ngủ muện màng về sáng.

Tôi thì không tài nào nhắm mắt được. Đêm
yên tĩnh và sự yên tĩnh trong suốt như một
phiến gương soi. Tôi nhìn thấy tôi, nổi hình
trên tấm gương đêm mênh mông vô tận. Nhìn
thấy tình yêu, tâm hồn, niềm băng khuâng, nổi

nhớ nhung và sự rung động của mình. Tuổi mười bảy thơ ngây qua đi đã bao nhiêu năm rồi, tôi trông như tôi đang ngược đường thời gian, sống lại một tuổi mười bảy chưa sống tận cùng được với sự ngây ngất bàng hoàng đầu đời của nó. Yêu. Tiếng yêu vang ngân thật xa giữa những bờ bến tâm hồn mở rộng. Yêu. Tất cả chỉ còn là cái thế giới đó của tình yêu đã nửa đời rồi, thế giới đó mới mở cửa và tôi mới lên đường. Tôi thức với tuổi mười bảy trở lại với đời tôi, như thế, cho đến khi vùng ngoại ô Thị Nghè hừng dần lên những thoáng nắng ban mai.

Tôi không ngủ được. Đêm tuy đã về sáng nhưng đêm vẫn dài, dài vô tận. Thao thức là một trạng thái tâm hồn lê thê kéo dài hơn cả sự lê thê của thời gian. Những cặp mắt của thao thức rảo hoảnh trong đêm là những vì sao cô đơn sáng một mình thứ ánh sáng lạnh và xa trên một vòm trời không đáy. Tình yêu là như thế, phải không, tôi muốn hỏi có phải tình yêu là như thế, hỏi tất cả những người tình nhân cô độc của thế gian này. Là những đêm thao thức

không ngủ. Là cái tâm trạng băng khuâng như dềnh trên mây, như trôi theo khói, nửa chiêm bao, nửa lại cuộc đời, nửa như xao xuyến một trời gió bão, nửa như êm ái một trời nhớ thương. Nó ném ta vào một trạng thái ngà ngà mắt vẫn mở, hồn đã như mê, chân vẫn đứng trên đất liền và tâm trí như đã chấp cánh bay vào mênh mông vô định.

Một câu thơ hiện lên trên tâm trí:

Nhớ bạn chiều hôm sầu gối tay.

Nhớ bạn sao bằng nhớ một người tình? Tay nào gối được nỗi sầu tình yêu? Chỉ có thể là cái cánh tay đất trời vô tận mới hứng đỡ được nỗi nhớ có một người thương nhớ một người, và thân thể và tâm hồn như đã chia sẻ thành muôn phương tưởng nhớ. Đắm chìm trong nỗi nhớ nhung lụa, như đắm chìm trong làn hương ngây ngất của một vòng hoa, tôi lại thức đêm, một đêm nữa, tới sáng.

Bên tôi, Nguyệt thở đều hòa. Người con gái này ở gần, như không thể một sự gì có thể gần

hơn, nhưng không có tình yêu. Và Nguyệt và tôi vẫn chỉ là sự cách chia lạnh lùng của hai thế giới. Thỉnh thoảng Nguyệt lại cự mình, nói ú ớ điều gì không rõ. Đôi lúc, Nguyệt quay sang trong giấc ngủ mê mết, và ôm ghì lấy tôi. Thân thể ấm áp của người con gái này cũng làm tôi xúc động. Nhưng sự rung động tâm hồn tôi phút này mãnh liệt gấp triệu lần sự xúc động gây bởi cái thân thể Nguyệt nồng nàn khiêu gợi kể liền.

Đêm tàn dần. Đêm tàn dần, rất chậm. Bên ngoài, vòm trời Thị Nghè bắt đầu loăng nhạt. Màu đen mực tàu chuyển thành màu tro xám. Tôi không nhìn thấy nhưng tôi hoàn toàn thấy được những vì sao đang từng điểm, từng điểm rụng xuống. Về sáng. Đêm thư thái ung dung về sáng.

Rồi tiếng bánh xe thổ mộ thứ nhất nổi lên. Lọc cọc. Lọc cọc. Tôi sống một cảm giác rất miền Nam với tiếng lăn lọc cọc, khô khan của thổ mộ khởi hành trên nhựa đường chưa giạt hết bóng tối. Con ngựa già yếu gõ móng

là hình ảnh điển hình của sinh hoạt ngoại ô miền Nam trong ban mai vừa dưng. Trong tôi, nhiều hình ảnh khác của đời sống chung quanh, dưới đường, hiện rõ. Những cửa tiệm lục tục mở cửa. Bếp lửa nhen lên. Ánh lửa bập bùng. Những cái bóng đen di động chập chờn trước ánh lửa vừa nhúm. Mùi thơm của cà phê. Mùi béo ngậy của những đĩa xiu mại nghi ngút bốc khói mà người phở ky mập ú đưa đi qua những dãy ghế ồn ào. Dân lao động thức dậy với những hè đường, những ngã tư sớm lắm. Từ tình sương. Từ tối đất. Tôi còn đang thao thức với niềm nhớ nhung thầm kín, ở dưới đường kia, những dấu chân đi, những bánh xe lăn đã đem sinh hoạt vào đời. Những người của mưa nắng dầu dãi và của cát bụi. lấm lứt, ngoài vấn đề sinh kế chất nặng, có thao thức bao giờ như tôi cả một đêm chập chờn không nữa?

Họ đang vượt cầu đi vào thành phố. Xe chở khách. Xích lô, thổ mộ. Những gánh hàng rong rập rình đòan gánh trên mặt đường đông đúc dần dần. Lũ lượt lên dốc. Lũ lượt qua cầu.

Lũ lượt xuống cầu. Tản vào bốn ngã đưa tới những trung tâm thành phố. Giờ này, chẳng chắc còn đang ngủ say. Tôi hình dung Hằng đang yên giấc. Giấc ngủ cũng xinh đẹp, hẳn thế, như người. Mái tóc tỏa rộng trên mặt gối trắng nuốt. Khuôn mặt nàng hiền hòa trong bàn bật thơ ngây. Những ngón tay búp măng sóng soải trên mặt đệm. Thần trí phiêu diêu, Hằng mộng thấy những gì? Nàng có nhìn thấy không, trong cuộc phiêu lưu vô thức của chiêm bao, hình dáng gã trẻ tuổi đứng đón nàng ở cuối con đường ấy, con đường mang tên là tình yêu và định mệnh? Phải, tôi đứng ở đó. Bây giờ là buổi chiều, một buổi chiều thật đẹp, trong giấc mộng thơm hương. Tôi đứng đó, ở một bên cầu. Một dòng nước chảy ở dưới. Lòng nước trong vắt. Mây trời in bóng. Thời gian theo dòng nước êm trôi qua.

Nắng vàng trên thảm cỏ xanh. Gió múa trong những chùm lá biếc. Trong giấc mơ, Hằng bước đi, và nàng đã nhìn thấy.

Nước ngừng chảy. Thời gian đứng lại. Hằng sẽ hỏi:

– Anh đấy à?

– Anh đợi em trong buổi chiều nắng vàng này. Và trong buổi chiều nắng vàng này, em đã tới.

Giấc mộng vàng, vẻ đẹp kiều diễm dưới đời lên thành một vẻ đẹp thiên thần. Tất cả thuộc vào một cái gì hư ảo. Nàng sẽ mỉm cười và chúng tôi, trong buổi chiều nắng vàng, sẽ sánh vai nhau bước đi. Trên thảm cỏ xanh. Qua cầu. Tới một con đường nhỏ. Mở lối thiên đường, mời tình yêu vào. Chúng tôi cứ dắt tay nhau mà đi, như thế, cuộc phiêu lưu thần tiên không bao giờ chấm dứt.

Cơn mơ màng của tôi chấm dứt cũng là lúc vùng ngoại ô Thị Nghè vừa sáng tỏ.

Tôi lay Nguyệt, khẽ gọi:

– Nguyệt.

Nguyệt chỉ âm ừ rồi lại ngủ tiếp. Tôi để yên, không đánh thức Nguyệt dậy.

Hằng đứng đó, như một biểu hiệu rực rỡ, giữa khung cửa sổ mở rộng, trong khoảnh khắc, nàng chưa nhìn thấy tôi vừa xuống xe. Hai tay vòng sau gáy, ánh nắng buổi sáng tỏa đầy trên vai, cổ, tóc. Hằng lim dim ngửa mặt, nhìn lên và như đang mỉm cười với vòm trời bao la quang đãng trên đầu.

Trái tim tôi như ngừng đập. Bao giờ cũng vậy. Bao giờ cũng là cái cảm giác lạ lùng đó. Trái tim tôi đang đi bình thường, rồi tôi thấy Hằng, và lập tức trái tim bâng hoàng như ngừng đập, trời đất lặng đi, mọi tiếng động ngừng theo, sự vật như treo hững hờ bằng một sợi dây vô hình trong không khí. Tôi định thần, vuốt lại tóc, và đẩy nhẹ cánh cổng sắt. Tiếng cửa động khiến cho Hằng nhìn xuống. Khuôn mặt nàng tấm đảm nắng sớm hiện ra một nét vui mừng rạng rỡ, trong thứ hào quang đó, tôi đọc được sự ngạc nhiên của cái nhìn. Hằng kêu lên một tiếng và biến mất ở khung cửa. Nàng đang ra khỏi phòng, đang chạy rảo trên

cầu thang. Nàng kia, cánh cửa tầng dưới mở ra. Nàng đang đến gần, hình dáng thanh thoát in lên một nền hoa tím sau lưng, và chúng tôi gặp lại nhau đây rồi, dưới ánh nắng nhảy múa, giữa cánh cổng sắt mở ra nửa chừng.

– Anh vào chơi.

Tôi nhìn lên khung cửa trên cao.

– Hằng đang cười một mình. Cười gì thế?

– Thế ư? Có lẽ là cười với buổi sáng này. Buổi sáng đẹp quá.

Tôi có cảm tưởng Hằng hơi gầy đi một chút, nhưng tươi vui vì xinh đẹp hơn bao giờ. Chúng tôi đi bên nhau và tôi nghe thấy nhịp đập mau của trái tim mình trong lồng ngực.

– Hằng mới về?

– Hôm qua. Anh có nhận được?

– Có. Rất ân hận không có nhà lúc đó. Tôi đi chơi với những người bạn, thật khuya đêm qua nơi về đến nhà.

Tôi nhìn quanh, và đưa mắt nhìn Hằng. Nàng hiểu tôi muốn biết điều gì.

– Ra phố hết cả. Anh Tường đi từ sớm.

Nàng nói nàng cũng đang định lên phố mua sắm vài thứ lặt vặt, nhưng không cần thiết lắm. Dáng chừng Hằng vẫn chưa quên cái việc nàng lên thăm tôi và tôi lại đi vắng.

– Có lẽ anh không ở nhà bao giờ?

Tôi cười:

– Ở nhà một mình thì ở nhà làm gì?

– Phải ở nhà luôn cho quen đi.

– Quen đi? Tại sao?

– Để khách khứa đến chơi đỡ phải viết giấy để lại chứ.

Bà Ký Thịnh ngồi ở buồng khách với một bà nữa, hai bà đang nói chuyện khi chúng tôi đi qua ngoài cửa sổ. Tôi cúi đầu chào, và hỏi Hằng ai đó? Hằng trả lời là một người bạn

thân của mẹ nàng hay đến rủ mẹ nàng đi dự lễ, thường là ngày rằm hay ngay mùng một.

– Anh lên đây.

Và Hằng hướng dẫn tôi về phía cầu thang. Căn buồng ngủ của Hằng sáng sủa, ngăn nắp và sạch sẽ như mọi lần tôi đã nhìn thấy. Nàng ngồi xuống trước mặt tôi, con mắt tôi theo dõi tất cả những cử chỉ nhỏ nhất của nàng, nàng di động thoải mái trong cái thế giới, riêng tây thân mật, và tôi nghĩ là tôi đang có ở trước mặt một cái gì thật đẹp, đã từng làm cho tôi thao thức nhiều đêm tới sáng.

– Cái bà chủ nhà của anh ấy cứ đi theo Hằng từng bước.

Hằng nói và cười. Nàng kể lại chiều qua, nàng trở về Sài Gòn, sau một tuần lễ vắng mặt, nàng thấy cần phải gặp lại ngay phố xá, nhìn lại những vòm cây, những mái nhà, những cửa hàng thành phố, và sang nhìn lại căn buồng bừa bãi như chưa từng bao giờ nàng có thể

nghĩ một căn buồng có thể bừa bãi như vậy, ở vùng ngoại ô Thị Nghè.

Chúng tôi cùng nhìn nhau cười, và tôi cảm thấy tôi đang sung sướng.

– Đi sao không cho ai biết vậy?

– Tưởng chưa đi. Lúc đi vội quá. Anh có đến đây sao?

Tôi nói đùa:

– Cả nghìn lần.

Tôi hỏi nàng về chuyến đi.

– Mệt. Nhưng cũng có những lúc thật vui. Nghĩ rằng lúc về có không biết bao nhiêu chuyện kể lại cho cho anh nghe, nhưng nghĩ lại cũng chẳng có gì đặc biệt lắm. Anh làm những gì trong tuần lễ vừa qua?

Tôi chưa kịp trả lời, Hằng đã nghiêm nét mặt:

– Chắc lại thức đêm. Đánh bạc, và uống rượu.

– Không. Nhưng tôi có lên một cái quán hàng ven sông Biên Hòa. Một nơi yên tĩnh, rất mát và con sông ở đó rất đẹp vào buổi chiều, Tôi nghĩ Hằng sẽ thích chỗ ấy lắm như tôi đã thích.

Tôi ngồi nghe Hằng nói chuyện, uống lấy từng lời nàng nói. Khi Hằng hỏi tôi Sài Gòn xảy ra những chuyện gì trong một tuần lễ nàng đi xa, tôi trả lời là thành phố này vẫn vậy, nó quay hết vòng sinh hoạt thường nhật của nó. Nhưng thâm tâm tôi nghĩ khác: Sài Gòn vắng mặt Hằng và Sài Gòn đã đổi thay. Nó chỉ còn là sa mạc và nghĩa địa. Mắt không thấy, tai không nghe. Sự vật chung quanh thiếu đi hình ảnh về sự hiện hữu của một người thì chẳng khác nào mùa xuân không có hoa không thể xem là mùa xuân được, trời đêm không có sao không thể gọi khoảng tối đen vô nghĩa ấy là một bầu trời, buổi sáng không có nắng thì không thể nào gọi cái âm u ấy là ban mai vừa dưng.

Nhìn Hằng lại ngồi đó, ở đây, trong căn buồng riêng sáng láng của nàng, tôi nghĩ đến

một cánh chim én. Chỉ một cánh chim én thôi, cánh chim én một buổi sáng mùa đông lạnh lẽo kia, mở cửa sổ nhìn ra, tuyết đọng đầy trên những mái nhà, cây trụi lá giờ những cánh tay cành khẳng khiu lên nền trời mùa đông, những cánh đồng chưa có một mầm non nào nẩy nở, khung cánh én nhỏ đậu trên hàng dây điện đã ở đó, và như thế, là đủ, cánh én đã là báo hiệu một tin vui làm rục rở đất trời, con chim én bé nhỏ đã bay về đây, có nghĩa là nó đang kéo theo đường bay của nó cả một mùa xuân lớn. Xuân. Và tạo vật hồi sinh. Xuân. Và cuộc sống lại bắt đầu. Chim én tới nghĩa là tuyết sẽ tan trên những mái nhà tro chói lọi nổi lên màu ngói đỏ, cho những con đường ngoài đồng lại hai bờ cỏ non, cho những cánh đồng chết và ngủ suốt một mùa đông dài lại được hân hoan và tung bừng sống lại.

Tôi muốn nói cho Hằng biết như vậy. Nói hết. Không giữ gìn, không che đậy. Như được nói ra là một hạnh phúc tốt đỉnh, một cần thiết hàng đầu. Thấy đều vô nghĩa rồi, từ khi Hằng đến. Khung cảnh đời sống và tâm linh tôi đã

hoàn toàn đổi thay. Tôi muốn nói cho Hằng biết, tôi đã yêu từ bao giờ, như thế nào. Và một tuần lễ xa cách đã giúp cho tôi biết thế nào là nhớ nhung vô hạn. Tôi muốn nói, muốn nói. Những đẹp nhất, trong suốt nhất, chân thành và cảm động nhất. Nhưng rồi cái thứ ngôn ngữ bằng vàng diễn tả những ý tình bằng ngọc, tôi không tìm được ra. Và chúng tôi lại chỉ nói được với nhau, những chuyện thông thường không đâu.

– Tại sao Hằng lại ở dưới đó những một tuần?

Hằng cười:

– Tại sao anh lại nói những một tuần?

– Một tuần là lâu quá rồi.

Tôi nhìn Hằng, cái nhìn nặng trĩu ý nghĩa, và nói tiếp:

– Tôi thấy như vậy. Một tuần lâu quá, lâu quá chừng.

– Còn định ở lâu hơn thế nữa. Nhiều tỉnh chưa tới. Gần như chuyển đi chỉ mới đến lưng chừng đã thôi.

– Tại sao?

– Nhiều chuyện lắm.

Tôi nói đùa:

– Khán giả tẩy chay?

Hằng cười:

– Không hoan hô nhưng cũng không đến nổi tẩy chay, nhiều chuyện khác.

Hằng nói « nhiều chuyện khác » và nét mặt nàng thốt trở nên buồn bã. Điều này làm tôi ngạc nhiên hết sức:

– Tôi biết được không?

– Chuyện riêng gia đình. Nhưng nói cho anh biết cũng chẳng sao, mà có lẽ chuyện ấy anh cũng đã biết trong được một phần, anh chơi khá thân với anh Tường, anh biết qua anh Tường, vì đó là chuyện của anh Tường.

– Hàng cứ coi như tôi không biết gì hết.

– Anh Tường chơi bài đi vắng suốt ngày suốt đêm.

– Điều đó tôi biết.

Trong khoảnh khắc, tôi nghĩ đến Tường. Đến không khí và cảnh tượng rã rời của những chiếu bạc, đến những cơn say của Tường, những cơn say kéo dài, cơn nọ với cơn kia như không bao giờ dứt. Tôi cảm thấy muốn bênh vực cho Tường:

– Điều đó đã có từ lâu, có phải bây giờ mới xảy ra đâu.

– Nhưng sự chịu đựng của người khác không kéo dài mãi trong chịu đựng âm thầm như trước nữa.

– Hằng muốn nói đến Liệu? Liệu đã có thái độ?

– Vâng. Bất hòa nổ bùng, xô xát như cơm bữa, không khí gia đình mất vui vì thế.

Tôi cười:

– Đừng ai quan trọng hóa điều gì hết. Mọi chuyện, rồi cũng qua đi. Mọi chuyện rồi sẽ tốt đẹp lại như cũ.

– Như thế thì còn nói gì nữa. Ai chẳng mong. Nhưng xem chừng đã không yên mà càng ngày càng trầm trọng thêm.

Hằng buồn rầu nhìn tôi, trong cái nhìn của nàng, tôi thấy hạnh phúc của một cặp vợ chồng, đang tan vỡ thành muôn ngàn mảnh nhỏ.

– Trở về sớm phần lớn vì thế, anh ạ! Nhưng cũng chẳng thay đổi được gì hết.

– Không đổi thay thì sẽ đưa tới đâu?

– Thực tình Hằng cũng không biết.

Chúng tôi cùng im lặng sau câu nói chứa đựng một buồn rầu đầy nghi ngờ của Hằng, nàng nghi ngờ hạnh phúc của Liệu, của Tường, và tôi có cảm tưởng từ nghi ngờ này, Hằng bắt

đầu nhìn thấy bộ mặt thực của cuộc đời, cuộc đời đầy những ngộ nhận, những miễn cưỡng gượng gạo của một màn kịch người ta phải đóng mãi với nhau, và ở nhiều người, tấn thảm kịch mở màn từ lúc ra đời cho đến chết. Phút này, tôi thành thực mong muốn cho Hằng là không bao giờ nàng phải đóng vở kịch ấy, với chính nàng, với kẻ khác. Và nhất là, nàng không bao giờ phải đóng vở kịch của những bề ngoài lừa dối và phản phúc với tôi, không bao giờ chúng tôi phải đóng một vở kịch nhỏ nào với nhau. Thâm tâm, tôi coi chuyện bất hòa giữa Tường và Liệu cũng là chuyện thường. Như mọi chuyện vui, buồn của đời người. Ai bảo tôi, người ta không bao giờ đổi thay trong liên hệ tình cảm, tôi còn dám cười lớn và cho là một chuyện chẳng những vô lý, mà còn không bao giờ có thể có được. Điều quan trọng là người ta, nếu biết bắt đầu ở đâu, cũng phải biết chấm dứt ở đâu. Đối xử với nhau cho phải, cho đúng, cho đẹp, đó là điều khó nhất.

Hằng nói:

– Khi người ta yêu nhau, rồi người ta hết yêu nhau. Thật là một điều ghê gớm.

– Yêu cũng tùy yêu như thế nào.

Đôi mắt Hằng mở lớn:

– Hằng không hiểu.

– Nhiều khi người ta lầm tưởng là yêu. Hay phóng lớn tình yêu thành ghê gớm tuy sự thực nó chưa thành hình hoặc chỉ là một cái gì hết sức hữu hạn. Hấp tấp và vội vã, không cân nhắc, không đắn đo, tình yêu mới bắt gặp là một cơn mê hoảng kỳ diệu, và phút đau đớn cũng là phút người ta chợt tỉnh thức và ra khỏi cơn mê hoảng kỳ diệu.

– Nếu đắn đo và cân nhắc thì còn là tình yêu không?

– Tất nhiên là không. Nhưng từ yêu đến chung sống, hai vấn đề hoàn toàn khác biệt. Chung sống là chuyện ràng buộc một đời. Nó là một vấn đề thực tế, với tất cả sự tàn nhẫn của bất cứ một thực tế nào.

– Anh nói làm cho Hằng sợ.

– Hằng sợ gì?

– Nhiều điều. Sợ đàn ông. Sợ hôn nhân.

Tôi nhìn tuổi trẻ và mùa xuân của Hằng, nghĩ đến một cuộc khởi hành. Từ một căn lầu mộng tưởng, người ta vào đời, bằng một xe song loan, trên một con đường có hoa nở dưới chân, người ta vào đời, đội trên mái tóc thanh xuân vương miện chói lòa của một nguồn hy vọng lớn lao và của một nguồn tin tưởng vô điều kiện. Từ thuở thanh xuân phơi phới vào đời, tầm mắt của người lên đường trong bình minh niên thiếu chỉ bắt gặp những màu xanh mênh mông, những màu hồng rực rỡ. Con đường hình dung ra là một con đường thẳng tắp, không có những nẻo quanh ngoặt, không có những cạm bẫy ngầm, không có những gai nhọn, không có những trở lực. Đó là con đường của mộng tưởng nồn nà, trên đó người vào đời bước đi, lòng vui như mở hội, tâm hồn có sóng dập và tâm hồn là biển, cõi lòng có mây bay vì cõi lòng là trời, miệng hoa

nở vì thân thể là cái tươi non bát ngát của một vườn xuân.

Nhưng đi thêm một bước, là đã thấy những sự thực tàn nhẫn hiện hình. Hằng sẽ vào đời bằng cửa ngõ nào? Cửa ngõ tâm hồn nàng có ánh sáng, nhưng cửa ngõ đời sống đón chờ Hằng có thể là những cửa ngõ có hào quang?

Tôi thành thực bảo Hằng:

– Đừng sợ, sự sợ hãi, chính sự sợ hãi dẫn đưa đến những vấp ngã.

Con đường vào đời bằng xe song loan, bằng vương miện đội đầu rực rỡ những hào quang của ảo tượng, đã mở ra cho tôi những tháng năm nào trong quá khứ, tôi hằng nghĩ là nó đã khép đóng lại, từ lâu. Từ rất lâu. Và không quy định được rõ rệt là bao giờ. Có lẽ, ở cái phút chính mình thấy lòng mình không đẹp nữa. Căn buồng tâm hồn bắt đầu có bụi bặm phủ xuống. Những niềm tin mất. Những hy vọng nhạt màu. Những hoài nghi nhen lên. Những chán chường xuất hiện. Đó là lúc mà

trên mệnh mông và phẳng mịn của đài trán thanh niên, một buổi sáng kia, soi ngắm dung nhan, thấy hần lên đường nhân thứ nhất.

Bây giờ, nhìn Hằng, nghe ngóng sự dịu ngọt rung rung trong tâm hồn mình trái đầy, mỗi cảnh giác tôi là một rung động dịu dàng như một cánh bướm đập chồn trong nắng, tôi nghĩ con đường hoa cương khép đóng tự bao lâu, con đường hoa hương lại mở ra trong lòng tôi chán chường hoài nghi đã bằng tình yêu mà trả lại. Phút này, tôi nghĩ được đến một người qua những ý tưởng trang trọng nhất mà một người có thể nghĩ đến một người. Phút này, tôi nghĩ được về tình yêu như một biết ơn. Thốt nhiên, chúng tôi cùng im lặng. Im lặng vây phủ lấy chúng tôi là một thứ im lặng khác thường. Mãi mãi, tôi còn nhớ như in tất cả những gì chung quanh thuộc về sự im lặng khác thường đó. Hằng ngồi nghiêng, nhìn chỗ khác. Tôi ngồi đó, tôi im lặng nhìn Hằng, chúng tôi thấy hết nhau, tận cùng, toàn vẹn, trong im lặng. Tôi biết ở dưới kia có một cánh

cổng sắt nơi tôi đã bước vào, một bờ tường và một chùm hoa tím nơi Hằng đã dẫn tôi đi qua đưa lên đây, tôi đang ở trong một căn biệt thự yên tĩnh, tôi thầm nhủ với tôi, hãy ghi nhớ lấy những phút giây kỳ diệu này, phải ghi nhớ, tất nhiên, vì tất nhiên sẽ chẳng bao giờ tôi quên được.

Hằng ngồi thẳng, rất nghiêm trang. Hai bàn tay khép lại. Những ngón tay đan vào nhau, đặt thành một niềm bối rối ngưng đọng và như đang chăm chú đợi chờ. Cái gì thúc đẩy được tôi đứng lên, lại gần nàng và cúi xuống không biết. Trong khoảng cách ngắn ngủi của mấy bước chân, tôi biết trong lồng ngực tôi có một trái tim, và trái tim ấy đang đập thật mạnh.

Tôi cúi xuống và tôi hôn nhẹ lên mái tóc Hằng. Những sợi tóc mềm mại, phủ lên một mùi hương đặc biệt, tinh khiết như tất cả là một rừng cây, cây nào cũng có hoa, rừng nở hoa ở tất cả những cây của rừng, cây đầy hoa trên tất cả những đầu cành của cây.

Hằng rùng mình, nàng nghiêng đầu tránh và khẽ đẩy tôi ra.

– Anh.

Tôi chỉ liệu lĩnh được đến thế. Đến thế thôi. Rồi đứng im không biết làm gì nữa.

– Tôi muốn nói...

– Anh đừng nói gì hết.

– Tôi thấy cần phải nói...

– Anh không thể nghĩ rằng anh không cần phải nói Hằng cũng đã hiểu rồi sao.

Nàng gượng cười, nàng nhìn tôi cho tôi yên tâm và nàng ngọt ngào, lời nói cầu xin mà lại như một đồ dành:

– Anh ngồi lại ghế đi.

Thế là xong. Chỉ có thế. Nếu đó là một hành động tỏ tình, thì là cái lỗi tỏ tình của tôi chỉ có thế. Vụng dại và lúng túng đến không thể vụng dại và lúng túng hơn được nữa. Mười lăm phút

sau, Hằng đưa tiễn tôi xuống. Điều lạ lùng là hình như sự lúng túng và cảm động hơn, bởi vì nàng đã có một bằng chứng rục rĩ về sự tôi thành thật. Vẫn chưa có ai về. Tôi cũng không nhìn thấy bà Ký Thịnh và người bạn của bà cụ ở phòng khách nữa.

– Anh về nhé.

– Tôi có làm Hằng giận?

Nàng nắm lấy cánh cửa sắt, đầu vẫn cúi xuống và nàng lắc đầu. Nắng sáng rục rĩ trên những sợi tóc tôi đã đặt nhẹ miêng hôn. Lúc tôi bước ra khỏi cổng, bỗng nghe thấy tiếng Hằng gọi với sau lưng. Tôi quay lại. Chúng tôi nhìn nhau. Hằng mỉm cười.

– Mai anh lại chơi.

Nụ cười của nàng đánh tan mọi lo lắng. Và với nụ cười ấy, tôi biết tôi đã đi thêm được một bước nữa trên con đường hoa hương tôi không ngờ lại mở ra một lần nữa, với đời mình.

Tôi mang cái nhìn, nụ cười và những lời

nói thầm kín tình tứ của Hằng về căn lầu cô đơn, để thấy căn lầu cô đơn không còn cô đơn nữa. Sự hiện hữu của Hằng vô hình mà tràn đầy. Nàng không đến đây, nhưng nàng có mặt ở đây, từng giờ, từng phút. Những cuốn sách kia Hằng đã nhặt lên. Những phiến gỗ sàn gác này gót chân yếu điệu của nàng đã đặt xuống. Tấm hình treo trên tường nơi nàng đã đứng lại, nghiêng đầu ngắm nhìn. Cửa sổ kia, như một con mắt lớn, ngó xuống cánh đồng hoang, tôi tới đứng ở đúng chỗ Hằng đã đứng, tưởng như hương thơm của mái tóc đêm nào còn phảng phất.

Lòng tôi, suốt buổi trưa đến buổi chiều, cho tới khi thấy bóng tối đã phủ xuống là một hội vui khai diễn. Trong tôi, là cái cảnh tượng xôn xao tung bừng của một chặng đèn kết hoa, tôi mặc áo mới cho hồn, trong tôi như có cả một rừng hoa khiêu vũ.

Bà chủ nhà, thấy cái thái độ lạ lùng của tôi cũng phải lạ lùng. Xưa nay bà ta chỉ thấy tôi qua một thái độ ngược lại. Tôi đi về sáng, hôm,

âm thầm như một chiếc bóng. Tôi sống, như một con cóc không chịu mở miệng, như một tảng băng lạnh lùng trôi trên một đại dương quanh hiu. Bà chủ nhà thường lấy tôi làm đầu đề nói chuyện với mấy bà hàng xóm. Hết thảy không hiểu tôi thuộc về loại người gì, họ không thấy tôi giao du với ai, họ đâu biết rằng tôi có nhiều bạn, nhưng lũ chúng tôi thường chỉ hẹn nhau ở một quầy rượu, một vũ trường hay chung quanh một chiếu bạc. Biết chung quanh bàn tán về cái lối sống khép kín của mình, tôi cũng mặc. Còn lấy làm bằng lòng là đằng khác. Sống cô đơn, xa lạ với chung quanh, đó là cái lối sống tự do buồn rầu của người thành phố. Tôi từng yêu mến lắm lắm lối sống đó, tôi tách rời khỏi đám đông triệu người lúc nhúc chung quanh mình, không biết người, người không biết mình, và như thế không bao giờ có những chuyện phiền nhiễu.

– Ông ấy làm gì?

– Nào tôi có hay.

– Không có bà con thân thích gì sao?

– Cũng chẳng biết nữa.

– Bà là chủ nhà, bà phải biết chứ.

– Lắm lúc bắt chuyện thấy ông ta ậm à ậm ừ không muốn nói thì thôi, hơi đầu mà hỏi thăm. Về, ông ta lên thẳng lầu, đóng cửa, khóa lại. Thường là thật khuya mới về. Giá có muốn hỏi cũng chẳng có lúc nào mà hỏi.

Đại loại, bà chủ nhà của tôi và những người hàng xóm tò mò của tôi nói với nhau về tôi như thế. Bây giờ thấy tôi tự nhiên thay đổi hẳn, chắc bà chủ nhà đang có hàng nghìn câu hỏi trong đầu:

– Cậu Long hôm nay có chuyện gì vui thế?

Bà chủ đứng ở cầu thang, tôi nhìn bà ta thân mật, và tôi mỉm cười:

– Tôi vừa trúng số. Cặp mắt của bà chủ nhà mở lớn.

Bà ta há hốc miệng, hỏi dồn:

– Thật không?

508 | Mai Thảo

– Sao lại chẳng thật.

– Trúng lớn không?

Tôi giơ tay:

– Độc đắc.

Hầu như là chủ nhà suýt kêu lên. Tôi lắc đầu cười:

– Nói đùa đấy, nhưng cũng có thể gọi được là trúng số nếu trúng số là một may mắn bất ngờ. Mà còn hơn cả số độc đắc nữa.

Chắc trong đầu óc đơn giản của người đàn bà đã xảy ra một ý nghĩ. Là tôi mất trí, tôi điên. Không đâu, tôi không điên đâu. Chỉ giản đơn là tôi sung sướng vô ngần và tôi đang tận hưởng với mình tôi, niềm vui sướng đỏ. Bà chủ lắc đầu, hoài nghi và trở xuống nhà dưới rồi, tôi nằm vật xuống giường. Nhớ lại những đêm bồn khoăn, nhớ lại những chiều buồn rầu, nhớ lại những đêm không ngủ. Đêm nay phải khác, phải khác từ lòng tôi hạnh phúc, phải khác từ phút tôi đã làm tỏ tình, tôi đã dám tỏ tình và

Hằng đã không cự tuyệt. Đêm nay, tôi sẽ ở nhà, và tôi sẽ ngủ một giấc thật ngon, một giấc ngủ bù lại tất cả những đêm dài thao thức. Ngủ nhé và mơ thấy nhau. Ngủ nhé, và lòng với tình yêu không chỉ còn là tâm trạng kín thẳm nung nấu, lại thay quần áo, tắt đèn nằm xuống. Bóng tối trùm lên tôi như một vuốt ve nồng nàn. Nhắm mắt lại. Thở ra khoan khoái. Nhắm mắt lại, và nhìn thấy tình yêu.

Tôi đang ngủ thật say bỗng giật mình thức dậy vì những tiếng ồn ào ở tầng trên. Tôi ngủ đi, và thức dậy, không đoán được là mấy giờ. Một hai giờ sáng gì đó. Có thể còn muộn hơn. Đèn ở dưới nhà bật sáng. Tôi nghe thấy rõ ràng, tiếng bà chủ nhà.

– Ô hay, tôi đã bảo là cậu Long cậu ấy đã ngủ rồi.

Giọng bà chủ nhà thật lớn, đầy vẻ bức tức. Tôi lắng tai nghe không thấy tiếng nói nào khác. Dáng chừng, người đến tìm tôi vào đêm khuya cũng cảm thấy sự làm rộn vô lý của mình và đứng im.

Lại tiếng bà chủ cất lên:

– Cần gì để sáng mai.

Tôi gần như kêu lên một tiếng nhỏ: «Hằng». Và ngồi vụt dậy, bật đèn. Tại sao không có thể là Hằng. tuy thực tình tôi cũng không hiểu tại sao lại có thể là Hằng được.

– Gì thế bà chủ?

Tôi vừa hỏi vừa bước xuống cầu thang.

Đèn sáng trưng ở nhà dưới, bà chủ đứng gần cửa, những cánh cửa mở ra đường vẫn đóng kín. Bà chủ nhà thấy tôi, ném cho tôi một cái lườm dài. Và buông thõng tay đi trở vào.

– Có người hỏi tôi?

Bà chủ nhà dài giọng:

– Vâng. Có người hỏi ông đó. Đêm hôm khuya thoát không để cho ai ngủ nữa.

Tôi hỏi dồn:

– Đàn ông hay đàn bà?

– Mở cửa khắc biết.

Tôi ôn tồn:

– Bà đừng phiền, chắc có việc cần. Để tôi mở cửa, bà cứ đi nghỉ, tôi hỏi xem có chuyện gì, rồi tôi sẽ bảo người ta về ngay, bà cứ để tôi tắt đèn cho.

Cửa chưa mở xong, tôi nghe thấy một tiếng đặc biệt, nhưng nhìn ra ngay không nhằm lẫn được. Đó là tiếng một thân thể vừa té quỵ, ngã nghiêng vào thành cửa. Tôi nhận được ra ngay, vì nhiều lần tôi đã từng ngã như thế, khi uống rượu say quá. Không phải Hằng rồi, tôi vừa vội vã mở cửa, vừa nhủ thầm, chỉ có thể là một thằng bạn bất tử nào đó, trong cơn say không còn biết phá phách ai hơn là tìm đến đây, phá tôi. Cửa mở, và tôi ngạc nhiên. Tôi không nghĩ đến Tường, nhưng chính là Tường. Tường đứng đó, một chân quỵ xuống, đầu tựa vào cánh cửa, mái tóc rũ rượi. Say thì hẳn là say lắm rồi. Hơi thở của Tường hơi men nồng nặc.

Tôi biết Tường say là thường, Tường thức đêm là thường, nhưng cái chuyện Tường không đến phá ai, không về nhà mà lại đến tìm tôi đã làm tôi ngạc nhiên. Giao du, tuy vậy, mới gần đây thôi, chưa thân lắm, và giữa tôi và Tường chưa từng có những thân mật suông sẻ quá độ.

Chiếc xe đạp chệnh vênh gần như là giữa đường. Đèn pha vẫn sáng và máy vẫn mở. Tôi bước ra khỏi cửa, đỡ cho Tường đứng thẳng lên. Ánh đèn từ trong nhà chiếu ra, soi rõ một bãi lầy nhầy trên mặt đất, Tường vừa nôn mửa xong, y thở không được, toàn thân nặng trĩu trên tay tôi, và rũ liệt như một tàu lá héo. Tôi hiểu lắm, qua tôi, tâm trạng của những người say, thái độ của người say trong một cơn say cùng cực. Làm tất cả những cái vô lý. Bất cần đời. Càng làm được những cái vô lý đến chừng nào càng hả dạ chừng nấy. Cơn say thường là một hành động của bị phần tiêu cực. Và khởi đi, bằng sự hành hạ chính mình.

Thấy tôi, Tường cười lớn. Cũng là điệu

cười đặc biệt của cơn say. Tiếng cười ngây dại, Vang động, nghe cho kỹ có một cái gì chua xót rùng rợn, tiếng cười cất lên trong lúc lẫn mất trí, gần như một tiếng khóc nức.

– Cậu chưa tắt máy xe.

– Để đó.

Tường gương dậy, đẩy tôi ra, lão đảo:

– Mặc quần áo vào.

Tôi cười:

– Mặc thì mặc. Nhưng để làm gì?

– Đi chơi. Uống. Uống đến chết.

Tôi nhận ra con đường vắng lặng, và nghĩ đến bà chủ nhà chắc hẳn còn đang lắng tai nghe ngóng chúng tôi nói gì, từ buồng trong.

– Khuya lắm rồi.

– Láo. Còn sớm. Đêm còn dài. Đêm còn dài vô kể.

514 | Mai Thảo

– Cậu đã say lắm, nên về.

Tường ngược nhìn tôi, chờ đợi.

– Về?

Tôi cười:

– Đúng về.

– Về đâu?

– Về nhà cậu.

– Tôi làm gì có nhà.

– Có.

– Tôi đã bảo tôi không có nhà. Tường vùng hét lớn. Chẳng có nhà cửa gì hết. Chẳng có gì hết.

Tôi nín thinh, tranh luận với người say rượu là một chuyện hoàn toàn vô ích và không đi đến đâu hết. Chỉ như lửa đổ thêm dầu.

Tường lại giục:

– Mặc quần áo vào. Mau đi. Ra xe tôi. Đi nhậu.

Cái việc đi với Tường lúc này không quyến rũ tôi lắm. Trước thì khác. Một thằng bạn nào, bất kỳ là thân sơ, nửa đêm đến đập cửa gọi là tôi đi theo ngay không một phút giây đắn đo cân nhắc. Bạn hữu ghét tôi ở nhiều điểm, nhưng chịu tôi nhất ở điểm này. Tôi nghĩ cái chuyện đó là đúng. Và thường lắm, dễ hiểu lắm. Khi một người bạn đã phải đến đập cửa của nhà mình vào lúc nửa đêm khuya, tảng sáng, là người bạn ấy đã cần có mình, cần ghé góm. Lúc đó là lúc của những tâm sự cần phải tỏ lộ ngay. Lúc đó, là một tâm trạng cô đơn đã trở thành một cực hình. Lúc đó, là lúc đêm đã dài quá, lòng đã lạnh quá, cần bất cứ một hiện hữu nào với mình, ở bên cạnh mình, cho đỡ cảm thấy lẻ loi, cho bớt đi một phần nào cô đơn.

Nhưng Tường đang say, say lắm, say không còn biết đất trời là gì. Nguyên cái việc Tường lái xe lúc này cũng đã là một nguy hiểm cực kỳ nên né tránh. Say rượu lại dễ trúng gió lắm.

516 | Mai Thảo

Không có cách nào hơn là giữ Tường ngủ lại đây đêm nay. Tôi chợt nghĩ đến Hằng. Hằng có thể hiểu lầm. Cả Liệu nữa, Liệu cũng có thể hiểu lầm. Là tôi rủ rê Tường, đồng lõa với Tường, rủ Tường đi sâu vào dòng sông trụy lạc. Nhưng ai hiểu lầm cũng đành. Với Hằng, nếu cần, tôi sẽ giải thích sau.

Tôi kéo Tường vào trong nhà, để cho Tường ngồi xuống một cái ghế bành.

Bà chủ nhà từ buồng trong hỏi vọng ra:

- Ai đó, cậu Long?
- Một anh bạn.
- Cậu bảo ông ấy về đi.

Đến nước này thì bà chủ nhà hơi làm quá rồi đấy. Tôi nghiêm giọng nói lớn:

- Anh bạn sẽ ở lại đây với tôi đêm nay.
- Sao, cậu nói sao?
- Tôi nói bà đã nghe rõ rồi. Anh bạn tôi đau

không về được, anh ấy sẽ ở lại đây với tôi đến sáng mai.

Giọng nói quyết liệt của tôi xem chừng cũng làm cho bà chủ nhà hiểu được rằng tôi sẵn sàng làm dữ nếu bà ta còn tiếp tục tỏ vẻ khó chịu.

Tôi rút chìa khóa xe trong túi áo Tường, ra lái sát xe vào một bên lề đường. Xong đâu đó, tôi lên kính, tắt đèn, tắt máy, khóa cửa xe lại và trở vào.

Tường gục đầu trên thành ghế, ngược cặp mắt đục đỏ, chờ đợi:

– Đây là đâu?

Tôi nói đùa:

– Quán rượu.

– Cho một ly. Cho tôi xin một ly.

Tôi lay lay cho Tường tỉnh lại.

– Uống thế là đủ. Uống nữa để chết à? Đây

518 | Mai Thảo

là nhà tôi, ngủ lại đây với tôi, sáng mai tỉnh rượu hãy về.

Tôi cười:

– Và bây giờ mà say sưa như thế này thì bà ấy cho một trận.

– Ai cho một trận?

– Bà ấy.

– Liệu hả?

– Còn ai nữa.

– Chết rồi. Nó chết rồi.

– Chỉ nói vậy.

Tường lè nhè:

– Nói thật. Thề đứa nào nói dối, đứa ấy chết. Nó chết rồi. Chưa chết, tôi cũng coi như chết rồi.

Tôi nín không nói được, lấy sức dìu Tường đứng lên đưa Tường về phía cầu thang. Tường

chúi ngã đến ba bốn lần trên những bậc thang trước khi tôi đưa được Tường lên đến trên gác.

Ngã xuống giường, Tường thiếp ngay đi. Tôi đứng nhìn Tường ngao ngán, nghĩ thầm là hồi này tôi trải qua nhiều đêm không ngủ quá.

Suốt đêm, Tường mê sảng ú ớ. Lúc kêu than như sắp òa khóc lớn. Lúc chửi thề. Chửi mình. Chửi người. Như thế, cho đến sáng.

Tắm rửa, chải đầu, mặc quần áo ra đầu phố có chút việc, trở về nhà, Tường vẫn say sưa ngủ vùi. Tôi yên lặng đứng nhìn, và thấy giấc ngủ của Tường chẳng là một sự nghỉ ngơi thư thái chút nào. Trái lại. Nó vất vả, mệt nhọc quần quai, như một cực hình. Hơi thở nặng nhọc, tay chân co quắp, Tường ngủ, và như bị giấc ngủ là một khối nghìn cân đè nặng.

Mãi đến mười giờ sáng, Tường mới mở mắt. Tôi đang ngồi đọc sách. Giọng Tường khê nong:

- Máy giờ rồi cậu?
- Còn sớm. Cứ ngủ nữa đi.
- Tôi hỏi cậu mấy giờ?
- Gần mười giờ.

Tường nằm im trên giường, nhìn lên trần nhà, nét mặt bần thần. Hơi rượu đêm qua đọng xuống, trên những khoảng trống hốc hác của khuôn mặt thành từng lớp chán chường mệt mỏi.

- Mở cửa nhé.
- Được. Cứ mở ra.

Ánh nắng chói gắt lùa vào. Tường nhăn mặt, ngồi dậy. Đầu óc nhức buốt như búa bổ. Da thịt nhộp nhúa. Sau một cơn say là một tâm trạng chán đời. Chán mình. Chán người. Chân hết thấy. Tường ôm đầu. Những ý nghĩ chập chờn lộn xộn. Rồi là hình ảnh của một sự thật tàn nhẫn hiện ra. Sự thật đó đâm suốt trái tim. Trông như một mũi nhọn, mũi nhọn đó vẫn

cắm sâu vào trái tim, cảm thấy máu chảy ra từ vết thương lênh láng, tại sao tôi chịu đựng được, tại sao tôi còn sống được, Tường tự hỏi và không tìm được trả lời.

– Long.

– Gì?

– Đến đây cho tôi hỏi điều này.

Tôi buông cuốn sách xuống:

– Làm gì mà nghiêm trọng thế. Đã hết say chưa?

Tường thở dài, hai tay lại ôm chặt lấy đầu, tưởng như nếu không có hai bàn tay giữ chặt như thế, cái đầu sẽ như một trái chín nẫu rụng xuống hay nổ tan thành muôn ngàn mảnh nhỏ. Tôi lại gần, ngồi xuống mép giường, chờ đợi. Và Tường vẫn ôm đầu, và Tường lại thở dài thật náo nuột.

– Có bao giờ...

Tường dẫn đo, ngừng lại, rồi nói tiếp:

522 | Mai Thảo

– Có bao giờ cậu viết một lá thư nặc danh cho ai không?

Tôi phì cười:

– Lạ lòng thật.

– Tôi hỏi, cậu cứ trả lời, đừng bảo là lạ lòng hay không lạ lòng.

– Viết thư nặc danh ấy à?

– Chưa.

– Thế cậu đã nhận được thư nặc danh lần nào chưa?

– Cũng chưa.

– Cậu nghĩ thế nào về những lá thư nặc danh?

– Thư nặc danh có cũng như không. Thư nặc danh là một hành động che giấu hèn kém. Đọc xong lá thư nặc danh rồi đốt nó đi, đừng lưu tâm tới là gì.

Tường lại thở dài, buồn thảm hơn nữa:

– Tôi không thể được. Tôi vừa nhận được lá thư nặc danh. Lá thư cho tôi biết một chuyện ghê gớm.

– Nhưng mà lão và bịa?

– Không lão cũng không bịa mới chết chứ?

– Vẫn cứ phải cho là lão khoét và bịa đặt.

Tường nhíu mắt, nhìn tôi trừng trừng. Giọng nói của Tường bức bối và gay gắt:

– Tại sao? Tại sao vẫn cứ phải cho...

– Vì lá thư nặc danh. Kẻ viết thư nặc danh tố giác với anh một chuyện gì không biết, điều cần biết duy nhất là tại sao y không dám gặp thẳng anh, hay viết thư ký tên cho anh biết rõ ràng y là ai.

Tường đứng lên, đi đi lại lại. Tường bước lượn vòng nhiều lần trước mặt tôi. Tường phút này là hiện thân của một bối rối lớn lao không tìm được một giải quyết thỏa đáng. Những nét phiền muộn phát hiện qua từng cử chỉ. Và

nhìn Tường phút ấy, tôi chợt như mới khám phá được cái bản chất đích thực của Tường. Một người mềm yếu do dự. Một đầu óc không có sự trưởng thành chín vững của bản lĩnh, tự chủ. Tường thuộc về loại người không bao giờ làn chủ được đời mình, dám lựa chọn và dám quyết định lấy, không cần ai. Đó là một bản chất lung lay gió tạt, dễ dàng bị khuynh đảo, một cái nhỏ cũng làm cho hoang mang, một chuyện không đâu, cũng dễ dàng làm cho hoảng hốt.

Tường đứng lại trước mặt tôi:

– Nhưng tôi đã xem lá thư nặc danh ấy, và những điều viết trong thư ăn sâu vào đầu óc tôi. Thật là ghê gớm. Thật là bất ngờ. Tôi đã xé vụn lá thư ấy sau khi đọc. Muốn quên đi những điều kẻ nào đó đã nói rõ trong thư. Nhưng mà những dòng chữ đã ăn sâu vào đầu óc không rũ bỏ được. Đây này, tôi kể lại tóm tắt cho anh nghe.

Trong mười lăm phút, tôi hút thuốc lá, yên lặng nghe Tường nói về chuyện ngoại tình của

Liệu. Sự thật tôi không ngạc nhiên lắm bởi đã đoán trước thấy một phần. Thốt nhiên hình ảnh buổi tắm đêm bên thành bể lại trở về trong óc. Tôi có cảm tưởng như kẻ nào đó tôi thoáng nhìn thấy đi rón rén theo bờ tường mà tôi không nhìn thấy rõ mặt đã là kẻ viết lá thư nặc danh.

– Kẻ viết thư nặc danh còn nói là nếu tôi muốn biết rõ muốn nhìn thấy tận mắt, nó sẽ chỉ dẫn cho.

Tường đưa hai tay lên ôm lấy đầu, dáng điệu u uất, mặt nhọc và khổ sở. Lá thư nặc danh đẩy Tường đứng trước một sự thật tàn nhẫn, và đau đớn trước hết, chưa hẳn đã là một hạnh phúc tan vỡ mà là một tự ái bị tổn thương nặng nề. Một cuộc hôn nhân có bởi tình yêu. Ngờ đâu.

Tôi hỏi Tường:

– Bây giờ anh định thế nào?

– Tôi không biết.

Tiếng Tường trầm xuống, nhỏ đi như thầm nói với riêng mình.

– Cậu nên cho chuyện đó không có, và quên nó đi. Thôi, chúng mình ra phố một lát.

Tường lái xe từ từ giữa thành phố đã ồn ào sự sống. Một sự sống ngọt ngào, đầy rẫy những phiền hà muôn mặt. Một sự sống lắm lút choáng váng, hấp tấp, vội vã, như một cơn mê hoảng điên loạn không cùng. Tôi ngắm nhìn từng khuôn mặt của những người đi đường, những lúc xe Tường ngừng lại trước đèn đỏ ngã tư. Mỗi khuôn mặt là hình ảnh một cuộc đời. Một cuộc đời với những khổ đau, những lo âu chồng chất. Vui thật ít, buồn thật nhiều. Những giờ phút huy hoàng của hạnh phúc chỉ là những thoáng nắng mong manh chợt hiện lên rồi mất hút dưới một vòm trời u uất mây đen là hình ảnh một đời người mà hạnh phúc chỉ là ảo tưởng. Sự mệt mỏi rã rời, sự chịu đựng âm thầm, tôi nhìn thấy in dấu trên những khuôn mặt đăm chiêu kia, đang rượt đuổi sự sống bằng một rượt đuổi hụt hơi hay đang bị những

vòng quay nhợt sắc của đời sống nghiền nát.

Không có ai sung sướng. Liệu không và Tường cũng không. Những người đi đường kia cũng vậy. Riêng tôi có một mùa xuân lạnh khuất; một thiên đường bé nhỏ ở trong lòng. Và ý nghĩ lại hướng về Hằng. Hỏi Tường:

– Lưu diễn miền Tây có gì vui không?

– Chán chết.

– Nhiều chuyện lộn xộn lắm hả?

Tường ngạc nhiên nhìn sang tôi:

– Sao biết?

Tôi vô ý thật. Làm sao tôi biết được. Toan nói thẳng: « Vì Hằng lại chơi và nói chuyện ». Nhưng rồi tôi thấy sự ngay thẳng của mình chưa chắc đã ích lợi gì, lại còn có thể làm cho Tường hiểu lầm. Hiểu lầm tôi thì chẳng sao. Nhưng Tường có thể hiểu lầm Hằng, và như thế không nên, chưa phải lúc. Tôi trả lời, hơi lúng túng một chút:

– Đoán thế.

Tường cười, nụ cười mỗi một trên cặp môi khô héo:

– Lưu diễn vui hay buồn, thất bại hay thành công, là một chuyện thường lắm, tội này quen rồi. Những tràng vỗ tay ào ào như sóng biển hay sự lạnh nhạt dừng dừng hoàn toàn, ở dưới những hàng ghế người xem là hai cái mặt tốt xấu, mà người trình diễn phải chấp nhận như một sự thật tất yếu của nghề nghiệp. Có điều, hồi này, tôi đã chán ngấy cái công việc mà mấy năm trước đây tôi định ninh là một sự say mê tha thiết cho đến hết đời mình.

Tường mơ màng, cái đầu nghiêng nghiêng, hàng mi hạ thấp, như đang hồi tưởng lại một ảnh hình nào thấp thoáng trong màn sương quá khứ:

– Tôi nhớ có nhiều đêm mưa bão, nghỉ trình diễn, rạp đóng cửa, vậy mà cũng phải tạt qua một chút cho đỡ nhớ, đỡ thiếu. Mặc một chiếc áo đi mưa, mở cửa vào, rạp tối om, sân

khẩu trống không mản, buông kín, đứng lặng người giữa sự hiu quạnh đó, có một cái thứ lạ kỳ, không thể nào diễn ra bằng lời nói được.

Tường thở dài:

– Bây giờ thì hết. Bây giờ thì khác. Chẳng muốn làm gì. Chỉ muốn giải nghệ.

Lần đầu tiên, tôi thấy Tường nhắc đến Hằng:

– Chẳng bù với cô Hằng. Chắc đang thích lắm đấy. Mới mà! Đi là thích rồi. Nay đây mai đó là bằng lòng rồi.

Tôi hỏi Tường sao Hằng đang học lại bỏ và tại sao gia đình ưng thuận cho rằng bỏ học để đi theo đoàn kịch.

– Nó ít tuổi nhất nhà. Thích gì ai cũng chiều.

Tường cười:

– Tôi là anh nó. Nhưng sợ nó nhất nhà đấy. Nó ngoan ngoãn, nhưng chính vì sự ngoan

ngoãn đó mà ai cũng như nể sợ. Mẹ tôi chiều nó nhất thì là điều chắc rồi.

Những câu nói của một người anh về một người em gái giát thêm hào quang cho một cái tên đã trở thành trí nhớ và cội mơ mộng đêm ngày của tôi. Tôi tự nhủ thầm tôi cũng có hàng nghìn điều muốn nói về một tên mà âm thanh vang ngân không cùng trong tâm hồn mình một cung đàn êm ái, nhưng tôi không thể nói ra được với Tường. Ít nhất cũng là bây giờ.

o O o

Dường phố nóng bỏng. Tôi đút hai tay vào hai túi quần, lững thững đi men theo những hàng hiên. Không khí oi nồng. Nhìn vào bên trong những căn nhà, những người Trung Hoa cởi trần, thân thể mập ú từng ngấn mỡ. Mỗi hơi đầm đìa trên những tắc da thịt nhể nhại. Trên những trần nhà, quạt trần quay vù. Quạt quay tròn, quay tròn, như tỏa thêm sức nóng nung nấu ngọt ngọt chứ không

phải là gió mát. Trong người tôi, mồ hôi cũng bắt đầu tóe ra, mồ hôi dính hết vào cổ áo lấp nháp rất khó chịu. Thành phố vào buổi trưa im gió và chói chang nắng gắt này thật chẳng còn một sức hấp dẫn nào hết.

Và tôi, đi giữa biển lửa rừng rực, lại nghĩ đến giấc mộng của tôi, một giấc mộng có thật nhiều lá xanh và thật nhiều bóng mát. Một ngày nào, nếu trời cho chúng ta được hòa lẫn đời kiếp vào nhau, chúng ta sẽ đến đó, chúng ta sẽ không có mặt nữa ở cái thành phố của mồ hôi và của bụi nắng lăm lăm lọt choáng váng này. Chúng ta sẽ sống giữa màu xanh và bóng mát. Buổi sáng trở dậy, nghe thấy tiếng chim ríu rít truyền cành. Tiếng chim thả những âm thanh trong vắt vào bao la trời xanh vừa dửng. Đời bình yên nằm thoải mái giữa những hướng gió bình yên. Bóng lá bóng cành thấp thoáng. Trên những con đường nhỏ, bước những bước khoan thai. Trong buổi sáng thôn dã đẹp như thơ, lồng ngực thở vào những khí trời hạnh phúc. Cái nắng dấy lên thiên đường bé nhỏ cũng không phải là cái nắng chói gắt

của phố phường. Nắng như một ve vuốt. Nắng là một giải lụa. Nắng mượt như tơ, nắng hiền như liễu. Nắng lọc qua lá xuống những con đường nhỏ, nắng dẹt vàng trên đất nâu, mỗi chùm nắng xao động là một nhánh hoa vàng. Hoa nắng đậu trên mái tóc người yêu là hình ảnh của một cuộc sống lứa đôi không bao giờ tắt đi những hào quang hạnh phúc.

Tôi sống với giấc mộng nồn nà của mình, mang nó đi dưới những hàng hiên, giữa thành phố thêm thiếp chìm sâu vào mỗi mật. Căn lầu cô đơn của tôi ở vùng ngoại ô Thị Nghè phút này đã biến thành một lò lửa, hẩn thế. Nghĩ đến chuyện trở về căn lầu đó mà thấy ngại quá chừng. Cái cầu thang. Những bờ tường. Nét mặt cau có khó chịu của bà chủ nhà. Không về. Nhưng đi đâu bây giờ cho hết buổi trưa đây? Lại những bước chân lang thang trên những hè đường bóng. Cháy. Cuối cùng, tôi lấy vé, vào một rạp chiếu bóng thường trực. Phim chiếu cũ mèm. Người xem thưa thớt. Cô bán vé ngủ gật choàng dậy. Tôi bước vào rạp.

Bóng tối gây cho tôi một cảm giác đầm đẫm, dễ chịu. Ngồi ngã người trên thành ghế, đuôi dài hai chân, tôi cố gắng lấy lại tỉnh táo xếp đặt lại những ý nghĩ trong đầu óc mình. Vậy là tôi đã thầm kín yêu Hằng, và gia đình nàng đang xảy ra chuyện không vui vì sự bất hòa giữa Tường và Liệu. Và mới đây vì lá thư nặc danh Tường vừa nhận được.

Tôi sẽ là một kẻ đứng ngoài, hay tôi sẽ tham dự vào đời sống của gia đình Hằng trong những tháng ngày sắp tới? Cái đó tùy thuộc ở một cửa ngõ được mở ra hay kéo đóng lại. Cửa ngõ đó là Hằng. Tôi suy nghĩ miên man, cũng không hiểu rồi sẽ ra sao? Sẽ ra sao cho tất cả mọi người.

Thôi, hãy xếp lại, tôi tự nhủ thầm và cố gắng chú ý đến cái cảnh tượng đang diễn ra trên màn bạc. Một cuốn phim cũ. Tôi xem đã lâu, chỉ nhớ lại được từng đoạn nhỏ.

Đèn bật sáng. Phim hết. Tôi chiêm một điều thuốc, dành riêng cho cuốn phim vừa xem một ý nghĩ nữa, rồi đứng lên. Lách khỏi hàng ghế,

ra gần đến cửa, thì tôi nhìn thấy Liệu. Lúc vào rạp phim đang chiếu, buổi tối thắm, những người đi xem chỉ là những bóng đen nhấp nhô giữa những hàng ghế, tôi không nhìn thấy nàng.? Tôi ngạc nhiên đứng sững lại, Liệu ngồi một mình, giữa một hàng ghế bỏ trống chạy dài, đôi mắt mở lớn, nét mặt trang nghiêm và cách biệt.

Tôi mỉm cười chào. Liệu chỉ hơi gật đầu đáp lại. Vừa toan đi ra cửa, thì Liệu vẫy tôi lại gần.

Tôi đến ngồi xuống cạnh Liệu. Đôi mắt người đàn bà mở lớn, bây giờ nhìn gần, mới thấy chúng sáng quắc và thoáng một nét hần học:

– Không ngờ gặp chị ở đây.

– Anh lạ lắm sao?

– Tưởng chỉ có mình tôi không biết làm gì mới bò vào rạp chiếu bóng cho qua thời giờ.

– Tôi cũng không biết làm gì. Tôi cũng vào

rạp chiếu bóng cho qua thì giờ.

– Chị đã xem hết chưa? Tôi hỏi.

Liệu lạnh lùng:

– Đang xem.

– Tôi xem hết rồi. Bây giờ muốn thấy buồn ngủ. Phải về ngủ một chút mới được. Chị về sau nhé?

– Anh ngồi đây tôi hỏi mấy điều đã.

Tôi làm bộ ngây ngô:

– Chuyện gì thế?

Liệu quắc mắt, giọng quyết liệt:

– Anh Tường nói gì với anh.?

– Nói gì là thế nào?

– Tôi hỏi anh, anh trả lời tôi đi đã.

Tôi vẫn phải tươi cười như không.

Liệu nhìn thẳng về trước mặt. Cái nhìn của

Liệu toát ra một tia lửa kỳ lạ. Tôi không thể bằng cái nhìn đó, thấu hiểu được tâm trạng của nàng. Một cái nhìn vừa xao xuyến liêu lĩnh, vừa đắm mê, lại như thoáng một chút chán chường mỗi m刻. Tôi có cảm tưởng ngồi bên cạnh một người đàn bà hoang mang đến cùng độ. Nàng ở trong mù sương. Nàng không biết nàng muốn gì. Nàng quay đảo trong một cơn lốc lúc chìm xuống, lúc nổi lên, không phương hướng. Tình cảm là một mê cung, không thấy lối thoát, cũng không tìm được đường về. Có phải là những mầm mống tội lỗi đã hiện hình trong những nét khổ sở âm thầm kia, những nét khổ sở âm thầm như những nếp nhăn vô hình làm cho khuôn mặt Liệu chột như già cõi hử đi? Có phải là từ những nét khổ sở âm thầm đã dấy lên những đường hằn hối hận? Trên một sự lừa dối nào đó, hẳn là Liệu đã đi những bước đầu tiên trong lừa dối Tường. Nàng làm một việc ghê gớm, ghê gớm nhất đối với một người đàn bà đã có chồng. Hửn thế, Lá thư nặc danh mà Tường nhận được chỉ kể lại một sự thật, lột trần một bí mật. Hửn thế.

Nhưng tôi tránh không dấn động đến. Không phải việc của tôi. Đó là chuyện riêng của Liệu. Của Tường nữa. Và hai người phải giải quyết lấy chuyện riêng của mình. Tôi thường có ý nghĩ đó và từ xưa thường cố gắng sống theo ý nghĩ đó là đời tư từng người có những lẽ phải riêng, kẻ đứng ngoài không bao giờ thấu hiểu được. Mỗi người chịu lấy trách nhiệm về từng hành động của mình: Không ai chịu thay cho, và chính bởi vậy mà không ai có quyền đụng chạm, phán đoán đời tư kẻ khác.

Chúng tôi cùng im lặng trong chốc lát. Đèn trong rạp vẫn sáng, ánh sáng trần trường và ngao ngán. Thốt nhiên, Liệu đưa cả hai tay lên bụng lấy mặt. Nàng gục xuống, che khuôn mặt tan nát vào hai lòng tay, như một che giấu vội vã.

Tôi không biết làm gì hơn là yên lặng nhìn Liệu với niềm xúc động đột ngột của nàng.

Hai vai Liệu rung rung. Nàng đang khóc, khóc nức nở trong lòng tay. Tôi đoán thấy những dòng nước mắt đầm đìa chảy xuống hai

538 | Mai Thảo

gò má những giọt nước mắt thống khổ tràn bờ mà Liệu đang để mặc cho chảy xuôi, không ngăn giữ. Một người đàn bà đang đau khổ. Đau khổ đến tận cùng. Lần đầu tiên, tôi nhìn thấy một người đàn bà thực sự đau khổ, thực sự tuyệt vọng.

Liệu khóc nức nở như thế, trước ánh sáng trần trụi lộ liễu trong rạp chiếu bóng sáng choang, trước mặt tôi, như không có ai, như chẳng sợ ai nhìn thấy, như nàng đang khóc một mình.

Rồi tiếng nức nở nguôi dần. Tôi an ủi:

– Chị nên về nhà nghỉ.

Liệu nín khóc. Nhưng hai lòng tay vẫn bưng lấy mặt. Nàng lặng im trong khoảnh khắc, như nghe ngóng. Ngừng mặt lên, Liệu nói lớn, đầy vẻ giận dữ:

– Anh nói gì? Anh vừa nói gì?

Tôi dịu dàng:

– Chị đừng khóc nữa. Chị đang mệt. Nên về nhà nghỉ.

– Anh nhắc tôi. Anh đi đi.

Tôi đành đứng lên. Liệu cần trấn tĩnh lại. Nàng cần được ngồi một mình. Lát nữa, đèn tắt, rạp chiếu bóng đắm lại trong bóng tối, im lặng và bóng tối sẽ giúp cho Liệu sáng suốt và bình tĩnh lại.

– Chị về sau.

Liệu quay đi không đáp. Tôi bước những bước chán nản ra ngoài đường. Trưa đứng bóng. Cái nắng lúc này còn ngọt ngọt nung nấu gấp nghìn lần cái nóng trước khi tôi vào rạp. Những hè đường nóng bỏng. Cây cối đứng im phăng phắc. Cái nắng làm tôi choáng váng mặt mày. Tôi vừa đi vừa nghĩ trở lại người đàn bà còn ngồi một mình trong rạp chiếu bóng. Nàng đang chạy trốn. Chạy trốn ánh sáng. Chạy trốn sự thật. Và chạy trốn tội lỗi mà nàng đã lao vào. Cuộc chạy trốn ấy tuyệt vọng và uổng công. Sự chạy trốn diễn ra trong cô đơn. Và

chung quanh cuộc chạy trốn ấy, tôi nhìn thấy một hạnh phúc đã tan vỡ, những cuộc đời bị xéo nát, những biên thù cách biệt dựng lên trùng điệp giữa những người thân.

Liệu ngồi lại một mình trong rạp chiếu bóng, nàng ngồi không biết bao nhiêu lâu, nàng tê liệt hoàn toàn mọi phản ứng, không có can đảm đứng lên, cũng như không còn một mảnh vụn ý chí để quyết định bất cứ một việc gì. Đèn tắt. Rạp tối thẫm. Hồn Liệu cũng tối đen như bóng tối chung quanh. Nàng thoáng nghe thấy vọng vào chỗ nàng ngồi, tiếng còi mệt mõi của một chiếc xe hơi chạy qua ở ngoài đường, một mặt đường đoán thấy tất cả sự chói chang ngọt ngọt bốc hơi nghi ngút và choáng váng. Thân thể Liệu chợt lạnh toát. Và Liệu, trong rạp chớp bóng ngồi bất động trên ghế, lại sống với tấn thảm kịch thân thể của nàng. Da thịt nhể nhại. Da thịt thềm khát. Da thịt bốc lửa. Những đêm im ắng không một ngọn gió, Liệu nhớ lại nàng từng quần quai, từng vật vã với lũ chăn đệm nhàu nát. Thân thể nổi loạn biến thành một địa ngục lưu đày. Liệu trong sự tàn

phá tan hoang ghê khiếp của nó. Đó là lần thăm kịch của những tưởng tượng mê đắm đầy tội lỗi, ném Liệu ngã sấp vào cuộc phiêu lưu điên cuồng của bản năng. Sự thèm khát muôn mặt và ghê gớm. Một bàn tay đàn ông, với những ngón tay đốt lửa trên từng tắc da để trần. Một hơi thở gấp của một người lạ mặt. Hơi thở trùm lên Liệu thành sự mê mẩn sượng sần thả buông không kèm giữ.

Không, Liệu không lùi lại được. Nàng yếu đuối quá. Nàng không chế ngự được những ham muốn vỡ bờ luôn luôn là những đợt thủy triều ào ạt dâng lên, và giữa những đợt thủy triều ấy, Liệu chết đuối, Liệu trôi dạt, Liệu chới với cầu cứu. Nàng kêu thét thất thanh, nhưng dòng thác lũ đã cuốn nàng đi và chìm nàng xuống đáy cùng vực thẳm.

Bao nhiêu đêm, những giấc mơ quái dị luôn luôn khuấy động giấc ngủ vật vã của người đàn bà. Hiện hình trong những giấc mơ quái dị này, là khuôn mặt luôn luôn đổi thay của những gã đàn ông lạ mặt, Những gã đàn

ông lạ mặt ấy, hiện hữu sỗ sàng và táo bạo, đến với Liệu như những chiếm đoạt, bất chấp Liệu có ưng thuận hay không.

Một đêm kia, lại một giấc mơ của thân thể thèm muốn. Lại một gã đàn ông lạ mặt.

Trong giấc mơ, Liệu thấy nàng đứng tựa mình vào cửa sổ ở một tầng lầu cao. Cửa sổ mở xuống một ngõ hẻm. Ngõ hẻm ấy có một cột đèn. Dưới chân cột đèn có một gã đàn ông đứng. Y ngậm trề trên môi một miếng thuốc lá và y nhìn lên khung cửa sổ in bóng người đàn bà cô đơn. Đêm nóng cháy. Vòm trời đầy sao, những bóng cây im ửng và những thước không khí rạo rục. Gã đàn ông nhìn lên Liệu đăm đăm. Y là sự bí mật của ban đêm. Y là cái bóng ma của hè đường. Y đứng đó, giăng ra một bầu ngằm, thản nhiên chờ Liệu ngã xuống.

Trong giấc mơ, Liệu thấy nàng cưỡng chống lại, nhưng rồi sự cưỡng chống yếu dần và nàng đã ngã xuống. Một sức đẩy vô hình từ phía sau lưng đẩy Liệu khỏi chỗ đứng gần cửa

sổ. Mở cửa. Đi ra. Đi hết hành lang. Đi xuống tầng dưới. Mở cửa ra đường.

Gã đàn ông mỉm cười. Mắt gã sáng lên. Gã là một con thú đang thôi miên một con mồi, và con mồi đang đến gần nó, đã bị hoàn toàn chi phối bởi sức thôi miên quái đản, mọi cưỡng chống đều tiêu tan hết.

Trong giấc mơ, gã đàn ông đưa tay ra, bàn tay y khỏe mạnh nắm chặt lấy bàn tay Liệu yếu đuối. Rồi gã đưa Liệu đi. Ra khỏi ngõ hẻm, đi trong thành phố mù sương. Đi xuống những con dốc. Đi qua những thành cầu. Cuối cùng đưa Liệu đến một bờ sông vắng. Mặt nước thăm thẳm. Những kẻ đá róc rách. Ánh lửa chài le lói ở những bến bờ mịt mù bên kia. Trận tình dữ dội, trận tình nồng nàn diễn ra đó, bên bờ nước. Đêm chung quanh tan loãng, thành một niềm hoan lạc không cùng. Và Liệu đón nhận tất cả sự điên cuồng của trận tình lơ lửng, nàng tan nát trong một tan nát diễm ảo, niềm hân hoan của nàng như từ thân thể, từ

cảm giác nàng toát ra, bay lên, bay tới những vì sao.

Một lát sau, trong sự mê thiếp rãi rời kỳ thú, Liệu mơ hồ thấy gã đàn ông lạ mặt đứng lên. Y đứng thẳng, nhìn xuống Liệu nằm đó, y mỉm cười, hàm răng y óng ánh. Và rồi y quay gót bỏ đi.

Ra khỏi giấc mơ đêm đó, Liệu đã tỉnh thức mà còn như nghe thấy tiếng nước đập róc rách vào những kẽ đá ướt sương. Giấc mơ đã đi đến tận cùng hoan lạc mà Liệu còn thăm tiếc giấc mơ quá ngắn. Nàng còn muốn giấc mơ kéo dài traten tình chưa dứt. Đừng bắt tôi trở về. Hãy để tôi ở đó, với gã đàn ông lạ mặt. Bên bờ nước. Trong sương mù. Giữa trời khuya. Cho thân thể tôi được đầy tràn hân hoan. Cho bản năng tôi được tan tành, cho da thịt tôi được chìm đắm hoàn toàn vào khoái lạc.

Đêm trở thành một thứ quê hương cho bản năng Liệu tìm về. Những giấc mơ trở thành một cần thiết lấp đầy một khoảng trống vắng

hãi hùng. Tưởng như tất cả đời sống của Liệu chỉ còn những giấc mơ ấy.

Những lúc đặt mình nằm xuống, nhắm mắt lại là Liệu mong mỗi giấc mơ đến, chấp cho nàng đội cánh nhiệm màu, đưa nàng bay lên gặp được những xúc động mãnh liệt mà nàng không tìm thấy khi tỉnh thức, với Tường. Trạng thái mê mê tỉnh tỉnh lẫn lộn không phân định cơ hồ làm cho Liệu muốn phát điên lên. Những khuôn mặt lạ lùng của những gã đàn ông lạ mặt. Chúng đến, mỗi giấc mơ lại một khuôn mặt mới.

– Đưa tôi đi. Liệu nói thầm với gã đàn ông trong giấc mơ.

– Đi đâu?

– Không biết. Không cần. Một nơi khuất nẻo nào đó và ở đó, hãy nằm xuống bên tôi, ôm lấy tôi, ôm lấy tôi thật chặt, dìu tôi vào lãng quên, đưa tôi vào tận cùng hoan lạc.

Đầu óc Liệu đã lại nóng bừng lên, và toàn

thân nàng đã lại như có một luồng điện mạnh truyền khắp. Những ngón tay đàn ông của một tướng tượng mê đắm cày những luồng cày ngậy ngất cảm giác trên da thịt. Nhắm mắt lại. Mê đi. Tận hưởng. Buông thả. Bản năng như một con thú dữ chồm dậy không một sức mạnh nào kìm giữ được nữa. Mà kìm giữ làm gì! Nhắm mắt lại. Da thịt đương hoa. Thân thể đương xuân. Thân thể đó, da thịt đó cần được ôm ấp, được ve vuốt, được làm thỏa mãn. Nhớ lại, hồi còn thiếu nữ, hồi chưa lấy chồng, chưa biết thế nào là tình yêu và đàn ông, Liệu đã ngạc nhiên với chính nàng về những rạo rực thầm kín của thân thể, những rạo rực ấy nảy sinh rất sớm, như một trái chín bất thường, vừa làm cho nàng hoang mang vừa làm cho nàng hoảng sợ. Nhớ lại lần thứ nhất, đứng trước gương, ngắm nhìn bờ ngõ sự nở của thân thể bùng bùng độ lớn. Những đường cong hiện hình làm thành những khoảng đầy, đào sâu những khoảng trống.

Hồi đó, cạnh nhà Liệu, có một cặp vợ chồng mới cưới đến ở. Căn phòng ngủ của cặp vợ

chồng mới cưới trông thẳng sang giường Liệu nằm. Cặp vợ chồng mới cưới suốt ngày không rời nhau. Thế giới của họ thu nhỏ sau cánh cửa đóng lại, trên vùng nhàu nát lơ lửng của chăn nệm. Họ làm tình với nhau suốt ngày, âu yếm vuốt ve, đùa cợt, làm điều hờn giận, rồi lại giảng hòa bằng làm tình với nhau suốt ngày.

Một đêm đang ngủ, Liệu chợt thức giấc. Đèn bên nhà cặp vợ chồng mới cưới vẫn còn sáng. Cánh cửa buồng hé mở. Những lời âu yếm của cặp vợ chồng ấy lọt sang, Liệu nghe thấy rõ mồn một. Những lời nói, những tiếng kêu nhỏ đầy khoái lạc làm cho Liệu nóng bừng mặt mũi.

Rồi không hiểu tại sao, do một sức mạnh nào thúc đẩy, Liệu rón rén bò dậy, nàng đứng kiễng chân, thu mình trong bóng tối và trở mắt nhìn sang.

Cảnh tượng âu yếm của cặp vợ chồng mới cưới diễn ra dưới ánh đèn mờ ảo. Cái cảm giác đến với Liệu đêm đó cũng giống như cảm giác

đêm nàng nhìn vào buồng ngủ của Phan và Vân. Và những cái gì nàng đã nhìn thấy, Liệu như không bao giờ rũ bỏ được khỏi đầu óc. Sống mãi với một ám ảnh nhục dục từ tuổi dậy thì cho đến khi đã lên xe hoa về nhà chồng, cảnh tượng ái ân của cặp vợ chồng mới cưới đôi khi lại trở về trong Liệu, và vẫn có thừa tác động đốt cháy trong nàng những cảm giác táo tợn nhất của khát khao và thèm muốn.

o O o

Khi Liệu xuống xe, đẩy cánh cửa sắt, bước vào, nàng đã chờ đợi một chuyện khó chịu xảy ra. Từ ít lâu nay, Liệu thừa biết bà Ký Thịnh đã nhìn nàng bằng một con mắt khác, lạnh lùng nghiêm khắc dò xét. Người mẹ chồng và người con dâu vốn đã có những cách biệt từ trước, khoảng cách biệt bây giờ Liệu cảm thấy như được khơi đào cho sâu rộng hơn. Vân cũng vậy. Vân cũng có một đổi thay nào đó trong thái độ đối xử hàng ngày. Hình

như giữa Liệu và mọi người có một cái gì căng thẳng, mất tự nhiên nó làm cho bầu không khí gia đình đột nhiên nặng trĩu và khó thở.

Liệu khép cổng lại, cúi đầu đi thật mau và men theo bờ tường. Nàng không muốn gặp ai, không muốn cho ai thấy nàng vừa trở về. Một câu hỏi lại kéo theo một câu hỏi, lại đòi hỏi một giải thích, và như vậy Liệu lại phải nói dối, lại phải đóng kịch. Đóng kịch và nói dối là hai điều Liệu không muốn chút nào, và là hai điều làm cho nàng hết sức khổ tâm và đau đớn.

Bỗng Liệu dừng bước lại ở đầu cầu thang. Liệu nghe loáng thoáng tiếng Hằng từ trong phòng khách nhắc đến tên của Liệu. Rồi là tiếng bà Ký Thịnh hỏi dồn:

– Anh Tường sao? Mà nói anh Tường sao?

Tiếng Hằng:

– Chuyện riêng của anh Tường, con tưởng dầu sao thì cũng nên để mặc cho anh Tường quyết định.

– Nó không quyết định được gì hết. Nhu nhược và hèn yếu thế, còn quyết định được gì nữa.

Im lặng một lát. Liệu đứng thu mình ở đầu cầu thang, có cảm tưởng như bà Ký Thịnh và Hằng cùng suy nghĩ, bằng những ý nghĩ nung nấu và trân trọng về một chuyện đang làm cho cả nhà đau buồn và lo lắng. Thì ra tất cả mọi người đã hay biết, Liệu nhủ thầm. Bí mật thôi không còn là một bí mật.

Trong thâm tâm, Liệu vẫn nghĩ rằng rồi một ngày, điều nàng muốn che giấu cũng sẽ bị phát giác, chỉ là việc sớm muộn mà thôi. Biết thế, nhưng Liệu, đứng ở chân thang, vẫn bàng hoàng tê liệt trong một bất ngờ, thảng thốt. Làm thế nào bây giờ? Chạy ra phòng khách, cải chính rằng đó chỉ là một tin đồn của một kẻ xấu bụng nào đó, hay kiêu hãnh xác nhận hành động tội lỗi là một sự thật, vì nàng không ân hận? Cả hai thái độ đều không được. Vả lại, nghĩ thế, nhưng thực tình là Liệu đang hoang mang vô tả. Nàng đứng đó, ngẩn ngơ, như chôn

chân, đầu óc thì bưng bưng mà da thịt thì lạnh toát. Cảm giác rùng rợn về một cái chết, một trạng thái khác thường của một cái chết xâm chiếm Liệu cơ hồ làm cho nàng tối tăm mặt mũi. Nước mắt trào ra lúc nào không hay. Liệu phải nắm chặt tay vào thành cầu thang, nếu không nàng đã ngã vật xuống. Ngoài phòng khách, tiếng nói lạnh lùng và nghiêm khắc của bà Ký Thịnh lại nổi lên:

– Chuyện xảy ra từ bao giờ, mà biết không?

Tiếng Hằng, yếu ớt và buồn bã:

– Thừa mẹ không.

Bà Ký Thịnh gắt:

– Tại sao không?

Lần đầu tiên, Liệu thấy Hằng gắt trả lời mẹ:

– Mẹ lạ thật: Làm sao con biết được. Mà đã chắc gì đúng.

– Còn thế nào mới không đúng nữa?

Câu hỏi quyết liệt như một nhát chém, không cho phép một nghi ngờ làm Liệu rùng mình. Nàng nhắm nghiền mắt, thở ra một hơi dài, mọi sự sống nàng như cũng đang trút thoát theo hơi thở. Và tựa vai vào bờ tường, Liệu lần từng bước một đi lên. Mười mấy bậc cầu thang dài thành vô tận. Những bước chân rã rời. Cái cầu thang cao ngất như một trái núi dựng đứng. Hành động ghê gớm bắt đầu cái tác động ghê gớm của nó. Phút này, Liệu đã mơ hồ cảm thấy nàng bắt đầu phải trả, trả thật đắt, trả mãi mãi, sự liều lĩnh của nàng.

Tới cửa buồng, Liệu đứng lại ngập ngừng trong giây phút. Đẩy cánh cửa bước vào, sao cái cử chỉ ấy đối với Liệu nó ngại ngần đến thế. Điều nàng muốn tránh nhất là gặp bất cứ ai, phải nói chuyện, phải đối diện với bất cứ ai, nhất là với Tường.

Phút này mở cửa buồng vào, thấy Tường phản ứng của Tường và của nàng sẽ như thế nào. Sẽ là những lời lẽ đầy giả dối của một vở kịch bi thảm và lỗi bịch người ta vẫn còn phải

đóng mãi với nhau, trong khi chưa tìm được một hạ màn thỏa đáng cho vở kịch? Hay là lại im lặng, làm bộ thản nhiên như không có chuyện gì?

Liệu trở lại não nuột, lấy can đảm đẩy cánh cửa, bước vào.

Tường nằm trên giường, quay mặt vào tường Liệu cố đoán xem Tường thức hay ngủ, nhưng không đoán được. Căn buồng tối mờ sáng lên trong khoảnh khắc, khi cánh cửa mở ra, rồi cánh cửa được khép lại, cùng với sự trở lại tức thời của bóng tối.

Liệu đứng phân vân một lát. Nàng đang hăng. Tường vẫn nằm im không nhúc nhích.

– Anh.

Tiếng « anh » gọi bằng một giọng âu yếm ngọt ngào thốt làm Liệu hổ thẹn đến nóng bừng mặt mũi. Một tiếng rửa thầm bên trong nổi lên: Con khốn nạn, hãy can đảm ném cái mặt nạ xuống! Nhưng Liệu thiếu can đảm, Nàng tự

thẹn với nàng là tại sao nàng không có thừa can đảm để phá vỡ tan tành hết thủy, và nàng muốn òa khóc. Khóc? Chỉ biết khóc thôi ư? Có phải mây đang tìm đường chạy trốn vào vùng chan hòa nước mắt, mây muốn dùng nước mắt như một trận mưa trời tắm gội và cuốn theo đi tất cả nhớ bấn đóng dấu trên hình hài và da thịt. Tiếng rửa thầm vang vang trong đầu. Nhìn cái thân hình gầy gò mỏng dính như một niềm khổ hạnh âm thầm sóng xoài trên mặt đệm, một cảm giác nửa xót thương nửa ân hận làm Liệu rung rung.

Lặng lẽ thay quần áo trong bóng tối, rồi Liệu đi lại giường, đặt mình nằm xuống. Nàng quay sang gọi Tường lần thứ nhì:

– Anh.

– Cái gì?

Thì ra Tường vẫn thức.

– Anh không hỏi em đi đâu về sao?

– Hỏi để làm gì?

Tường nói và giận dữ quay trở lại.

– Mọi khi anh vẫn hỏi. Em đi đâu về anh cũng hỏi, cũng đòi nói cho anh biết là em đi đâu.

– Mọi khi không phải là bây giờ. Cô đi đâu tôi đã thừa biết. Tất cả mọi người đã thừa biết. Tường định dùng những lời lẽ thật tàn nhẫn, thật ác độc để làm cho Liệu nhục nhã và đau đớn. Nhưng sự tức giận đã cướp hết bình tĩnh, lấy đi hết mọi sáng suốt. Con giận ghen ứ ở cuống họng không thoát được ra thành những lời chửi rủa. Liệu cũng cảm thấy như vậy, cảm thấy cơn tức giận đầy ứ trong Tường, và nàng chờ đợi sự tức giận ấy nổ bùng ra. Có lẽ như thế lại hơn. Nhưng Tường không nói được. Liệu nhìn theo Tường vùng ngồi dậy, bước xuống khỏi giường. Đèn được bật sáng. Tường chạy lại phía mắc áo treo gần cái tủ đứng, lấy ra một cái phong bì. Giơ cao cái phong bì trước mặt Liệu, Tường hỏi:

– Có biết cái gì đây không?

Ánh mắt Tường sáng quắc. Nét mặt tái nhợt, dễ sợ, tay chân Tường run run. Thực ra, sự đau đớn và tức giận ở Tường phần lớn là do tự ái bị tổn thương hơn là vì một sự thật phũ phàng bất chợt phơi bày trước mắt. Từ lúc nhận được lá thư nặc danh, đã bao nhiêu lần, Tường hồi tưởng lại liên hệ tình cảm giữa hai vợ chồng, và lần nào rồi cũng vậy, những suy luận cũng đưa Tường đến một sự thực mà chính Tường cũng không chối cãi được là tình yêu giữa cặp vợ chồng lấy nhau vì tình yêu, tình yêu ấy đã theo thời gian mà tàn tạ, tình yêu ấy đã theo tháng ngày mà nhạt loãng, tình yêu ấy đã theo dòng đời mà trôi đi. Màu hồng hạnh phúc đã không còn nữa trong căn phòng này. Những cơn say và những cơn điên lơ lửng đã không còn nữa, từ lâu rồi, cặp vợ chồng đã thôi nói với nhau những lời âu yếm. Tay nắm trong tay, mắt nhìn trong mắt, những cử chỉ tình tứ, những trao gửi nồng nàn chỉ còn là những cái đã có nhưng từ lâu đã mất vào một quá khứ, quá khứ ấy như một

đoạn đời đã hoàn toàn qua đi. Bây giờ là một sự chung sống dừng dưng và buồn bã.

Liệu nằm im, nhìn tấm phong bì trên tay Tường, không trả lời.

Tấm phong bì rung rung trên những ngón tay giơ cao của Tường, Liệu nhìn nó như một vật lạ, và ở nàng là một cảm giác thật khó hiểu và cũng thật khó diễn tả.

Tường thì nhận sự im lặng của Liệu như một thách thức và bởi vậy mà Tường lại như muốn phát điên lên. Tiến lên mấy bước, Tường liệng tấm phong bì. Liệng nó thật nhanh về phía Liệu. Tấm phong bì lay là là đến sát mép giường thì rớt xuống đất.

Hai vợ chồng dăm dăm nhìn nhau trong giây lát, rồi Tường dậm chân, gào lên:

– Nhặt lấy.

Liệu cúi xuống nhặt.

– Xem đi.

Cảnh tượng vừa bi thảm vừa tức cười. Liệu nhìn tấm phong bì nàng cầm trên tay, nhưng không mở ra xem. Nàng nhắm mắt lại.

Tiếng cánh cửa đóng xầm lại, thật mạnh. Liệu mở bừng mắt. Tường đã đi ra. Nàng lắng nghe theo tiếng giày giận dữ bước rảo ngoài hành lang, như lắng nghe theo chính tâm hồn nàng đang xa dần, đang mất dần, đang chết dần vào im lặng. Nàng biết Tường đi đâu. Như nàng biết nàng đã đi đâu. Một nơi nào đó, một mình, để giữa một cảnh trí buồn rầu, tê liệt đi trong suy nghĩ triền miên sầu thảm. Rồi những ly rượu mạnh lại đốt cháy cuống họng Tường. Rồi những cơn say mê mẫn lại xâm chiếm lấy Tường. Không còn can đảm giải quyết vấn đề, người ta chỉ còn biết chạy trốn vào lãng quên.

Liệu nghe thoáng thấy tiếng Hằng gọi Tường vọng lên từ nhà dưới:

– Anh Tường! Anh Tường.

Rồi tiếng xe hơi nổ máy. Tiếng cánh cổng

sắt mở ra. Và tiếng bánh xe lăn vút từ trong sân ra tới ngoài đường.

Mười lăm phút sau, có tiếng chân. Hằng đẩy cửa bước vào. Hình như Hằng không đợi chờ sự Liệu có nhà, và điều này làm Hằng ngạc nhiên:

– Chị về lúc nào em không biết?

Liệu, mệt mỏi:

– Vừa về.

– Vừa về?

– Chị đi đâu thế?

– Xem ciné.

Hằng ngồi xuống giường, thân mật:

– Phim gì thế?

– Không nhớ.

Hằng bật cười:

– Chị lạ thật, vừa xem về mà lại không nhớ.

Nhìn nét mặt đầy vẻ mỗi một bờ phờ của Liệu, Hằng lại nghĩ rằng Liệu không muốn nói chuyện, cũng không muốn thấy ai vào quấy rầy.

– Em ra để chị ngủ nhé!

– Không, ngồi đây nói chuyện một lúc cho vui. Chị xem nhưng không nhớ thì bảo là không nhớ. Vào ngồi một lúc trong rạp chớp bóng cho đỡ mỗi chân thì đúng hơn là vào xem phim. Mà chị cũng lẫn lộn hoài phim này với phim khác. Hình như phim nào thì cũng na ná như nhau có phải không Hằng? Cũng một người đàn ông gặp một người đàn bà. Yêu nhau, và tưởng rằng yêu nhau mãi mãi. Nhưng mà sự thật không tốt đẹp như vậy bao giờ. Yêu nhau rồi xa nhau. Lầm hết. Mơ mộng và ảo tưởng hết. Phải như thế không? Có phải tiểu thuyết và phim ảnh bây giờ toàn là những chuyện tình đấng cay và tan vỡ, như thế không?

Hằng nhìn Liệu, dịu dàng:

– Không phải mọi chuyện đều như thế.

Nhiều chuyện kết liễu tốt đẹp lắm, chị không để ý thấy đó thôi.

Ánh mắt Liệu đắm lại trong một thoáng mơ màng buồn bã. Liệu thì thầm:

– Tốt đẹp?

– Chị không tin ư?

– Muốn tin. Nhưng phải có thế nào để tin được chứ. Làm thế nào đó có thể tốt đẹp được, khi sự xảy ra đã không còn tốt đẹp.

Hằng nghĩ đến chuyện Liệu, đến những điều ghê gớm mẹ nàng vừa hỏi nàng về Liệu, đến chuyện buồn thảm lớn lao vừa xảy đến cho gia đình, và biến cố làm cho Hằng lo lắng, tuy bề ngoài Hằng nghĩ rằng tốt nhất nàng nên đã mặc cho anh chị, lớn tuổi hơn, hiểu biết hơn, tự giải quyết lấy chuyện riêng của mình. Thâm tâm, Hằng nghĩ cũng hơi giận Liệu, bởi vì Hằng nghĩ Liệu đang làm Tường đau khổ. Nhưng giận thôi, chứ không khinh bỉ, không thù ghét. Từ nhỏ đến lớn, quả tình là Hằng chưa từng

biết khinh bỉ và thù ghét ai. Nàng chỉ thiết tha mong mỗi rằng sự tan vỡ không hoàn toàn, anh chị lại sống yên ổn và hòa thuận bên nhau như xưa. Trên niềm mong mỗi chân thành này, Hằng bảo Liệu:

- Em nghĩ là tùy ở mình.
- Tùy thế nào?
- Mình muốn tốt đẹp thì mọi chuyện lại được tốt đẹp.
- Cái bình đã vỡ...
- Chị đừng nói thế. Người ta cứ ví hạnh phúc với một cái bình. Hạnh phúc ở trong lòng. Hạnh phúc là một ý nghĩa một ý muốn.

Liệu nhìn Hằng bằng một cái nhìn mến phục và biết ơn. Qua mẩu chuyện Liệu nghe lỏm được dưới chân cầu thang giữa mẹ chồng và em chồng, đến ý niệm về hạnh phúc mà Hằng vừa nói, Liệu nhận thấy cái tâm địa trung hậu tốt đẹp của Hằng, và sự tử tế của Hằng làm Liệu bồi hồi xúc động. Một giọt nước mắt

úra ra. Liệu vội vàng quay mặt đi. Nhưng không kịp nữa. Hằng đã nhìn thấy:

– Chị đừng khóc. Chị khóc làm em cũng muốn khóc theo bây giờ.

Liệu lau nước mắt, gượng cười:

– Em thì việc gì mà khóc. Những người như em rồi sẽ sung sướng.

Hằng cúi đầu ngẫm nghĩ:

– Chắc gì. Nhưng sung sướng hay khổ sở, em cùng muốn xem là chuyện thường. Đời người có vui, phải có buồn. Em chưa khổ sở chỉ có nghĩa là khổ sở chưa đến với em đó thôi.

Thốt nhiên, Liệu nắm chặt lấy tay Hằng:

– Chị quý em lắm. Bây giờ chị mới hiểu em đã lớn thật rồi, đã biết những điều mà chị không thể biết được, cả nhà này cũng không ai có thể biết được như em. À, ban nãy ở rạp chiếu bóng chị gặp Long đấy.

Hằng chớp mắt, nói đùa:

– Thế ư? Điều đó thì em đâu có biết.

Hai chị em cùng cười.

Không khí trở lại vui vẻ nhẹ nhõm được trong chốc lát. Liệu kể cho Hằng nghe về mấy phút trong rạp chiếu bóng gặp Long, câu chuyện giữa hai người, và trong khi Liệu kể, Hằng im lặng ngồi nghe. Hằng làm bộ thản nhiên mà kỳ thực là câu chuyện Liệu thuật lại về Long cũng làm cho nàng xúc động.

Nhưng câu chuyện vui cũng chấm dứt. Và câu chuyện buồn trở lại. Thảm kịch hiện hữu, vô hình mà rõ rệt như một đuổi theo, một ám ảnh không rời. Ai cũng muốn tảng lờ không chú tâm đến, những thảm kịch vẫn ở đó, bao trùm thành một bao trùm ngọt ngào. Liệu đắn đo, định hỏi, rồi lại định thôi, định thôi rồi lại không thể đừng không hỏi:

– Hằng, mẹ nói gì chị?

Câu hỏi đột ngột khiến Hằng ngạc nhiên.

Hằng không ngờ Liệu thình lình lại hỏi thẳng nàng như thế. Nàng đáp vội:

– Không, mẹ không nói gì hết.

Liệu nhìn Hằng, cười buồn:

– Em nói dối vụng lắm. Em không biết nói dối.

Hằng cười:

– Em đã nói dối chị điều gì bao giờ chưa?

– Từ trước thì chưa bao giờ. Nhưng em vừa bắt đầu nói dối chị. Tưởng, chị không nghe thấy gì sao? Chị đứng ở cầu thang, những gì bà cụ nói chuyện và hỏi Hằng ngoài phòng khách, chị đều nghe thấy hết.

Hằng cau mặt:

– Thế là tại chị.

– Tại chị nghe trộm?

– Chị chẳng nên nghe. Và cũng chẳng nên hỏi em. Em thật tình không biết trả lời như thế

nào. Chuyện có hay không, sự thật hay bịa đặt chỉ có mình chị biết. Chị hiểu chị hơn ai hết. Chị hiểu chị phải làm gì, nên có một thái độ như thế nào.

Hằng đứng lên:

– Chị đừng hỏi. Em không muốn nói, không muốn có ý kiến gì.

Liệu kéo tay giữ Hằng ngồi xuống:

– Thôi thôi. Nhưng chị đã nghe thấy. Bây giờ, hỏi thực câu nay Hằng trả lời chị, nghĩ thế nào thì nói như thế, nói rất thực điều Hằng nghĩ.

Không chờ xem Hằng ưng thuận hay không, Liệu lấy hết can đảm và bình tĩnh nhìn thẳng vào mắt cô em gái của chồng:

– Nếu, chị hãy tạm nói là nếu, nếu chuyện ấy có thực, em nghĩ về chị như thế nào?

Hằng lớn tiếng:

– Em đã nói, sao chị lạ lòng thế. Các anh

các chị là người lớn, ai em cũng quý trọng, quý trọng ngang nhau. Mẹ có hỏi thật, và, mắng em nữa là đằng khác, nhưng em không dám có ý kiến và không bao giờ dám có ý kiêu. Em chỉ buồn, buồn lắm. Không khí gia đình hồi này thế nào ấy, chị thấy không? Người nào người nấy như lảng tránh nhau, ở chung một mái nhà mà như những người xa lạ, còn đâu là cái không khí vui tươi đầm ấm ngày trước nữa. Hình như bây giờ không còn ai muốn nói với ai một lời, và cái sự nhìn thấy nhau như một miễn cưỡng. Sống với nhau như thế thì còn gì nữa để mà chung sống với nhau.

Liệu cúi đầu, nói nhỏ:

– Em nói đúng. Và lỗi ở chị.

Liệu nói tiếp, thần thờ như nói với chính nàng:

– Phải tìm cách giải quyết.

Hằng nhìn Liệu, lo lắng:

– Chị nên thận trọng.

568 | Mai Thảo

– Tình trạng này không thể kéo dài được. Mà thôi, em cũng đừng nói gì cho ai biết hết. Để mặc chị. Chị đã nói là phải làm.

– Chị định làm gì?

Liệu mơ màng:

– Chưa biết.

Đột nhiên, ánh mắt Liệu chuyển từ mơ màng tới sáng quắc long lanh. Và Liệu bật lên một tiếng cười ngắn.

Hằng nhãn mặt:

– Chị làm em sợ quá!

– Chị cũng sợ. Sợ hãi trước rất nhiều điều. Sợ từ chính bản thân mình sợ đi. Người ta nhiều lúc không hiểu được mình như thế nào nữa. Mình ngắm mình và thấy mình xa lạ. Mình nhìn mình và thấy mình khó hiểu. Chị mệt rồi. Đầu óc chị nhiều lúc tối đen như đêm. Chỉ muốn nằm xuống, ngủ một giấc, thiếp đi, không bao giờ trở dậy.

Liệu đứng lên, đẩy mạnh cánh cửa sổ, thở dài nhìn ra ngoài trời. Nắng đã nghiêng, nhưng thành phố nung nấu vẫn còn là một biển lửa hầm hập. Những đỉnh cây im phắc. Không một ngọn gió. Đầu óc bốc lửa. Da thịt nhể nhại. Thân thể rạo rục muốn nổ tung thành muôn ngàn mảnh nhỏ. Liệu nhớ, một đêm kia, cũng trong một trạng thái bức bối, nung nấu như thế này, mà Liệu đã không kìm giữ được sự điên cuồng của xác thịt. Giữ được một đời. Chỉ một phút mềm yếu, chỉ cần một phút thôi và thế là tội lỗi đã xảy ra. Về đến nhà, nàng đã chạy bay lên buồng, đóng cửa lại, nằm vật xuống giường và nàng đã khóc, khóc như mưa như gió. Tội lỗi in hằn dấu vết lên da thịt, trở thành một hành hạ, một ám ảnh, và Liệu đã nhỏ xuống gối những giọt lệ hối hận thành thực. Nếu Tường biết nàng đã hối hận, đã hối hận thành thực? Mấy ngày liền sau đó, đã bao nhiêu lần, Liệu định thú hết với chồng. Bảo cho Tường biết là nàng cô đơn, nàng chỉ là đàn bà, nàng có một thân thể đêm ngày còn khát khao thêm muốn, nàng không muốn lừa

đối Tường chút nào, việc xảy ra trong giờ phút điên cuồng không tự chủ, ở ngoài ý muốn của nàng. Nói ra được, nhẹ nhõm biết bao nhiêu. Nhưng người ta chỉ can đảm được trong tù túng trường hợp. Và nàng đã lặng im. Tội lỗi đã trở thành một bí mật, cho đến ngày có lá thư nặc danh, thì sự thú thật, không còn lý do nào đó thực hiện nữa, và Liệu lại rơi ngã sâu hơn vào tội lỗi. Bây giờ thì tất cả mọi giải thích đều là thừa, Liệu cũng biết như vậy.

– Thôi Hằng xuống nhà đi.

Hằng lẳng lặng đứng lên.

Hằng đã ra đến cửa phòng. Liệu gọi lại. Gọi lại một cách dịu dàng và âu yếm:

– Trước chị có nhiều ý nghĩ không được tốt đẹp lắm đối với Hằng. Em biết tại sao không? Chắc vì ghen ghét. Vì em trẻ đẹp hơn chị, không phải âm thầm khổ đau như chị. Hằng tha lỗi cho chị. Như thế thật chị không phải với Hằng chút nào. Trong nhà, em nhỏ tuổi nhất, nhưng em là người tốt nhất.

Hai chị em nhìn nhau cảm động, không ai nói thêm một lời nào. Họ nhìn nhau rưng rưng. Rồi Hằng mở cửa đi ra.

o O o

Lá thư nằm giữa bàn, phong bì đề tên tôi, nét chữ mềm yếu, đúng là nét chữ đàn bà, nhưng tôi không đoán được là của ai. Những lần đến thăm Hằng, tôi đã nhìn thấy chữ viết của Hằng trong những tập album của nàng. Chữ viết trên phong bì cứng cáp hơn, không phải là nét chữ Hằng.

Tôi vừa về đến nhà. Trước khi lên cầu thang, bà chủ nhà đã cho tôi hay có một người đàn bà đến tìm tôi, và tỏ vẻ thất vọng khi được biết tôi đã ra khỏi nhà từ sáng sớm. Tôi hỏi ai. Bà chủ nhà đáp:

- Một người lạ.
- Đã đến đây lần nào chưa?
- Chưa.

Bà chủ nhà còn cho biết thêm là người đàn bà đeo kính râm, mặc một bộ complet đen, dáng điệu nóng nảy, xem chừng có một việc gì quan trọng lắm đang làm bận tâm. Tôi đi vắng, người đàn bà đó trao lá thư cho bà chủ nhà nhờ đưa tận tay cho tôi rồi lên taxi chờ sẵn trước cửa đi ngay.

Tôi mở phong bì và ngạc nhiên thấy tên Liêu ký ở dưới mấy dòng chữ ngắn ngủi:

Anh Long,

Tôi có một việc cần phải nhờ anh. Tôi đã nghĩ kỹ. Không biết nhờ ai hơn là nhờ anh. Lẽ tất nhiên việc này rất quan trọng đối với tôi. Nếu không, tôi đã không dám làm phiền anh làm gì. Sợ anh đi vắng, không được gặp, tôi viết sẵn lá thư này, trưa mai tôi sẽ trở lại. Từ 12 giờ đến 1 giờ là cùng. Xin anh một điều: anh giữ kín cho chuyện tôi đến đây, giữ kín cho về những dòng chữ này. Tuyệt đối xin anh đừng cho một ai trong gia đình tôi hay. Nhất là anh Tường. Cảm tạ.

LIÊU.

Đọc lại lá thư mà tôi đoán thấy tất cả tâm trạng hốt hoảng và rối loạn của người viết, rồi tôi châm lửa đốt tờ giấy. Nhìn lá thư đốt rồi chỉ còn là những tàn than vạt vờ trên sàn gác, tôi cố đoán chuyện gì khó khăn ghê gớm đã xảy đến cho Liệu, ghê gớm đến cái mức nàng đã phải sang tới vùng ngoại ô Thị Nghè này tìm tôi, để lại bức thư hẹn ngày mai sẽ đến.

Điều tôi ngạc nhiên là nếu cần nhờ vả một người, tại sao Liệu không nhờ ai khác mà lại đến tìm tôi. Theo nhận xét riêng, tôi cho rằng trong gia đình Hằng, người ít có cảm tình với tôi nhất không ai ngoài Liệu. Nàng lại giữ bí mật không cho một ai biết hết, nhất là Tường. Tôi có cảm tưởng đang vướng vào một chuyện rắc rối. Nhưng Liệu đã đến. Đã viết thư lại. Đã dặn dò cẩn thận. Đã hẹn ngày mai sẽ trở lại. Biết làm thế nào được. Thôi, đành để đến trưa mai xem sao.

Hôm sau, Liệu đến, như đã hẹn. Tôi nhìn đồng hồ, lúc Liệu bước lên thang gác là đúng 12 giờ 30. Liệu đứng lại, khi đã lên khỏi cầu

thang. Nàng cúi đầu chào, hơi mỉm cười, nhưng nụ cười chỉ là một cố gắng gượng gạo.

– Căn gác của anh xinh lắm.

Tôi cười, chỉ ghế mời Liệu ngồi:

– Thiếu một bàn tay đàn bà.

– Rồi anh sẽ có một bàn tay đàn bà làm cho chỗ ở này của anh ngăn nắp và ấm cúng hơn.

Tôi đoán Liệu biết Hằng đã tới đây, nhưng tôi không nói gì. Liệu ngồi xuống ghế. Nàng giữ cặp kính râu trên mắt, nét mặt thoát nghiêm trang lạ lùng. Tôi hỏi Liệu uống gì. Nàng lắc đầu. Rồi nàng tháo cặp kính râu, và chớp mắt:

– Có ai ở nhà dưới không anh?

– Bà chủ nhà. Sao?

– Bà ấy có nhà không? Có thể thấy tôi lên không?

– Chị có thấy ai ở dưới nhà trước khi lên đây không?

– Tôi thấy cánh cửa khép hờ, cứ đẩy liều ra mà đi vào. Chẳng thấy ai hết.

– Thế thì chắc là bà chủ nhà của tôi đi vắng. Chị cứ yên tâm.

Liệu thở dài, cúi đầu xuống:

– Tôi không muốn cho ai biết tôi đến đây tìm anh. Ngoài anh. Hôm qua tôi có viết thư lại.

– Tôi đã đọc.

– Anh nghĩ gì về tôi? Về lá thư?

Tôi lắc đầu tỏ ý không có ý kiến gì hết. Như thế để Liệu yên tâm. Nhưng sự « không có ý kiến gì hết » của tôi hình như lại làm cho Liệu bức mình. Chắc nàng đang cho là tôi giả dối, tôi đóng kịch, tôi đã có đầy đặc những ý nghĩ trong đầu về nàng, về lá thư và những ý nghĩ ấy không lấy gì làm tốt đẹp cho lắm. Liệu cau mặt:

– Tôi đã lựa chọn sự thành thật khi đến đây tìm anh.

Tôi cười. Người đàn bà đau khổ và đang sống một cảnh ngộ ngang trái này bây giờ nhìn đời, nhìn người, suy luận đều nặng trĩu nhiều tầng mặc cảm.

– Tôi không lựa chọn gì hết. Nhưng tôi cũng thành thực. Chị đừng hiểu lầm. Xem xong lá thư tôi đã đốt nó ngay. Từ hôm qua tới bây giờ chỉ riêng chị và tôi biết có lá thư ấy. Chuyện riêng của chị, tôi không hề nói hớ cho ai hay. Nếu có một điểm ngờ vực nào về phương diện này, chị có thể trở về và coi như chưa từng bao giờ đặt chân lên căn gác này.

Liệu nhìn tôi dăm dăm. Chùng nàng đang ngạc nhiên, và cái nhìn tìm hiểu của nàng là một đánh giá. Tôi châm một điếu thuốc, thông thả thở khói để mặc cho Liệu đánh giá.

Nàng đang trải qua một cơn sóng gió dữ dội nghiêng ngửa nhất của đời nàng, và có thể chìm đắm trong đó. Chính Liệu còn không tin tưởng, được nàng. Nói gì đặt tin tưởng vào kẻ khác, nhất là tội, người mà nàng ít có cảm tình nhất.

Cuối cùng, Liệu chớp mắt, cúi đầu xuống:

– Xin lỗi anh.

– Chị không có lỗi gì hết.

– Có chứ. Tôi đang định nhờ anh một việc. Đã nhờ mà tôi còn như đang đặt ra cho anh những điều kiện này nọ. Thật là bậy bạ hết sức.

Tôi hỏi Liệu:

– Chị có chuyện buồn?

– Hẳn anh đã biết?

– Mơ hồ thôi.

– Anh Tường đã nói chuyện với anh về lá thư nặc danh?

– Đã.

Liệu lại hỏi như không đứng được:

– Anh nghĩ thế nào?

Tôi lắc đầu cười:

– Tôi đã bảo chị là tôi không nghĩ gì hết. Chị đang muốn nhờ tôi một việc. Tôi chưa hiểu là việc gì. Cũng không biết có giúp được chị gì không? Nhưng nếu chị tin tôi, chị cứ cho biết. Tôi xin hứa một điều. Tôi sẽ hết sức cố gắng.

Những lời nói chân thật của tôi chừng như đã làm cho Liệu yên tâm phần nào, yên tâm hơn là khi nàng thoát đến đây.

Liệu đứng lên. Nàng đi đi lại lại mấy bước, những bước đi như tìm kiếm một trấn tĩnh cần thiết. Những bước chân ấy dẫn Liệu đến đứng gần cửa sổ, và Liệu đứng đúng ở chỗ Hằng đã đứng buổi tối nào Hằng lần đầu tới đây với Tường.

Giữa chúng tôi, có một khoảng im lặng kéo dài. Liệu đứng quay lưng lại. Nàng đứng đó, ngó xuống cánh đồng chan hòa ánh nắng buổi trưa. Trong đầu óc quay cuồng kia, trong tâm trí hỗn loạn kia, đang nảy sinh ra những quyết định gì? Tôi cố đoán mà không tài nào đoán được.

Bỗng, tôi nghe thoáng thấy Liệu nói, thoáng thôi, vì nàng vẫn đứng đó, xa tôi, gần cửa sổ, và nàng nói thật nhỏ, nói thật nhỏ với cánh đồng lòa nằng phía dưới:

– Tôi không biết tôi phải làm gì?

Lời nói ngân đi như một buồn rầu vô hạn. Im lặng. Rồi Liệu lại nhắc lại, buồn thảm hơn:

– Tôi không biết tôi phải làm gì.

Sau câu nói, Liệu thông thả quay lại. Nàng ngồi xuống, trước mặt tôi nghiêm trang.

Và nàng bắt đầu kể cho tôi nghe chuyện ghê gớm đã xảy đến cho nàng.

Liệu kể, bằng một giọng chậm rãi, nhiều đoạn nàng ngập ngừng khó nói. Ở những đoạn Liệu ngập ngừng như thế, tôi khẽ xoa tay bảo nàng:

– Tôi đã hiểu. Chị nói tiếp đi.

Nhiều đoạn, Liệu vừa ngập ngừng, vừa e thẹn nhìn tôi bằng một cái nhìn bối rối. Nàng

có vẻ như không còn đủ can đảm, không còn đủ bình tĩnh để nói tiếp. Những lúc đó, kể lại những gì đã xảy ra cho nàng quả còn khổ sở hơn là chịu đựng một cực hình tàn ác nhất.

Chờ cho Liệu kể xong, tôi rót một tách nước đưa cho nàng. Liệu đỡ lấy tách nước, cảm động. Nàng nói nhỏ: « Cảm ơn anh ». Bưng tách nước lên, Liệu uống từng hớp nhỏ. Nàng có vẻ thoải mái, dễ chịu hơn khi mới đến. Khi mới đến, Liệu là một căng thẳng, một vật vĩa, một đồn nén bức dọc. Nàng đã nói hết. Những chứa dấu âm thầm suốt bấy lâu trong nàng đã có lối thoát ra, và Liệu nhẹ nhõm hẳn đi. Tôi nhìn nàng, thương hại:

- Chị gàn lắm.
- Tôi tưởng tôi chết.

Tôi cười:

- Chết đâu có dễ như thế.
- Một liều thuốc ngủ. Một viên thuốc độc. Dễ lắm chứ.

– Ai cũng tưởng thế lúc tuyệt vọng, coi nhẹ xem khinh cuộc đời. Người ta chết, không dễ dàng, không phải vì sợ chết đâu. Chỉ bởi vì chết khó lắm, cả những khi người ta không may mắn muốn sống.

Tôi nghĩ đến chuyện Liệu vừa kể, thấy cần thiết phải khuyên nhủ nàng:

– Bây giờ là lúc chị cần bình tĩnh, làm như không có chuyện gì hết, chị nghe tôi nói không. Phải làm như không có chuyện gì hết. Cần thận giữ ý tứ, đừng tỏ lộ gì hết để có thể làm cho người chung quanh nghi ngờ.

Liệu thở dài:

– Nhiều khi tôi có cảm tưởng đã cố gắng đến tột điểm rồi, không thể cố gắng hơn được nữa.

– Tất cả vấn đề là ở đó. Chị phải cố gắng hơn được nữa.

– Tôi xin nghe anh.

Liệu nhìn ly nước, phác một nụ cười buồn.

Nàng nhìn tôi:

– Anh yêu... Hằng. Yêu lắm phải không?

– Chị hỏi để làm gì?

– Anh không thích tôi hỏi sao. Tôi muốn biết.

– Muốn biết để làm gì?

– Để biết. Thế thôi. Tôi mong chuyện ấy có thực. Cho cả hai bên. Cho anh cũng như cho Hằng.

– Tôi muốn sống hàng hoàng, không bao giờ phải che giấu, kể cả tình cảm của mình. Nhưng chuyện ấy, bây giờ chưa nên nói tới. Hãy trở lại chuyện của chị. Tôi hỏi lại chị một điều.

– Xin anh cứ hỏi.

Tôi dần từng tiếng, cho Liệu không thể hiểu lầm được ý nghĩa lời nói:

– Điều này; chị suy nghĩ thật chín chưa?

– Nếu suy nghĩ thật chín theo ý anh là đã cân nhắc hàng nghìn lần để lần nào cũng đi đến một quyết định thì tôi đã suy nghĩ rất kỹ. Tôi đã quyết định. Chỉ có cách đó, không thể có cách khác. Anh có tìm cho tôi được một cách giải quyết nào khác không?

– Không phải như thế. Không ai tìm thay được cho chị. Chính chị phải quyết định.

– Tôi đã quyết định xong rồi mới tới đây.

– Như thế thì được.

Tuy vậy, tôi vẫn chưa hoàn toàn yên tâm. Cái việc Liệu nhờ tôi, nó ghê gớm quá. Chưa từng ai nhờ tôi chuyện đó. Chưa từng một người nào nhờ một người nào chuyện đó. Nghĩ cũng cảm động. Trước hết là tôi lại thấy trọn vẹn thế nào là cảnh ngộ bi thảm của một cùng đường. Liệu là một người đàn bà cùng đường. Nàng đã rơi xuống đáy cùng tuyệt vọng. Chính vì thế mà nàng túng kế, không tìm

584 | Mai Thảo

được lối thoát, nên đánh liều lĩnh tìm đến tôi. Một sự cùng đường cho dầu là của một kẻ thù hay của một người xa lạ, cũng làm cho ta xúc động. Nhất là sự cùng đường của một người đàn bà. Điều làm cho tôi cảm động nữa là sự tin cậy Liều dành cho tôi, nàng đã tìm đến tôi như một phó thác hoàn toàn. Tôi sợ nhất là sự liên lụy. Cho nên tuy thành thực muốn giúp Liều mà tôi vẫn phân vân và còn ngại ngùng hết sức.

Tôi ngồi chờ người. Ý chừng Liều cũng đọc thấy tâm trạng đó ở tôi.

– Anh Long!

Tôi giật mình:

– Chị bảo gì?

– Có phiền gì cho anh không?

Tôi lắc đầu:

– Không. Nhưng...

– Anh có thể từ chối. Tôi cũng thấy cái việc

nhờ anh là kỳ cục lắm. Anh hiểu giùm, tôi đang hoang mang, đang rối loạn. Hoang mang và rối loạn như chưa từng bao giờ như thế, tuy nhiều lúc tôi đã viện ra cho tôi, như một an ủi hay một xem thường, rằng người ta quá lắm cũng chỉ một lần sống, một lần chết. Đã nghĩ đến nước đó, thì còn cần gì nữa. Nhưng nhờ anh, không phải là một tự cứu đâu. Tôi không muốn làm cho ai buồn khổ hết. Nhất là Tường.

Tôi buột miệng, nói ra một câu tàn ác:

– Nhưng mà sự thật thì đã...

– Vâng, đúng như thế. Sự thật thì tôi đã làm khổ Tường rồi, có phải anh định nói như thế không? Tôi biết. Tại sao tôi không biết. Tôi phải biết điều đó hơn ai hết và trước ai hết. Tôi đã trừng phạt. Không ai có thể hiểu được. Nhưng tôi thề với anh, tôi đã tự trừng phạt, tôi đã sống với một cực hình mà chỉ mình tôi biết nó ghê gớm, nó khủng khiếp đến độ nào mà thôi. Có một điều nữa không hiểu sao tôi muốn, thú thật với anh, dẫu sự thú thật này có thể khiến cho anh khinh bỉ, phỉ nhổ tôi cũng

mặc. Đó là tôi không ân hận chuyện tôi đã làm. Tôi có thể tự trừng phạt, nhưng tôi không ân hận bao giờ.

Liệu cười buồn:

– Tính tôi nó như thế đó. Ở điểm này, tôi khác hẳn Tường. Tôi làm gì là làm tức thời, không đắn đo. Làm xong thì ráng chịu lấy hậu quả.

Tôi cười:

– Vậy anh Tường thì sao?

– Anh ấy phân vân trước từng việc nhỏ, lưỡng lự trước bất cứ một quyết định, một lựa chọn nào. Cân nhắc từng ly từng tí một, ấy thế mà lại chúa hay hối hận. Sống bao nhiêu năm với nhau, còn lạ gì tính nết nhau nữa. Về Tường, tôi có thể nói cho anh biết là hình như sống, đối với Tường, chỉ là một xâu chuỗi kế tiếp không dứt về những hối hận lớn nhỏ, hết chuyện này đến chuyện khác. Tôi không nói xấu Tường đâu. Chính tôi, đầy rẫy những thói

xấu. Bản chất Tường tốt lắm. Tôi chỉ muốn vui câu chuyện kể cho anh hay là thật tình chúng tôi không hợp tính nhau chút nào.

– Vậy mà anh chị xưa kia lấy nhau là vì tình yêu.

Liệu mở lớn đôi mắt kinh ngạc:

– Ai mà không lấy nhau vì tình yêu?

Tôi lắc đầu:

– Người ta không yêu nhau mà vẫn lấy nhau như thường. Trường hợp này nhiều lắm.

– Vậy vì tình yêu mà lấy nhau cũng thế thôi. Người ta bảo tình yêu chỉ ngắm nhìn từ xa mới đẹp, phải thế không anh?

– Cái gì cũng vậy, chẳng riêng tình yêu.

Liệu nhìn đồng hồ tay. Nàng kêu lên:

– Chết! Thế mà đã gần ba giờ. Phiền quấy anh nhiều quá. Tôi về để anh đi nghỉ.

Tôi đứng lên đưa Liệu đến đầu cầu thang.

588 | Mai Thảo

Chúng tôi cùng đứng lại, cùng nhìn nhau và cùng như chờ đợi. Tôi ôn nhanh lại một lần nữa, những điều Liệu vừa thuật lại. Tôi hỏi:

– Chị cần dặn gì nữa không?

Liệu cúi đầu, ngẫm nghĩ:

– Bao giờ anh cho tôi được gặp lại?

Tôi tính nhắm một thời gian dự tính trong đầu:

– Chị cho tôi hai ngày. Chiều ngày mốt.

Đeo cặp kính râm lên mắt, Liệu bước vội xuống cầu thang.

Tôi ra cửa sổ nhìn theo Liệu xuống đường. Buổi trưa nung nấu. Con đường ngoại ô lóa nắng. Liệu từ trong nhà bước ra, đứng chờ xe dưới một gốc cây. Tôi nhìn thấy Liệu rút khăn tay lên lau mắt. Liệu cũng yếu đuối như tất cả những người đàn bà mà cuộc đời chưa yên ổn, có hệ lụy rất nhiều về đường tình cảm. Nhìn nàng đứng bơ vơ thiếu não trên bờ đường, sao

thấy thương xót và tội nghiệp lạ lùng. Tôi tự đặt cho tôi một câu hỏi: nếu Tường biết? Nếu Tường biết Liệu đã đến đây, và những điều tôi sắp làm cho Liệu? Điều tôi sắp làm là tốt hay là xấu đây? Tôi đang sửa soạn cứu thoát một đời người ra khỏi vũng lầy tuyệt vọng hay tôi đang thành kẻ lừa dối trong một việc làm mà nhân đạo và lương tâm kết án?

Trong phân vân, một suýt nữa, tôi đã lớn tiếng gọi Liệu còn đứng đó, chờ xe, dưới mặt đường. Để bảo cho Liệu biết, tôi thay đổi ý kiến. Mặc nàng với sự tuyệt vọng của nàng. Mặc nàng với những tai tiếng ghê gớm, những hậu quả khốc liệt. Tôi vẫn đặt thành một nguyên tắc sống, cái sự tránh hết sức đừng bao giờ dính líu vào đời tư kẻ khác mà! Tại sao, tôi lại đang đi ngược lại nguyên tắc như vậy? Không được. Không được. Nhưng đúng lúc tôi vừa toan gọi thì một chiếc taxi cũng vừa chạy qua. Liệu vẫy. Xe đậu lại. Cửa mở, Liệu bước lên. Cửa xe đóng lại. Xe chạy vụt đi. Liệu không còn đứng đó nữa.

Tôi lắc đầu, chán ngán. Thôi cũng đành. Đã hứa, phải làm. Rồi sự phiền lụy nào sẽ đến thì ráng mà hứng chịu lấy hậu quả, tôi tự nhủ thầm.

Trong tuyệt vọng và rối loạn, nhìn chung quanh không có ai, không có ai để có thể nhờ vả được, Liệu đã đánh liều đến tìm tôi. Như người chết đuối nắm vội lấy bất cứ một đám bọt nước nào. Y nghĩ là một đầu cọc giúp y thoát chết. Liệu đến, nhờ tôi giải quyết giùm cho nàng một việc không thể nấn ná, không thể chậm trễ.

Nàng đến nhờ tôi tìm một chỗ. Để nàng đến. Tìm một kẻ. Để nàng gặp. Nàng đã có mang. Và muốn phá thai.

Tôi gặp tất cả mọi người trong gia đình Tường buổi chiều hôm sau, khi tôi đến căn biệt thự đường Nguyễn Du với ý định gặp riêng Liệu, để nói cho nàng hay là tôi đã làm được một phần việc nàng nhờ tôi giải quyết.

Tôi đến đúng vào lúc cả nhà đang ăn cơm. Điều tôi nhận thấy trước hết khi dừng lại ở ngưỡng cửa phòng ăn, là bầu không khí bớt căng thẳng rõ rệt, tưởng như một trận bão đe dọa thổi tới đã thật gần, bỗng đổi hướng để dịu đi hoặc tới tàn phá một vùng trời khác. Trên những khuôn mặt, đã có những thoáng vui tươi ánh lên, dù là những thoáng vui tươi còn mong manh và ngượng ngập. Thấy tôi, Tường đẩy ghế đứng lên.

– Ăn cơm chưa?

Tôi chưa kịp đáp, Liệu đã nói ngay:

– Chắc anh Long chưa ăn cơm đâu.

Miệng nói, Liệu đi ngay vào nhà trong lấy bát đĩa đưa ra. Tường lấy thêm một cái ghế cho tôi. Không biết là vô tình hay cố ý, Tường đặt ghế cho tôi ngồi ở cạnh nàng. Lần đầu tiên tôi thấy Liệu ném cho Tường một cái nhìn bằng lòng. Nàng tỏ vẻ cũng bằng lòng thấy tôi ngồi cạnh Hằng. Tôi nghĩ là tội nghiệp Liệu đang cố gắng trong một cố gắng phi thường

để đóng cho trọn vẹn, cho xong xuôi, từ màn đầu đến màn chót tấn kịch của nàng, tấn kịch của cười gượng bên ngoài, của khóc thầm bên trong, của cái vui giả tạo, của niềm đau mới là sự tàn phá đích thực mà Liệu phải che giấu, dù là che giấu với những người thân yêu gần gũi nhất. Tôi ngồi xuống bên cạnh Hằng, với cái ý nghĩ kỳ lạ là tôi ở ngoài, không thuộc về gia đình này, nhưng tôi là người duy nhất nắm trong tay sự bí mật ghê gớm của Liệu, phút này, riêng Liệu và tôi cùng đang nghĩ đến sự bí mật ghê gớm ấy.

Nhưng tôi cũng chỉ nghĩ đến chuyện riêng của Liệu trong khoảnh khắc thôi. Hằng ngồi bên cạnh và tôi muốn quên hết, để dọn tâm hồn tôi cho được tận hưởng toàn vẹn và tận cùng thể nào là hạnh phúc bất ngờ được có Hằng bên cạnh.

Hằng nhìn tôi cảm đũa, nói nhỏ:

– Lâu lắm mới gặp anh.

Tôi gật đầu:

– Tôi cũng thấy như vậy. Lâu quá.

– Hồi này anh bận lắm sao? Không thấy anh lại chơi?

Hằng nhìn qua cửa sổ, ra những chùm hoa tím trên bờ tường. Cái nhìn tinh nghịch và đầy ý nghĩa. Nó gọi lại cho tôi lần đầu tiên thấy Hằng, nàng đứng trên cửa sổ, nhìn xuống và nàng đã kêu ầm lên vì gã trẻ tuổi lạ mặt đã cả gan đưa tay lên ngắt trộm của nàng một bông hoa. Tôi nhìn theo cái nhìn của Hằng. Chúng tôi cùng mỉm cười và cùng ngẫm hiểu ngay. Rồi tôi nhìn mái tóc Hằng. Nhìn những sợi tóc óng mượt tôi đã đặt lên một nụ hôn trong lúc ngồi với nàng trong buồng riêng, của nàng, nói là tôi yêu nàng. Cái nhìn này Hằng cũng hiểu ngay. Nàng hơi cau mặt lại. Thoáng cau có rất đáng yêu, nàng như có ý muốn nói: “Anh đang nghĩ tới mái tóc. em mà anh đã hôn trưa nào có phải không? Lần sau, cấm anh không được làm thế nữa.”

Bữa cơm thường, nhưng lại bữa cơm tôi ăn ngon miệng nhất. Suốt bữa, Hằng săn sóc

tôi bằng những sẵn sóc kín đáo, nàng chê tôi ăn uống như đàn bà, khiến Liệu phải ngừng ăn, nhìn sang và che miệng cười. Như bao giờ, Hằng vẫn khoan thai và lặng lẽ. Phan thì cầm cúi ăn không nói với ai một lời nào. Phan ăn xong trước và đứng lên ngay. Tôi có cảm tưởng như mọi người cùng im lặng một giây, lắng theo tiếng chân Phan trên cầu thang.

Im lặng cũng trong khoảnh khắc ngắn yên thôi. Nó được đánh nhòa đi bằng một câu chuyện ồn ào mọi người cùng nói. Tôi chỉ cần quan sát một chút là hiểu hết. Ai cũng muốn bỏ qua một cái gì, cho dầu cái đó không thể bỏ qua mau chóng được. Ai cũng muốn quên đi một cái gì. Tuy cái đó, trong thâm tâm thấy đều còn nhớ tới. Ai cũng muốn tảng lờ trước một sự thật, dìm chết cái sự thật đó. Cố gắng để hòa nhập trở lại dòng sông cũ, khi biển cổ và gió bão chưa xảy ra, vừa tức cười vừa cảm động. Cái gia đình đang quấy quần chung quanh một bàn ăn này đồng tình với nhau trong một thỏa hiệp dìm chết mọi khuấy động vào lãng quên và quá khứ. Hằng cũng ở trong

sự thỏa hiệp đó. Qua nét mặt và ánh mắt, Hằng là người sung sướng nhất. Nàng hỏi tôi:

– Anh có biết là anh Tường và chị Liệu sắp đi Đà Lạt không?

Tôi nhìn sang Liệu, Liệu thản nhiên như không. Tôi mỉm cười, gật đầu với Hằng và hỏi Tường:

– Nhất định đấy à?

– Nhất định.

Câu chuyện chuyển sang vùng trời đất có núi đồi và có những cánh rừng thông ngút ngàn của Đà Lạt. Hằng cũng tỏ ý muốn được lên Đà Lạt ít lâu, một dịp nào đó.

– Hằng có thể cùng đi với Tường chứ! Tôi nói.

Hằng cười:

– Để dịp khác. Lần này cho ông bà đi riêng với nhau. Người thứ ba là thừa.

– Tôi cũng được anh Tường rủ đi cùng. Tôi cũng từ chối và nói như Hằng vừa nói, người thứ ba trong một chuyến đi du dương như một tuần trăng mật là thừa.

Mọi người đều cười. Nhưng mỗi tiếng cười là một biểu tỏ khác nhau. Tiếng cười của Tường ngượng ngập nhất. Tiếng cười của Liệu khó hiểu, nghe như một tiếng cười gằn. Vân cười, tôi nghe như một vui mừng thành thật và nhẹ nhõm.

Bữa cơm chấm dứt. Mọi người đứng lên. Bên kia bàn, Liệu kín đáo đưa mắt nhìn. Cái nhìn là một câu hỏi. Tôi chưa biết làm thế nào để có thể nói chuyện riêng với Liệu vài phút, thì Liệu đã tìm được cách:

– Anh vào trong nhà rửa tay.

Liệu nói và đi luôn vào trong nhà. Hằng hỏi tôi:

– Anh chưa về đấy chứ. Anh đừng về đấy nhé.

Hằng thấp giọng vừa đủ cho tôi nghe thấy:

– Hằng muốn hỏi anh chuyện này. Hằng đợi anh trên buồng riêng.

Tôi hơi giật mình, không đoán được là chuyện gì. Và tôi theo Liệu về phía nhà trong. Liệu đứng bên cạnh chậu nước nàng đã múc sẵn cho tôi rửa tay. Những lời trao đổi của chúng tôi ngắn, thật nhanh, cho xong, sợ người khác bất chợt đi vào có thể nghe thấy.

– Sao anh?

– Tôi đã hỏi.

– Thế nào?

– Có thể được. Nhưng...

Liệu chớp mắt lo lắng:

– Nhưng?

Tôi đắn đo một giây, và nhìn thẳng vào mắt Liệu:

– Quyết định quan trọng lắm. Chị đã nghĩ lại chưa?

Liệu quắc mắt:

– Tại sao anh hỏi thế? Anh biết là tôi không nghĩ lại bao giờ. Tôi đã định và không bao giờ thay đổi ý kiến.

Có nhiều bước chân đi vào. Câu chuyện không thể kéo dài hơn được nữa:

– Thôi được. Tôi nói.

– Bao giờ tới anh? Tôi cần biết rõ mọi chi tiết.

– Chiều mai vậy.

– Ở đâu?

– Một chỗ nào khác, không phải là nhà tôi thì tốt hơn. Hôm nọ chị vừa về thì Tường đến. Có thấy chị ở taxi đầu phố. Chị giữ cẩn thận. đừng để Tường nghi ngờ và có thể hiểu lầm tôi thì không ra làm sao cả.

– Được. Vậy anh hẹn mau đi. Chỗ nào? Và giờ nào.

Tôi vừa nói cho Liệu về giờ giấc và tên một con phố vắng khuất ít người qua lại xong, thì Tường vào đến nơi. Liệu quay gót đi trở ra.

Chúng tôi không nói thêm được gì nữa. Tôi bắt đầu cảm thấy là mình đang vướng vào một phiền lụy thật sự. Bỗng nhiên phải che đậy, phải giả dối. Vả lại, đã chắc gì đâu. Ngỡ, bạn tôi, mới chỉ làm cái việc trung gian giới thiệu tôi đến tìm một kẻ khác, kẻ ấy tôi chưa gặp và cũng chẳng biết y có ưng thuận không. Tường nhìn thấy nét mặt nghiêm trang của tôi sau khi đứng riêng với Liệu, hình như cũng băn khoăn muốn biết chúng tôi vừa nói chuyện gì. Tôi tảng lờ và vui vẻ nói:

– Lên nói chuyện với cô Hằng một chút mới được.

Tôi bỏ Tường bước mau phía cầu thang. Lên tới lầu, tôi đẩy cửa bước vào buồng riêng của Hằng, và như mọi lần sự màu nhiệm lần

này vẫn xảy ra. Đó là sự màu nhiệm kỳ diệu chỉ có thể có được bởi tình yêu. Tôi nhìn Hằng, và tôi chỉ còn nhìn thấy có riêng mình nàng. Hiện hữu của Hằng đẩy dạt cuộc đời vào một xó góc nào đó thật tâm thiếu não của cuộc đời, phút này lãng quên và không cần tìm kiếm nó. Đời sống lại chỉ có trái tim rung lên như một điệu đàn. Đời sống lại chỉ còn tâm hồn, tâm hồn tràn đầy một ảnh hình yêu dấu.

Tôi khép cánh cửa lại, có cảm tưởng kỳ thú như được đóng lại sau lưng một thế giới, ném cái thế giới ấy thật xa ra ngoài, để thay thế bằng một thế giới khác, một thế giới lứa đôi, một thế giới hai người, một thế giới của lãng quên năm tháng những cái hàng ngày, người ta bay lên bằng đôi cánh trắng muốt của tâm hồn trong cái thế giới huyền ảo ấy.

Tôi đứng lại sau cánh cửa đóng và tôi cũng như đang bay lên cùng trời xanh, đang bay tới trăng sao. Tôi cảm động nhìn Hằng để sung sướng trước nét đẹp mát tươi của nàng mà cái nắng buổi trưa nung nấu không làm cho

mỗi một. Tôi lại nghĩ đến điều tôi hằng nghĩ về Hằng. Nàng quả thực là cái tinh sương, cái ban mai của một đời người. Có nhiều người đàn bà đẹp, nhưng không bao giờ là cái đẹp mát tươi và trong vắt của một dòng suối sớm. Họ đẹp bằng phấn sáp. Và phấn sáp bao giờ cũng là một cái gì náo nề và mệt mỏi. Lộng lẫy của phấn son chỉ thoáng chốc, chỉ bề ngoài. Son phấn là đồng nghĩa với những nếp nhăn. Sau son phấn bao giờ cũng là những đường nhăn không tự thú. Nhìn Hằng, tôi vẫn muốn tin cái đẹp của nàng toát ra từ bên trong, từ tâm hồn, và cái đẹp tâm hồn ở Hằng đã làm toàn vẹn và lâu bền cái đẹp hình thức. Nàng đẹp như thế nào, nhiều lúc tôi không nghĩ được ra nữa. Chỉ cảm thấy nó, nhìn thấy nó, rõ rệt, cụ thể hơn bất cứ một sự thật hữu hình nào. Tại sao? Có lẽ bởi tôi nhập lặn vào cái đẹp ấy nhiều quá. Hình dung ra nó nhiều quá. Đêm và ngày. Sáng và chiều. Tưởng tượng quá nhiều, rồi tưởng tượng như một ánh nắng chói lọi làm hoa mắt, khiến cho đối tượng của tưởng tượng ấy đôi khi chỉ còn là một ý niệm trừu tượng, một

khoảng trống không, không nhận được ra hình thù, mọi hình thù đã bị tưởng tượng nung nấu làm cho nhòa nhạt.

Hằng ngó tôi cười. Nàng đứng gần cửa sổ. Căn buồng sáng láng, không có một dấu vết gì Hằng sắp ngủ trưa. Tôi hỏi:

- Chuyện gì thế? Quan trọng lắm không?
- Vừa thôi.
- Vui hay buồn?
- Không vui, cũng không buồn.

Tôi nói đùa:

– Nghĩa là vừa vui lại vừa buồn. Liên quan đến ai?

Hằng chỉ ghế cho tôi ngồi:

– Anh. Hằng muốn hỏi anh điều này. Anh có biết một chuyện riêng nào đó, của một người nào đó trong gia đình này. Chuyện ấy, nếu Hằng không nhầm, anh giữ kín như một

bí mật. Nếu Hằng đoán đúng, Hằng có thể chia sẻ với anh bí mật ấy được không?

Tôi không biết trả lời Hằng như thế nào cho phải. Bèn hỏi lại:

– Hằng căn cứ vào đâu?

– Vào cái điều mà người đàn bà thường căn cứ và ít khi nhầm lẫn. Là linh cảm.

Tôi lắc đầu:

– Như thế là thành kiến và vô bằng. Phải có những căn cứ khác, cụ thể hơn, cái cụ thể ấy mới tạo thêm cho dự đoán, dự đoán ấy mới là một linh cảm đúng.

Hằng nhìn thẳng vào mặt tôi:

– Anh đánh trống lãng giỏi lắm. Ban nãy, ở bàn ăn, chị Liệu luôn luôn đưa mắt nhìn anh. Thế là có ý gì? Anh đừng bảo Hằng bắt nạt. Hằng nhìn thấy hắc hoi. Định hỏi anh luôn lúc đó, nhưng tha, để anh ăn xong đã. Bây giờ anh trả lời đi.

Tôi lắc đầu và bảo Hằng là Liệu đưa mắt vô tình chứ không hữu ý, không có chuyện gì hết, tôi không nắm giữ một bí mật gì hết về bất cứ một người nào trong gia đình này. Tôi nói và biết mình, lần thứ nhất đã làm ngược lại một thái độ tôi hằng tâm niệm sẽ đối xử riêng với Hằng, bây giờ và mãi mãi. Đó là sự thành thật. Tôi đã sống giả dối nhiều. Giả dối và giả tạo. Với mình. Với người. Những giả dối và những giả tạo ấy nếu thu thập lại, sẽ chồng chất lên thành tầng tầng lớp lớp. Tôi đã đóng kịch, những vở kịch bề ngoài với đời sống đến phát ngấy, đến không muốn tiếp tục như vậy nữa. Tiền bạc giả, đeo mặt nạ. Nghĩ cái chung quanh mình là cái chiếu bạc lớn, gặp ở chung quanh mình toàn là những cái giả dối, những cái bịp bợm thì tội gì mà thật thà, thì cái thái độ thích đáng nhất là cũng giả dối lại, cũng ngồi vào chiếu bạc bằng cái tâm trạng của kẻ ăn gian. Trừ khi tôi muốn thua. Mà tôi, tôi không muốn thua. Cho nên tôi sống giả dối và chưa từng bao giờ chịu ân hận vì sự giả dối ấy.

Với Hằng khác. Tôi muốn tình yêu làm lại

tâm hồn, cuộc đời và ý nghĩ mình. Hy vọng là tin tưởng làm lại, làm mới con người mình bằng tình yêu, tôi cho là hy vọng và tin tưởng cuối cùng của tôi. Nhiều lúc tôi muốn nói với Hằng thành thực, nói rằng nàng là một cần thiết, tình yêu lớn lao không phải là một tô điểm cho đời sống, tình yêu lớn lao là một cần thiết cao lớn nhất của một cuộc đời. Chưa nói được ra, chỉ là chưa có cơ hội. Hoặc thiếu can đảm. Không phải là vì đã nghĩ khác.

Có nhiều lúc tôi mơ hồ nghĩ rằng tình yêu khi đạt được cái kích thước cao đẹp như vậy thì nó là một vinh dự cho tâm hồn người, nó là một may mắn, không thu hẹp trong tình cảm mà mở rộng sang cả địa hạt cấu thành giá trị của người. Yêu ở tôi, là một rũ bỏ được những cái xấu, đến gần được với những cái tốt, những cái đẹp.

Vậy mà lần thứ nhất Hằng hỏi tôi về một sự thật cũng là lần tôi đã giả dối ngay. Nghĩ, và buồn lắm. Nhưng vai trò bất đắc dĩ của một màn kịch đã đẩy tôi vào một tình thế bất khả

kháng. Và tôi không làm thế nào hơn được là nói dối.

Hằng có vẻ không chịu tin, còn nghi ngờ. Nàng nhìn tôi. Cái nhìn thoáng một vẻ trách móc dịu dàng.

– Vậy thì cứ cho là Hằng đoán lầm.

Tôi đánh trống lảng bằng một câu hỏi mơ hồ:

– Yên chưa?

– Chuyện anh Tường và chị Liễu.

– Cho qua đi, và nếu cho qua đi là yên thì có vẻ tạm yên.

Hằng rũ rũ mái tóc. Những sợi đen nhánh tỏa xuống, cười lấy hai gò má, và khuôn mặt bị che đi trong vẻ đầm thắm duyên dáng là những cử chỉ nhỏ, đặc biệt, chỉ có ở Hằng. Tôi nhìn và lại được vui thú nghĩ rằng nàng là đối tượng cực kỳ linh động cho tôi ngắm nhìn không chán mắt và không bao giờ hết ngạc nhiên.

– Thế mà em lo quá đấy nhé. Chuyện tai tiếng nổ bùng ra thì không hiểu rồi sẽ ra sao?

– Nếu nó bùng nổ?

– Em không dám nghĩ đến điều đó. Ghê gớm quá. Cố nhiên là tan nát hết. Em nghĩ trong gia đình em không ai dám tính chuyện đó. Bao nhiêu năm chung sống với nhau rồi. Sự chung sống đã thành một thói quen, một nề nếp, một sự thật.

Tôi cười:

– Đó là trường hợp riêng của gia đình Hằng. Bao nhiêu gia đình khác đâu có bắt buộc và nhất thiết phải chung sống mãi mãi với nhau như thế. Sự trưởng thành đưa tới sự thoát ly nhau. Những người lớn ở chung được với nhau, hòa thuận với nhau là một điều khó khăn lắm. Ở gần nhau mãi, rất dễ dàng đâm ra chán ghét coi thường nhau.

Vấn đề chung sống vừa được đề cập tới cơ chừng làm cho Hằng suy nghĩ. Điều này cũng

dễ hiểu. Ở một người như Hằng, còn trẻ, đứng giữa cuộc đời trên cái vị trí tốt đẹp nhất của cuộc sống và của tâm hồn. Những sự thật tàn nhẫn, xấu xa, những sự thật trần trụi trắng trợn còn ở xa những dấu chân bình minh và khuôn mặt tuổi trẻ của Hằng. Tôi nghĩ mỗi người có một phận riêng. Nó như định mệnh. Như cái số. Như tiền định. Người tốt gặp được những cái tốt. Những kẻ làm hồn vẫn đục và ý nghĩ đen tối và hành động độc ác, sớm muộn rồi sẽ bước đi trên những ngã đường đầy gai nhọn và đầy cạm bẫy ngầm. Đó là niềm tin thơ ngây của tôi, tôi tin tưởng thơ ngây bởi vì tôi không có đủ bằng chứng làm sáng tỏ được niềm tin đó của mình. Tôi tin thế bởi vì tôi muốn tin thế cho Hằng. Trên một con đường đầy ánh sáng, đầy hoa hương có bóng mát trên đầu, có đất mát dưới chân, em hãy bước chân đi trong những bước chân uyển chuyển như thơ, dịu dàng như hạc. Hồng tươi một đời, yên vui một kiếp, em hãy bước đi, xa lánh những niềm khổ đau, ở ngoài những vùng nước mát. Hãy sống với một cõi thế thiên đường. Hãy

ở mãi trong vòng tay thơm tho của một mùa xuân vĩnh viễn. Đó là những lời khẩn cầu chân thành tôi vẫn thường thì thầm với riêng tôi trong những phút nhớ thương Hằng, gọi lên trong hồn mình, hình bóng Hằng, một hình bóng toàn vẹn đẹp, nó là hợp thành của tâm hồn Hằng sáng láng, của thân thể Hằng thanh thoát, của tiếng cười và tiếng nói Hằng trong vắt như thủy tinh.

Hằng hỏi tôi:

– Người ta khó sống hòa thuận với nhau mãi mãi sao?

– Khó. Riêng một trường hợp.

– Trường hợp nào thế?

– Người ta yêu nhau, vì thương yêu đích thực là một khoan dung và một hiểu biết đến tận cùng. Cuối cùng, nó là sự chân thực đến tận cùng.

Viễn tượng của mai sau chung sống bên nhau, chung sống ấy khởi đầu bằng tình yêu,

còn mở ra những cửa ngõ tốt khác của tâm hồn là sự khoan dung và lòng tha thứ, tôi nhìn Hằng, nghĩ lại những điều chúng tôi vừa nói với nhau, và như thấy viễn tượng đó có thật nhiều hy vọng trở thành một sự thật của tương lai tìm thấy.

Hạnh phúc có không? Tôi muốn tin là có. Mong tưởng là sự con người có thể thực hiện được, nếu có được những điều kiện tốt đẹp cho tâm hồn. Hạnh phúc hiếm quý vô ngần, nhưng nó không phải là một ảo giác thấp thoáng ngoài tầm tay với. Hằng đó. Nàng ngồi đây, nàng là ánh sáng của căn phòng này, nàng là mùa xuân cho biệt thự này, nàng là hạnh phúc của tôi.

Chúng tôi đang nói chuyện về một chung sống. Nói chuyện người khác. Nhưng người khác chỉ là một cái có, một phụ thuộc, thật ra thì là đang nói đến chính mình. Tôi nghĩ tôi đã tìm thấy nguyên nhân tại sao tôi có thể nói chuyện hàng giờ hàng buổi với Hằng mà không chán. Mà vẫn có chuyện để nói. Và vẫn có hàng

trăm hàng ngàn điều tưởng như chưa từng nói với ai một lần nào trong đời mình, những điều sáng như sao, đẹp như trăng, thơm như hoa, phải được nói ra, nói với một người, nói với tình yêu, nói cùng hạnh phúc. Hạnh phúc có không? Tôi đang có đây, hạnh phúc trước mặt, hạnh phúc đã vào đời, hạnh phúc ở gần, hạnh phúc nhìn thấy. Hạnh phúc ấy đang dịu dàng nhìn, đang âu yếm cười, đang ấm áp kể liền, đang thân mật vây quanh. Không, tôi không chỉ ngồi ở một căn buồng, mà hạnh phúc đã biến tôi thành sự có mặt muôn nghìn ở tất cả những nơi chốn có dấu vết và dáng hình hạnh phúc.

Tôi đang đi trên một con đường, một con đường nhỏ, rất mát, rất thơm. Hạnh phúc bước một bước. Một bước theo tình yêu. Tình yêu nhích một chút. Một chút vào tình tự. Hằng đấy ư? Em đây anh. Em đâu? Em đang đi cùng anh đó trên con đường chỉ có chúng ta. Chúng ta đang đôi lứa đưa nhau vào lãng quên đời. Nắm chặt lấy tay nhau, nắm lấy tay nhau thật chặt cho trời đất cũng yên lòng. Ở bên nhau

nhé, bên nhau mãi mãi cho hiện tại yên tâm. Đi với nhau, đi nữa, đi đến tận con đường hạnh phúc này, cho mai sau yên dạ. Tất cả chỉ còn là phụ thuộc. Căn phòng riêng không còn là căn phòng đang ngồi với nhau, mà cả đất cả trời là một căn phòng riêng rộng lớn.

Tôi đang được sống những phút nghìn năm, không ân hận. Bằng vàng. Bằng ngọc. Từng giây kim cương kết lại thành một ngày là một chuỗi kim cương. Từng phút châu báu chất lại thành một buổi là một kho tàng châu báu.

Khi tôi đứng lên, cuộc sống chung quanh hình như không còn gì đáng nói nữa. Những chuyện của Liệu, của Tường, của Vân, của Phan ghê gớm, quyết liệt là thế bỗng trở thành những cái thật nhỏ nhoi, thật vô nghĩa, thật tầm thường.

Hằng đứng lên theo. Tay nàng đã nằm trong tay tôi từ lúc nào. Tình yêu đã cầm lấy tay chúng tôi, đặt chúng tôi vào nhau mà chúng tôi không hay biết.

Cánh cửa đóng, giữ chúng tôi đứng lại. Nhìn nhau. Thật gần. Hằng chỉ còn là một đôi mắt đẹp. Đẹp dịu dàng. Lãng động, u uất và thăm thẳm đẹp. Rồi là cái hôn dài. Mắt khép lại. Hòa vào hơi thở. Cánh tay đỡ nhẹ một thân hình yêu dấu. Băn bật và thần tiên hôn nhau. Tôi ôm hạnh phúc đời tôi, thấy nó làm mềm mại trong cánh tay mình, thấy nó nhìn, nó ưng thuận, như một sự đã có, đã rồi, không phải chỉ có tự phút này, nhưng nó đã từ xưa, như nó đã có. Vẫn có. Tôi không phải chỉ có tự phút này, như không thể nào khác, như chỉ có thể là như thế, như đời sống chợt phơi bày cái vẻ đẹp và thật nhất của đời sống là một trạng thái rất tạo vật và rất tự nhiên.

Cái thân hình thanh thoát của Hằng chợt nặng trĩu trong cánh tay tôi. Nàng đặt đầu xuống vai tôi, như muốn đứng yên vậy mãi mãi.

Tôi hôn nhẹ lên một vùng thơm tho toát ra của mái tóc. Và nói thật nhỏ:

– Anh về.

Mái tóc vẫn đặt lên vai tôi, Hằng khẽ gật.

– Bao giờ chúng mình gặp lại nhau?

– Bao giờ cũng được.

– Em đừng xuống nữa.

Gật đầu, Hằng rời ra, đầu hơi cúi xuống, đứng im. Tôi nắm bàn tay nàng chặt hơn. Hai bàn tay rời nhau từ từ. Cánh cửa mở ra và đóng lại. Tôi đã ở ngoài hành lang, và biết rằng bên kia cánh cửa, Hằng vẫn còn đứng nguyên ở chỗ cũ, yên lặng cúi đầu.

Khi tôi đã ở ngoài cánh cổng sắt của căn biệt thự mang con số trùng 44, nhìn lên Hằng đứng mỉm cười với tôi, sau khung cửa sổ, tôi vẫy tay đáp lại, rồi khoan khoái bước đi với một ý nghĩ nhẹ nhõm, sung sướng nở hoa trong đầu. Tôi nghĩ cho tôi thế này: Thế là một tình yêu tuyệt diệu đã thành. Đã có. Đã xong. Chỉ cần thu xếp chuyện Liệu nhờ cậy. Rồi sau đó, tôi sẽ hàng ngày đến con đường Nguyễn Du, khi đó mọi chuyện đã lắng dịu tốt đẹp cho

tất cả mọi người. Và trong một không khí đã thuận hòa, mọi người sẽ nhìn nhận tình yêu của tôi, dành cho tôi một phần đất, một phần trời, một phần thương yêu, một phần liên hệ.

o O o

Không bao giờ tôi gặp mặt kẻ xa lạ ở trong cái ngõ hẻm đó, kẻ mà Ngũ giới thiệu tôi đến. Không gặp. Vì cái lẽ giản dị là y đã thay đổi địa chỉ. Hai giờ trưa hôm sau, tôi đã đứng sững trước thềm cửa của căn nhà rẽ cuối đáy ngõ hẻm. Khi kẻ mở cửa ra là một bà lão già, tôi nói tên người đàn ông mà Ngũ giới thiệu.

Bà lão già lắc đầu, nói không biết là ai.

– Đúng ông ta ở đây. Tôi nói.

Bà lão già cau mặt, sáng giọng:

– Tôi đã bảo không có ai tên ấy mà.

– Thế nhà này hiện ai đang ở?

– Đây là nhà con giai và con dâu tôi.

Tôi lúng túng không biết làm thế nào, nhưng còn bám víu lấy một chút hy vọng mong manh cuối cùng.

– Phiền cụ hỏi lại giùm tôi xem.

– Ô hay? Ông còn muốn hỏi gì nữa chứ?

– Người chủ nhà cũ may ra còn để lại địa chỉ mới của người ấy, mà cụ không rõ chẳng?

Bà cụ lắc đầu, nhìn tôi từ đầu đến chân như một quái vật.

Tôi đành cảm ơn rồi đi ra đầu ngõ. Tôi sống những phút thật khó chịu với những cảm giác bức bối trong đầu. Làm thế nào được? Việc Liệu nhờ thế là không xong. Giá tôi có biết địa chỉ mới của kẻ làm nghề phá thai kia, chưa chắc tôi có dám tìm gặp nó, và đưa Liệu đến. Tôi nhớ có nghe kể chuyện một người đàn bà đi phá thai, về nhà, lên cơn đau mê man rồi chết. Thật là khủng khiếp! Ngộ nhớ bất hạnh

ấy cũng xảy ra cho Liệu thì sao? Ai chịu trách nhiệm đây, nếu không phải là tôi?

Trên đường trở về nhà, tôi phân vân không biết giải quyết như thế nào. Mặc nhiên, như tôi đã có một trách nhiệm nặng nề lắm đối với Liệu. Tôi dự tính trong đầu là phải tìm cho Liệu một cách khác, một chỗ khác. Như thế này là phải tìm gặp lại Ngữ. Nhưng tôi cũng chẳng dám tin Ngữ có giới thiệu được ai khác không. Tự nhiên, tôi cảm thấy bức bối lạ thường. Câu chuyện người đàn bà phá thai, và chết trở lại trong đầu óc tôi như một ám ảnh. Tôi hình dung được ra người đàn bà đáng thương ấy. Nàng nhẹ dạ. Nàng làm hỏng cuộc đời nàng bằng một phút điên cuồng. Sau tội lỗi – nếu thực là tội lỗi và nếu dù tội lỗi đi chăng nữa – người ta phải trả nó đắt đến thế? Thật là vay một mà trả thành mười. Vay một phút khoái lạc, trả bằng một đời người. Tôi lại tự hỏi và tìm câu trả lời: người ta, ở trường hợp đó, không tìm được cách giải quyết nào khác nữa, tốt đẹp hơn và nhân đạo hơn ư?

Vừa đi vừa suy nghĩ, tôi về đến căn buồng trống trải của mình lúc nào không hay. Đóng cửa buồng, tôi nằm vật xuống giường. Tôi đang cần bình tĩnh để thu xếp việc mình, việc người, nhưng tâm não tôi lại chẳng bình tĩnh chút nào hết. Đúng là tôi đang sống trong cái tâm trạng ngổn ngang trăm mối, bối rối lạ thường. Chợt thấy là con người mình đang là sân khấu của một đổi thay lớn lao không ngờ được. Hình như tôi đã đoạn tuyệt với một cái gì. Với phần đời cũ của mình. Ở đó có những thói quen cũ, những khuôn mặt bằng hữu cũ. Những tháng ngày cũ mà so sánh với những ngày tháng bây giờ, sao thấy chúng nhẹ nhõm và thanh thoi đến thế.

Tôi đang làm rắc rối, phiền toái đời tôi. Cũng không hiểu như thế là đúng hay là sai, là nên hay không. Chỉ biết rằng, đời sống phiền hà vướng mắc trong hệ lụy tình cảm như làm cho chính nó có ý nghĩa hơn, mặc dầu sống trở thành một chia sẻ nhiều khi làm cho tinh thần mệt mỏi và choáng váng quá chừng.

Tôi nhìn lên trần, vẽ tưởng tượng lên màu trần trắng toát. Những chuyện tốt đẹp hãy đến, hãy đến cho tất cả mọi người. Cho Hằng, Liệu. Cho tôi. Những chuyện tốt đẹp hãy đến cho người ta được yêu thương nhau, cho tình yêu vẫn còn, cho hạnh phúc không phải là ảo tưởng.

Dòng suy nghĩ miên man về hạnh phúc của từng người, và hạnh phúc của tất cả mọi người bị chặt đứt bởi một tiếng gõ cửa cấp bách vọng lên từ tầng dưới.

Tôi biết ngay là Liệu. Không thể ai khác ngoài Liệu.

Liệu đúng hẹn thật. Và sự đúng hẹn của nàng làm cho tôi bối rối. Người chủ nhà mở cửa. Tôi nghe thấy tiếng Liệu hỏi, tiếng người chủ nhà trả lời hình như chưa chịu hay chưa muốn cho Liệu lên.

Tôi chạy vội ra đầu cầu thang, nói vọng xuống nhà dưới rằng tôi có nhà.

Liệu lên, bước đi từ tốn, khuôn mặt khép kín. Nàng đứng giữa buồng, nhìn tôi không chớp mắt. Rõ ràng là nàng đến đây chỉ vì một chuyện mà thôi, và rõ ràng là nàng đang chờ tôi cho nàng biết về chuyện ấy.

Tôi tìm cách hoãn binh:

– Chị ngồi xuống ghế đã.

Liệu ngoan ngoãn ngồi xuống. Nét mặt nàng hiện đầy vẻ buồn bã, buồn bã và nhẩn nhục. Liệu cầm lấy một cuốn sách, giở vài trang coi. Tôi biết là nàng không đọc được gì, những hàng chữ nhảy múa trước mặt nàng. Tôi biết sự bình tĩnh của Liệu chỉ là bề ngoài. Trong lòng nàng là một biển đầy xao xuyến.

Gấp cuốn sách lại, Liệu ngẩng lên:

– Anh đang làm gì?

Tôi cười:

– Đang nằm nghĩ vấn vợ.

Liệu phát một nụ cười:

– Nghĩ vấn vợ. Nhưng là nghĩ đến ai?

– Một người ở gần chị.

– Nghĩ những điều gì?

– Những điều thật đẹp nhưng chưa thành hình. Một giấc mộng. Với những điều không thực chút nào của giấc mộng đó.

– Tôi mong mỗi lần cho anh là giấc mộng đó sẽ thành sự thật một ngày.

– Cám ơn chị.

Chúng tôi cứ nói lãng nhãng hết chuyện này đến chuyện khác. Mười lăm phút trôi qua. Một im lặng nặng nề.

Chùng như trước sự im lặng đầy bối rối của tôi, Liệu đã mơ hồ đoán hiểu được một phần sự thật. Nàng đứng lên. Đi những bước thật chậm, mỗi bước như biểu tỏ cho một trầm ngâm không cùng. Liệu ra cửa sổ, nhìn xuống đường. Nàng như đang đọc thấy tất cả cuộc đời nàng dưới lòng đường là một trang mở rộng.

Tôi không biết làm gì hơn là ngồi im. Chúng tôi cùng nghe thấy những tiếng động cơ ròi rạc điển hình nếp sinh hoạt ròi rạc của vùng ngoại ô Thị Nghè dấy lên. Rồi Liệu hỏi, không quay lại:

– Anh không còn giúp gì cho tôi được. Phải thế không anh Long?

– Chưa thì đúng hơn. Phải chậm lại vài ngày nữa.

– Lên tới cầu thang, nhìn nét mặt anh là tôi đoán được ngay.

Tôi gượng cười:

– Chị đoán đúng lắm.

– Khó lắm sao? Hay anh sợ phiền. Anh sợ phiền cũng phải. Có phải việc của anh đâu. Tôi nhờ anh, chính tôi đã thấy ngay là kỳ cục quá.

Tôi cãi:

– Không phải thế đâu. Không may cho chị là người ta đã dọn đi, và không để lại địa chỉ.

Chị cố gắng chờ một vài ngày nữa. Để tôi tìm chỗ khác. Thú thật với chị là tôi cũng không biết gì hơn chị đâu, phải tìm người giới thiệu cho mình. Điều phiền phức là như vậy dễ làm cho kẻ nào đó, làm cái việc ấy nghi ngờ. Và khi hấn nghi ngờ thì hấn từ chối. Bao giờ cũng vậy, Nhưng tôi hứa với chị là tôi làm bằng được thì thôi. Chị chờ cho vài ngày, một tuần lễ là cùng.

Từ cửa sổ, Liệu lững thững trở lại. Nàng ngồi xuống trước mặt tôi. Bất giác, Liệu đặt tay lên bụng. Biết tôi nhìn theo cử chỉ này, Liệu vẫn để yên bàn tay. Sự để yên như một chứng minh. Nàng thở dài, buồn bã và đau đớn nhẫn nhục:

– Anh biết là cái chuyện không chờ đợi được. Thêm một ngày thành phiền phức. Ở nhà tôi, mấy hôm nay, ai cũng nhìn tôi một cách xoi mói. Thân thể tôi có sự thay đổi và sự thay đổi khó che giấu lắm. Anh cũng biết từ ngày lấy nhau. Tường và tôi chưa có con, nghĩa là chưa một lần nào tôi có mang. Tôi hiện đang bị những triệu chứng mang thai

làm cho khó chịu lắm. Mặt mũi ngơ ngác. Tâm trí bần thần. Buồn nôn, buồn mưa, đủ thứ anh còn lạ gì, mỗi lần như thế, tôi lại phải chạy vội vào buồng tắm khóa trái cửa lại. Hôm qua, Hằng nó đã hỏi rồi đấy. Nó tinh mắt lắm. Lại là đàn bà: chuyện đàn bà, đàn bà với đàn bà khó giấu nhau lắm. Nó hỏi tôi đau bụng hay làm sao mà cứ chốc chốc lại chạy vào buồng tắm. Tôi đành phải nói liền là đau bụng thật. Nhưng đau bụng mãi được sao.

Tôi gạt đầu, lẩm bẩm:

– Tôi hiểu. Phiền thật!

Bỗng Liệu bật lên một tiếng cười ngắn. Giá Liệu bùng mặt khóc nức nở, tiếng khóc cũng không sâu thẳm bằng tiếng cười ngắn ngủi này. Nó nói lên một đau khổ tràn bờ. Nó nói lên một tuyệt vọng tận cùng. Nàng lắc đầu:

– Người ta sống lạ lùng thật, bây giờ tôi mới biết là người ta sống, có nhiều lạ lùng, kỳ quặc, muốn đập phá, muốn phát điên lên. Bao nhiêu năm tôi hằng mong mỗi có được một

đứa con. Có một đứa con, cho tôi là mẹ. Có một đứa con cho tôi được biết thế nào là hạnh phúc lớn nhất của người đàn bà. Có một đứa con, thật là một điều tuyệt diệu. Đó là mơ tưởng nồng cháy nhất của tôi từ bao nhiêu năm nay. Vân, với đàn con Vân, nhiều khi tạo cho tôi ý nghĩ tôi không phải là một người đàn bà. Là cái quý gì đó. Chứ không phải là một người đàn bà. Là đàn bà lấy chồng thì phải có con. Lấy chồng mà không có con, là chung sống với một người đàn ông. Thế thôi. Chứ không phải là lấy chồng.

Ánh mắt Liệu dịu lắng như vừa chợt có một mơ màng mỏng nhẹ như khói sương che phủ.

– Có được một đứa con, sẽ không còn vấn đề gì cho tôi nữa. Đứa con tôi sẽ là an ủi cho hết cuộc đời tôi. Tôi sẽ sống với nó. Cho nó. Ai muốn làm gì thì làm. Chuyện chung quanh không còn nghĩa lý. Tôi cũng chẳng cần đến tình yêu, sự có mặt, những săn sóc và những âu yếm của Tường nữa. Anh ấy muốn làm gì

626 | Mai Thảo

thì làm. Văng nhà, đánh bạc, uống rượu, tha hồ. Có dắt tay một người đàn bà khác đi đường hoàng trước mặt tôi, tôi cũng thản nhiên như không.

Liệu cúi đầu xuống:

– Nhưng tôi không có con.

Nàng nảo nùng nhắc lại:

– Tôi không có con. Mơ tưởng lớn nhất không bao giờ thành. Không bao giờ tôi được làm mẹ.

Liệu giơ một cánh tay, phác lên không khí một cử chỉ tuyệt vọng:

– Đến bây giờ, có mang, thì cái đứa nhỏ sắp ra đời ấy, tôi phải hủy diệt nó đi nếu tôi muốn sống. Anh đã thấy là khốn nạn và kỳ quái chưa. Khốn nạn, vô lý là buồn cười và thảm thương đến thế là cùng. Đang ngồi trước mặt anh đây là một con vật chứ không phải người nữa.

Tôi lựa lời an ủi Liệu, dù biết là vô ích:

– Chị không hề muốn thế, chị bắt buộc phải làm thế. Làm thế cũng không vì chị, mà vì những người khác. Được cái này phải hổng cái kia. Bây giờ hơn bao giờ, chị phải can đảm và bình tĩnh.

Liệu cau mặt, gờ tay ngăn tôi lại không cho nói tiếp:

– Sao anh biết anh nói sai lầm mà anh cứ nói thế để làm gì. Được nói thật, nói thật hết với anh là một điều tôi sung sướng. Can đảm gì! Thế là hèn nhát chứ. Nhiều đêm, tôi đã nghĩ đến cái chết. Chết. Phải. Chết. Thật là một giải quyết gọn gàng và tốt đẹp. Cái chết ám ảnh tôi. Những lúc nghĩ của cái chết, tôi khóc, tôi khóc hoài không thôi. Tôi còn muốn sống. Bao nhiêu là ước mong còn dằm thắm trong lòng. Tôi muốn có con. Tôi muốn làm mẹ. Tôi chưa được như thế. Tôi chưa muốn chết. Tôi còn ham sống quá chừng. Trời ơi! Vậy mà cái chết đêm ngày ám ảnh tôi.

Tôi lặng người đi, không biết làm gì hơn là nín thinh trước người đàn bà đang sống những

giờ phút quyết liệt nhất của đời nàng, gần cuộc sống hơn bao giờ và cũng gần cái chết hơn bao giờ.

– Anh Long.

– Tôi đang nghe chị nói đây!

– Nhà tôi ở bây giờ, những người thân yêu nhất đã trở thành những người lạ mặt. Tôi đến với anh như một cầu cứu. Anh bảo tôi phải làm gì đi!

– Chị có nghĩ là Tường vẫn yêu chị?

– Tôi không biết được. Chúng tôi đã sống với nhau, gắng gượng, lạnh lùng, xa lạ, từ bao nhiêu năm. Giữa chúng tôi, liệu còn gì không. Chắc là không. Không còn gì hết. Có thể còn. Nhưng tôi không biết. Cũng không bao giờ tìm hiểu. Với Tường, riêng với Tường, tôi tự ái ghê gớm.

– Hay là chị nói hết.

– Với ai?

– Tường. Vói Tường. Nói hết như một chuyện đã lỡ, chị không còn gì làm được nữa.

– Tôi cũng đã nghĩ đến điều đó. Nhưng không được. Không riêng gì Tường, còn bao nhiêu người khác. Anh chịu hiểu cho tôi như thế là đúng không?

Liệu thờ người. Nàng chột cúi nhìn đồng hồ tay và kêu nhỏ:

– Tôi ở đây lâu quá.

Hai chúng tôi cùng đứng lên. Liệu hỏi, rành rọt từng tiếng:

– Thế là không xong?

Tôi giữ Liệu ở lại đầu cầu thang năm phút. Trong năm phút cuối cùng này, tôi căn dặn Liệu hãy cố nán lại, đừng hấp tấp đi tới một quyết định khốc liệt nào.

– Chị cho tôi ba ngày nữa.

– Anh giúp gì được cho tôi trong ba ngày ấy.

Tôi lúng túng:

– Chưa hiểu. Nhưng tôi sẽ hết sức cố gắng.

Liệu mím môi suy nghĩ. Tôi không đoán được những ý nghĩ nào đang hiện hình trong đầu óc Liệu phút đó.

– Anh vừa nói tôi đừng đi tới một quyết định khốc liệt. Thế là thế nào?

– Còn thế nào nữa. Quyết định khốc liệt của người ta trong một tuyệt vọng và hoang mang không cùng là quyết định nào, nếu không là hành động hủy hoại đời mình!

Trước sau, và điều này, sau này, tôi mới nhận thấy, ở Liệu luôn luôn có một vẻ gì thật u uất khốc liệt ngay cả ở những lúc Liệu tỏ ra bình tĩnh và thư thái nhất. Bình tĩnh và thư thái ở Liệu chỉ là cái phẳng lặng bề mặt của một làn nước kỳ thực lúc nào cũng xao động những luồng sóng chảy ngầm dưới đáy.

– Anh yên tâm.

Nàng cười, nụ cười thật lạ lùng, thật khó hiểu:

– Không có chuyện gì xảy ra đâu.

Tôi bảo Liệu:

– Mọi chuyện rồi sẽ tốt đẹp.

Nàng nhìn tôi thật lâu như không ngờ tôi có thể nói một câu ngây thơ như vậy.

– Anh tin thật sao điều anh vừa nói?

– Có thể là không tin, nhưng phải tạo cho mình bằng được niềm tin ấy.

– Tôi cũng muốn tin như anh. Tin tưởng hết lòng. Có lẽ như thế, có lẽ mọi chuyện rồi sẽ tốt đẹp, sẽ không có chuyện gì đáng tiếc xảy ra.

Chừng như Liệu nhận thấy sự băn khoăn của tôi, Thành ra, chính tôi phải an ủi nàng, chính tôi phải làm cho nàng yên tâm thì vai trò đã đổi ngược lại. Liệu dịu dàng:

– Anh đừng bận tâm gì hết. Tôi biết anh tốt với tôi, thật tình muốn giúp đỡ tôi, dù thế nào tôi cũng không dám phiền trách anh điều gì hết. Tôi lúc nào cũng cố gắng bình tĩnh. Không bình tĩnh, tôi đã làm những chuyện làm kinh ngạc mọi người từ lâu rồi. Vâng, tôi xin nghe lời anh, tôi xin chờ thêm ba ngày nữa. Liên lạc như thế nào, anh cho biết trước được không?

– Tôi sẽ lại đăng nhà.

– Lúc nào?

– Ngay sau khi tôi tìm được chỗ đưa chị đến.

– Ngộ nhớ anh đến, tôi đi vắng. Hay tôi lại sang đây?

– Như thế phiền cho chị. Chị lại quên, là tôi đi vắng cả ngày, căn buồng này chỉ có mặt tôi trong khoảng thời gian tìm về để ngủ. Trường hợp chị đi vắng, tôi dặn lại ai được không? Tường, Vân?

Liệu xua tay:

– Không nên.

Tôi suy nghĩ cũng thấy là bất tiện và không nên thật. Chỉ còn một cách: viết thư. Một lá thư dán kín, tôi hỏi Liệu cách đó. Liệu dẫn đo rồi gặt đầu:

– Tôi có một ngăn kéo riêng ở bàn phấn, chỗ tôi để các đồ lặt vặt. Nếu cần gấp, anh phải viết thư, anh chịu khó lên buồng tôi, lúc nào cũng chỉ đóng hờ thôi, và anh để thư vào ngăn kéo.

Liệu cúi đầu chào tôi, bước từng bước chậm chậm trên cầu thang. Thái độ nàng ung dung và thản nhiên. Cử chỉ của nàng bình tĩnh, không có dấu hiệu nào của một hoảng hốt mất tự chủ. Tôi nhìn theo Liệu, lòng cũng thấy ái ngại thầm. Ít nhất Liệu cũng chờ tôi ba ngày nữa. Ít nhất trong ba ngày nữa, cũng chưa có chuyện xảy ra. Đó là ý nghĩ cuối cùng của tôi lần đó. Liệu đến, tôi không thể ngờ là lần cuối cùng Liệu đến căn gác trống trải của tôi ở vùng ngoại ô Thị Nghè này. Không, mọi chuyện không tốt đẹp. Sự bình tĩnh của Liệu cũng chỉ

là bề ngoài. Liệu đã dùng sự bình tĩnh ghê gớm đánh lừa được tôi, đánh lừa được tất cả mọi người. Sự thật, nhưng đã quyết định rồi. Nàng tìm xong cho nàng một sự lựa chọn. Một lựa chọn cô đơn, âm thầm cuối cùng.

o O o

Ba ngày sau. Trong khoảng thời gian ba ngày này, tôi để trọn một ngày dành cho việc riêng của Liệu. Có cố gắng cũng có kết quả. Tôi đã tìm được một đầu mối khác. Do một người khác giới thiệu cho. Kẻ làm nghề phá thai lần như là một mục đàn bà. Mục tiếp tôi rất niềm nở, cho tôi giờ hẹn, và khi tôi cáo từ, còn chịu khó tiễn tôi ra tận ngoài đường.

Lên xe, tôi thở phào: «Xong rồi, thế là nhẹ nợ». Về nhà nghỉ ngơi một lát, chờ đến lúc chiều đã xuống, nắng đã nhạt, tôi ung dung mặc quần áo ra khỏi nhà. Tôi muốn đi tản bộ một lát. Nắng đã nhạt nhưng còn sớm. Tôi dư thừa thời giờ. Thói quen và sở thích của tôi là

đến nhà ai cũng đến vào lúc chiều tối. Khi bóng tối phủ xuống, những ánh đèn sáng lên, theo tôi lúc đó là thời khắc lý tưởng cho một cuộc gặp gỡ, nhất là gặp gỡ với người mình yêu. Ban ngày nó thế nào ấy. Ánh nắng ban ngày trần truồng và lộ liễu, thiếu vắng hẳn những khoảng tối làm nên sự thân mật và bầu không khí ấm cúng cần thiết. Buổi tối xuống, làm nở những bông hoa tâm hồn không thể nở trong nắng và bụi ban ngày. Nhất là ngày của Sài Gòn. Cái nắng làm cho cho choáng váng, mệt mỏi. Cái nắng đốt lửa. Cái nắng chín nẫu. Cái nắng làm rã rời da thịt, bại hoại tâm linh. Ngày của Sài Gòn là của mồ hôi thả giọt, của những giấc ngủ đồng thiếp. Buổi tối đến, đem lại một cái gì cởi mở, một cái gì thơ thái dịu dàng. Tôi thích chọn lựa và đợi chờ buổi tối cho những cuộc thăm viếng là vì thế.

Tôi ngồi nói chuyện với Hằng ở phòng khách được chừng năm phút thì có tiếng chân người đi xuống cầu thang. Tiếng chân người

đi xuống cầu thang làm tôi giật mình. Chắc là tôi phải tỏ lộ trên nét mặt một sự ngạc nhiên ghê gớm. Vì Hằng đã ngạc nhiên hỏi:

– Anh làm sao thế?

Tôi vội vàng nói:

– Không. Sao đâu?

Tôi gượng cười nhưng trong đầu đã hiện lên một câu hỏi. Tôi vừa từ trên lầu xuống. Không thấy bóng ai ở trên đó. Hành lang vắng ngắt. Các cửa buồng đều đóng kín. Tôi định ninh là lúc vào buồng Liệu, viết mấy dòng cho Liệu trên lầu, trừ tôi ra, không có ai. Bây giờ lại có tiếng chân từ cầu thang xuống. Như vậy là trên lầu còn có một người khác nữa mà tôi không biết. Nguy hiểm thực. Nếu kẻ đó nhìn thấy tôi vào buồng Liệu, hẳn là y sẽ thấy tôi lạ lùng và khó hiểu lắm. Tôi không còn đủ thời giờ để suy nghĩ nữa. Người vừa từ cầu thang xuống đã xuống hết cầu thang và đẩy cửa đi ra. Người đó là Vân.

Nét mặt Vân vẫn là nét mặt hàng ngày. Bình thản. Chìm lắng. Thấy tôi, Vân cúi đầu chào. Nàng đến ngồi bên cạnh Hằng. Tôi nhìn Vân chợt nhớ ra cái cảm tưởng của mình, hồi ở trên lầu, về một tiếng chân rón rén lại gần, đến khi tôi lắng tai nghe, tiếng động nhỏ ấy liền mất đi. Vân đưa mắt nhìn tôi. Nàng hỏi:

– Anh vừa lại chứ?

Hằng trả lời hộ tôi:

– Anh Long vừa vào được chừng năm phút thì chị xuống.

Vân mỉm cười:

– Thế à! Tôi lại nghĩ anh Long đã đến lâu hơn, lâu hơn là năm phút.

Tôi lạnh người vì câu nói này. Có phải đích thực là Vân đã nhìn thấy tôi lên cầu thang, vào buồng Liệu, viết thư cho Liệu, và đi trở xuống. Tôi hoài nghi vô cùng. Nghĩ là không phải. Nghĩ là rất có thể là có. Phải tìm hiểu sự thật. Đó là một cần thiết. Tôi nghĩ đến mẫu giấy nằm

638 | Mai Thảo

trong ngăn kéo bàn phấn của Liệu, và sự nguy hiểm, sự phiền phức nếu lá thư ấy không đến tay Liệu mà lại lọt vào tay một người khác ở nhà này. Lọt vào tay ai cũng là một nguy hiểm, một nguy hiểm không thể đo lường được. Kể bắt được lá thư, nghĩ về tôi như thế nào, tôi cũng đành lặng im với mọi hiểu lầm và ngộ nhận. Nhưng còn Liệu, còn sự bí mật của Liệu bị phát giác? Đó là điều làm cho tôi lo lắng nhất. Tôi không tìm cách nào hơn, là cố gắng tìm hiểu ngay sự thực thế nào. Nhìn thẳng vào mặt Vân, tôi hỏi:

– Tại sao chị lại nghĩ tôi đến lâu hơn là tôi vừa đến.

Câu hỏi của tôi thật vô lý. Vân坦然 nhiên như không.

– Tôi hỏi đùa anh đấy.

Sau đó, chúng tôi nói sang những chuyện khác. Góp tiếng vào câu chuyện mọi người, nhưng tôi vẫn chẳng thấy yên tâm chút nào, và vẫn âm thầm theo dõi Vân trong từng cử

chỉ. Nhưng hoài nghi ở tôi, cuối cùng vẫn là loài nghi. Một là Vân không biết gì. Hai là nàng quá ư kín đáo, đóng kịch thật giỏi, không còn cho tôi tìm hiểu được được gì thêm nữa.

Lá thư ngỏ không dán kín vì không có phong bì vẫn làm tôi thắc mắc. Nhiều lần, tôi định trở lên lầu trên, mở cửa buồng vào xem lá thư có còn để nguyên chỗ cũ. Nhưng tôi không tìm được cách lên lầu, lại luôn luôn giữ gìn ý tứ, tôi chưa đi đến chỗ tự nhiên thân mật để có thể đi lại trong nhà tự do như tất cả mọi người.

Câu chuyện với ánh sáng – thứ ánh sáng hoàn toàn không có một thoáng bóng tối thân mật len vào – dần dần trở nên nhạt nhẽo và gượng ép. Những câu nói rời rạc rơi tỏm vào một im lặng từng phút, từng phút thêm nặng nề. Tất cả mọi người hình như cùng cố gắng làm cho bầu không khí trở lại hhứng và tự nhiên. Nhưng mọi cố gắng đều thất bại.

Tôi nhận thấy chỉ có Vân là ung dung, như không hề mảy may nhận thấy không khí nặng

nề đang bao vây dần dần và đang dần dần đè nặng xuống chúng tôi.

Bà Ký Thịnh hỏi tôi hiện đang làm gì. Tôi lấy giọng đùa cợt, nhưng đùa cợt mà là sự thật:

– Thừa cụ, cháu đang thất nghiệp.

Bà Ký Thịnh cười khẩy không nói nữa. Người già không quen với ngôn ngữ đùa cợt ấy. Hằng cau mặt nhìn tôi, ra ý muốn nói: «Sao anh cứ nói đùa cả với mẹ em?» Tôi nhún vai, nhìn lại ra ý muốn nói: «Nên đùa, để phá tan bầu không khí đột ngột trở nên nghiêm trọng này.»

Vân thờ ơ như không theo dõi câu chuyện. Nàng cúi xuống chăm chú xem một tờ báo, không ngừng lên. Vân hỏi, không chỉ định rõ ràng, nhưng đúng là hỏi tôi:

– Như thế tức là rối lắm.

– Đúng như thế. Thừa rất nhiều thì giờ. Ngày nào cũng vậy. Ngày nào cũng thừa rất nhiều thời giờ. Tôi nói.

– Anh thử nghĩ lại xem?

Vân nói, nhưng mắt vẫn không rời tờ báo cầm ngay ngắn trên tay.

Vân lại đang định nói một câu gì đầy ý nghĩa thăm kín đây, tôi tự nhủ thầm. Người đàn bà này bề ngoài thì hồn nhiên, hiền lành, nhưng bên trong cũng ghê gớm lắm đấy. Đó là ý nghĩ mới của tôi về Vân, và điều làm tôi ngạc nhiên, là không hiểu tại sao bây giờ tôi mới khám phá thấy sự thật này ở Vân. Cái không ai ngờ tới mới là cái nguy hiểm và đáng ngại nhất. Vân là sự nguy hiểm đáng ngại nhất. Vân là sự nguy hiểm không ngờ tới ấy. Tôi nghĩ đến một con thú có những cái vuốt cực kì nhọn sắc, nhưng ta không nhìn thấy, bởi đã bị đánh lừa bởi lớp nhung mềm mại bọc ngoài.

Tôi hỏi lại Vân, thận trọng và giữ miếng:

– Nghĩ lại?

– Phải.

– Nghĩ lại về điểm gì?

642 | Mai Thảo

– Về lời anh vừa nói.

– Tôi vừa nói gì?

– Nói là anh nhàn rồi lắm. Tôi nghĩ khác. Anh đang bận. Bận ghê gớm.

– Bận. Trên phương diện nào?

– Bận tâm. Trong đầu óc. Những bận tâm không nói ra được. Cho nên những bận tâm ấy đã trở thành những khổ tâm.

Hằng nhíu mày theo dõi câu chuyện. Rõ ràng là nàng không hiểu chúng tôi vừa trao đổi những câu nói úp úp hờ hờ cho một dụng ý gì. Hằng cười:

– Thế mà em không biết đấy.

Vân nói một câu làm tôi bàng hoàng:

– Hằng không nên biết thì tốt hơn.

Những câu nói lững lơ, chứa đầy ý nghĩa xa gần bóng gió của Vân đưa tôi đến ý nghĩ này là sự kéo dài câu chuyện dễ dàng đưa tới một

nổ bùng nguy hiểm. Mắt tôi luôn luôn hướng ra phía cổng sắt. Sự vắng mặt khác thường của Liệu thoát đầu làm tôi nóng ruột, sau cùng làm tôi bực mình. Toàn thân tôi bứt rứt. Đầu óc bồn chồn như lửa đốt. Lá thư trong ngăn kéo bàn phấn không biết còn nằm ở chỗ cũ hay đã lọt vào tay Vân, hoặc tay một người nào trong căn nhà này, đó là điều tôi vẫn không hết băn khoăn.

Đồng hồ trên tường điểm tám tiếng đồng dục.

Hằng lắng nghe tiếng chuông đồng hồ, đưa mắt nhìn tôi như thăm dò. Cái nhìn của nàng muốn nói: «Anh làm gì mà nét mặt đăm chiêu khó chịu thế? Anh không muốn ngồi ở đây phải không? Anh muốn ra khỏi nhà này?» Hằng nhìn tôi, rồi nàng mỉm cười. Nụ cười như có ý muốn nói: «Em sẽ làm cho anh hài lòng.»

Tôi thấy Hằng đứng lên. Nàng hỏi Vân:

– Chị làm gì tối nay?

Vân ngược mắt cười:

– Cô này hỏi đến hay. Đang ngồi đây. Đang ở nhà chứ còn làm gì nữa?

– Chị đi ciné không?

– Chịu thôi. Đi ban ngày thì được. Đi buổi tối buồn ngủ thấy mồ.

Chừng như Hàng chỉ hỏi Vân chiếu lệ và đã biết trước là Vân từ chối. Quay sang tôi, Hàng hỏi:

– Anh Long, hôm nay có phim nào hay không?

Tôi cũng chưa hiểu ý định của Hằng, nhưng cũng nói cho nàng biết tên của một phim hay đang chiếu.

– Đưa Hằng đi coi nhé. Chịu không?

Câu hỏi của Hằng là thừa. Tôi chỉ mong ước, chỉ đợi chờ Hằng nói với tôi những câu như thế. Hàng vừa đi vào phía cầu thang, tôi đã đi theo ngay. Không có cơ hội nào tốt hơn

để lên gác một cách tự nhiên, không làm cho mọi người nghi ngờ. Nhưng tôi đi theo Hằng, Vân cùng đứng lên đi theo. Suốt thời gian ở trên lầu chọn cho Hằng mặc áo và chải đầu, Vân không rời tôi nửa bước. Thành ra, định sang buồng Liệu để lấy lại lá thư, xem lá thư có còn y nguyên chỗ cũ, nhưng cứ loay hoay không sao thực hiện được việc này.

Đành lại đi xuống với Hằng.

Đi những bước đầu tiên bên cạnh Hằng trên hè đường Nguyễn Du thấp thoáng bóng lá, trong bầu không khí mát đằm của buổi tối vừa lên, tôi quên được nhiều điều, ném trả được về sau lưng mọi chuyện phiền hà làm bận rộn tâm trí.

Tôi sống tận cùng với sự hiện hữu xinh đẹp đang ở gần tôi, di chuyển bên cạnh tôi, trong di chuyển thật dịu dàng, và thật thanh thoát.

Còn sớm. Chưa đến giờ chiếu phim. Tôi đề

646 | Mai Thảo

nghe với Hằng chúng tôi đi bộ một lát. Đề nghị này được Hằng mỉm cười chấp thuận. Gió đêm bay là là trên mặt đường. Những hơi nóng cuối cùng của một ngày đã tan biến. Không khí trong vắt khiến tôi liên tưởng đến sự mát rượi của một dòng suối. Gió đập nhẹ tà áo lụa của Hằng bay múa như một cánh bướm. Hằng ngừng đầu nhìn lên trời, nàng nói với tôi, mà như nói cả với những vì sao lấp lánh trên vòm trời hiện ra, thăm thẳm và bát ngát giữa những lùm cây.

– Đêm đẹp lạ thường. Anh thấy không?

Tôi thấy. Đêm đẹp lạ thường. Đêm thơm như hoa. Đêm quý như ngọc.

Đêm bắt đầu bằng sự có mặt của Hằng như một vòm trời sao đang óng ánh hiện lên, mà Hằng là vì sao dẫn đường thứ nhất.

Tôi không biết chúng tôi đã đi qua những con đường nào, vượt qua những ngã tư nào, chung quanh tôi, thành phố ra sao khi đã lặn mặt trời, trước mặt sau lưng tôi có những gì

đang xảy ra. Người ta không biết gì hơn về những thực tế ngoài đời, khi người ta đã nằm lệt trong sự mơ hồ huyền ảo của một giấc mộng. Tôi thấy tôi trẻ lại. Trong thân thể lại luân lưu một dòng máu thanh xuân. Trong lồng ngực lại đập mau một trái tim mang màu hồng sáng láng của những tuổi vàng đầu đời lộng lẫy.

Nơi tôi dừng lại và đưa Hàng vào là một quán ăn lộ thiên ngoài bến Bạch Đằng. Khoảng lộ thiên lồng lộng gió thổi này nằm kế bên mặt nước sóng sánh của dòng sông lớn chảy qua. Khách thưa thớt. Những người bồi bàn đi lại thoải mái giữa những khoảng trống. Chúng tôi chọn được một cái bàn kê sát bờ nước.

Sóng của dòng sông giữa bờ nước dâng đập nhẹ vào những kẽ đá như một vỗ về dịu dàng và liên tục. Nhìn sang bờ sông bên kia, những điểm lửa thấp thoáng và những bóng người li ti di chuyển. Gió đêm lùa đầy trong mái tóc Hằng. Những sợi tóc mềm mại lòa xòa trên đài trang tạo cho khuôn mặt Hằng một

648 | Mai Thảo

vẻ đẹp mới rất đầm thắm. Trời đầy sao trên đầu chúng tôi. Không gian bao la. Và chung quanh chúng tôi là thành phố này với những con đường, những bóng cây và những chiều ánh sáng và những vùng bóng tối của nó. Tôi lặng người đi, tận hưởng một cảm giác hạnh phúc toàn vẹn.

Người bồi bàn mang đồ uống lại, rồi bỏ đi, trả lại cho chúng tôi, sự đối diện riêng tây thân mật. Nhìn ly nước ngọt trước mặt tôi, Hằng mỉm cười:

- Anh không uống rượu?
- Riêng tối nay và lúc này thì không.
- Tại sao?

– Rượu với tôi là để làm đầy một cái gì có thể là sự phiền muộn. Phút này tôi có thể kiểm điểm, tự thấy không có một phiền muộn nào phải lấp hết!

– Anh Tường uống rượu liên miên. Ngày cũng như đêm, lúc nào cũng như có một ly

rượu trên tay. Như thế là anh ấy có nhiều sự phiền muộn phải lấp đầy sao?

– Có thể. Và có thể có nhiều điều muốn lãng quên và tìm đến sự lãng quên ấy bằng rượu. Điều phiền phức là người ta rồi say mấy cũng có lúc tỉnh. Lúc tỉnh là lúc phiền phức nhất.

Tôi nhìn Hằng, nói tiếp:

– Tôi không có điều gì muốn lãng quên hết. Trái lại. Có rất nhiều điều muốn nhớ. Nhớ mãi, không bao giờ quên.

Câu chuyện giữa hai chúng tôi từ tốn, câu nói nào cũng như mang thêm một ý nghĩa thầm kín không cần phải diễn tả bằng lời. Thật là một thú vị được nói chuyện với Hằng bằng thứ ngôn ngữ ấy, với những điều muốn nói nhất lại được thầm hiểu, không cần phải diễn tả bằng lời.

Từ quán hàng lộ thiên ngoài bến Bạch Đằng lại là một đoạn đường thần tiên và thư thái đi bên nhau. Đêm thành phố càng về khuya, càng

dàn rộng thêm êm mát. Những ánh điện đường ngó xuống chúng tôi cũng trở thành những cặp mắt nhân từ. Hai cái bóng đổ dài trên hè phố. Đi bên Hằng, tôi sống một cảm giác yên tâm lạ lùng. Như tôi không cần gì khác, không cần gì thêm, ngoài tình yêu đầy ấp trong hồn. Cuộc đời thấy nó là nhẹ. Thân thể, thấy nó lâng lâng. Niềm vui trong lòng mình thấy nó thừa sức mạnh đuổi dạt đi tất cả những phiền muộn và những lo âu một cuộc đời có thể có. Chúng tôi kể lại cho nhau nghe những kỷ niệm tuổi nhỏ. Trong một khoảnh khắc của hạnh phúc và sự sung sướng toàn vẹn và hồn nhiên nhất của một đời người.

Đến một khoảng vỉa hè rộng tràn đầy gió mát, thấp thoáng bóng lá, tôi đi sát gần Hằng hơn, và đưa tay nắm lấy tay nàng. Sự rung động ngọt ngào và thanh khiết. Những lời nói rút vào lặng im, nhường chỗ cho những ngón tay đan vào nhau, nói chuyện với nhau bằng thứ ngôn ngữ im lặng kỳ diệu của tình yêu. Thành phố chung quanh chợt như không còn ai nữa, tất cả mọi người đều đã lánh khuất thật xa,

cho thành phố này là của riêng hai đứa chúng tôi dặt tay nhau lững thững đi trên hè đường. Lần thứ nhất tôi thấu triệt được tận cùng thể nào là sự cách biệt hoàn toàn như một thế giới là cái riêng tây thân mật của những người yêu nhau với cái xa lạ chung quanh không còn hay biết nữa.

Cần gì phải nói. Không còn điều gì phải nói thành lời. Nắm lấy tay nhau. Và chỉ thế, chỉ thế thôi đã là tình yêu bao trùm lấy đời nhau, tạo thành một hiện tượng hòa nhập tận cùng chỉ có thể bằng tình yêu mà có.

Rồi là rạp chiếu bóng, nơi chúng tôi mỉm cười với nhau và đứng lại.

Bầu không khí mờ mờ với những hàng ghế, những mái đầu ẩn hiện, gây thêm sự thân mật giữa chúng tôi. Ngồi xuống ghế, vòng tay quàng nhẹ lưng Hằng. Nàng nhìn thẳng lên màn ảnh, nét mặt trầm lặng:

– Em đang nghĩ gì?

– Không. Không, em không nghĩ gì hết.

Hằng nói và đưa tay cho tôi nắm. Da thịt mềm mại, ấm áp. Mùi hương thoảng nhẹ của mái tóc. Ánh mắt đậm. Đường mũi thẳng. Cái cổ tròn, đoán thấy trắng nuốt như một búp hoa.

Chúng tôi yên lặng theo dõi những cảnh tượng diễn ra trên màn ảnh. Như thế chừng năm phút. Rồi Hằng từ từ quay sang. Nàng nói thật nhỏ: «Anh». Mái tóc nàng từ từ đặt xuống vai tôi như một gửi gắm đầy tin cẩn. Tôi ngồi yên cho nàng để yên mái tóc, sự im lặng có một cái gì thật quý báu chúng tôi không muốn làm cho kinh động. Tình yêu là một nghe ngóng, một lắng đọng chất cao dần và nặng trĩu dần bởi những ý nghĩ ngọt ngào nhất của nhau. Xuất chiếu bóng tan, lớp người ào ạt như một dòng thác lũ, kéo nhau ra khỏi rạp. Chúng tôi ngồi nán lại, đợi cho mọi người ra hết. Tay trong tay nhau, chúng tôi ngó nhau mỉm cười giữa vùng trống trải của căn buồng lớn, mọi người đã ra khỏi, chỉ còn hai chúng tôi. Rồi

đứng lên, khoan thai và lững thững đi ra. Cái hành lang ban ngày tấp nập người đi lại thành một dòng chuyển vận luân lưu không ngớt, cái hành lang ấy phút này chỉ còn là sự lặng im và lắng dịu hoàn toàn. Hai bên, những gian hàng tối đen, cửa sắt buông với những ổ khóa lớn. Tôi giữ Hằng đứng lại trước một ô kính. Bỗng chúng tôi lơ mờ hiện hình. Hai khuôn mặt gần nhau, hai khuôn mặt của một niềm hân hoan dịu dàng và toàn vẹn. Rồi nhìn nhau. Rồi ngó nhau dịu dàng, nói bằng im lặng. Bước những bước song song giữa hành lang mà chúng tôi là sự có mặt sau cùng, tôi lắng nghe tiếng chân vang vang trên nền đá hoa, tiếng chân dội lên một âm thanh mà lúc này cái chủ quan có tình yêu của tôi nghe thánh thót và du dương như nhạc điệu.

Hè phố bên ngoài đón chúng tôi trong gió mát. Đêm của những thước không khí ngọc thạch. Đêm của những vì sao lấp lánh đầy trời. Đêm mới bắt đầu. Đêm thứ nhất, đi bên nhau, thành phố với những cột điện, những hàng cây, những mái nhà của nó, như ngọc nhiên

654 | Mai Thảo

theo dõi chúng tôi, theo dõi hình bóng chúng tôi lẫn vào nhau dài trên hè phố.

Sợ Hằng mệt, tôi gọi xe. Nhưng Hằng gạt đi.

Nàng cười:

– Anh sợ đi với em sao?

Tôi ngần người:

– Tại sao lại sợ?

– Sợ những cô bạn gái của anh nhìn thấy.

Tôi chưa kịp cãi chính hay phản đối, Hằng đã nói tiếp:

– Anh nhiều bạn gái lắm phải không?

– Những quen biết tầm thường. Không đáng kể, không thể gọi như thế là bạn.

Tôi không muốn dấu diếm Hằng điều gì. Dĩ vãng tôi, con người tôi với những cái xấu, những cái tốt, những vươn cao và những thấp nặng của nó, tất cả, tôi muốn bày tỏ không có

định tâm che giấu Hằng điều gì. Tình yêu toàn vẹn và cao quý, cuối cùng là một tin tưởng, một chân thực và một phơi mở hoàn toàn không che giấu, tôi nói với Hằng như vậy. Trên con đường khuya còn là cái thế giới thái hòa phơi phơi của ban đêm, tôi kể lại cho Hằng nghe, về những khuôn mặt, những bắt gặp, những biến chuyển làm nên phần đời tôi trong dĩ vãng. Hằng chăm chú nghe, nét mặt nàng thư thái, hơi bị kích thích một chút bởi sự tò mò.

Một lúc nào đó, nàng ngắt lời tôi, giọng nàng rất nhỏ:

– Tại sao anh lại kể những chuyện ấy cho em nghe. Em không cần biết. Em không hiểu gì lắm về cuộc đời, nhưng em nghe thấy nói dĩ vãng của từng người là cái phần riêng tây của người đó mà không ai có quyền động chạm tới. Dĩ vãng của anh cũng vậy. Nó là của riêng anh.

– Nhưng chính vì Hằng không hỏi mà anh muốn nói. Để cho anh nói. Bằng em, anh muốn nhìn ngắm lại đời mình. Làm khác cái ngày

xưa. Thay đổi cái cũ nơi tâm hồn mình, làm lại cái mới, sống thế nào cho tốt đẹp và cho thành một cuộc đời đáng sống hơn. Ít nhất cũng trên phương diện tình cảm.

Tôi nói như vậy và Hằng đi bên cạnh, tôi nói như vậy với đêm khuya thơm ngát quanh mình, và con đường trải đi thẳng tắp trước mặt tôi như đang đưa tôi gặp lại con người tôi xưa trong dĩ vãng đã bỏ lại. Một con người sai lạc nhầm lẫn, không nhìn thấy mình, không thấu hiểu người. Tôi xưa là của những cuộc vui ồn ào khả ố, của cơn say, tất cả như một thứ mê tỉnh chập chờn, mà ngày tháng là một dòng chảy kéo theo tôi là một con phao, con phao đó là hình ảnh của một cuộc đời không chủ định. Bằng tình yêu, tình yêu đích thực, tôi muốn đoạn tuyệt với con người cũ. Tôi muốn Hằng gặp tôi bằng con người mới, thấy tôi từ con người mới này. Con đường về ngắn quá. Tôi muốn nó kéo dài không bao giờ chấm dứt. Đi mãi. Đi mãi bên nhau. Đi mãi bên nhau trong giấc mộng đừng bao giờ thức tỉnh. Nhưng đã tới đường Nguyễn Du rồi. Đã tới căn biệt thự

mang tấm biển có con số trùng 44. Đứng lại trước cảnh cổng sắt, tôi âu yếm đặt bàn tay lên mái tóc Hằng, khuôn mặt yêu dấu thật gần. Khuôn mặt như một đóa hoa, một vì sao.

Khuôn mặt mang hình ảnh của những âu chuối nhớ thương, không dứt, những mộng tưởng một đời, những buổi chiều tới đi vào bằng con đường mang tên của băng khuâng, những buổi sáng tôi thức dậy đã dịu dàng nghĩ tới, những buổi tình yêu vàng tươi màu nắng, những buổi chiều hạnh phúc xanh biếc màu sương, những đêm thao thức hồn tôi thơm như một nhành hoa đêm vừa nở. Khuôn mặt đẹp kiêu diễm và đắm thắm như gốc nguồn, như cửa ngõ của muôn ngàn vẻ đẹp khác. Nó trở thành một liên tưởng, một gợi ý. Nó làm cho tất cả những điều tôi hằng nghi ngờ được trở thành những tin yêu mới trong tôi.

Trên một nền đêm thăm thẳm ánh sao, trên một nền ngày chói chang màu nắng, trên rực rỡ bình minh như trên thăm lặng hoàng hôn, khuôn mặt người tôi yêu vẫn là cái vùng

hào quang không bao giờ đổi khác ấy của một đóa mặt trời. Tôi đặt đời tôi vào hướng mặt trời này. Định mệnh mình. Sự thật mình. Cái đáng nói, đáng thấy, đáng có nhất của mình. Cái mình muốn trở thành, muốn bằng những ngón tay âu yếm nâng lên. Muốn bằng trái tim đập một nhịp đập khác thường. Muốn bằng tâm hồn rung ngân một điệu đàn duy nhất. Khuôn mặt Hằng, những lúc tôi thu lấy hình ảnh nó vào đầm đầm và rung rung ánh mắt, xui tôi nghĩ được tới một giá trị toàn vẹn, một ý niệm tuyệt đối.

Khuôn mặt là tận cùng và mệnh mông của một nhớ tới. Cho nên nó cũng là một sự đánh nhòa tất cả, cho tất cả những cái chung quanh, những cái trước sau, những cái còn lại chỉ còn là lãng quên thôi. Tôi lãng quên tôi ở tất cả những phía kia, để nhớ được tận cùng mình hiện hữu ở phía này, phía có tình yêu huy hoàng chói lọi. Nắm lấy tay Hằng, tôi nhìn nàng, nhìn tòa biệt thự im lìm, cánh cửa sắt đóng kín, thước đất chúng tôi đang đứng với

nhau trong tạm biệt ngập ngừng không nỡ dứt, và tôi nói:

– Không bao giờ anh quên.

– Phút này?

– Tất cả những giây phút thần tiên như phút giây này. Em có nhận thấy như thế không? Tình yêu quả thực là một hiện tượng ngạc nhiên kỳ diệu. Một cuộc đời đáng sống và đáng nhớ nhất là một cuộc đời được ở cùng với rất nhiều những sự ngạc nhiên. Tình yêu, anh cảm thấy nó đến với với anh như một ngạc nhiên kéo dài, mãi mãi không bao giờ chấm dứt. Thật là tuyệt diệu, cái điều anh sống tận cùng với nó mà nó không ngừng làm anh ngỡ ngàng. Anh muốn khám phá, nhưng càng khám phá càng ngạc nhiên hơn.

– Em cũng cảm thấy như thế. Như anh.

Một lời nói ngắn mà đủ. Đơn giản mà tận cùng. Em cũng cảm thấy như thế. Như anh. Ai bảo tình yêu là một hiện tượng phức tạp? Tôi

nghĩ trái ngược lại. Nó là sự giản đơn nhất, ở trên mọi sự thật giản đơn nhất của cuộc đời. Chúng tôi đứng với nhau, đêm đã về khuya, trên hè đường có bóng lá thấp thoáng, có gió thổi dịu dàng, trong sự giản đơn sáng láng và trong ngần là tình yêu thư thái không xao xuyến, không ngờ vực. Con đường Nguyễn Du chạy dài trước mặt như một chào mời những gót chân bước đi khoan thai. Mọi con đường đẹp nhất của thành phố phút giây này là của chúng tôi. Của chúng tôi, những bóng lá chum đầu, những thân cây đứng thẳng, những bờ cỏ ngó nhau, những cành nghiêng, những bóng tối thì thầm, những bóng tối tình tứ, những bóng tối thân mật, những bóng tối ngưng đọng, những bóng tối ấm cúng nhất của thành phố này, đêm nay, mọi người như đã lánh mặt, đã khuất đi cho riêng hai người yêu nhau hiện hữu.

Tôi nhìn con đường và qua ý nghĩ thành phố này bây giờ là của chúng tôi, tôi nói:

– Anh không muốn trở về.

Hằng cười:

– Đi suốt đêm với nhau. Anh muốn thế sao?

Tôi gật đầu liền. Tình yêu là một con đường trên đó người ta đi, và không bao giờ ngừng bước.

– Khuya rồi. Anh về ngủ đi. Mai.

Mai. Một lời hẹn. Và ngày mai, và cái chửa tới đã đến sớm quá lời hẹn, làm đầy thêm hiện tại. Tôi nghĩ đến ngày mai, với những giây phút thần tiên của nó như đêm nay, và ý nghĩ này làm cho tôi yên tâm và sung sướng.

Tôi chia tay với Hằng trong ý nghĩ đó.

o O o

 Liệu tự tử đêm đó. Tường đi đánh bạc từ buổi tối. Không ai ngờ có chuyện xảy ra. Căn biệt thự vẫn sống trong bầu không khí êm ả thường ngày của nó. Nhưng chuyện ghê gớm nào thì cũng thường xảy ra vào lúc

bất ngờ nhất, như định mệnh gây nên giông bão thường không có một triệu chứng báo trước bao giờ.

Liệu đã tự tử. Như thế nào? Bằng cách kêu một với Hằng khi Hằng sang buồng nàng lúc đó vào khoảng chín giờ tối. Sau đó khi Hằng nói: «Vậy em để chị nằm nghỉ nhé! » và đi ra, Liệu đóng cửa lại, cánh cửa đóng ấy chỉ bị phá tung ra, tám giờ sáng ngày hôm sau, khi Tường về, gọi không thấy thừa và gọi mãi, đập mãi đến sinh nghi và hô hoán lên. Liệu uống hết một ống thuốc ngủ. Mọi người trong nhà kéo ủa vào sau khi cánh cửa bật tung thấy ống thuốc lăn lóc trên nền nhà. Được chở vào nhà thương ngay. Nhưng Liệu không được cứu thoát. Gần hết một đêm mọi người mới biết, và khoảng thời gian này đã thừa đủ cho tử thần đến đón Liệu đi, đón Liệu ra khỏi cuộc đời này, nơi hạnh phúc chỉ đến với nàng như một bóng mây, còn thì là những khổ đau nung nấu âm thầm và những dòng nước mắt. Liệu mê man cho đến khi nàng gần chết thì là sự hồi tỉnh cuối cùng trong khoảng khắc lâm chung. Tôi có mặt. Tôi

có mặt lúc đó, trong căn phòng cứu cấp của bệnh viện, khi Liệu chợt hồi tỉnh để biết rằng nàng sắp chết, nàng sắp vĩnh biệt cõi đời này. Giây phút đó của Liệu hấp hối, Liệu lâm chung là một trong những sự mà một đời tôi không bao giờ quên được.

Chi tiết về vụ tử bằng thuốc ngủ của Liệu, sau này tôi mới được biết, do nhiều người thuật lại. Tôi chỉ nhớ được như thế này:

Sau buổi tối đưa Hằng đi coi chiếu bóng, trở về nhà ngủ một giấc ngon lành, sáng hôm sau, trở dậy, tôi liền mặc quần áo, chờ Liệu tới để đưa Liệu đến địa chỉ người đàn bà nhận phá thai. Tôi thức dậy, mặc quần áo xong, hút điếu thuốc lá đầu tiên trong ngày, rồi mở cửa nhìn xuống đường, lúc ấy xem đồng hồ, kim đồng hồ chỉ đúng tám giờ sáng. Nhớ trong thứ viết để lại trong ngăn bàn phấn trên buồng ngủ của Liệu, tôi đã dặn kỹ là Liệu phải gặp tôi chậm nhất là trước chín giờ. Tôi hút đến điếu thuốc lá thứ ba và bắt đầu cảm thấy nóng ruột. Kim đồng hồ chỉ đúng chín giờ thiếu mười, mà

con đường Thị Nghè phía dưới vẫn chỉ những chiếc xe nối đuôi nhau qua lại, mà không có một chiếc nào đậu lại trước cửa nhà tôi.

Sự lo âu bắt đầu xâm chiếm ý nghĩ, khiến tôi đứng ngồi không yên nữa. Hay là Liệu không đọc lá thư, lá thư không đến tay nàng? Hay là Liệu đã đọc, nhưng phút cuối cùng, nàng thay đổi quyết định. Sự ấy có thể xảy ra được lắm. Đàn bà là một sinh vật có những đổi thay bất thường và bất ngờ nhất. Nhất là Liệu đang rối loạn, đang hoang mang.

Với những câu hỏi đặt ra mà không tìm được trả lời như vậy, tôi nghĩ tốt hơn là đến nhà Liệu xem sao. Cũng là một cái cớ để gặp lại Hằng. Nghĩ thế, tôi xuống cầu thang liền.

Mười phút sau, tôi đã đứng trước cảnh cổng sắt của căn nhà 44.

Đứng ngoài cánh cổng nhìn vào, điều thử nhất làm tôi ngạc nhiên là không nhìn thấy xe hơi của Tường trong nhà chứa xe. Biệt thự thật yên tĩnh. Nhưng là một thứ yên tĩnh khác

thường. Nhìn vào, cửa buồng khách tầng dưới và cửa sổ tầng trên hết thấy đều đóng kín.

Tôi nhận chuông, sau khi đẩy cánh cổng sắt thấy nó khóa chặt. Cũng là một điều làm tôi ngạc nhiên nữa vì thường thì cánh cổng ấy chỉ khép hờ, không khóa như thế bao giờ.

Tôi phải nhận chuông đến lần thứ hai. Từ phía tận xa trong sân sau, một khuôn mặt ló ra như một e dè đầy thận trọng. Đó là người chị hai. Tôi rất lấy làm lạ. Tuy chưa hiểu là chuyện gì nhưng linh cảm đã báo cho tôi biết là có một chuyện chẳng lành xảy ra.

Người chị hai đứng tần ngần, khiến tôi phải gờ tay vẩy. Người chị hai này biết tôi, chị ta từng chào hỏi tôi nhiều lần, tôi không thể là một người lạ mặt được.

Khi chị ra đến gần cửa, tôi gất:

– Mau lên.

Tới công chị ta cũng chưa chịu mở cửa ngay. Gật đầu chào tôi, chị ta đứng im, quay

nhìn trở vào phía sau bằng một cặp mắt sợ hãi.

– Ô hay, làm sao thế. Mở cửa ra.

Bất đắc dĩ, chị ta phải mở khóa, vừa mở cửa vừa ngập ngừng.

– Sao thế? Tôi không vào được sao?

Lúc đó, chị hai mới nói:

– Cụ bảo không được cho ai vào. Ai hỏi, bảo cả nhà đi vắng.

– Đi vắng hết thật không?

– Dạ thật.

– Cả cậu Tường, cô Hằng?

Chị hai gật đầu, nét mặt chị ta thật khó hiểu, hiện đầy vẻ bối rối. Cửa mở, tôi bước vào. Tôi vẫn không nhìn thấy một ai khác ngoài người chị hai đứng đó, như chắn lối không cho tôi bước thêm.

– Đi vắng từ hồi nào?

– Từ sáng.

– Đi đâu?

– Cháu không biết.

Tôi quắc mắt nhìn người chị hai, giận dữ:

– Có điều gì chị đang muốn giấu tôi. Nói ngay cho tôi biết, tại sao cả nhà lại đi vắng, mà đi vắng vì chuyện gì chứ? Đi đâu?

Tôi phải căn vặn nhiều lần, người chị hai mới bằng một giọng rụt rè cho tôi biết là Liệu đã được vực từ trên lầu xuống, đưa lên xe Tường, tất cả nhà cùng theo lên xe, và theo như người chị hai nghe thoáng được thì Liệu đã được đưa thẳng từ nhà đến bệnh viện. Người chị hai kể thêm là bà Ký Thịnh đã kêu khóc ầm ĩ, cả Hằng nữa, Hằng cũng khóc khi tiếp một tay vực Liệu lên xe. Qua những chi tiết này, tôi có thể đoán được Liệu đang ở trong một trạng thái hôn mê trầm trọng.

– Nhà thương nào?

– Cháu không biết. Nhưng có nghe thấy cậu Tường nói thoáng đến một tên phố ấy.

Tôi hỏi tên phố, rồi quay gót đi luôn trở ra. Tôi biết được Tường đã đưa Liệu đến bệnh viện nào rồi. Phải chờ xe ở trước cửa biệt thự đến mười phút đồng hồ này, tôi nóng ruột, tâm trí bồn chồn như có lửa đốt. Xe chạy thế nào tôi cũng thấy là chậm quá.

Dọc đường, tôi cố gắng sắp đặt lại những ý nghĩ trong đầu. Cố tìm hiểu nguyên nhân biến động nổ bùng, tuy tôi đã nghĩ tới nhưng khi nó nổ bùng ra, vẫn làm cho tôi bàng hoàng vô tả. Phản ứng của mọi người trong nhà trước hành động điên cuồng thiếu tự chủ của Liệu như thế nào? Phản ứng của Hằng, của Tường như thế nào? Tôi cố gắng suy luận nhưng không tài nào tìm hiểu được?

Xe dừng lại trước cửa bệnh viện. Tôi vội vã bước xuống. Vừa trả tiền, tôi vừa nhìn vào. Bệnh viện im lìm, không náo động như tôi tưởng. Cửa vào bệnh viện mở rộng cho nhìn thấy hành lang chạy dài bên trong. Bóng

những nữ y tá đi đi lại lại bình thản với những khay thuốc trên tay. Nhìn ngắm sự bình thản của những người áo trắng này, người ta có cảm tưởng như không bao giờ có chuyện xảy ra, bệnh viện là một vùng thư thái yên tĩnh, nơi không bao giờ có khổ đau và thảm kịch. Nhưng bề ngoài bao giờ cũng là một đánh lừa người. Cái bề ngoài của bệnh viện cũng vậy. Nó cũng đang đánh lừa tôi bằng cái bề ngoài bình thản của nó.

Tôi gặp một y tá trẻ tuổi trên thềm cửa. Hỏi ông ta, Liệu nằm ở buồng nào. Người y tá chưa hiểu, bảo tôi chờ một lát, ông ta đi vào một căn buồng nhỏ, giở một cuốn sổ ra xem. Năm phút sau, người y tá quay trở ra. Ông ta cau mặt hỏi:

– Ông là thế nào với bà Tường?

– Người nhà.

– Có bà Tường nằm ở đây. Nhưng tôi tiếc không thể cho ông gặp được. Có lệnh của bác sĩ.

Tôi tỏ ý ngạc nhiên về sự khó khăn này. Người y tá giải thích:

– Ông Tường hiện cũng có mặt ở đây. Chính ông Tường yêu cầu chúng tôi từ chối không cho bất cứ ai khác được vào chỗ bà Tường nằm. Vả lại, ông có gặp cũng không nên, nhất là giờ phút này. Bà Tường đang mê man.

Tôi hỏi thăm xem Liệu có hồi tỉnh được lúc nào không, kể từ khi nàng được đưa vào bệnh viện. Người y tá lắc đầu. Gần một đêm, người nhà mới hay biết. Như thế là chậm quá. Tôi hỏi một câu, và cảm thấy tất cả sự quan trọng của câu hỏi:

- Ông nghĩ bà Tường có qua khỏi được?
- Điều này tôi không thể trả lời.
- Tôi muốn được gặp ông Tường. Nhờ ông nói giùm là tôi hiện có mặt ở đây.
- Được, tôi sẽ đi kiếm ông ta.

Người y tá bỏ đi. Tôi ngồi xuống một cái

ghế, nhìn theo cái bóng dáng nhanh nhẹn của người y tá đi về cuối hành lang bệnh viện. Tự nhiên, tôi cảm thấy mỗi một lạ thường. Ôn lại những chuyện đã xảy ra, từ việc Liệu nhờ tôi, đến lá thư tôi viết cho liệu, đến hành động điên cuồng của nàng, tôi tự hỏi tôi có trách nhiệm gì trong vụ này? Câu trả lời là không. Nghĩ thế, tôi cảm thấy yên tâm được một chút. Người y tá khuất bóng ở cuối hành lang rồi, và với tôi, lại là những phút đợi chờ bồn chồn không tả được. Tôi tính nhắm trong bụng, người y tá dềnh dàng làm cũng chỉ mất chừng năm phút để gặp Tường báo cho Tường biết tôi đợi chờ ở ngoài này. Năm phút đã trôi qua. Rồi mười phút. Vẫn không thấy ai ra nhìn tôi. Hằng, Tường, Vân đều không thấy ai hết. Tại sao lại như thế được. Tại sao lại có sự lạ lùng gần như biểu tỏ thái độ thù nghịch như vậy được? Câu hỏi đặt ra làm cho tôi đã bồn chồn càng thêm bứt rứt khó chịu trong người.

Bỗng một người từ cuối hành lang đi ra. Tôi đứng vụt lên, vì đã nhận được ra cái dáng

đi khổ hạnh của Tường. Tôi chạy ra cửa buồng đợi đứng chờ, định ninh thế nào Tường nhìn thấy tôi cũng phải chạy đến. Tường có nhìn thấy tôi thật. Những cái nhìn đó không còn mấy may dấu vết và bằng một cái nhìn của một người bạn đối với một người bạn. Thấy tôi, Tường đứng lại. Nét mặt Tường vừa lạnh lùng vừa tức giận. Tôi ngạc nhiên hết sức. Tại sao lại như thế? Phác một nụ cười, tôi vẫy tay cho Tường lại gần. Tường đứng im, ngập ngừng, rồi đi thẳng ra phía cửa bệnh viện.

Tôi đã toan thôi. Nhưng nghĩ đi nghĩ lại, đảng nào cũng phải tìm hiểu cho ra lẽ. Tôi không chịu được thái độ của Tường, mà tôi chỉ có thể xem là một hiểu lầm.

– Tường. Tôi vừa chạy theo vừa gọi thật lớn. Tường quay lại nhìn, nhưng chỉ ngừng lại một giây, rồi lại đi thẳng. Tôi nắm được Tường lúc y sắp mở cửa xe hơi, bước vào. Tôi gắt trước:

– Cậu không nghe thấy tôi gọi sao?

Tường nhìn tôi trừng trừng, không trả lời.
Y lại mở cửa xe.

Tôi dẫn giọng:

– Cậu làm cái trò gì mà lạ lùng thế?

Tường hất bản tay tôi ra. Chúng tôi đối diện với nhau trên hè đường, không ai nói ai một câu nào, như hai người xa lạ, hơn thế nữa, như sự đối diện căng thẳng của hai kẻ thù chợt gặp đang ở trong một thế thủ mở đầu cho một màn xung đột.

– Còn dám đến đây gặp tôi nữa?

– Cái gì? Cái gì thế? Tôi hỏi dồn.

– Đừng có đóng kịch.

Tường nhếch mép:

– Đừng có đóng kịch với những người chuyên môn đóng kịch.

– Không đóng kịch gì hết. Liệu nằm đâu?

Tôi hỏi về Liệu, bởi Liệu là người, theo tôi, dấu sao vẫn phải hỏi đến nhất. Nàng đang nguy kịch đến tính mệnh. Nàng đang sống những phút giây sống còn nhất của đời nàng. Thái độ khó hiểu của Tường đối với tôi, để sau này tôi sẽ hỏi lại cho ra lẽ.

– Không biết.

Tường mở cửa xe bước vào, không thèm nhìn tôi, để mặc tôi đứng ngẩn người trên lề đường.

Chừng như câu: «không biết» ném ra chưa đủ rõ ý nghĩa đối với Tường, y mở máy, còn nói thêm một câu thật quyết liệt:

– Tôi cảm anh không được gặp bất cứ ai trong gia đình tôi. Ở đây. Cũng như ở nhà tôi. Từ nay trở đi.

Thật chưa bao giờ trong đời, tôi lại sống những giây phút kinh ngạc đến sững sờ như vậy. Tốt hơn hết là đừng hỏi gì thêm nữa. Tường đã hoàn toàn mất hết bình tĩnh. Có tìm

hiếu, có phân trần, giảng giải cũng thế thôi. Tôi nghĩ vậy, và đứng im. Chiếc xe phóng vụt đi, tưởng như cũng giận dữ như người ngồi trong đó. Tôi vuốt tóc, châm một điếu thuốc hút, cố trấn tĩnh sau giây phút bối rối. Tường vừa cấm tôi không được gặp ai trong gia đình Tường. Như thế nghĩa là không được gặp cả Hằng? Vô lý đến thế là cùng, tôi bực tức nhủ thầm! Đâu có thể như thế được. Mặc, y muốn làm gì thì làm. Tôi phải gặp, ít nhất là Hằng.

Tôi trở lại bệnh viện. Người mà tôi thấy đứng trên thềm, lặng lẽ ngó tôi là Vân. Vân đứng đó lúc nào tôi không hay biết. Nhưng hẳn là Vân đã đứng đó nhiều phút, đã nhìn thấy tôi chạy theo Tường, nghe hết mẩu đối thoại giữa tôi và Tường trước khi Tường lên xe hăm hăm bỏ đi. Tôi hiểu được như vậy, qua cái nhìn thoáng một ánh vui thú diều cợt của Vân. Lúc này, tôi mới chợt thấy Vân không hề, không bao giờ là một người đàn bà hiền lành, mờ nhạt như tôi vẫn nghĩ về nàng. Ở Vân, có một cái gì nguy hiểm, sự nguy hiểm của một mặt nước lặng lẽ nhưng sâu thẳm, còn nguy hiểm

hơn mọi thứ bề mặt ầm ầm sóng gió. Thái độ của Vân thật ung dung. Sự ung dung của người làm chủ được mình, nắm vững được tình thế, không rối loạn trước biến cố, và thái độ này, lúc này Liệu đang ở hai bờ sống chết, làm tôi vô cùng kinh ngạc. Nhưng tôi giữ ý, không tỏ thái độ gì. Qua sự trở mặt bất thần của Tường, tôi tự thấy cần phải thận trọng. Mọi bất ngờ khác rất có thể còn xảy đến cho tôi trong buổi sáng lạ lùng này.

– Sao anh biết mà anh đến đây?

Vân hỏi tôi trước:

– Tôi vừa ở đằng nhà. Người chị hai nói cho biết. Liệu có làm sao không?

– Phải chờ đến trưa mới biết được.

– Tại sao Liệu lại đại đột thế được. Tôi không thể ngờ.

Vân nói một câu làm tôi bàng hoàng, sửng sốt.

– Mọi người không ngờ chứ anh cũng không ngờ thật sao?

Nhìn thẳng vào mặt Vân, tôi hỏi:

– Chị nói gì, thật tình tôi không hiểu.

Vân nhún vai, lưỡng lự quay trở vào. Lúc khác, tôi đã bỏ đi, dầu chưa được gặp Hằng. Bỏ đi vì bực mình, vì tự ái. Nhưng lúc này, tôi đành nhẫn nhục, cố giữ bình tĩnh, tôi không thể bỏ đi được nếu chưa biết rõ ràng về sự sống chết của Liệu ra sao? Cho nên, tuy đã khó chịu hết sức, mà tôi cũng phải vận dụng tận cùng sự kiên nhẫn của mình để ở lại, dù tôi chưa quên được lời nói của Tường: “Tôi cấm anh không được gặp bất cứ ai trong gia đình nhà tôi. Đi theo Vân, tôi phân vân chưa biết làm thế nào nói được, tôi bỏ luôn Vân, chạy vội đến trước mặt Hằng. Khuôn mặt yêu dấu, khuôn mặt từng làm đối tượng cho bao nhiêu buổi sáng nhớ nhung, cho bao nhiêu buổi chiều đợi chờ, khuôn mặt ấy thiếu náo và xanh tái đến độ làm cho tôi kinh hoảng. Hằng ngược mắt lên nhìn tôi, nét mặt hiện đầy vẻ đau đớn thất vọng.

– Hằng! Hằng!

Tôi gọi nhưng Hằng không đáp lại. Không một ánh vui mừng nào thoáng lên. Hằng đưa mắt nhìn Vân qua vai tôi, Vân vẫn đứng sau, và vẫn lặng lẽ chứng kiến mọi chi tiết xảy ra. Hằng đưa mắt nhìn Vân, rồi tránh cái nhìn của tôi. Hằng né sang một bên, bước đi.

Tôi gần như muốn phát điên lên. Đã Tường, rồi bây giờ lượt Hằng. Hằng cũng bất chợt thay đổi hẳn thái độ. Thế là thế nào? Nhưng cũng như tôi đã nghĩ về trường hợp Tường, là mọi người đang bối rối, tôi không nên để ý, rồi sau nếu cần sẽ tìm hiểu và bắt mọi người giải thích sau, tôi hỏi Hằng, câu tôi đã hỏi Vân, hỏi Tường:

– Liệu làm sao?

Hằng mím môi không đáp. Nàng đứng lại vì tôi đã gần như cản lối không cho Hằng đi tiếp:

– Mọi người như muốn loạn óc hết cả rồi.

Anh hỏi em. Liệu có làm sao không, em có nghe thấy anh hỏi không?

Có. Hằng có nghe thấy. Câu hỏi là thừa. Hằng không thể không nghe thấy, bởi vì tôi nói thật lớn, bất cứ ai có mặt trong hành lang phút này đều phải nghe thấy hết. Nhưng Hằng nghe thấy và nàng không trả lời. Hay là nàng đã trả lời tôi bằng cái nhìn của nàng. Cái nhìn ấy nói rõ rệt, không thể nhầm lẫn: «Không còn gì nữa giữa anh và tôi, anh đừng hỏi, tôi không trả lời, anh đừng hỏi vô ích.»

Hằng chớp mắt cúi xuống, chùng như không muốn kéo dài lâu hơn cái nhìn mà nàng biết tôi chịu đựng như một hình phạt. Tôi lặng người đi. Bất cứ một kẻ nào, muốn có với tôi bằng một thái độ nào tôi cũng không cần. Từ mấy tháng nay, giam cầm mình hoàn toàn trong liên hệ tình yêu, tôi hầu như đã xem nhẹ, đã coi thường mọi thứ liên hệ khác. Thế giới ngoài đời, cái chung quanh cơ hồ không còn mấy may ràng buộc đối với tôi, bởi tình yêu là một lưu đày, một cách biệt. Thái độ vô lễ của

Tường làm cho tôi bực mình hơn là tức giận. Bất quả, mất một người bạn là cùng. Nhưng thái độ của Hằng, thái độ đó đã làm cho tôi bàng hoàng đau đớn. Trời đất chung quanh như quay cuồng đảo ngược. Ngày đang sáng, chợt như mọi ánh sáng đều tắt, ngày chỉ còn là một vùng đen tối mênh mông. Tôi như kẻ bị đánh một đòn thật nặng, chết sững trong tê liệt. Kinh ngạc làm ngừng bật mọi phản ứng. Tôi muốn nói mà không sao nói được nữa. Đứng chôn chân. Hai tay buông thả. Tôi sống một tâm trạng hết sức kỳ quái, chắc lúc đó, ai nhìn tôi – Vân chẳng hạn, Vân vẫn đứng sau lưng – hẳn thấy tôi lố bịch, lố bịch một cách thảm thương. Trong đầu óc tôi, là sự chia xẻ của rất nhiều ý tình phức tạp. Vừa đau vừa giận. Vừa buồn bã vừa ngạc nhiên.

Tôi cứ đứng trơ trơ ra đó. Hằng cúi đầu xuống. Hằng đứng ở trước mặt. Và giữa chúng tôi là một im lặng thật nặng nề.

Chừng như Hằng là người trước nhất, nhận thức được rằng chúng tôi đã đứng trước mặt nhau, lâu quá.

Nàng ngẩng lên, cái nhìn thứ hai nói như thế này: “Anh tránh ra cho tôi đi. »

Như một cái máy, tôi đứng tránh sang một bên.

Hằng lặng lẽ đi vượt qua tôi, đến với Vân. Tôi quay lại nhìn. Đến trước mặt Vân, Hằng vẫn không nói một lời nào. Nhưng hình như nàng vừa trải qua một cố gắng kìm giữ phi thường. Và cố gắng này đã lấy nốt đi ở Hằng phần nghị lực cuối cùng còn lại. Gục đầu vào vai Vân, hai vai Hằng rung lên. Không nghe thấy, nhưng tôi chỉ nhìn hai bờ vai thanh thoát rung lên, cũng đoán được là Hằng đang thổn thức khóc.

Tôi nhìn Hằng khóc, nghĩ đến một kẻ vừa phạm một trọng tội, trọng tội đó thật ghê gớm, không thể nào tha thứ được, kẻ phạm trọng tội ấy chính là tôi, tôi đang đứng ngẩn ngơ, tuy tới lúc đó, tôi cũng không hiểu đã làm một chuyện xấu xa ghê gớm đến mức có thể khiến Hằng thay đổi thái độ một cách thật lạ lùng, thật tàn nhẫn như vậy.

Vân đưa mắt lạnh lùng nhìn tôi. Tay Vân quang sau lưng Hằng, vỗ nhẹ, như an ủi. Không hiểu sao, tôi thấy cái cử chỉ mền thương ấy có một cái gì thật giả dối.

Đang lúc đó, một tiếng gọi thất thanh nổi lên ở phía cuối hành lang. Liền theo tiếng gọi, một cửa buồng mở toang ra. Người vừa gọi lớn, vừa xô cửa buồng chạy ra là bà Ký Thịnh.

Vân và Hằng cùng giật mình vì tiếng gọi thất thanh ấy. Hằng ngừng khóc. Khuôn mặt xinh đẹp còn chan hòa nước mắt.

Thật là một giây phút kinh hoàng. Bệnh viện đang ở trong một không khí lắng trầm thư thái thoát như bị nào động bởi tiếng kêu gọi thất thanh của bà Ký Thịnh vừa từ một căn buồng lặng lẽ đóng kín, xô cửa chạy ra. Một người nữ y tá chạy theo ra, giữ bà Ký Thịnh lại, ý chừng muốn ngăn cản bà không được làm ồn ào bệnh viện.

Vân đẩy Hằng ra, hỏi dồn:

– Gì thế mẹ?

Vừa hỏi, Vân vừa chạy tới chỗ bà Ký Thịnh. Hằng rào bước theo sau. Hằng vẫn tránh không nhìn tôi, xem như tôi không có mặt. Khuôn mặt bà Ký Thịnh, còn hơn cả khuôn mặt Vân và Hằng ở sự biểu lộ một hoảng hốt cùng cực. Đôi mắt bà mở lớn. Da mặt cắt không còn hột máu. Tay chân bà run bần. Vành khăn xô lệch làm xổ tung mái tóc bạc, trông thật thảm thương. Tôi cứ nhìn độc cái nét mặt kinh hoàng của bà lão già, chưa cần thấy rõ sự thật trong căn buồng vừa mở toang cánh cửa, cũng đã đoán được phần nào sự thật. Người y tá ban này đã nói đúng, không che giấu về tình trạng đích thực của Liệu.

Tôi không thể giữ ý và cũng không chần chừ được nữa. Tôi phải nhìn thấy sự thực, tôi phải gặp Liệu phút này, sự đó là một quan trọng, một cần thiết vô cùng đối với tôi. Mà mọi người rối loạn chạy đến với bà Ký Thịnh cũng hầu như không còn quan tâm đến sự có mặt của tôi nữa. Tôi lẳng lẳng đi theo Vân và Hằng.

Cửa buồng bị nhiều thân người và nhiều mái đầu lổ nhổ che lấp, chỉ cho tôi nhìn thấy được một vài khoảng nhỏ hẹp, đứt quãng ở bên trong. Một góc giường với một chiếc mền trắng toát, bông rũ. Hai ống chân Liễu duỗi dài, nổi hình dưới tấm mền đó. Tôi không nhìn thấy khuôn mặt Liễu. Khuôn mặt ấy bị che lấp bởi bờ vai một bác sĩ cúi xuống. Người nữ y tá ngăn lại, muốn ngăn lại tất cả cái đám người ồn ào không cho tràn vào buồng. Nhưng người nữ y tá không ngăn được ai hết, kể cả tôi. Tiếng bà Ký Thịnh, chừng đã muốn tan trong nước mắt:

– Tường đâu?

Hằng nhìn quanh:

– Con không biết. Anh ấy vừa ở đây.

Vân biết Tường đã bỏ đi, chính Vân đã nhìn thấy, nhưng Vân nín thinh không trả lời. Thêm một chi tiết về sự im lặng khó hiểu của Vân làm tôi ngạc nhiên. Chúng tôi đi theo bà Ký Thịnh vào, đứng ở đầu giường. Tôi lặng

lẽ đứng lùi lại phía sau một chút, ở một góc buồng, như vậy để không không ai chú ý đến sự có mặt của mình, và như vậy, vừa dễ cho tôi có thể quan sát được tất cả mọi diễn biến đang xảy ra, những diễn biến ấy tôi không muốn bỏ sót một chi tiết nhỏ nhất nào, bởi vì tôi đang muốn, bằng những chi tiết ấy, tìm hiểu một sự thật. Bầu không khí trong căn phòng bệnh căng thẳng và ngột ngạt. Tai tôi nghe thoảng thấy, tuy thoảng qua, nhưng khá rõ rệt, tiếng còi xe của một chiếc xe hơi chạy qua ngoài đường phố. Tiếng còi xe như vọng lại từ một thế giới nào, hoàn toàn xa lạ, hoàn toàn cách biệt với cái thế giới kỳ lạ này, đã phảng phất cái bóng dáng ghê gớm của tử thần.

Phải, tử thần đã tới, tử thần đã có mặt, tử thần đã sẵn sàng. Với tấm áo đen huyết lạnh mênh mông, với lưỡi hái vô hình trong bàn tay lông lá, tử thần đứng đó, lẫn trong chúng tôi, đợi chờ cái phút đưa một đời người về bên kia thế giới. Phải, đúng như vậy. Tôi đang nhìn thấy như vậy. Tôi đang nhìn thấy sự lâm chung. Tôi đang chứng kiến những giờ phút

cuối cùng của một người hấp hối. Kiếng chân nhìn qua vai Vân và Hằng, tôi theo dõi phản ứng của người đang theo dõi nhất lúc này là vị bác sĩ đang cúi xuống gần Liệu. Một im lặng chứa đầy nghiêm trọng thoát dần ra. Bấy nhiêu cặp mắt cùng đổ dồn vào vị bác sĩ vẫn đang cúi xuống. Như thế không biết bao lâu. Một phút dài như một thế kỷ đợi chờ. Rồi vị bác sĩ từ từ ngẩng đầu lên. Trái tim tôi thoát cũng đập thật mạnh trong lồng ngực. Rồi trái tim đập liên hồi như ngừng hẳn lại, lạnh buốt. Vị bác sĩ vừa phác một cử chỉ ghê gớm. Một cử chỉ tuyệt vọng. Ông ta nhìn mọi người và buồn bã lắc đầu.

Người thầy thuốc đứng thẳng người lên, để lộ một khoảng trống. Lúc này tôi mới nhìn thấy rõ ràng, trên nền đậm, gổ trắng toát, trắng toát một cách rùng rợn, khuôn mặt của người đàn bà hấp hối. Đó là một khuôn mặt còn ghi đậm những dấu tích quằn quại đau đớn chưa lặn chìm, chưa mất đi, tuy rằng trên khuôn mặt ấy, đã có thêm một dấu tích mới, cái dấu tích đặc biệt của tử thần. Phút này,

Liệu chưa trút thoát hơi thở cuối cùng. Nhưng hình như đã có một cái gì làm cho Liệu không còn thuộc về cuộc đời này nữa. Nàng đang ra khỏi. Nàng đã ra khỏi cuộc đời rồi, cũng không chừng. Sự bỏ đi ấy có là một luyến tiếc? Tôi cố tìm hiểu nhưng không trả lời được. Cuộc đời này, thực ra, không đem lại cho Liệu được gì ngoài khoảng thời gian hạnh phúc ngắn ngủi như một ảo tưởng. Ảo tưởng đó đã không trở thành một an ủi, một vỗ về, trái lại, nó chỉ khơi đào cho thêm sâu rộng hơn tâm sự đau buồn sau này, khi hạnh phúc mong manh và ngắn ngủi ấy đã thoát về dĩ vãng. Liệu bàng hoàng chột tỉnh để thấy mình ở giữa lạnh lùng và cô đơn. Những đêm không ngủ. Những chiều đợi chờ. Một thái độ âm thầm thu mình vào một tự ái bị tổn thương khi thấy mình bị lãng quên và hắt hủi. Sự uất ức. Những hờn tủi chứa dấu. Những u uất nhận chìm.

Rồi là cái thái độ nổi loạn như một hành động điên cuồng tuyệt vọng. Hành động đó, tôi suy nghĩ, chưa hẳn chỉ là biểu tỏ một hư hỏng, một trái chứng tâm thường. Nó là một

hành động tuyệt vọng. Nó là một hành động tự hủy hoại. Một thứ tự thực hiện khốc liệt và cùng đường. Tất cả những gió bão, những quần quai ấy bây giờ chỉ còn là những dấu tích. Liệu nằm ngửa, tay chân duỗi thẳng song song thân hình nàng như nhỏ bé hơn so với vóc dáng ngày thường. Mọi người đổ dồn cái nhìn xuống cái khối duỗi dài bất động, như cùng bị huyền hoặc bởi cái cảnh tượng kỳ lạ, cái cảnh tượng kỳ lạ họ chưa từng nhìn thấy lần nào. Tôi, tương đối bình tĩnh hơn, tôi không có một liên hệ đáng kể nào với Liệu, tôi trước sau chỉ là một người còn đứng thật xa ngoài gia đình, thăm kịch và đời sống của Liệu, vậy mà tôi cùng thấy cực kỳ xúc động.

Bỗng cái khối bất động ấy bắt đầu động đây. Một thoáng nhích của chân dưới làn vải mỏng. Một cánh tay từ từ co lên, thật chậm, thật khó khăn, như một dò thăm, như một cố gắng. Mọi người nín thở, theo dõi. Vị bác sĩ cầm lấy tay Liệu, nét mặt ông biểu lộ một ngậm ngùi thương xót không cùng.

Trong im lặng hoàn toàn, chợt một tiếng thở dài náo nức nổi lên, một tiếng thở dài. như vọng đến từ một nơi chốn nào xa xôi vô tận, từ một đáy luân hồi, từ một miền địa ngục. Từ thăm thẳm dưới đất vọng lên. Từ vọi vọi trời cao rớt xuống.

Ở Liệu, tiếng xót thương cho đời vừa dứt, thì cửa phòng xịch mở. Một người bước vào. Người bước vào là Tường. Tôi vẫn không đoán được Tường đi đâu trở về đột ngột và khó hiểu như thế. Có lẽ thần kinh căng thẳng, đầu óc bùng bùng đã đẩy Tường đến một trạng thái dồn nén muốn nổ tung không chịu đựng được nữa. Và Tường đã bỏ đi một lát. Để trấn tĩnh lại tinh thần.

Tường bước vào, quài tay về sau lưng, khép cánh cửa lại. Tường không nghe thấy tiếng thở dài của Liệu, nhưng Tường nhìn ngay thấy tôi. Tôi không cho Tường nhìn thấy. Định né tránh. Nhưng không kịp.

Sự tức giận làm cho mặt Tường tái ngắt đi như một tàu lá. Không nói không rằng, Tường

sấn sổ bước đến trước mặt tôi. Tôi không biết xử trí thế nào đành đứng im.

– Ai cho phép anh vào đây?

Tôi lấy giọng dịu dàng, ôn tồn, chỉ tay về phía chỗ Liệu nằm:

– Cậu đừng làm ồn.

– Tôi...

Tôi ngăn lại:

– Hãy đến với Liệu. Liệu đang hấp hối.

Tường xem chừng như không còn tin một câu nói nào của tôi là sự thật nữa, tất cả những lời nói của tôi đều làm cho Tường hoài nghi.

– Ra ngay. Tường hét lên.

Tiếng hét lớn làm mọi người quay lại. Tôi đứng im, không nhìn Tường, cũng không thêm để tâm nữa đến sự tức giận vô lý của Tường. Điều tôi muốn thấy, muốn biết, trước sau vẫn chiếm giữ trọn vẹn mọi ý nghĩ tôi, vẫn là sự dịu dàng xinh đẹp đó ở người thiếu nữ cùng

quay lại với mọi người, và đang nhìn tôi bằng một cái nhìn cực kỳ buồn bã. Cái nhìn ấy làm cho tôi run sợ. Nó là một trách móc thầm kín, rất lặng lẽ, nhưng chạm vào trái tim tôi, nhói buốt, choáng váng, như một vết thương. Ở cái nhìn ấy, tôi thấy tôi có tội. Tôi đáng trách, tội ấy ghê gớm, không thể nào tha thứ được. Hằng không lên tiếng, không lên tiếng, không đòi tôi giải thích, nàng chỉ nhìn tôi như thế, cái nhìn làm cho tôi khổ sở vô chừng. Tôi yên lặng, tê tái và đau đớn chịu đựng cái nhìn ấy. Cảnh tượng lạ lùng đang diễn ra trong căn phòng bệnh viện chợt như nhòa đi, tiếng hét của Tường vang động bên tai chợt như một âm thanh mơ hồ vọng lại từ một nơi nào xa lắm, và với tôi, chỉ còn cái nhìn của Hằng, đôi mắt ấy sâu như vực thẳm tôi đang ngã xuống, ngã xuống, chung quanh tôi không còn gì nữa, chung quanh tôi chỉ còn là tối đen.

Thấy tôi đứng im, Tường lại hiểu lầm sự bất động của tôi như một thái độ thách thức bướng bỉnh. Sự hiểu lầm đó là một giọt nước tràn bờ của Tường.

Y không chịu được nữa. Tôi nghe thoáng thấy một tiếng kêu kinh ngạc của ai đó, của Vân hay của bà Ký Thịnh không rõ, rồi là một trái đấm thật mạnh của Tường đánh vào mặt tôi. Tường ra tay với tất cả sự tức giận cực độ, nhưng trái đấm của kẻ đã bị men rượu tàn phá ấy có ăn thua gì, nó không thể làm tôi đau một phần trong mười phần niềm đau gây nên nơi trái tim tôi bởi cái nhìn buồn bã và thất vọng của Hằng. Tôi đứng im không né tránh. Tường có đánh nữa cũng vậy thôi. Tôi cũng sẽ đứng im không né tránh. Tay chân lạnh buốt đầu óc bàng hoàng, toàn thân tôi hầu như đã tê liệt không còn một chút phản ứng nào. Nhưng Hằng, thì nàng đã phản ứng. Tường làm dữ với tôi, khiến Hằng kêu lên:

– Anh Tường! Anh Long!

Ý Hằng là muốn ngăn chúng tôi. Nhưng nàng không làm gì được hơn là kêu lên, là gọi tên tôi, tên Tường như vậy. Phút giây này thật hỗn loạn. Mọi người đã quên hẳn đi một người

đàn bà đã uống hết một ống thuốc ngủ, đang nằm kia, đang hấp hối.

Một tiếng vật mình thật mạnh ở phía đó, phía Liệu nằm, kéo mọi người trở lại với nhận thức rằng có một người còn ở trong căn phòng ồn ào hỗn loạn, người đàn bà đó đang vật lộn với tử thần.

Tất cả mọi tia mắt lại tập trung xuống cái thân hình nằm dài trên nền vải trắng. Không hiểu vì lý do nào, Liệu đang thêm thiếp chột tỉnh táo hẳn lại. Hiện tượng của tử thần có mặt. Ngọn đèn lung linh sắp tắt, cháy bùng lên, cháy bùng lên một lần cuối cùng. Nửa thân trên của Liệu rướn lên, như Liệu đang làm một cố gắng phi thường để ngồi dậy. Vị bác sĩ cúi xuống. Ông ta vòng tay về phía sau lưng Liệu. Tôi nghe thấy ông ta cúi sát gần tai Liệu, hỏi rành rọt từng tiếng một, cho Liệu nghe thấy:

– Bà muốn ngồi lên không?

Mái tóc Liệu xõa xuống hai bên gò má, mắt nàng mở thật lớn, lông mày nhú lại, như nàng

nàng mở thật lớn, lông mày nhú lại, như nàng đang muốn nhìn thật rõ, phải nhìn thấy thật rõ. Nàng đã nghe thấy câu hỏi của người thầy thuốc. Liệu gặt đầu. Vị bác sĩ, bằng một cử chỉ thật nương nhẹ từ từ nâng lưng cho Liệu ngồi lên. Im lặng phút này hoàn toàn, một con ruồi bay cũng có thể nghe thấy. Vị bác sĩ lại hỏi:

– Bà muốn gì?

Liệu không trả lời, nhưng tròng mắt nàng bắt đầu chuyển đi, khởi sự cho một kiếm tìm kỳ lạ. Sau này, như bây giờ, không bao giờ tôi quên được cái cảnh tượng ấy, những người còn sống đứng vây quanh chiếc giường sắt trên đó là một người hấp hối sắp từ giã cõi đời. Không quên được. Cảnh tượng in hằn trong tâm trí tôi không mờ phai theo thời gian. Nhưng cái chi tiết, cái hình ảnh mà tôi nhớ nhất, tôi nhớ lại như một rừng mình, tôi nhớ lại như một lạnh người, là cái nhìn kiếm tìm của Liệu sau câu hỏi của người thầy thuốc. Hình như, với Liệu, đó là một cần thiết, một sống còn. Hình như nàng không nhìn, không tìm kiếm, nàng

chưa thể bỏ đi. Nàng chưa thể nhắm mắt, nàng không thể đành tâm, nàng không thể về trời. Những giây phút của Liệu, giây phút cuối cùng treo căng trên cái nhìn này. Cái nhìn tuyệt vọng ấy cũng lại là hy vọng cuối cùng của Liệu.

Mọi người nhìn nhau, bàng hoàng trong một bất ngờ và một ngạc nhiên chung. Rồi mọi người cùng nhìn Liệu đang, trên từng người, từng khuôn mặt, đặt cái nhìn của nàng tìm kiếm. Trước hết, cái nhìn ngừng lại ở Hằng. Nó đầm lại, rất dịu dàng và rất thương yêu. Tôi hiểu được sự dịu dàng thương yêu đó. Trong gia đình nàng, từ trước đến sau, tuy không nói ra, nhưng Hằng là người Liệu có nhiều cảm tình hơn cả. Hằng chính là hình ảnh Liệu xưa. Những ngày vào đời hồn nhiên như con chim non nhảy trên cành biếc. Những bướm hoa đã xa bay của những mùa xuân cũ đã tàn hương. Liệu yêu Hằng, là yêu chính con người nàng lãng mạn thanh xuân của một thuở nào đã mất. Yêu như người ta yêu khi trở lại một ngã đường quá khứ. Gần như người ta gần với cái xa xưa không ngừng trở lại với tâm hồn, những lúc

hiện tại không đẹp nữa. Quá khứ là một nguồn an ủi dịu dàng, chúng ta thường tìm về như một trú ẩn thân quen. Nhưng chỉ thế thôi. Một thoáng thương yêu chưa xót lặn chìm. Rồi cái nhìn lại chuyển đi. Đến Tường. Tôi định nhìn người Liệu muốn nhìn, muốn thấy là Tường. Không Tường thì còn là ai nữa? Nhưng không. Tôi lầm. Cái nhìn đậu lại ở Tường, lạnh lùng và đứng đưng, như Tường không phải là kẻ đã chung sống với nàng. Tường chỉ là một kẻ qua đường, một khuôn mặt hoàn toàn xa lạ. Tới bà Ký Thịnh. Tới Vân. Cũng vậy. Cái nhìn ánh lên một thoáng tuyệt vọng chưa xót như cái đối tượng muốn thấy, cái đối tượng ấy vẫn ở đâu, không thấy hiện hình.

Chợt, tôi lạnh toát người đi. Hơi lạnh, như băng, từ dưới xương sống dâng lên, trở thành một làn trùm lạnh toát khắp cùng thân thể. Cái nhìn của người đàn bà hấp hối khi tới tôi thì cũng là lúc nó ngừng hẳn lại. Và sáng ngời lên. Sự ngời sáng đó, không nói lên thành tiếng, nhưng tôi không thể nhầm lẫn được

dù tôi muốn nghĩ là tôi đang nhầm lẫn, chứa chan căm thù, ghen ngào không nói. Phải, Liệu đang nhìn tôi, đã tìm kiếm thấy tôi đứng đó, tôi đang có mặt, nàng đang nhìn tôi, phần uất và thù hận, như một người không thể nhìn một người bằng một cặp mắt phần uất và thù hận hơn thế.

– Anh Long.

Tôi giật mình đánh thót, giật mình thật sự. Mà không riêng gì tôi. Mọi người cùng như bị điện giật, kể cả người thầy thuốc rất khó giật mình về một chuyện gì xảy ra trong cái thế giới bệnh viện của ông. Liệu gọi tên tôi, làm sao nàng còn đủ sức nói lên thành tiếng một cách bất thần như vậy. Thật là một sự lạ lùng. Tiếng gọi của nàng rành rọt, như vang lên trong im lặng căng thẳng.

Không ai hiểu được Liệu muốn gì nữa. Tại sao nàng không gọi bất cứ ai mà lại gọi riêng một mình tôi? Mọi người cùng ngơ ngác. Tôi có cảm tưởng mọi người đang nhìn tôi, tò mò,

và ngẩn ngơ như tôi là một quái vật. Nhưng Liệu đã gọi, và có nghĩa là tôi phải trả lời lại tiếng gọi đó của nàng.

Đẩy mọi người ra, mắt vẫn không rời Liệu, tôi men theo thành giường, đi vòng lại phía đầu giường, đối diện với bác sĩ. Lúc này, tôi thật hoang mang và bối rối không thể nào tả được. Cảm thấy hơi thở như ngừng lại. Mồ hôi tỏa ra, ướt đầm đài trán.

Tôi đợi chờ Liệu nói. Nhưng không. Ngoài hai tiếng gọi đích danh tên tôi ngẩn ngủ, Liệu không nói thêm gì nữa. Vẫn chỉ xuyên thẳng vào trái tim tôi như một mũi nhọn làm cho đau buốt khôn tả, là cái nhìn của nàng. Cái nhìn đó, vừa căm thù, vừa buồn rầu lại vừa trĩu nặng một lời oán trách.

Tôi chợt hiểu và chợt hiểu được toàn vẹn tận cùng ý nghĩa cái nhìn đó. Chợt hiểu lý do tại sao đã đưa dẫn đến hành động tuyệt vọng cuối cùng của người đàn bà đáng thương. Lá

thư tôi viết cho Liệu đã không đến được tay nàng. Nàng tưởng tôi đến phút cuối cùng đã bỏ rơi không chịu giúp đỡ nàng nữa. Nhìn chung quanh không còn ai, trong một khoảnh khắc hoang mang mất tự chủ, Liệu đã tìm giải quyết ở một ống thuốc ngủ.

Tôi ghé xuống, nói thầm vào tai Liệu, cố ý cho riêng mình nàng nghe thấy:

– Liệu có thấy lá thư?

Ánh mắt lơ lơ lạc thần của Liệu nhúu lại như một cố gắng theo dõi và tìm hiểu. Liệu đã hiểu. Nàng như vô cùng ngạc nhiên về câu hỏi của tôi. Tôi đứng thẳng người lên, gật đầu, tỏ ý cho Liệu biết đó là sự thực, tôi có viết thư dặn nàng đúng như chúng tôi đã hẹn ước với nhau. Liệu lắc đầu. Nàng không nhận được. Lá thư đã lọt vào tay kẻ khác.

Liệu không nhìn ai nữa. Một tiếng thở dài não nuột nổi lên. Tiếng thở dài sau chót của một đời người.

Đầu ngã về đằng sau, người lả đi, Liệu buông rũ hai cánh tay xuống và tắt thở.

Tôi đứng lặng người. Tôi nghe thấy tiếng khóc của Hằng, cảm thấy một bàn tay gạt bắn tôi sang một bên, đó là bàn tay của Tường, tôi còn nghe thấy cả tiếng khóc của bà Ký Thịnh, lẫn trong tiếng nước nở chửi rửa, kẻ bị nguyên rửa chính là tôi, nhưng lúc đó, tôi không còn ứng gì nữa, một người đàn bà tự tử chết, một cuộc đời đã kết liễu trong bi thảm oan khiên, tất cả lúc đó như không còn gì quan trọng nữa. Lúc đó, cũng không phải là lúc cắt nghĩa, mình cắt nghĩa với mọi người, hay đòi mọi người cắt nghĩa với mình. Tôi lùi vào một góc phòng. Mọi người xúm xít chung quanh cái tử thi mà tôi biết đang dần dần giá lạnh. Nhưng tôi đã lùi ra, mà vẫn không làm sao đi được. Một người mà tôi cần phải hỏi, tôi chưa hỏi được, cho nên chưa thể nào bỏ đi. Người đó là Hằng. Nhiều phút trôi qua. Tôi không nhớ được những gì đã xảy ra trong những phút giây đó. Vẫn nghe thấy những tiếng khóc. Người ngừng lên trước nhất là Hằng. Nàng thấy tôi, trong đôi

mắt nhòa lệ của nàng, nàng còn thấy tôi đứng đó. Tôi gọi nhỏ:

– Hằng.

Nàng lách mọi người, chậm chạp đến gần:

– Anh đi đi. Anh nên đi ngay đi. Không ai còn muốn nhìn thấy mặt anh ở đây.

Tôi đau đón hỏi:

– Kể cả Hằng?

Nàng quay đi. Như thế nghĩa là: «Phải, cả tôi, tôi cũng không muốn nhìn thấy mặt anh nữa.»

Tại sao? Tôi giật mình khi Hằng lấy ở trong túi ra một mẫu giấy. Đó là lá thư tôi viết cho Liệu. Tại sao lá thư lại lạc đến tay Hằng được. Tôi lặng người. Thì ra đây là một hiểu lầm, tất cả nằm trong nguyên nhân của một hiểu lầm. Nếu chỉ đọc lá thư, ai cũng có thể nghĩ nó là một hẹn hò với Liệu. Tôi chỉ dặn Liệu đến một địa chỉ, mà không nói rõ cái lý do đích thực đã

khiến tôi phải viết cho Liệu lá thư kia. Lá thư đó, nếu kẻ nào không hiểu được tận cùng uẩn khúc, chứng tỏ điều gì, nếu không là điều này: tôi chính là người tình tội lỗi, người tình vụng trộm của Liệu.

– Hằng nghe tôi nói...

– Anh đi ngay đi.

Nói làm gì. Vô ích lắm. Sự hiểu lầm tai hại đã xảy ra, như thế là Hằng đã hết tin tưởng, đã ngờ vực. Tôi thở dài, vò nát mẫu giấy trong tay, lặng lẽ đi ra.

Những tiếng chân tôi dội ngược lên từ mặt đá hoa của hành lang bệnh viện, đập mạnh vào đầu óc như những nhát búa. Tôi choáng váng.

Bỏ lại sau lưng một người vừa tắt thở, cái chết lạ lùng đó liên hệ đến hạnh phúc tôi bằng một liên hệ lạ lùng, bỏ lại sau lưng một hiểu lầm tai hại, tôi đau đớn khám phá thấy tình yêu không hề là màu nhiệm thần thánh như tôi hằng tưởng. Tôi đặt lại câu hỏi cho tôi

một lần nữa: «Ai đã lấy trộm lá thư? Không thể là Hằng. Lúc tôi lên gác, Hằng đang ở dưới phòng khách với bà Ký Thịnh. Vậy là một bàn tay khác. Lá thư lấy trộm rồi, lại từ bàn tay lấy trộm chuyển đến những bàn tay khác, cuối cùng nó nằm trong bàn tay đẹp như một búp hoa, bàn tay của người mà tôi yêu bằng tất cả sức mạnh của tâm hồn, tình yêu ấy tôi hằng nghĩ không một ngờ vực, một hiểu lầm nào có thể làm cho tan vỡ. Vân. Chỉ có thể là Vân. Riêng Vân thấy tôi lên lầu. Riêng Vân thấy tôi lên vào phòng, lá thư, đặt nó vào ngăn kéo bàn phấn. Đến hết hành lang, tôi đứng lại, tựa lưng vào tường, suy nghĩ. Đúng là Vân. Chỉ có thể là Vân. Nhưng tại sao Vân làm thế. Tôi không thù hằn với nàng. Chưa từng làm nàng mất lòng? Vậy thì tại sao, tại sao?

Tôi nhắm mắt lại. Bỗng trong cái tối đặc của đầu óc hoang mang trước một khó hiểu không tìm được giải đáp, một tia ánh sáng loé lên. Thêm một tia ánh sáng nữa, nối vào tia sáng trước, tia sáng thứ ba, thứ tư. Rồi là một vùng hào quang lộ trần tất cả một cảnh

tượng, một sự thật còn nằm trong bóng tối. Tôi đang hồi tưởng lại. Từ đầu. Tất cả. Từng chi tiết. Từng sự việc. Chi tiết này làm nảy sinh ra chi tiết kia. Sự việc này dọn đưa đến sự việc khác.

Có gì đâu mà phải tìm kiếm. Đúng là như thế. Đúng là như thế. Vân hại tôi, làm cho mọi người lầm tưởng tôi qua một lầm tưởng tai hại, có lý do lắm chứ, lý do đó là sự cứu vớt cho hạnh phúc của riêng nàng, bằng cách trút hết ngờ vực, trút hết tội lỗi của một người khác vào tôi. Người đó là Phan. Chồng nàng. Nguồn hạnh phúc thảm thương tiêu tụy nhưng duy nhất của đời nàng, vì nàng chỉ có hạnh phúc đó, nàng không có hạnh phúc nào khác. Vân đã bảo vệ thứ hạnh phúc đó. Bằng bất cứ giá nào. Và tôi là nạn nhân. Như diễn tiến tuần tự của một cuốn phim, tôi nhìn thấy, bằng cách xếp đặt lại trong đầu óc, như chính mắt tôi nhìn thấy mọi sự việc xảy ra. Từ đầu. Đêm Liễu khóa thân ở khoảng sân sau. Cái bóng người từ trên lầu lên xuống, men theo bờ bất động trong bóng

tối, mà đêm hôm đó tôi không đoán được là ai, bây giờ tôi đã có thể đoán được là ai. Bí mật đó không riêng tôi biết. Vân cũng biết. Rồi là sự cô đơn lạnh lùng của Liệu. Sự thiếu thốn tình dục và những âu yếm cần thiết cho người đàn bà, thân thể rạo rực còn bùng bùng thêm muốn. Rồi là sự sa ngã của phút giây yếu đuối, tội lỗi của xác thịt, cái bào thai trong bụng. Tất cả Vân đều biết, hay ít nhất cũng đoán thấy được nửa phần sự thật. Như một ngọn lửa được thổi bùng bằng gió của ghen tương ghê gớm, sự thù ghét cực điểm đã dấy lên trong tâm trí người đàn bà trước đó là hình ảnh của dịu dàng, tượng trưng cho an phận. Vân chờ rình một cơ hội. Nàng thù ghét Liệu và nàng không thể nào tha thứ. Cơ hội nghìn vàng đã tới bằng lá thư. Lấy trộm lá thư là đẩy Liệu vào một trạng thái tinh thần hoảng hốt chỉ có thể giải quyết bằng một giải quyết khốc liệt.

Rồi phổ biến lá thư, trút hết nghi ngờ và tội lỗi xuống đầu tôi. Vân đã thành công. Tôi đã bị hiểu lầm. Và Liệu đã chết.

Tôi rùng mình, mở mắt. Người ta bảo cái phẳng lặng của một mặt nước mới là thứ phẳng lặng giết người. Vân là sự phẳng lặng hãi hùng đó. Thật là bất ngờ. Thật là ghê gớm. Khi người đàn bà muốn gì, họ làm. Bằng được. Bất chấp... Cho dầu chung quanh tan nát. Cho dầu hạnh phúc kẻ khác tan tành. Mặc. Hạnh phúc của tôi trước đã. Xô hết chúng mày xuống vực thẳm, tao phải bảo vệ hạnh phúc duy nhất của đời tao. Đó là tiếng nói ghê gớm của Vân, người thắng cuộc. Trong một giây phần uất ngập ngừng, tôi đã đoạn quay trở lại. Lột trần hết. Tố cáo hết. Ném vào mặt mọi người tất cả sự thật. Nhưng rồi tôi đứng im. Đã muộn. Vô ích. Đã chậm. Đã lỡ. Liệu đã chết. Hằng đã nghi ngờ. Cái bóng tối đã xảy ra. Nó đã giết chết một cái gì, trong suốt tuyệt đối là tình yêu muốn quan niệm giữa Hằng và tôi như một tin tưởng nhau, mãi mãi, tận cùng, vô điều kiện. Tình yêu lớn không giải thích. Không bao giờ giải thích. Nó còn hoặc nó mất. Nhưng không bao giờ, không bao giờ giải thích. Từ hành lang bệnh viện, tôi lững thững bước xuống bậc thềm chói nắng. Thành phố thản nhiên, xa lạ.

Tội nghiệp. Tôi thờ dài. Sống là một tiếng thờ dài. Tội nghiệp và thờ dài tất cả. Vân, Tường, Liệu. Cho cả tôi nữa và cho cả Hằng.

o O o

Cái chết của Liệu dấu được bùng bít, nhưng cũng không giấu nổi cặp mắt tò mò soi mói của dư luận. Nó trở thành một chấn động. Một đầu đề cho dư luận nhỏ to bàn tán suốt mấy tháng trời. Người ta đã đặt ra không biết bao nhiêu giả thuyết. Phần lớn đều sai lầm, là sản phẩm của tưởng tượng và bịa đặt thêu dệt. Nhưng luồng gió dư luận đã thổi tới, và thổi bay đi cái không khí bình yên giả tạo mà những người của tòa biệt thự mang số 44 ở đường Nguyễn kia đã cố gắng duy trì, cho đến khi mọi người đều nhận thấy cố gắng ấy chỉ là ngu xuẩn và vô ích. Một đêm, ngồi uống rượu trong một quán nước có âm nhạc dựng trên một sườn đồi Đà Lạt, tôi tình cờ được nghe một thanh niên và một bạn gái của y nói chuyện với nhau về gia đình Hằng.

Tên Hằng, tên Liệu, tên Phan được nhắc tới trong câu chuyện của người ngồi ở một bàn kế bên, làm tôi giật mình lắng nghe. Nghe được một đoạn, tôi biết được đại khái người con gái có một giọng hát, và muốn trở thành một diễn viên trong đoàn kịch của Tường. Cô ta tìm gặp Tường và Phan nhiều lần. Do đó mà biết được ít nhiều sự thật về gia đình Tường sau vụ tự tử của Liệu. Người con gái ấy không bao giờ được tham dự đoàn kịch, vì cái lý do giản dị là đoàn kịch đã tan vỡ. Nó phải tan vỡ. Tránh sao được. Điều này không làm tôi ngạc nhiên.

Khi cặp trai gái trẻ tuổi đã chuyện trò. với nhau, đứng lên, bỏ đi, tôi được biết thêm nhiều chuyện khác. Những chỗ không được nghe, tôi cũng đoán ra được. Đại khái như thế này:

Sau hơn một tháng chịu đựng dư luận, và hẳn là chịu đựng lẫn nhau, những người đã từng chung sống dưới một mái nhà ấy chia tay. Bà Ký Thịnh cho đăng báo sang lại căn biệt thự. Vân, Phan và lũ con nhỏ dọn đến một căn nhà tận khu trường đua Phú Thọ. Bà Ký Thịnh, Tường

và Hằng ở một nơi khác. Hình như trước khi quyết định chia đôi thành hai nơi sống xa cách và đoạn tuyệt nhau như vậy, đã có một buổi họp mặt đầy sóng gió, Tường uống rượu thật say, gây sự với Phan, vụ to tiếng nếu không có tiếng kêu thất thanh của Hằng, đã trở thành ẩu đả. «Thấy tao, mày tránh tao đi.» Tường đã gầm lên và bảo Phan như vậy. Tại sao có cuộc gây lộn đó? Hay là sự hiểu lầm đã được sáng tỏ? Tường đã hiểu rõ hết về nguyên ủy cái chết của Liệu? Chuyện không còn quan trọng. Liệu đã chết. Tất cả đã lỡ. Sự đáng hận và đáng tiếc nhất xảy ra. Không còn gì quan trọng nữa.

Không còn gì quan trọng nữa. Giấc mộng một đời đã lỡ. Không còn gì quan trọng nữa. Hẳn là Hằng cũng nghĩ như vậy. Cho nên, hai tháng sau, Hằng lặng lẽ vâng lời mẹ, bước lên một chiếc xe hoa, chấp nhận cho đời nàng một cuộc hôn nhân không có bởi tình yêu.

Tôi lặng người với ý nghĩ buồn thảm. Tất cả đều không còn gì quan trọng nữa. Hình ảnh một hạt cát hiện ra trong đầu tôi. Một hạt cát.

Bé nhỏ. Vô nghĩa. Một hạt cát như một tầm thường không bao giờ đáng lưu ý tới. Những vòng quay đang êm ái tròn veo, bỗng hạt cát kia khốn nạn lén vào. Nó nạo dần, nạo dần lòng trực. Sự phá hoại phát sinh từ cái vô nghĩa tầm thường không ai lưu ý là một tuyệt đối. Bao giờ cũng thế. Tuyệt đối là một ảo tưởng không bao giờ hết được. Nhưng tình yêu lớn phải là một tuyệt đối. Và bởi vậy mà tình yêu lớn không bao giờ trở thành sự thật.

Một con đường trái hoa. Trên đầu là bóng mát. Trong lòng là niềm tin. Đi trên con đường trái hoa, người ta dễ dàng lãng quên trong cuộc đời và thực tế. Cho đến một buổi, chợt bàng hoàng đứng lại, con đường trái hoa kia giấu ngầm dưới cái thơm hương óng mướt của nó, một gai nhọn, và gai nhọn kia đã thâm lén bay vào. Bờ tường rục rắng. Những chùm hoa tím xưa. Tiếng cười rộn rã thủy tinh nào mở hội trời xanh cho một ngày chủ nhật? Gót chân hồng xưa, nay trôi giạt về đâu? Người ta đã cúi hết đầu xuống, để ngậm ngùi và buồn bã sống. Hằng, Liệu, Vân, Tường, tôi. Liên hệ đứt rời,

mỗi cá nhân chỉ còn là một cái tên. Cuộc sống còn gì, nếu không là ngày qua ngày, tháng qua tháng, mưa bay rồi nắng lên, từng trưa quạnh hiu tiếp từng chiều buồn bã. Chúng tôi đã tới gần đó, gần tới cái đỉnh chói lòa của một tình yêu làm rực rỡ, làm đổi thay tất cả một đời người. Nhưng chúng tôi đã ngã xuống. Tất cả vì một hạt cát, bé nhỏ, vô nghĩa. Tôi chợt thấy tâm hồn người chỉ là một cách biệt nhau. Bao giờ cũng vậy. Vẫn có những khoảng trống không thể lấp đầy, với những cách biệt nào nề còn đó. Tất cả vì một hạt cát lén nhập vào một cái trục quay tròn. Hiểu lầm. Một hiểu lầm thôi. Chỉ thế thôi, chỉ là một hiểu lầm. Chỉ một hiểu lầm là đủ.

CŨNG ĐỦ LÃNG QUÊN ĐỜI,
TRUYỆN DÀI CỦA MAI THẢO
DO HỒNG ĐỨC XUẤT BẢN
LẦN THỨ NHẤT
VÀO THÁNG 6-1969
HÌNH BÌA CỦA HỌA SĨ TRỊNH CUNG.
GIẤY PHÉP XUẤT BẢN
SỐ 1766/BTT/NHK/PHNT
NGÀY 30-4-1969.
IN TẠI NHÀ IN TIẾN HÓA.
SỐ 164, ĐƯỜNG VÕ TÁNH, SAIGON.
NGOÀI NHỮNG BẢN THƯỜNG
CÒN IN THÊM
50 BẢN ĐẶC BIỆT
TRÊN GIẤY TRẮNG
DÀNH RIÊNG CHO TÁC GIẢ
VÀ NHÀ XUẤT BẢN.

